

PA
3998
NA AI P3
1854

UNIV. OF
CHICAGO
LIBRARY

Class

Greek

Book

University of Chicago Library

GIVEN BY

Calvary purchase.

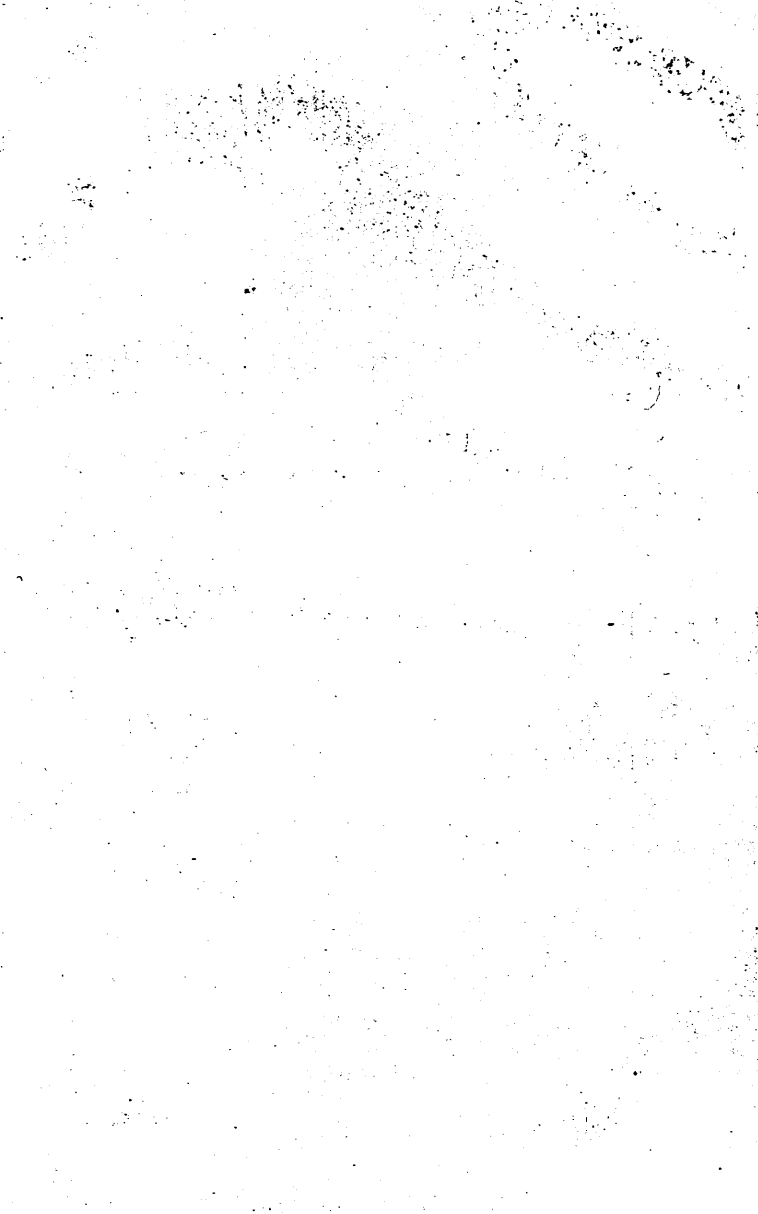
Beside the main topic this Book also treats of

Subject No.

On page.

Subject No.

On page

HERMETIS TRISMEGISTI POEMANDER.

Hermes Trismegis
"

AD FIDEM CODICUM MANU SCRIPTORUM

RECOGNOVIT

GUSTAVUS PARTHEY.

BEROLINI

PROSTAT IN LIBRARIA FR. NICOLAI

MDCCCLIV.

PA3998

H5A1P3

1854

Praefatio editoris.

Plus quam ducenti anni sunt, ex quo Hermetis qui feruntur libri Rosselii opera in lucem prodierunt. neque nostris temporibus Poemandrum, notissimum Hermetis opus denuo typis mandandum esse censuissemus, nisi mirifica illa aegyptiacarum litterarum instauratio huic libello aliquid addidisset momenti. quae instauratio gloriam antiquitatis aegyptiacae et auxit et minuit. auxit quidem, chronologicis disquisitionibus Aegypti historiam ad remotissima tempora protrahendo; minuit autem, monumenta quaedam, pro antiquissimis habita, aetati Ptolemaeorum et Romanorum adiudicando. nam quattuor fere annorum milia principum aegyptiorum regnis impleta esse nunc plurimi consentiunt; Caesarum autem romanorum nomina usque ad Diocletianum signis hieroglyphicis expressa fuisse maxima sagacitate demonstravit Franciscus Champollio, papyrum demoticam parisiensem decimo Neronis anno exaratam esse nuper probavit Henricus Brugschius.

De librorum hermeticorum aetate eadem quae de monumentis aegyptiacis fuit dubitatio. quos libros cum primi editores, Vergicius, Flussas, Patricius, Mosis aetati attribuerint, venerabilisque bibliothecae graecae au-

ctor Johannes Albertus Fabricius ante Orphei et Homeri carmina collocaverit, eos sequiorum temporum historia litteraria ad Iamblichi et Porphyrii aetatem relegavit. sed magnus Isaacus Casaubonus in exercitationibus Baronianis iam Iustinum martyrem nonnulla ex Hermetis libro citasse monens, auctorem christianum vel potius semichristianum non multo post apostolorum tempora vixisse perhibet.

Quae computatio in novissimi istius codicis demotici tempora Neroniana incidit. horum autem codicum quasi in dies crescit et numerus et dignitas. cum enim illi qui primum innotuerunt nonnisi emptionum contractus exhibuerint, alii recens detecti scripta varii argumenti nobis praeberunt, ritualis funebis hieroglyphici versiones demoticas, animalium, plantarum, lapidum descriptiones, praecepta medica, mythologicas gnostici ut videtur auctoris explicationes, interspersis graecis vocabulis. nonnullorum quoque codicum demoticorum integra antigrapha graeca extant. quibus perpensis satis elucet arctissima inter demoticas et graecas inferioris notae litteras coniunctio. quare non desperandum est fore ut aliquando aegyptologorum sollertia Poemandri vel alius scripti hermetici textus demoticus ex schedis illis antiquissimis eruatur.

Cum autem in bibliothecis tam publicis quam privatis rarissima sint Poemandri exempla, quem inde ab anno 1630 typis mandatum non esse constat, eum denuo edendi consilium cepi. quem ad finem usui mihi fuerunt

A, codex Florentinus Laurentianus, Plut. LXXI, no. 33, chartaceus in 4to, saeculi XIV, quem Franciscus de Furia V. Cl. rogatu meo anno 1850 cum Turnebi editione conferendum curavit,

B, codex Parisinus 1220, sub finem saeculi XIII ex-

aratus, a D. Hamm anno 1850 partim cum Turnebi editione collatus, partim accurate descriptus.

Idem vir doctus codicum Parisinorum 1297, 2007, 2518, saeculo XVI conscriptorum, paginas nonnullas cum Turnebi editione contulit, quorum codicum is, qui 2518 numeratur, Angeli Vergicii manu Venetiis exaratus est.

Codices A et B ita secutus sum, ut nusquam, nisi monito lectore ab eorum auctoritate recesserim; reliqui nullam mihi utilitatem attulerunt.

Praeterea siglis usus sum his:

Turn. ΕΡΜΟΥ ΤΟΥ ΤΡΙΣΜΕΓΙΣΤΟΥ ΠΟΙΜΑΝΔΡΗΣ. ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ ΟΡΟΙ ΠΡΟΣ ΑΜΜΟΝΑ ΒΑΣΙΛΕΑ. Mercurii Trismegisti Poemander, seu de potestate ac sapientia divina. Aesculapii definitiones ad Ammonem regem Parisiis 1554. Apud Adr. Turnebum typographum Regium. 4to.

Vergic. Angeli Vergicii variantes lectiones, in editione Turnebiana pag. 103 exhibitae.

Fluss. Mercurii Trismegisti Pimandras utraque lingua restitutus, D. Francisci Flussatis Candallae industria, Burdigalae, Apud Simonem Millangium, ... 1574. 4to.

Patric. Francisci Patricii nova de universis philosophia Ferrariae, Apud Benedictum Mammarellum. 1591. fol.; et novo titulo: Nova de universis philosophia, libris quinquaginta comprehensa Auctore Francisco Patritio Venetiis, Excudebat Robertus Meietus 1593. fol.

Tied. Hermes Trismegists Poemander oder von der göttlichen Macht und Weisheit, aus dem Griechischen übersetzt von Dieterich Tiedemann. Berlin und Stettin, bei Friedrich Nicolai. 1781. 8vo.

Turnebi et Flussatis prooemia integra, Patricii prae-

fationis eam quae ad Hermetem pertinet particulam, propter magnam exemplarium raritatem, denuo excudenda curavi.

Personae in dialogis (cap. 1. 2. 4. 8. 10. 11. 12. 13) obviae nonnisi in B et Ficini versione indicantur; nonnunquam ex Tiedemanni auctoritate suppletæ sunt.

Versionem latinam, primum a Marsilio Ficino compositam, deinde a Flussate, post a Patricio refictam, hic illic denique a me ipso mutatam, ut quam proxime ad graeca accederet verba, textui subieci.

Quod opus si eruditi benigniter exceperint, reliqua Hermetis scripta, apud Lactantium, Cyrillum, Stobaeum servata, novis curis edituri sumus.

G. PARTHEY.

Berolini, mense Februario 1854.

Praefatio editionis Turnebianae. Parisiis, 1554.

*Τῷ σοφωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Λαγκιλώτῳ
Κάρλῳ, καὶ αἰδεσιμωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ρηγιέων,
Ἄγγελος ὁ Βεργίκιος εὖ πράττειν.*

Ἐρμῆς ὁ Τρισμέγιστος, αἰδεσιμώτατε δέσποτα, Αἰ-
γύπτιος μὲν ἦν τὸ γένος, πατὴρ δὲ ἢ μητὴρ οὐδεὶς ἂν
ἔχοι τῷ ὄντι τίνος εἰπεῖν. ἤμασε δὲ πρὸ τοῦ Φαραῶ,
ὥς πολλοῖς τῶν χρονογράφων δοκεῖ. ὑπολαμβάνουσι
δὲ τινες αὐτὸν εἶναι τὸν παρ' Αἰγυπτίοις καλούμενον
Θῶθ, ἐξ ὧν καὶ ὁ Κικέρων εἰς ὧν τυγχάνει. ἀλλὰ καὶ
ισόχρονον τοῦτον τινες συγκαταριθμοῦσι τῷ Φαραῶ,
οἷσπερ ἐγὼ οὐ συγκατατίθεμαι δι' αἰτίαν τοιαύτην· Φασὶ
τὸν Θῶθ βασιλέα Αἰγυπτίων εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ τὸν
Φαραῶ· ὥστε ὁ Θῶθ εἰ ἦν ἰσόχρονος τούτῳ, ἦσαν ἂν
τὸν αὐτὸν χρόνον βασιλεύοντες Αἰγυπτίων καὶ ἄμφω.
τοῦτο δ' οὐδεὶς μήτε τῶν χρονογράφων μήτε τῶν τὰ Αἰ-
γυπτιακὰ ἱστορούντων ὁμολογεῖ· ὥσθ' ἔπεται τοῦτον εἶναι
ἢ πρὸ αὐτοῦ ἢ μετ' αὐτόν. μετ' αὐτὸν δὲ παρ' οὐδενὶ τούτων
εἴρηται· τοιγαροῦν πρὸ αὐτοῦ. εἰ δὲ πρὸ τούτου, ἄρα καὶ
πρὸ Μωσέως. τοῦτον οὖν φασὶν ἀποδημοῦντα τῆς ἑαυτοῦ
πατρίδος, περιέειναι πᾶσαν τὴν ὑφ' ἥλιον, ἀρετῆς καὶ σο-
φίας ἀντιποιούμενον· παιδεύειν δὲ πειραῶσθαι τοὺς ἀν-
θρώπους ἕνα θεὸν μόνον δημιουργόν· καὶ γενέτορα πάν-
των σέβασθαι καὶ τιμᾶν, ἐπιδεικνύμενον ἅμα, ὥτινι τρόπῳ
δεῖ προσκυνεῖν αὐτόν· βιῶναι δὲ βίον πάνσοφον καὶ θεω-
σεβῆν, ταῖς τοῦ νοῦ θεωρίαις σχολάζοντα, τῶν τε κατω-
φερῶν τῆς ὕλης οὐ φροντίζοντα· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν

πατρίδα συγγράμματα γράψαι τῆς κατ' ἐκείνο καιροῦ
 μυστικῆς φιλοσοφίας τε καὶ θεολογίας πολλά· ὧν τὰ κατ'
 ἐξοχὴν δύο ἐστί· τὸ μὲν Ἀσκληπιὸς κέκληται, τὸ δὲ Ποι-
 μάνδρης, καὶ ἔστι τὸ παρόν. ὃ πάλαι μὲν εἰς τὴν τῶν
 Λατίνων γλῶτταν μεθερμηνευθέν, οὐ μάλ' ἐξηκριβωμένως
 δέ, ἐν ταῖς Ἑνεταῖς παρ' Ἀλδῶ τῷ Ῥωμαίῳ τετύπεται·
 ὁψὲ δέ ποτε καὶ ἐν Φλωρεντία εἰς τὴν ἐπιχώριον διά-
 λεκτον πάλιν ἐκ τούτου μεταφρασθὲν καὶ ἐκτυπωθὲν ἐξε-
 δόθη. περὶ δὲ τοῦ τυποῦσθαι τοῦτο εἰς τὴν ἐλλάδα φω-
 νήν, ἐξ ἧς αὐτὰ μετεφράσθη, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἢ ἀμελεία
 τῶν τυπογράφων ἢ καὶ ὀλιγωρία, οὐδ' ὅλως μνεῖα πε-
 ποίηται· ὅθεν ἡμεῖς οὐκ εὐλογον εἶναι τοῦτο διασκεψά-
 μενοι, ἐπιμελεῖσθαι μὲν μᾶλλον τῶν ἐξ αὐτῆς ἐκβληθέν-
 των τῆς δ' ἀρχετυπωτέρας ἀφροντίστως γ' ἔχειν, ᾧ ἤθη-
 μεν δεῖν τοῦτό γε νῦν καὶ ἑλληνιστὶ τυπωτέον τ' εἶναι,
 καὶ σοὶ γε προσφωνητέον, τῷ πολλὴν ἐπὶ ταῖς ἱερολογίαις
 ποιουμένῳ σπουδὴν παλαιαῖς τε καὶ νέαις, ἵνα προσέτι
 καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων μὴ ἀμύητος ᾖ, ὅπως τῆς τῶν θεῶν
 εἶχον εἰδήσεως. ἐοίκασι γὰρ ταῖς καθ' ἡμᾶς ἐν ἐνίοις
 συνάδειν, ὥς ἔστιν ἐν τῷ παρόντι εἰδέναι. πρόκειται γὰρ
 τῷ Ἑρμῇ, διαλεγομένῳ ἐνταῦθα πρὸς Ἀσκληπιόν τε τὸν
 μαθητὴν καὶ Τὰτ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, εἰπεῖν περὶ τε τῶν
 θεῶν καὶ ἀπορρήτων πραγμάτων, ὥστε σὺν πάσῃ προ-
 σοχῇ καὶ ἀκραιφνεῖ διανοίᾳ διδάσκεσθαι αὐτοὺς ταῦτα·
 διὸ καὶ εἰκότως οἶμαι τὸν Ποιμάνδρην προταχθῆναι ἐν
 τῷ διαλόγῳ τούτῳ, τουτέστι τὸν θεῖον καὶ ἡγεμονικὸν
 νοῦν τῆς ψυχῆς, τὸν τοῖς ἑαυτοῦ κινήμασι ποιμαίνοντα
 καὶ θεωροῦντα τὰ ὄντα, ὃν καὶ Ἀριστοτέλης ἀπαθῆ καὶ
 αἰδιδιον ἀποφαίνει, ἐφ' ᾧ τεκμαίρεσθαι τοῦτο, ὅτι τοὺς τὰ
 θεογνωσίας βουλομένους ἀκροάσασθαι καὶ μαθεῖν λόγια,
 δεῖσθαι τινος πρῶτον θείας ἐλλάμψεως, ποδηγούσης αὐ-
 τοὺς εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκείνων κατάληψιν· ὅπερ οὐχ οἶόν
 τε ἄλλως γενέσθαι, πρὶν ἢ ἀποθέσθαι πᾶσαν βιωτικὴν

ἀπάτην καὶ μέριμναν τοῦ πρὸς τῶν τῆς ὕλης ἀπομαραι-
 νομένου νοός, καὶ τούτων γε ἤδη ἀποκαθαιρομένου, καὶ
 πρὸς τὸν θεῖον ἐκείνον καὶ πατρικὸν νοῦν ἀποκαθιστα-
 μένου, ἄπτεσθαι ἀσφαλῶς τῆς αὐτῶν θεωρίας καὶ γνώ-
 σεως. ὥς οὖν καὶ ὁ θεσπέσιος οὗτος τῆς σωματικῆς
 ἀγλῦος ἀπαλλαττόμενος, καὶ πρὸς ὕψος θεωρίας ἐπαιω-
 ρήσας τὸν νοῦν, καὶ ὅλως τοῦντεῦθεν ἔνθους γενόμενος,
 ἄρχεται ἑαυτὸν ἐρωτᾶν, δηλαδὴ τὸν Ποιμάνδρην, τὸν καὶ
 αὐθεντίας νοῦν καλούμενον, τοῦ τὴν φύσιν τῶν ὄντων
 μαθεῖν, καὶ γινῶναι τῶν πάντων πατέρα τε καὶ δημιουργ-
 γὸν θεόν· πρὸς ὃν ἐκεῖνος ἀπαμειβόμενος δείκνυσιν εὐσε-
 βῶς καὶ διερμηνεύει πᾶν τὸ μεγαλεῖον τῆς τοῦ θεοῦ
 σοφίας τε καὶ δυνάμεως καὶ τῆς ἐκείνης πανσόφου καὶ
 προνοητικῆς διοικήσεως· ὥστε καὶ πυνθανόμενον ταῦτα
 καὶ διανοηθέντα, ἐκπλήττεσθαι καὶ βοᾶν „δόξα τῷ πατρὶ
 καὶ θεῷ. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ πατὴρ τῶν ὅλων. ἅγιος ὁ
 θεὸς οὗ ἡ βουλὴ τελεῖται ἀπὸ τῶν ἰδίων δυνάμεων. ἅγιος
 ὁ θεὸς ὃς γνωσθῆναι βούλεται καὶ γινώσκεισθαι τοῖς ἰδίοις
 τῶν ἔργων.“ καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ λόγου. εἴτα διδάξαι τοὺς
 ἄλλους ταῦτα βουλόμενος, πρῶτιστα πάντων τυχεῖν εὐχε-
 ται θείας τινὸς ἐπινεύσεως καὶ ἰσχύος τοῦ ταῦτα διεξελ-
 θεῖν ἀκριβῶς. οὕτως δ' εἰπὼν τρέπει τὸν λόγον πρὸς
 τὸν Ἀσκληπιόν, καὶ οἷον ἀποκρινόμενος τάδε φησί „τὸ
 θεῖον καθὸ θεός, ὃ Ἀσκληπιέ, ἀγέννητόν ἐστι· εἰ δ' ἀγέν-
 νητον καὶ ἀνουςίαστον· τὸ δ' ἀνουςίαστον πάντως οὐκ
 ἐν αἰσθήσει περιληπτόν, ἀλλὰ μόνον νοητόν· τοῦτο δ'
 ἀκίνητον ὃν πάνθ' ὑπ' αὐτοῦ κινεῖται καὶ προνοεῖται,
 φύσει ἀγαθὸν ὄν“ καὶ τὰ λοιπὰ τῆς προγνωσίας τῶν
 πάντων καὶ φύσεως. ἔπειτα προτευνάμενος πρὸς Τὰτ τὸν
 διάλογον, πρῶτα μὲν ὥς εὐχὴν ἐκτελῶν πάλιν φαίνεται,
 καὶ οἷον ἐξυμνεῖν τὸ θεῖον δοκεῖ· εἴτα ἀνταυθὰ τὰ τῆς
 θείας φύσεως ἐπιδεικνύς, πρὸς τούτοις τε ἀριδῆλως δι-
 δάσκει καὶ τὴν ἐπάνοδον τῶν ψυχῶν, βαπτιζομένων εἰς

τὸν κρατῆρα τοῦ νοῦ, διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ παρὰ θεοῦ πεμφθέντος ἐπὶ τῆς γῆς, φάσκων ταυτί „ὅσοι μὲν συνῆ-
 καν τοῦ κηρύγματος τούτου καὶ ἐβαπτίσθησαν τοῦ νοός, οὗτοι μετέσχον τῆς θείας γνώσεως, ὅσοι δ' ἤμαρτον τοῦ
 κηρύγματος καὶ οὐ προσειλήφασιν τὸν λογικὸν νοῦν, αἰ
 αἰσθήσεις τούτων ταῖς τῶν ἀλόγων ζώων εἰσὶ παραπλή-
 σιαι· ἀλλ' οὐ δύναται τις, φησί, βαπτισθῆναι εἰς αὐτόν,
 ἐὰν μὴ πρῶτον τὸ σῶμα αὐτοῦ μισήσῃ, τουτέστι τὸ ὑλι-
 κὸν καὶ γεῶδες φρόνημα τῆς σαρκός, καὶ πρὸς ἐκεῖνον
 τὸν ἔνθεον νοῦν ὅλως γένηται.“ ἀρίστη καὶ εὐαγγελικὴ
 διδασκαλία αὕτη δοκεῖ. ὥστε καὶ φαίης ἂν αὐτὸν οὐ-
 τωσί λέγοντα ἴσως θεσπιφδόν τινα καὶ μύστιν τυγχάνειν
 ὄντα θεοῦ· ἐν πολλοῖς γὰρ καὶ ἄλλοις τῶν πρὸς αὐτοῦ
 ῥηθέντων οὐ διοίσειν τῶν παρ' ἡμῖν ἱερολογούντων δό-
 ξειεν ἂν· οἷόν ἐστιν, ὅτε περὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ διαλε-
 γόμενος λέγει, ὅτι παρὰ τῷ θεῷ μόνον εἰσὶ. καὶ ὅτι ἡ
 ἀγνωσία αὐτοῦ μέγιστον ἐν ἀνθρώποις κακόν ἐστι, καὶ
 περὶ ψυχῶν ἀφθαρσίας τε καὶ κολάσεως, ἔτι δὲ περὶ τοῦ
 ἐν ἀνθρώποις κοινοῦ νοῦ, ποῖός τις ἔστι καὶ τί δύναται·
 ἀλλὰ δὴ καὶ περὶ τῆς παλιγγενεσίας τε καὶ ἐπαγγελίας
 τῶν ἀγαθῶν, ἔνθα φησί τὸν τῆς παλιγγενεσίας δημιουργ-
 γὸν εἶναι θεοῦ παῖδα καὶ ἀνθρώπον ἕνα· καὶ περὶ πολ-
 λῶν ἄλλων θεοσεβῶν, αἱ διὰ τὸ παρεῖναι ἐν τοῖςδε τῶν
 κεφαλαίων, τὸν ἀριθμὸν ὄντων πεντεκαίδεκα πάντων,
 ἀφίημι παριῶν· πλὴν ὅτι τὸ μέγιστον καὶ θαυμασιώτε-
 ρον πάντων τῶν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντων οὐ πάρεργον ἔδοξε
 μοι εἰπεῖν. γέγραπται μὲν τῷ Σουίδα, κεκληῆσθαι τρις-
 μέγιστον τὸν Ἑρμῆν διὰ τὸ περὶ τῆς τριάδος φθεγξά-
 μενον ταῦτα εἰπεῖν· „ἐν τριάδι μίαν εἶναι θεότητα. οὕτως
 ἦν φῶς νοερὸν πρὸ φωτὸς νοεροῦ, καὶ ἦν αἰεὶ νοῦς νοός
 φωτεινός, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἦν ἢ τούτου ἐνότης ἢ πνεῦμα
 πάντα περιέχον· ἐκτὸς τούτου οὐ θεός, οὐκ ἄγγελος, οὐκ
 οὐσία τις ἄλλη· πάντων γὰρ κύριος καὶ πατὴρ καὶ θεός,

καὶ πάντα ὑπ' αὐτὸν καὶ ἐν αὐτῷ ἐστίν· ὁ γὰρ λόγος αὐτοῦ παντέλειος ὢν καὶ γόνιμος καὶ δημιουργός, ἐν γονίμῳ φύσει παῖς ὢν, καὶ γονίμῳ ὕδατι ἔγκυον τὸν ἄνθρωπον ἐποίησε. καὶ ταῦτ' εἰρηκῶς ἠΰξατο λέγων· „ὀρκίζω σε οὐρανὲ θεοῦ μεγάλου σοφὸν ἔργον· ὀρκίζω σε φωνὴν πατρὸς ἣν ἐφθέγγετο πρώτην, ἥνικα τὸν πάντα κόσμον ἐστηρίξατο· ὀρκίζω σε τὴν τοῦ μονογενοῦς λόγου καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ περιέχοντος πάντα· ἴλεως, ἴλεως ἔσο.“ ἰδοὺ διαρρηδὴν θεολογεῖν τὴν πάνσεπτον τριάδα θαυμασίως καὶ εὐαγγελικῶς ἡμᾶς ἐξεπαίδευσεν. ἀλλ' εἰ καὶ ἐν τῷ παρόντι οὐκ ἔστιν οὕτωςι κατὰ λέξιν εὐρεῖν, ἅτε δὴ τῷ Σουίδᾳ εἴρηται, οὐδὲν θαυμαστόν. ἐνῆν γὰρ αὐτῷ που τετυχηκότι βιβλίου τινὸς μᾶλλον τῶν ἡμετέρων διορθουμένου ταῦθ' εὐρεῖν παρ' αὐτῷ. εἴωθε γὰρ πάσχειν διαφθοράν τὰ βιβλία συχνά, ἢ τοῦ μακροῦ χρόνου ἕνεκα, ἢ τῶν γραφόντων ἀπαιδευσίᾳ, ἢ δὴ καὶ ἀπροσεξίᾳ, μᾶλλον δ' ἀγνωσίᾳ τῶν κεκτημένων αὐτὰ κακῶς ἐπιμελουμένων. καὶ γὰρ εὗρομεν καὶ παρὰ τῷ Στοβαίῳ πολλά τε ἄλλα καὶ θαυμαστὰ τοῦ Ἑρμοῦ, ὧν ἐν τοῖς ἡμετέροις τῶν ἀντιγράφων οὐδὲν ἐστι. τούτου δὴ ἕνεκα μήτε τῷ Σουίδᾳ τις ἀπιστεῖτω, μήτε μὴν τὸ βιβλίον ἀπαξιούτω, εἰ οὐ πάρεστιν ἐν αὐτῷ· ἀλλ' ἀρκεσώμεθα τοῖς εὕρισκομένοις, ἐπεὶ γε τὸ ἔχειν ἄμεινον πάντως τοῦ προσδοκᾶν πέφυκε. τὰ δ' ἄλλα εὐχομαί σε

Δηρὸν ἐυζῶειν καὶ ὄρεῖν φάος ἡλείιο,

Ὀλβιον ἐν λαοῖς καὶ γήραος οὐδὸν ἰκέσθαι,
κατὰ τὸν ποιητὴν. ἔρρωσο.

Praefatio editionis Flussatis Candallae. Burdigalae,
1574.

Franciscus Flussas
lectori Θεοφύλῳ ἐνθελίαν.

Quandoquidem omnium eorum quae sunt causas a Divinis ortum ducere constat, universus philosophiae splendor apud omnes et singulos eius scopum disquirentes unicus fuit supremi illius Boni perquirendi conatus, nullo discrimine recte ac oblique philosophantibus, quo nihil praestantius vel potentius extat. id utique uni tantum animantium se discernendum praebet, ei nimirum quod ex ipsius Boni proprio potissimam constitutionem suscipit. quo vetus illa priscorum *παροιμία*, τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ νοητόν, partibus suis functa, omne genus hominum in propria munera obeunda prorsus adigat. hominis namque concinnitatem in iis quae a bona mente tractantur speculandis consistere citra controversiam habetur. homo quippe animal Divinum solum philosophandi capax Divina contemplatur, ac per suimet Divinitatis spectationem supremum illud Bonum, omnis potentiae simulac virtutis originem Deum, omnium opificem et causam, peculiari et sibi destinato munere concipit: tumque verae philosophiae insectator est, cum philosophiae verum

et unicum insectatur scopum. quum autem a vero excidit, et alienum inquirens, non philosophus at φιλόδικος, aut equidem φιλόδοξος nuncupandus est. quocirca ne proprii instituti fungendi praecipuo tuo homini depereat occasio, praestantissimi huius boni conceptum, sub Pimandrae vocabulo illustrissimi huius Ter maximi Mercurii opera denunciatum exhibeo. cuius proventu, candide θεόφοβε, tria haec cuivis animae ratiocinanti admodum elegantia suscipies, Dei nempe, sui, ac mundi considerandi copiam, ac horum assequendorum conatus, subtili brevilocatione tradita. quae cum antiquissima ac praeter chartarum praesidium vetusta sint, ne si pleraque varia in transcribendis exemplaribus pingentium incuria aut ignorantia rei suborta sint, mireris. quantum itaque in nobis extitit, intemeratam texturae sinceritatem nec minus tuendam, quam ut par erat, sensum pro dignitate investigandum curavimus. quapropter dictiones aut particulas, quas a graeco exemplari ad annum 1554 edito detraximus, ad oram codicis e regione contulimus: ut tibi varietatis causa nullo taedio sit obvia. harum autem dictionum nonnullas a pristinae editionis indice selegimus: quas aliquando a textura deletas esse idem indicat index: aliquas vero, accito consultorum assensu, non tantum graecarum, sed etiam orientalium linguarum (ut pote Josephi Scaligeri, iuvenis illustrissimi, non minus doctis linguis eruditi, quam conditione et prosapia praeclari) opera, perpauca pingentis errores sarcientes transtulimus, quarum loquutiones passim a latinis alienas, cum verborum phrasi, tum hieroglyphicarum significationum vetusta frequentia comperies. at quoniam hic Mercurii libellus philosophiam Divino permiscet oraculo, utrique, philosophiae nempe et divino sermoni denunciando, cum saepe numero latina vocabula desint, ab iis qui philosophiam

ac Divina scripserunt, verba sumenda fuere: ut quam accurate liceret authoris conceptum verbis assequeremur. nam divinarum rerum et philosophiae expertes, qui linguae latinae primordia construxerunt, propriae linguae vocibus ignota proferre non poterant. a Graecis ideo qui et philosophiae et religionis nullum non moverunt lapidem, peculiariora quam plura verba commodo suscepimus, a latinis authoribus hinc inde ac utcunque sata. ante nos Marcilius Ficinus, vir non mediocri scientia praeditus, antiquam hanc graecam versionem in latinam velut sui laboris novale transtulit: hunc sequutus Gabriel Prateolus in nostrum Gallorum idioma convertit, nulla interpretandae rei sollicitudine ducti, ac eapropter ab authoris sententia subinde divagantes. et licet Aegyptium non constet exemplar, Graecum tamen huius Pimandrae a peritissimo quopiam antiquo translatum esse liquet, cum dictionis venustate, tum admiranda verborum ἐμφάσει, in enunciandis tantae philosophiae secretis. Ficinus namque hunc latino donans, sua liminari, qua via de Graeca versione intellexerit, silentio praetermittit. id unum tamen effundit, Mercurium nempe literis Aegyptiis primum edidisse, eundemque graecae linguae peritum, translato volumine Aegyptiorum mysteria Graecis communicasse. quod habuisse videretur a religioso quodam Leonardo Pistoriensi, qui tractatum hunc, cui de Potestate et sapientia Dei nomen indidit, prior in Florentiam e Macedonia detulit, et manibus principis Cosmae Medicis commisit. cuius praecepto Ficinus in latinum, tanquam a Mecaenate suscipiens, et suae culturae novalia persolvens transtulit. obiter quidem. transferendum enim, non interpretandum volumen, pluribus passim variatis nec non omissis aggressus est, quae omissa hac stellula * et hac virgula recta | conclusa reperies. non arbitror equidem

Ficinum temere graecam versionem eidem Mercurio ascripsisse. quocirca non immerito praesagiendum fuit, peritum quendam graecam editionem constituisse. quod secus Apuleio in traducendo volumine de voluntate Dei ab eodem Mercurio contigit. is namque aliqua vulgo prodidit, quae Mercurium nostrum idololatriae contagio (quamvis a se remotissimo) impie affecerunt, abrogato exemplari graeco, ne (ut putatur) pateat illius in hunc patratum scelus. homo namque ἀπίστος ac innumeris sceleribus obsitus legitur Apuleius. quare non erit mirum, tanti viri nomen huius κακούργου conatu impugnari. quin proinde iustum censemus, foedatum libellum (exemplaris graeci redemptionem praestolantes) inter haec omitti: ut quae citra labem ab hoc Divino philosopho suscepimus, tibi vigili θεοφύλαξ ac pio lectori, augustum quidem opus, licet non pro sui dignitate cultum exhibeamus, temporis quidem lapsu vitio maculatum, sed pro conatu restitutum ac elucidatum: ut Dei, tui, mundique noscendi copiam fauste perhibens, infima intelligentiae Divinae nocua coerceat, et suprema sola mente concipienda, tuae speculationi coniuncta perpetuo foveat. de Mercurii vero ter maximi conditione et tempore plura narrantur, ac inter antiquos de hoc antiquissimo loquentes non citra controversiam. recentiorum vero Ioannes Functius chronologia sua Mercurium testatur floruisse annis 21 ante legem Mosi datam in deserto, anno exitus Israelis ab Aegypto. quod etiam difficulter constabit. nam apud antiquos receptum est, Mercurium hunc ideo Termaximum nuncupari, quod iuxta vetustos Aegyptiorum mores a maximo philosopho in sacerdotium vocaretur, a maximo philosopho in sacerdotium vocaretur, a maximo vero sacerdote in regem accitus esset. unde ter maximum illum dici, philosophum, sacerdotem, ac regem re-

ceptum est, ac proinde in Aegyptios imperium obtinuisse constat: et apud eos literarum seu scripturae primordia comperisse. antiquarum autem rerum scrutatores, plures inquirunt fuisse Mercurios, nec quis horum Trismegistus fuerit satis constat. hunc tamen a Coelo et Saturno progenitum propria testantur scripta, ac Aegyptiis *Θωθ* nuncupatum, quod nomen filio Tat graecum pater scribens, invariatis praecipuis literis transtulisse patet, sui nominis monimentum posteris inculcans, veram dictionem graecam *Ἐρμῆν*, quae Mercurium Latinis sonat, data opera praeteriens, ne ab eo inchoatum nomen a futura progenie deleretur. quod non parum indicat Mercurium sui ipsius graecum fuisse interpretem. alius namque Graecus Mercurii veram denominationem *Ἐρμῆν* aegre silentio praetermisisset, ut filio Tat patris aegyptiacam vocem *Θωθ* conferret, quae quidem ab ipso Mercurio sumens originem in futuras progenies graderetur. quocirca non temere in tanta scribentium controversia Mercurius hic Trismegistus aliorum Mercuriorum progenitor aut saltem secundus fuisse videretur, cum is ipse non a Mercurio, sed a Coelo et Saturno se genitum fateatur. nam hac lege satius illi congruerent, quae de tanto connumerantur homine. literarum enim auctor esse non poterat, quin Mosis tempora praecederet. Mosen namque a cunabulis omni Aegyptiorum doctrina scriptura sacra testatur imbutum, quod absque literis fuisse difficile creditur, nec insuper Aegyptiorum imperium consequi post Pharaones, ac alia pleraque nomina, quibus qui de ipso narrant sibi congregiuntur. praeterea cum ante et post Mosen alii Aegyptiis imperantes historiis enumerati sint, Trismegistum antea regnum tenuisse necessarium appareret. non enim alias esset Mercurius Saturni filius, qualem se 10 cap. profitetur: nam floruit Saturnus Sarug

atavi Abraham temporibus. quare circa tempora Abraham illum floruisse putaremus. inter quae tam variis fluctibus aestuantia prae vetustate rei, antiqui illius graeci Suidae scriptis consultis quae de Mercurii tempore dixerit narrabimus. ait namque Suidas, Mercurium Trismegistum sapientem Aegyptium floruisse ante Pharaonem. Pharaonem autem, fatur idem, illum fuisse Aegypti regem, qui sequentibus nomen indidit. quare si primum Pharaonem praecesserit, non citra horum trium patriarcharum tempora fuisse constat, cum Abraham, Iacob aut Israelis tempore iam adessent regno Pharaones. haec sagaci lectori a nobis collecta discutienda relinquimus. quocirca, Christiane lector, quoquo se vertat Termaximi illius status aut conditionis negotium, iis quae de ipsius dicuntur tempore, disciplinam ab ipso traditam antepone, ac Mercurium suscipe, non modo tanquam philosophum prophetam, verum et philosophum evangelistae nomen promeritum. hic namque gratiam praecipuis effectibus nunciatis homini propalavit, et huius salutem, a Dei filio uno homine regenerandis hominibus dato, pendere primus aperuit. exponendum autem volumen utrisque, graecis ac latinis e regione constitutis curavimus characteribus, distinctiones sectionum ad interiorem exemplaris oram numeris designantes, quas quidem commentariis gallicis scribendis observavimus. aequi igitur bonique consule et labori nostro indulge.

E praefatione editionis Patricianae. Ferrariae, 1591.

.... Sane universalia principia Hermes Termaximus descripsit duabus voluminum myriadibus, authore Seleuco. sed tribus myriadibus sexque chiliadibus simul quingentis atque quinque vigintique libris, refert Manethus, Mercurium cuncta complexum ad unguem ostendisse.

De tanto vero numero soli supersunt ex Ficini sententia duo, Poemander graece et Asclepius latine ab Apuleio iamdiu versus. quod et Vergicius et Flussas Candalla senserunt, qui graecum illum imprimi curarunt. sed nostra sententia Poemander ille a Ficino in 14 capita dissectus non unus liber est, sed totidem libelli per se, a Poemandro separati, cui solus primus debetur. reliqui cum nullam Poemandri mentionem faciant nec ab eo pendeant aut ordine dogmatum aut connexione ulla, Poemandri partes dici non possunt. esse autem eos ab illo diversos, et quae modo diximus et personae aliae, Tatus et Asclepius, et tituli ab illo, alii Clavis Crateris et reliqui libris addito, satis clarum faciunt. sed extat et alius titulo sacri libri, quem nos in Cypro in monasterio cui nomen Enclistra simul cum reliquis invenimus, et quem Ioan. Stobaeus Eclogis suis physicis inseruit, cum fragmentis aliis et libellis etiam non paucis, partim ex-

tantium partim etiam non extantium. quae omnia nos in unum contulimus volumen, simul cum iis pauculis, quae tum apud Cyrillum, libris contra Iulianum, tum apud Suidam reperimus; et iuxta nostra illa exemplaria plus quam mille quadraginta loca tum in Ficinianis, tum in Stobaeanis et Candallianis emendavimus. quae lectionum varietas necessitatem nobis imposuit, ut omnes novo labore verteremus. sed et ordinem libellorum mutavimus, ita ut materierum sequella magis sit connexa, et scientifica magis appareat.

.... Videtur autem Hermes hic Trismegistus coëtanus quidem fuisse Mosy, sed paulo senior. scribit n. Eusebius in Chronico, anno Armei Aegypti regis primo, Cath filium Trismegisti floruisse. is autem annus ante Mosis obitum vigesimus circiter fuit. apparebit autem ex hisce Hermetis tum libellis tum fragmentis pia quaedam erga Deum philosophia, fidei dogmatibus ut plurimum consona. apparebit quoque graecas philosophias omnes, Pythagoream, Platoniam in divinis ac morum dogmatibus, Aristotelicam autem et Stoicam in physicis, et medicinae etiam prima principia, et ex his et ex aliis qui perierunt eius libris fuisse desumptas. quamobrem longe satius et christianis hominibus consultius et utilius longe futurum esse, si Hermetis dogmata potius quam Aristotelica, quae ubique magna scatent impietate, in scholis publicis et monachorum Aristoteli nimium addictorum coenobiis aliquando legantur. quod ut commodius fieri queat, libellos iuxta materierum uti diximus sequelam ac seriem in ordinem redeimus.

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμαγίστου

1. Ποιμάνδρης.	pag. 1
2. πρὸς Ἀσκληπιὸν λόγος καθολικός.	19
3. λόγος ἱερός.	31
4. πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Τάτ λόγος ὁ κρατὴρ ἡ μονάς.	34
5. πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Τάτ, ὅτι ἀφανὴς ὁ θεὸς φανερώτατός ἐστιν.	41
6. ὅτι ἐν μόνῳ τῷ θεῷ τὸ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ.	48
7. ὅτι μέγιστον κακὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ περὶ τοῦ θεοῦ ἀγνοσία.	54
8. ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰς μεταβολὰς ἀπω- λείας καὶ θανάτους πλανώμενοι λέγουσιν οἱ ἀνθρώποι.	56
9. περὶ νοήσεως καὶ αἰσθήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνῳ τῷ θεῷ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ.	61
10. κλείς, πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τάτ.	67
11. Νοῦς πρὸς Ἑρμῆν.	85
12. περὶ νοῦ κοινοῦ πρὸς Τάτ.	99
13. πρὸς τὸν υἱὸν Τάτ ἐν ὄρει λόγος ἀπόκρυφος περὶ παλιγγε- σίας καὶ σιγῆς ἐπαγγελίας.	114
Ὑμνωδία κρυπτή.	124
14. Ἀσκληπιῷ εὖ φρονεῖν.	128

Ποιμάνδρης.

3 Ἐννοιάς μοί ποτε γενομένης περὶ τῶν ὄντων, καὶ με- 1
τεωρισθείσης μου τῆς διανοίας σφόδρα, κατασχεθείσῶν
τε τῶν σωματικῶν μου αἰσθήσεων — καθάπερ οἱ ἐν
6 ὑπνῷ βεβαρημένοι ἐκ κόρου τε καὶ τροφῆς ἢ ἐκ κόπου
σώματος — ἔδοξά τινα ὑπερμεγέθη μέτρῳ ἀπεριορίστῳ
τυγχάνοντα καλεῖν μου τὸ ὄνομα καὶ λέγοντά μοι, Τί
9 βούλει ἀκοῦσαι καὶ θεάσασθαι καὶ τί νοήσας μαθεῖν

1. τρισμεγίστου] In margine superiore paginae primae B haec addit Τρισμέγιστος ἐπεκλήθη ὁ Ἑρμῆς οὗτος, ὅτι ἔφησε τὸν θεὸν τρεῖς ἔχειν δυνάμεις, μίαν δὲ οὐσίαν· εἰσὶ δὲ αὐταὶ αἱ δυνάμεις· νοῦς λόγος πνεῦμα· τρεῖς ἀναρχα, μία θεότης. 3. Ἐννοίας μοί ποτε γενομένης] „Xenophon παιδείας libros ita orditur Ἐννοία ποθ' ἡμῖν ἐγένετο, ὅσαι δημοκραταὶ κατελύθησαν.“ Casaub. exerc. in Baron. p. 87. 4. μου] sic Patr., μοι reliqui. 5. τε] μου A edd. et infra omittunt. || καθάπερ] ὥσπερ Turn. Patr. || ἐν om. B. 6. ἐκ κόρου τροφῆς ἢ ἐκ κόπου. σώματος Falgentius 1. 14. in Munck. Mythogr. || τε καὶ om. A edd. || ἢ] ἢ καὶ B. 7. post τινα Patr. add. ἰδεῖν. 8. μου] μεν A, om. Turn. Fluss. 9. τί om. AB. Turn. Fluss. || νοῦσαι B. || post νοήσας B

Hermetis Trismegisti

Poemander.

Cum aliquando cogitarem circa entia, et valde elevata esset mens, sopitique mei corporis sensus — veluti qui somno sunt gravati ex satietate et luxuria vel corporis labore, — visus sum videre quendam permagnum mensura indefinita vocare meum nomen et mihi dicere: Quid vis audire et inspicere, et quid mente concipiens dis-

- 2 καὶ γινῶναι; Φημὶ ἐγώ, Σὶ γὰρ τίς εἶ; Ἐγὼ μὲν, φησὶν,
 εἰμὶ ὁ Ποιμάνδρης, ὁ τῆς αὐθεντίας νοῦς; οἶδα δὲ ὃ
 3 βούλει καὶ σίνειμί σοι πανταχοῦ. Φημὶ ἐγώ, Μαθεῖν 3
 θέλω τὰ ὄντα, καὶ νοῆσαι τὴν τούτων φύσιν, καὶ γινῶναι
 τὸν θεόν. τοῦτ', ἔφην, ἀκοῦσαι βούλομαι. Φησὶν ἐμοὶ
 πάλιν, Ἐχε νῶ σῶ ὅσα θέλεις μαθεῖν, κἀγὼ σε διδάξω. 6
 4 Τοῦτο εἰπὼν ἡλλάγη τῇ ιδέᾳ, καὶ εὐθέως πάντα μοι ἦνοι-
 κτο ῥοπῇ καὶ ὁρῶ θείαν ἀόριστον, φῶς δὲ πάντα γεγεννημένα
 ἡδιόν τε καὶ ἰλαρόν· καὶ ἡράσθην ἰδὼν· καὶ μετ' ὀλίγον 9
 σκότος κατωφερές ἦν ἐν μέρει γεγεννημένον φοβερόν τε καὶ
 στυγνόν, σκολιῶς πεπερασμένον· ὥς εἰκάσαι με ἰδόντα με-
 ταβαλλόμενον τὸ σκότος εἰς ὑγρὰν τινα φύσιν ἀφάτως τε- 12
 ταραγμένην, καὶ καπνὸν ἀποδιδοῦσαν ὡς ἀπὸ πυρός, καὶ
 τινα ἤχον ἀποτελοῦσαν ἀνεκκάλητον γοῶδη. εἶτα βοή ἐξ

add. τε καὶ. 1. φημὶ] καὶ φημι B. || γὰρ erasum in B.
 2. δὲ om. A edd. 5. τοῦτ' πῶς AB Patr. || ἔφην] ἐστὶν B. ||
 φησὶν] καὶ φησιν B. || ἐμοὶ] ἐμὲ B Patr. 7. τοῦτο] sic AB
 Patr., οὗτος Turn. Fluss. 8. ἀόριστον] γράφεται· ἀορίστην
 marg. B. 9. ἡράσθην Velsenius. 11. πεπερασμένον] sic
 Vergic. Fluss. Patr., πεπειρασμένον codd. ἐσπειρασμένον Casaub. ex-
 erc. in Baron. p. 79. || ἰδόντα] εἰδότα A edd. 11. 12. μετα-
 βαλλόμενον] γράφεται· μεταβαλεῖν marg. B. 14. ἀνεκκάλητον
 om. A. || βοή — p. 3, 1. φωτός uncis incl. Patr.

cere et cognoscere? aio ego: Tu vero quis es? Ego equidem, inquit, sum Poemander, mens eius qui dominus est, novi quid velis et tecum sum ubique. dico ego: Discere volo entia et intelligere eorum naturam et cognoscere deum. hoc, dixi, andire volo. inquit mihi rursus: Habe mente tua quaecunque vis discere, ego te docebo.

Cum hoc dixisset mutatus est forma, et illico cuncta mihi aperta sunt momento, et cerno spectaculum indefinitum, omnia videlicet in lucem conversa suaviorem et hilarem, et haec videns laetatus sum, et paulo post tenebrae deorsum latae in parte factae sunt horribiles et tristes, oblique terminatae; ut imaginarer me vidente mutari tenebras in humidam quandam naturam ineffabiliter turbatam, et fumum reddentem tamquam ab igne, et sonum quandam resonantem

αὐτῆς ἀσυνάρθρως ἐξεπέμπετο, ὥς εἰκάσαι φωνὴν φωτός.
 5 ἐκ τοῦ φωτός τις λόγος ἅγιος ἐπέβη τῇ φύσει, καὶ πῦρ
 3 ἄκρατον ἐξεπήδησεν ἐκ τῆς ὑγρᾶς φύσεως ἄνω εἰς ὕψος·
 κοῦφον δὲ ἦν καὶ ὀξύ, δραστικόν τε ἅμα· καὶ ὁ ἀήρ,
 ἐλαφρὸς ὢν, ἠκολούθησε τῷ πνεύματι, ἀναβαίνοντος αὐ-
 6 τοῦ μέχρι τοῦ πυρὸς ἀπὸ γῆς καὶ ὕδατος, ὥς δοκεῖν κρέ-
 μασθαι αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ. γῇ δὲ καὶ ὕδωρ ἔμενε καθ'
 ἑαυτὰ συμμεμιγμένα, ὥς μὴ θεωρεῖσθαι ἀπὸ τοῦ ὕδατος·
 9 κινούμενα δὲ ἦν διὰ τὸν ἐπιφερόμενον πνευματικὸν λόγον
 εἰς ἀκοήν.

Ὁ δὲ Ποιμάνδρης ἐμοί, Ἐνόησας, φησί, τὴν θεάν 6
 12 ταύτην ὅτι καὶ βούλεται; Καὶ γινώσκωμαι, ἔφην ἐγώ. Τὸ
 φῶς ἐκεῖνο, ἔφη, ἐγώ εἰμι νοῦς ὁ σὸς θεός, ὁ πρὸ φύ-
 σεως ὑγρᾶς τῆς ἐκ σκότους φανείσης· ὁ δὲ ἐκ νοὸς φω-
 15 τεινὸς λόγος, υἱὸς θεοῦ. Τί οὖν; φημί. Οὕτω γινῶθι·
 τὸ ἐν σοὶ βλέπον καὶ ἀκοῦον, λόγος κυρίου, ὁ δὲ νοῦς
 πατήρ θεός· οὐ γὰρ διίστανται ἀπ' ἀλλήλων· ἔνωσις γὰρ

1. ἀσυνάρθρως ἐξεπέμπετο om. A. 2. τοῦ] δὲ AB Turn.
 Fluss. || τις] τί B Turn. Fluss. om. A. 3. ἐξεπήδησεν om. A.
 4. κοῦφον δὲ om. A. 6. ὕδατος] Ἐρμῆς ὁ τρισμέγιστος ὄρᾳ
 τριάδα, ἣν Ποιμάνδρης δεικνυσιν, marg. B. 7. ἀπ'] ἐπ' Patr.
 10. εἰς ἀκοήν om. Patr. 12. γινώσκωμαι] ζήτει marg. B. 13. εἰμι]
 sic Patr. om. reliqui. 17. γὰρ post οὐ om. Patr.

indicibilem, lugubrem. inde vox ex ipsa inarticulata emittebatur, ut
 suspicarer vocem esse lucis. ex luce vero verbum quoddam sanctum
 conscendit ipsam naturam, et ignis sincerus exiliit ex humida natura
 sursum in sublime. levis autem erat et acutus atque efficax. et aër,
 et ipse levis, secutus est spiritum ascendentem usque ad ignem a
 terra et aqua, ut videretur ab ipso suspendi. terra vero et aqua
 remanserunt in se commista, ut non cernerentur ab aqua. moveban-
 turque ob illatum spirituale verbum ad auditum.

Tunc Poemander ad me: Intellexistine hoc spectaculum quid
 sibi velit? Et cognoscam, inquam ego. Lux illa, inquit, ego sum
 mens, tuus deus, qui est ante humidam naturam, quae ex tenebris
 apparuit. illud vero ex mente lucidum verbum, filius dei. Quid
 ergo? inquam. Sic nosce. quod in te videt et audit verbum est do-

τούτων ἐστὶν ἡ ζωή. Εὐχαριστῶ σοι, ἔφην ἐγώ. Ἀλλὰ δὴ νόει τὸ φῶς, καὶ γινώριζε τοῦτο, φησὶν.

7 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπὶ πλείονα χρόνον ἀντῴπησέ μοι, 3
ὥστε με τρέμειν αὐτοῦ τὴν ἰδέαν. ἀνανεύσαντος δὲ
θεωρῶ ἐν τῷ νοί μου τὸ φῶς ἐν δυνάμεσιν ἀναριθμή-
τοις ὄν, καὶ κόσμον ἀπεριόριστον γεγεννημένον, καὶ περι- 6
σχέσθαι τὸ πῦρ δυνάμει μεγίστῃ, καὶ στάσιν ἐσχηκέναι
κρατούμενον. ταῦτα δὲ ἐγὼ διανοήθην ὁρῶν διὰ τὸν τοῦ
Ποιμάνδρου λόγον. 9

8 Ὡς δὲ ἦν ἐν ἐκπλήξει φησὶ πάλιν ἐμοί, Εἶδες ἐν τῷ
νῷ τὸ ἀρχέτυπον εἶδος τὸ προϋπάρχον τῆς ἀρχῆς ἀπε-
ράντου. ταῦτα ὁ Ποιμάνδρης ἐμοί. Τὰ οὖν, ἐγὼ φημι, 12
στοιχεῖα τῆς φύσεως πόθεν ὑπέστη; Πάλιν ἐκεῖνος
πρὸς ταῦτα, Ἐκ βουλῆς θεοῦ, ἥτις λαβοῦσα τὸν λό-
γον, καὶ ἰδοῦσα τὸν καλὸν κόσμον, ἐμιμήσατο, κοσ- 15
μοποιηθεῖσα διὰ τῶν ἐαυτῆς στοιχείων καὶ γεννημά-
των 9 των ψυχῶν. ὁ δὲ νοῦς ὁ θεὸς ἀρρενόθηλος ὢν, ζωή

2. φησὶν] sic B, om. reliqui. 3. καὶ εἰπὼν] εἰπόντος A Turn.
Fluss. Patr. || ἀντῴπησέ μοι] ἀντωπησάμεθα Patr. 4. ὥστε
με om. A. 6. γεγεννημένον] ὄντως Patr. 8. δὲ ἔτι ἐγὼ A. ||
διὰ om. Patr. 10. ἦν om. A edd., et post ἐκπλήξει add. μου
ὄντος. 11. προϋπάρχον] sic Patr. προάρχον reliqui. 17. ψυ-
χῶν] ψιλῶν Fluss.

mini, mens vero deus pater; non enim distant a se invicem; unio enim horum est vita. Gratias tibi ago, inquam ego. Sed mente, inquit, concipe lucem, et cognosce ipsam.

Sic effatus diu ex adverso me fixus aspexit, ita ut tremere eius formam. abuente autem eo conspicio in mente mea lucem in viribus innumeris esse, et mundum indefinitum effectum, et cohiberi ignem vi maxima, et statum esse adeptum coactum. haec ego comprehendendi videns ob Poemandri verbum.

Itaque cum in stupore essem, ait ad me rursus: Vidistin' in mente archetypam formam, quae ante principium est principii interminati? haec Poemander mihi. inquam ego: Elementa naturae uade sunt constituta? rursus ille ad haec: Ex voluntate dei, quae accipiens verbum et videns pulchrum mundum, imitata est mundum efficiens per eius elementa et germina animarum. mens vero deus mas-

καὶ φῶς ὑπάρχων, ἀπεκύησε λόγῳ ἕτερον νοῦν δημιουργόν, ὃς θεὸς τοῦ πυρὸς καὶ πνεύματος ὧν ἐδημιούργησε διοικητάς τινας ἐπτά, ἐν κύκλοις περιέχοντας τὸν αἰσθητὸν κόσμον. καὶ ἡ διοίκησις αὐτῶν εἰμαρμένη καλεῖται.

6 Ἐπήδησεν εὐθύς ἐκ τῶν κατωφερῶν στοιχείων ὁ τοῦ 10
 θεοῦ λόγος εἰς τὸ καθαρὸν τῆς φύσεως δημιουργήμα, καὶ ἠνώθη τῷ δημιουργῷ νῶ· ὁμοούσιος γὰρ ἦν. καὶ
 9 κατελείφθη τὰ ἄλογα τὰ κατωφερῇ τῆς φύσεως στοιχεῖα, ὥς εἶναι ὕλην μόνην. ὁ δὲ δημιουργὸς νοῦς σὺν τῷ λόγῳ, 11
 ὁ περιέχων τοὺς κύκλους καὶ δινωὶν ῥοίζῳ, ἔστρεψε τὰ
 12 ἑαυτοῦ δημιουργήματα, καὶ εἶασε στρέφεσθαι ἀπ' ἀρχῆς ἀορίστου εἰς ἀπέραντον τέλος. ἄρχεται γὰρ αἰεὶ οὐ λήγει.
 ἡ δὲ τούτων περιφορὰ, καθὼς θέλει ὁ νοῦς, ἐκ τῶν κα-
 15 τωφερῶν στοιχείων ζῶα ἤνεγκεν ἄλογα· οὐ γὰρ ἐπεῖχε τὸν λόγον· ἀῆρ δὲ πετεινὰ ἤνεγκε, καὶ τὸ ὕδωρ νηκτά· διακεχώρισται δὲ ἀπ' ἀλλήλων ἡ τε γῆ καὶ τὸ ὕδωρ, κα-

1. ὑπάρχων om. A, || λόγῳ] λόγον B. 3. ἐπτά τινας A.
 4. αἰσθητικὸν A. 6. post στοιχείων libri addunt τοῦ θεοῦ, expunxit Tied. 9. κατελήφθη Patr. 11. περιέχων] sic AB, περιέσχων edd. 13. αἰεὶ] sic Patr. om. reliqui. 14. θέλει] ἡθέλησεν A. || ἐκ] καὶ ἐκ Turn. Fluss.

femina existens, vita et lux cum sit, parturiit verbo aliam mentem opificem, quae deus ignis et spiritus existens effecit rectores quosdam septem, in circulis continentes sensibilem mundum. et regimen illorum fatum vocatur.

Exiit statim ex deorsum latis elementis dei verbum in purum naturae opificium, et unitum est opifici menti; consubstantialis enim erat. et relicta sunt ratione carentia deorsum lata naturae elementa, ut essent materia tantum. mens vero opifex simul cum verbo, complectens circulos et versans impetu, revolvit sua opificia, permittitque ut revolverentur a principio indefinito in interminatum finem. incipiunt enim semper ubi desinunt. horum vero circulatio, prout vult mens, ex deorsum latis elementis animalia protulit irrationalia; neque enim praebeuit rationem; aer vero volatilia tulit, aqua vero natantia; et segregata sunt ab se invicem terra et aqua, prout vo-

θὼς ἠθέλησεν ὁ νοῦς, καὶ ἡ γῆ ἐξήνεγκεν ἀπ' αὐτῆς ἃ εἶχε ζῶα τετράποδα, ἐρπετά, θηρία ἄγρια καὶ ἡμερα.

- 12 Ὁ δὲ πάντων πατὴρ ὁ νοῦς, ὡν ζωὴ καὶ φῶς, ἀπε- 3
κίνησεν ἄνθρωπον ἑαυτῷ ἴσον, οὗ ἡράσθη ὡς ἰδίου τόκου·
περικαλλὴς γὰρ ἦν, τὴν τοῦ πατρὸς εἰκόνα ἔχων. ὄντως
γὰρ καὶ ὁ θεὸς ἡράσθη τῆς ἰδίας μορφῆς, καὶ αὐτῇ 6
13 παρέδωκε τὰ ἑαυτοῦ πάντα δημιουργήματα. κατανοήσας
✓ δὲ τὴν τοῦ δημιουργοῦ κτίσιν ἐν τῷ πατρὶ, ἡβουλήθη
καὶ αὐτὸς δημιουργεῖν. καὶ ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τοῦ πατρὸς, 9
γενόμενος ἐν τῇ δημιουργικῇ σφαίρᾳ· ἔχων τὴν πᾶσαν
ἐξουσίαν κατενόησε τῶν ἀδελφῶν τὰ δημιουργήματα. οἱ
δὲ ἡράσθησαν αὐτοῦ· ἕκαστος δὲ μετεδίδου τῆς ἰδίας 12
τάξεως. καὶ καταμαθὼν τὴν τούτων οὐσίαν, καὶ μεταλα-
βὼν τῆς αὐτῶν φύσεως ἡβουλήθη ἀναρροῆσαι τὴν περι-
φέρειαν τῶν κύκλων, καὶ τὸ κράτος τοῦ ἐπικειμένου ἐπὶ 15
τοῦ πυρὸς καταπονῆσαι.

1. ἡ γῆ] sic Patr. om. reliqui. 3. καὶ φῶς] γράφεται· καὶ φύ-
σις marg. B. 4. ἴσον] ὅμοιον Patr. || ἡράσθη A. 5. ἦν]
sic Patr. om. reliqui. 6. αὐτῇ] sic Patr. αὐτῷ B, om. reliqui.
8. κτῆσιν AB. || πατρὶ] παντί Patr. 9. ἀπεχωρίσθη] sic Patr.
συνεχωρήθη reliqui. 10. ἔχων] ἐξ ὧν AB. 11. κατενόησε]
sic Patr., κατενόησε καὶ B, κατανοῆσαι reliqui. || τῶν ἀδελφῶν]
τοῦ ἀδελφοῦ AB, τῶν ἐπτά Patr. 12. ἕκαστος] ἑκάτερος
marg. B. 14. αὐτῶν] ἑαυτῶν A Turn. Patr. 16. τοῦ om. A. ||
κατανοῆσαι A Turn. Patr.

luit ipsa mens, et terra produxit a se quae habebat animalia qua-
drupeda, serpentia, bestias feras ac cicures.

Omnium vero pater mens, cum esset vita et lux, procreavit ho-
minem sibi similem, quem adamavit ut proprium partum; perpulcher
enim erat, patris imaginem habens. revera enim etiam deus dilexit
propriam formam, eique tradidit omnia sua opificia. cumque mente
comprehendisset opificis facturam in patre, voluit et ipse condere.
et segregatus est a patre, relictus in opificiali sphaera. habens vero
omnem potestatem consideravit fratrum opificia. ipsi vero eum di-
lexerunt, et singuli participem sui ordinis fecerunt. cumque intel-
lexisset horum essentiam, et particeps factus esset eorum naturae,
voluit perrumpere circumferentiam circularum, et potentiam eius
qui igi insidet superare.

Καὶ ὁ τῶν θνητῶν τοῦ κόσμου ζώων καὶ τῶν ἀλό- 14
 γων ἔχων πᾶσαν ἐξουσίαν διὰ τῆς ἁρμονίας παρέκλυεν,
 3 ἀναρρήξας τὸ κράτος τῶν κύκλων, καὶ ἔδειξε τῇ κατω-
 φερεῖ φύσει τὴν καλὴν τοῦ θεοῦ μορφὴν. ἦν ἰδοῦσα ἀκό-
 ρεστον κάλλος καὶ πᾶσαν ἐνέργειαν ἐν ἑαυτῇ ἔχουσαν τῶν
 6 ἑπτὰ διοικητόρων, τὴν τε μορφὴν τοῦ θεοῦ, ἐμεδιάσεν
 ἔρωτι, ἅτε τῆς καλλίστης μορφῆς τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος
 ἐν τῷ ὕδατι ἰδοῦσα, καὶ τὸ σκίασμα ἐπὶ τῆς γῆς. ὁ δὲ
 9 ἰδὼν τὴν ὁμοίαν αὐτῷ μορφὴν, ἐν ἑαυτῷ οὖσαν, ἐν τῷ
 ὕδατι, ἐφίλησε καὶ ἡβουλήθη αὐτῇ συνοικεῖν· ἅμα δὲ τῇ
 βουλῇ ἐγένετο ἐνέργεια, καὶ ἐκύησε τὴν ἄλογον μορφὴν. 15
 12 ἡ δὲ φύσις λαβοῦσα τὸν ἐρώμενον περιεπλάκη ὅλη καὶ
 ἐμίγησαν· ἐρώμενοι γὰρ ἦσαν. καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πάντα
 τὰ ἐπὶ γῆς ζῶα διπλοῦς ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος, θνητὸς μὲν
 15 διὰ τὸ σῶμα, ἀθάνατος δὲ διὰ τὸν οὐσιώδη ἀνθρώπον. •

1. ὁ τοῦ τῶν AB. et om. τοῦ ante κόσμον. || καὶ τῶν ἀλό-
 γων ζώων AB. 3. τῶν κύκλων] sic Patr. om. reliqui. 3.4. τὴν
 κατωφερῇ φύσιν AB. 4. ἦν] sic A Patr. ἦτις B, ὃν reliqui. ||
 ἰδοῦσα] ἰδὼν Vergic. Patr. 5. ἑαυτῇ] sic Patr. ἑαυτῷ reliqui. ||
 ἔχουσαν] sic Patr. ἔχοντα B, ἔχοντα A, ἔχον reliqui. 6. ἑπτὰ]
 sic Patr. om. reliqui. 7. ἅτε] ὥς ἅτε AB Patr. 9. οὖσαν, καὶ
 ἐν B. 10. αὐτῇ] sic Patr. αὐτοῦ B, αὐτῷ reliqui. || συνοι-
 κεῖν] sic Patr., οἰκεῖν reliqui. 11. ἐκύησε] sic Vergic. Patr., ὥκησε
 reliqui.

Quique mortalium mundi animalium et irrationalium omnem
 potestatem habuerat, per harmoniam emersit, irrumpens potentiam
 circularum, et ostendit dedrsum latae naturae pulchram dei imagi-
 nem. quam cum conspexisset insatiabilem pulchritudinem et omnem
 efficaciam in se habentem septem rectorum, et imaginem dei, sub-
 risit prae amore, utpote pulcherrimae imaginis hominis formam quasi
 in aqua vidisset, umbram vero in terra. ille vero videns similem
 sibi imaginem in se ipso existentem, in aqua, dilexit et voluit ei
 cohabitare. effectus e vestigio secutus est voluntatem, formamque
 carentem ratione progenuit. natura vero suscipiens amatum circum-
 plexa ei est tota et commisti sunt. sese enim amabant. et ob id
 praeter omnia terrena animalia duplex est homo, mortalis quidem

ἀθάνατος γὰρ ὢν καὶ πάντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων, τὰ
 θνητὰ πάσχει ὑποκείμενα τῇ εἰμαρμένῃ. ὑπεράνω οὖν
 ὢν τῆς ἁρμονίας, ἐναρμόνιος γέγονε δοῦλος. ἄρρενόθη- 3
 λυς δὲ ὢν, ἐξ ἄρρενοθήλεος ὢν πατρός, καὶ ἄνπνος ἀπὸ
 ἀύπνου κρατεῖται.

16 Καὶ μετὰ ταῦτα νοῦς ὁ ἐμός, Καὶ αὐτὸς γὰρ ἐρῶ τοῦ
 λόγου. Ὁ δὲ Ποιμάνδρης εἶπε, Τοῦτό ἐστι τὸ κεκρυμμέ-
 νον μυστήριον μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας. ἡ γὰρ φύσις ἐπι-
 μιγεῖσα τῷ ἀνθρώπῳ ἤνεγκέ τι θαῦμα θαυμασιώτατον. 9
 ἔχοντος γὰρ αὐτοῦ τῆς ἁρμονίας τῶν ἑπτὰ τὴν φύσιν,
 οὗ ἔφην σοι, ἐκ πυρὸς καὶ πνεύματος, οὐκ ἀνέμενεν ἡ
 φύσις, ἀλλ' εὐθὺς ἀπεκύησεν ἑπτὰ ἀνθρώπους, πρὸς τὰς 12
 φύσεις τῶν ἑπτὰ διοικητόρων ἄρρενοθήλεας καὶ μεταρ-
 σίους.

• Καὶ μετὰ ταῦτα, ὦ Ποιμάνδρη, εἰς μεγάλην νῦν 15
 ἐπιθυμίαν ἦλθον, καὶ ποθῶ ἀκοῦσαι. μὴ ἔκτρεχε. Καὶ
 ὁ Ποιμάνδρης εἶπεν, Ἀλλὰ σιώπα· οὐπω γὰρ σοι ἀνή-
 πλωσα τὸν πρῶτον λόγον. Ἴδου σιωπῶ, ἔφην ἐγώ. 18

1. ἔχων] ἔχει Patr. || τὰ] τὰ δὲ Patr. 2. θνητῶν B, γενητὰ
 Vergic. || πάσχειν A. || ὑποκείμενος Casaub. exerc. in Baron.
 p. 80. 4. ἄρρενοτέλος A, ἄρρενοθήλυος edd. || ὢν om A.
 6. νοῦς ὁ ἐμός] ὁ νοῦς ἐμός Fluss. 11. πυρὸς] sic Patr., πατρός
 reliqui. 13. ἄρρενοτελείας A, ἄρρενοθήλυας Turn. 15. Ποι-
 μάνδρης B, et in margine ἔφην ἐγώ. || γὰρ post μεγάλην add. edd.
 17. 18. ἀνέπλωσα] sic B Patr., ἀνεπλήρωσα reliqui. || ἐγώ] ὁ

corpore, immortalis vero ob substantialem hominem. nam cum im-
 mortalis sit et omnium potestatem habeat, mortalia tamen patitur
 subiecta fato. et cum sit harmonia superior, harmonicus fuit servus.
 et cum sit masfemina ex marifemina patre, et insomnis ab insomni
 dominatur.

Et post haec mens mea: Nam et ipse amo sermonem. Poeman-
 der vero dixit: Hoc est arcanum mysterium usque ad hanc diem.
 natura enim commista homini, protulit quoddam miraculum admira-
 bilissimum. habens enim ipse harmoniae septem rectorum naturam,
 quam dixi tibi, ex igne et spiritu, non mansit natura, sed illico pe-
 perit septem homines, ad naturam septem rectorum marifeminas et
 sublimes. et post haec: O Poemander, in magnum desiderium veni,

Ἐγένετο οὖν, ὡς ἔφην, τῶν ἐπτα̃ τούτων ἡ γένεσις 17
 τοιῷδε τρόπῳ. θηλυκὸν γὰρ ὁ ἀήρ, καὶ ὕδωρ ὀχρευτικόν.
 3 τὸ δὲ ἐκ πυρὸς πέπειρον, ἐκ δὲ αἰθέρος τὸ πνεῦμα ἔλαβε.
 καὶ ἐξήνεγκεν ἡ φύσις τὰ σώματα πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ἀν-
 θρώπου. ὁ δὲ ἀνθρώπος ἐκ ζωῆς καὶ φωτὸς ἐγένετο εἰς
 6 ψυχὴν καὶ νοῦν, ἐκ μὲν ζωῆς εἰς ψυχὴν, ἐκ δὲ φωτὸς εἰς
 νοῦν. καὶ ἔμεινεν οὕτω τὰ πάντα μέλη τοῦ αἰσθητοῦ
 κόσμου μέχρι περιόδου τέλους ἀρχῶν καὶ γενῶν. ἄκουε 18
 9 λοιπὸν ὃν ποθεῖς λόγον ἀκοῦσαι. τῆς περιόδου πεπλη-
 ρωμένης ἐλύθη ὁ πάντων σύνδεσμος ἐκ βουλῆς θεοῦ.
 πάντα γὰρ τὰ ζῶα ἀρρενοθήλεα ὄντα διελύετο ἅμα τῷ
 12 ἀνθρώπῳ, καὶ ἐγένετο τὰ μὲν ἀρρενικὰ ἐν μέρει τὰ δὲ
 θηλυκὰ ὁμοίως. ὁ δὲ θεὸς εὐθύς εἶπεν ἀγίῳ λόγῳ, ἀν-

δέ φησιν marg. B. 1. ὡς ἔφην eras. B. 2. θηλυκὸν γὰρ
 ὁ ἀήρ] sic Patr. θηλυκὴ γῆ ἦν reliqui. 3. αἰθέρος] αἶθερος
 Fluss. 6. 7. εἰς ante ψυχὴν et ante νοῦν om. A. Turn. Patr.
 7. μέλη] sic Patr., om. reliqui. 8. ἀρχῶν καὶ γενῶν] sic Patr.
 ἀρχῶν γενῶν A, καὶ ἀρχῶν γενῶν B. 9. ὃν om. Patr. || λόγον]
 λόγου Patr. 11. ἀρρενόθην A Turn. Fluss. Patr. 13. ὁ δὲ
 θεὸς εὐθύς] quod sequitur scholion seorsim editum est e codice
 nostro B a V. Cl. Boissonade in libro cui titulus: Michael Psellus
 de operatione daemonum. Norimbergae 1838. 8. p. 153, 154. Τοῦ
 ψέλλου. Ἔοικεν ὁ γόης οὗτος τῇ θείᾳ γραφῇ οὐ παρέργως ὠμι-
 ληκέναι· ὁθεν ἐκ ταύτης ὀρμώμενος τῇ κοσμοπόλει ἐπιχειρεῖ, μηδὲ
 αὐτὰς ὀκνῶν τὰς μωσαϊκὰς λέξεις ψιλὰς ἐνίοτε ἀναγράφειν. Ὡς

et cupio audire. ne excurras. et Poemander dixit: Sed sile, non enim adhuc tibi explicavi primum sermonem. Ecce sileo, dixi ego.

Facta igitur, ut dixi, septem horum genitura tali modo. femineus enim erat aër, aqua salax. ex igne maturitatem, ex aethere vero spiritum accepit. et protulit natura corpora ad formam hominis. homo vero ex vita et luce factus est in animam et mentem, ex vita quidem in animam, ex luce vero in mentem. et remanserunt ita omnia membra sensibilis mundi usque ad finem circuitus principiorum et generum. audi tandem quem cupis sermonem audire. completa periodo solutum est universorum vinculum ex consilio dei. omnia namque animalia cum sint marifemina, solvebantur simul cum homine,

ξάνεσθε ἐν αὐξήσει καὶ πληθύνεσθε ἐν πλήθει, πάντα τὰ κτίσματα καὶ δημιουργήματα· καὶ ἀναγνωρίσατόω ὁ

καὶ τὸ προκείμενον τοῦτο ῥητὸν ὅλον· τὸ γὰρ εἶπεν ὁ θεός· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε σαφῶς ἐκ τῆς μωσαϊκῆς κοσμοποίας ἐστίν. Οὐ μὴν ἐπέμνευε παντελῶς τῇ ἀπλότητι καὶ σαφηνείᾳ καὶ τῷ εὐθεῖ καὶ εὐκρινεῖ καὶ ὅλως θεοειδεῖ τῆς γραφῆς, ἀλλ' εἰς τὸ εὐθεὶς ὑπερβύη πάθος τοῖς τῶν Ἑλλήνων σοφοῖς, εἰς ἀλληγορίας καὶ πλάνας καὶ τερατείας ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ ἀπλανοῦς ἐκτραπείς ἢ ὑπὸ τοῦ Ποιμάνδρου συναλαθείς (συνελασθείς rectius Boiss.). Οὐκ ἄδηλον δὲ ὅστις ἦν ὁ τῶν Ἑλλήνων Ποιμάνδρης. Ὁ καὶ παρ' ἡμῶν κοσμοκράτωρ ὀνομαζόμενος ἢ τῶν ἐκείνου τις· κλέπτης γάρ, φησὶν („Basilus scilicet laudatus in Stephani Thesaurō sub ἐκφερομυθῶ.“ Boiss.), ὁ διάβολος (διάβολος Boiss.) καὶ ἐκφερομυθεῖ τὰ ἡμέτερα, οὐχ ἵνα οἱ ἐκείνου μεταμάθωσι τὴν εὐσέβειαν (ἀσέβειαν Boiss.) ἀλλ' ἵνα τοῖς τῆς ἀληθείας ῥήμασι καὶ νοήμασι τὴν ἐαυτῶν δυσσέβειαν ἐπιχρῶσαντες καὶ μορφώσαντες πιθανωτέραν ἐργάσωνται καὶ τοῖς πολλοῖς εὐπαράδεκτον. Οὐ γὰρ ἀληθεύει Πλάτων τὰς ἐκ τῶν βαρβάρων φήμας παραλαμβάνοντας κάλλιον ἀπεργάσασθαι τοὺς Ἕλληνας λέγων, παιδεῖα χρωμένους καὶ μαντείας ἐκ Ἀελφῶν. Ἀληθεύουσι δὲ μᾶλλον οἱ λέγοντες, ἀταλαίπωρον εἶναι παρὰ τοῖς Ἕλλησι τῆς ἀληθείας τὴν ζήτησιν, μάλιστα δὲ ἐν τῇ περὶ τοῦ θεοῦ δόξῃ πλανᾶσθαι αὐτοὺς. Εἰσὶ δὲ οἱ ταῦτα λέγοντες οὐχ ἡμέτεροι, ἀλλὰ τῶν Ἑλλήνων οἱ δοκιμώτεροι. Ἔτις ἐντετύχηκε καὶ οἷς ἐγραψεν ὁ Πορφύριος πρὸς ἀναβαίνοντα („rescribendum videtur πρὸς Ἀνεβῶ τὸν Αἰγύπτιον“ Boiss. adnuente Hasio.) τὸν Αἰγύπτιον, παρ' ἐκείνου λοιπὸν ἐπιζητῶ („Scripsi ἐπιζητῶν, sed et ἐπιζητῶ possit erui e codicis compendio.“ Boiss.) μαθεῖν τὴν ἀλήθειαν, ἐπεδὴ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπέγνων· εἰ μὲν οὖν καὶ ἄλλο βάρβαρον γένος τὸν δημιουργὸν καὶ βασιλέα τοῦδε δὲ παντὸς (τοῦδε τοῦ παντὸς Boiss.) πατριώδει δόξῃ καὶ νόμοις ἐθρήσκευεν, εἰπεῖν οὐκ ἔχω· ὅτι δὲ ἡ τῶν Ἑβραίων θεοσέβεια περιβόητος ἦν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὅτι καὶ ἡ νομοθεσία αὐτῶν ἀρχαιοτέρα ἦν καὶ Ἐρμού τουτοῦ, καὶ ἔτις ἄλλος παρ' Ἕλλησι σοφός, πολλοῖς ἀποδεδείκται. marg. B. 2. ὁ om. A.

et facta sunt partim masculina et partim feminea similiter. deus vero statim dixit sancto verbo: Crescite incremento, et multiplicamini multitudo, omnia condita et opificia. et recognoscat, qui mente est

ἐννοῦς ἑαυτὸν ὄντα ἀθάνατον καὶ τὸν αἷτιον τοῦ θανά-
του ἔρωτα σώματος, καὶ πάντα τὰ ὄντα.

- 3 Τοῦτο εἰπόντος ἡ πρόνοια διὰ τῆς εἰμαρμένης καὶ 19
ἀρμονίας τὰς μίξεις ἐποιήσατο καὶ τὰς γενέσεις κατέστησε.
καὶ ἐπληθύνθη κατὰ γένος τὰ πάντα. καὶ ὁ ἀναγνωρίσας
6 ἑαυτὸν ἐλήλυθεν εἰς τὸ περιούσιον ἀγαθόν, ὁ δὲ ἀγαπή-
σας τὸ ἐκ πλάνης ἔρωτος σῶμα, οὗτος μένει ἐν τῇ σκό-
τει πλανώμενος, αἰσθητῶς πάσχων τὰ τοῦ θανάτου. Τί 20
9 τοσοῦτον ἀμαρτάνουσιν, ἔφην ἐγώ, οἱ ἀγνοοῦντες, ἵνα
στερηθῶσι τῆς ἀθανασίας; Ἐοικας, φησὶν, ὦ οὗτος, μὴ
περροντικένοι ὦν ἤκουσας. οὐκ ἔφην σοι νοεῖν; Νοῶ, ἔφην,
12 καὶ μιμνήσκομαι· εὐχαριστῶ δὲ ἅμα σοί. Εἰ ἐνόησας, φησὶν,
εἰπέ μοι, διὰ τί ἄξιοι εἰσι τοῦ θανάτου οἱ ἐν τῷ θανάτῳ
ὄντες. Ὅτι προκατέρχεται, φημί, τοῦ οἰκείου σώματος τὸ
15 στυγνὸν σκότος, ἐξ οὗ ἡ ὑγρὰ φύσις, ἐξ ἧς τὸ σῶμα

1. ὁ ἐννοῦς] ἄνῳς (i. e. ἄνθρωπος) B. 2. σώματος] sic Patr.
om. reliqui. 3. τοῦτο om. Patr. 8. τί] καὶ τί B. 10. φησὶν
om. A Turn. Fluss. || μὴ] τοῦ μὴ A Turn. Fluss. 11. ἔφην alterum]
δὲ Patr. om. A Turn. Fluss. 12. σοί] sic Patr. om. reliqui. εἰ]
καὶ εἰ B. || φησὶν om. A Turn. Fluss. 14. προκατέχεται Fluss. ||
φημί om. Patr. 15. ἧς] sic Patr. οὗ reliqui.

praeditus se ipsum immortalem, et causam mortis amorem corporis,
et omnia eutia.

Hoc cum dixisset, providentia per fatum et harmoniam mistiones
effecit et generationes constituit. et multiplicata sunt in suo genere
omnia. et qui recognovit se ipsum venit in superaffluens bonum,
qui vero amavit per amoris errorem corpus, is manet in tenebris
errans, sensibiliter patiens ea quae sunt mortis. Quid tantum er-
rant, dixi ego, ignari, ut priventur immortalitate? Videris, inquit, o
tu, sollicitus non fuisse eorum quae audisti. nonne dixi tibi ut in-
telligas? Intelligo, inquam, et recordor; et simul gratias ago tibi.
Si percepisti, inquit, dic mihi, cur digni sunt morte qui in morte
sunt? Quoniam anteit proprium corpus lugubris umbra, ex qua est

συνέστηκεν ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ, ἐξ οὗ θάνατος ἀρ-
δεύεται.

- 21 Ἐνόησας ὁρθῶς, ὃ οὗτος. κατὰ τί δὲ ὁ ἐννοήσας 3
ἑαυτὸν εἰς θεὸν χωρεῖ, ὅπερ ἔφη ὁ τοῦ θεοῦ λόγος;
Φημί ἐγὼ ὅτι Ἐκ φωτὸς καὶ ζωῆς συνέστηκεν ὁ πατήρ
τῶν ὅλων, ἐξ οὗ γέγονεν ὁ ἄνθρωπος. Εὐφήμει λαλῶν, 6
φησί, φῶς καὶ ζωὴ ἐστὶν ὁ θεὸς καὶ ὁ πατήρ, ἐξ οὗ
ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος. ἐὰν οὖν μάθῃς σεαυτὸν ἐκ ζωῆς
καὶ φωτὸς ὄντα, καὶ ὅτι ἐκ τούτων τυγχάνεις, εἰς 9
ζωὴν πάλιν χωρήσεις. ταῦτα ὁ Ποιμάνδρης εἶπεν. Ἄλλ',
ἔτι, ἔφην ἐγώ, εἰπέ μοι, πῶς εἰς ζωὴν χωρήσω, ὃ νοῦς;
Ἐμός φησιν ὁ θεός, Ὁ ἐννοῦς ἄνθρωπος ἀναγνωρισάτω 12
ἑαυτόν. Οὐ πάντες, φημί, οὖν ἄνθρωποι νοῦν ἔχου-
22 σιν; Εὐφήμει, ὃ οὗτος, τοιαῦτα λαλῶν. παραγίνομαι αὐ-
τὸς ἐγὼ ὁ νοῦς τοῖς ὁσίοις καὶ ἀγαθοῖς καὶ κατ'αροῖς 15

1. 2. ἄρδεταί Patr. 3. 4. ὁ ἐννοήσας ἑαυτὸν] sic Patr. ἐνόησας
σαυτὸν codd. 4. θεὸν] sic Patr. ἑαυτὸν A, αὐτὸ reliqui. || χωρεῖ
χωρεῖ A. || ἔφη] sic Patr. ἔχει reliqui. 6. εὐφήμει λαλῶν, φησί]
sic B, εὐ φησί λαλῶν A Turn. Fluss. 7. φησί om. Patr. 8. ἑαυ-
τὸν codd. 9. καὶ ὅτι — τυγχάνεις om. Patr. 10. χωρήσῃς B.
11. ἔφην ἐγώ om. A Patr., et ponunt infra post χωρήσω. 12. ἐμός
crasum B. 14. εὐφήμει] sic B, εὐφήμει Patr., εὐ φησί reliqui. ||
τοιαῦτα om. A Patr. 14. 15. αὐτὸς] sic B, γὰρ Patr., om. reliqui.
15. ὁσίοις] ἰδίοις Vergic. Fluss.

humida natura, ex qua corpus est constitutum in sensibili mundo,
ex quo mors derivatur.

Percepisti recte, o tu. sed quonam modo qui se ipsum intellexit,
in deum transit, quod quidem dixit dei verbum? dico ego: Quoniam
ex luce et vita constat pater universorum, ex quo natus est homo.
Bona verba, inquit, lux et vita est deus et pater, ex quo natus est
homo. si ergo didiceris te ipsum ex vita et luce constitutum, quod-
que ex his constes, in vitam rursus transibis. haec Poemander dixit.
Sed adhuc, inquam, dic mihi, quomodo in vitam transibo, o mens?
Meus dicit deus: mente praeditus homo agnoscat se ipsum. Nonne
omnes, inquam, homines mentem habent? Bona verba, inquit, dicas,

καὶ ἐλεήμοσι, τοῖς εὐσεβῶς βιοῦσι. καὶ ἡ παρουσία μου
 γίνεται βοήθεια, καὶ εὐθύς τὰ πάντα γνωρίζουσι καὶ
 3 τὸν πατέρα ἰλάσκονται ἀγαπητικῶς, καὶ εὐχαριστοῦ-
 σιν εὐλογοῦντες καὶ ὕμνοῦσι τεταγμένοι πρὸς αὐτὸν τῇ
 στοργῇ· καὶ πρὸ τοῦ παραδοῦναι τὸ σῶμα ἰδίῳ θά-
 6 νάτῳ μυσάττονται τὰς αἰσθήσεις εἰδότες αὐτῶν τὰ ἐνεργή-
 ματα· μᾶλλον δὲ οὐκ ἐάσω αὐτὸς ὁ νοῦς τὰ προσπί-
 πτοντα ἐνεργήματα τοῦ σώματος ἐκτελεσθῆναι· πυλωρὸς
 9 γὰρ ὢν ἀποκλείσω τὰς εἰσόδους τῶν κακῶν καὶ αἰσχυρῶν
 ἐνεργημάτων τὰς ἐνθυμήσεις ἐκκόπτων. τοῖς δὲ ἀνοήτοις 23
 καὶ κακοῖς καὶ πονηροῖς καὶ φθονεροῖς καὶ πλεονέκταις
 12 καὶ φονεῦσι καὶ ἀσεβέσι πόρρωθέν εἰμι, τῷ τιμωρῷ ἐκχω-
 ρήσας δαίμονι, ὅστις τὴν ὀξύτητα τοῦ πυρὸς προσβάλλων
θρῶσκει αὐτοὺς αἰσθητικῶς, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τὰς ἀνομίας
 15 αὐτοὺς ὀπλίζει, ἵνα τίχῃσι μείζονος τιμωρίας· καὶ οὐ
 παύεται ἐπ' ὀρέξεις ἀπλέτους τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν κινῶν

1. εὐσεβῶς βιοῦσι] εὐσεβοῦσι AB. 2. γίνεται A. 4. ὕμνοῦσι]
 sic A Patr., ὕμνοῦντες reliqui. || τεταγμένοι] sic Patr. τεταγμένων
 reliqui. 6. μυσάττοντες A, μουσάσσοντες Patr. 9. γὰρ]
 sic B, om. reliqui. 14. et 15. αὐτὸν (bis) et τίχῃ A Turn.
 Patr. 16. ἀπλέτους] διεγείρων marg. B. || τὴν] καὶ τὴν B. ||
 αὐτῶν κινῶν] sic B, ἔχων A Turn. Patr., ἀνέχων Fluss.

o tn. advenio ego mens plls et bonis et puris et misericordibus,
 qui omnino religiose vivunt. et praesentia mea fit auxilium, et illico
 cuncta cognoscunt et patrem deprecantur amanter, et gratias agunt
 benedicentes et hymnos ipsi ordine prae amore canunt; et antequam
 tradant corpus propriae morti, odio habent sensus, cognoscentes ipso-
 rum opera; sed potius non sinam ego mens opera quae corpori
 accidunt ad finem deduci; ianitor ego claudam ingressus malorum
 et turpium operum, cogitationes rescindens. stultis vero et malis et
 pravis et invidis et quaestuosis et occisoribus et impiis longe absom,
 vindici eos tradens daemoni, qui acumen ignis adhibens ferit eos
 sensibiliter, et magis ad scelera eos praeparat, ut consequantur ma-
 iorem poenam. et non cessat, quin ad inexplebiles cupidines desi-

ἀγορέστως ὥς ἐν σκοτομαχίᾳ· καὶ οὕτω βασανίζει, καὶ ἐπ' αὐτοὺς πῦρ ἐπὶ πλεῖον αὐξάνει.

- 24 Εὖ με πάντα, ἔφη, ὥς ἐβουλόμην, ἐδίδαξας, ὧ 3
 νοῦς. ἔτι δέ μοι εἶπε περὶ τῆς ἀνόδου τῆς γινομένης.
 Πρὸς ταῦτα ὁ Ποιμάνδρης εἶπε, Πρῶτον μὲν ἐν τῇ
 ἀναλύσει τοῦ σώματος τοῦ ὑλικοῦ παραδίδωσιν αὐτὸ τὸ 6
 σῶμα εἰς ἀλλοίωσιν, καὶ τὸ εἶδος, ὃ εἶχες, ἀφανὲς γίνε-
 ται. καὶ τὸ ἦθος τῷ δαίμονι ἀνενέργητον παραδίδωσι,
 καὶ αἱ αἰσθησεις τοῦ σώματος εἰς τὰς ἑαυτῶν πηγὰς 9
 ἐπανερχονται μέρη γινόμεναι, καὶ πάλιν συνιστάμεναι εἰς
 τὰς ἐνεργείας. καὶ ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία εἰς τὴν ἄλο-
 25 γον φύσιν χωρεῖ. καὶ οὕτως ὁρμᾷ λοιπὸν ἄνω διὰ τῆς 12
 ἁρμονίας, καὶ τῇ πρώτῃ ζώνῃ δίδωσι τὴν αὐξητικὴν ἐνέρ-
 γειαν καὶ τὴν μειωτικὴν, καὶ τῇ δευτέρᾳ τὴν μηχανὴν
 τῶν κακῶν, καὶ τὸν δόλον ἀνενέργητον, καὶ τῇ τρίτῃ τὴν 15
 ἐπιθυμητικὴν ἀπάτην ἀνενέργητον, καὶ τῇ τετάρτῃ τὴν ἁρ-

1. ὥς ἐν σκοτομαχίᾳ] σκοτομαχῶν A Turn. Patr. || οὕτω] sic marg. B, τοῦτον A Turn. Patr., τούτους Fluss. || ante βασανίζει Turn. et Fluss. addunt ἀφανίζει καὶ ἐπὶ πλεον. 2. αὐτοὺς] sic Fluss. αὐτόν reliqui. 3. με] μοι AB Turn. Patr. || ἔφη] sic B, om. reliqui. 4. περὶ om. A Patr. 5. πρὸς] μετὰ Patr. 6. παραδίδως B. 7. εἶχες] εἶχεν Patr. 9. αἱ om. Patr. 10. συνανιστάμεναι Vergic. Fluss. 12. καὶ om. Turn. 15. καὶ τὸν] sic Patr., om. reliqui. 16. ἀπάτην om. Patr.

derium eorum insaturabiliter elevet, veluti in tenebris pugnans. et ita cruciat, et in eos ignem etiam atque etiam adauget.

Optime cuncta, inquam, ut volui, me docuisti, o mens; sed etiam dic mihi de faciendo ascensu. dixit Poëmander: Primo quidem in resolutione corporis materialis tradit corpus ipsum in alterationem, et forma quam habuisti, fit invisibilis. et morem daemoni inefficacem tradit, et sensus corporis in suos fontes redeunt partes facti, et rursus reficiuntur in actiones. et iracundia et concupiscentia in irrationalem naturam abit. atque ita denique impetum capit sursum per harmoniam, et primae zonae dat augmentatricem actionem et eam, quae est decrementi, et secundae machinationem malorum, et dolum inefficacem, et tertiae concupiscibilem deceptionem itidem

χοντικὴν ὑπερηφανίαν ἀπλεονέκτητον, καὶ τῇ πέμπτῃ τὸ
 θράσος τὸ ἀνόσιον καὶ τῆς τόλμης τὴν προπέτειαν, καὶ τῇ
 3 ἕκτῃ τὰς ἀφορμὰς τὰς κακὰς τοῦ πλούτου ἀνενεργήτους,
 καὶ τῇ ἑβδόμῃ ζώῃ τὸ ἐνεδρεῦον ψεῦδος. καὶ τότε γυμ- 26
 νωθεὶς ἀπὸ τῶν τῆς ἀρμονίας ἐνεργημάτων γίνεται ἐπὶ
 6 τὴν ὀγδοατικὴν φύσιν τὴν ἰδίαν δύναμιν ἔχων, καὶ ὑμνεῖ
 σὺν τοῖς οὖσι τὸν πατέρα. συγχαίρουσι δὲ οἱ παρόντες
 τῇ τούτου παρουσίᾳ, καὶ ὁμοιωθεὶς τοῖς συνοῦσιν ἀκούει
 9 καὶ τῶν δυνάμεων ὑπὲρ τὴν ὀγδοατικὴν φύσιν οὐσῶν
 φωνῇ τινὶ ἡδεῖα ὑμνουσῶν τὸν θεόν. καὶ τότε τάξει ἀν-
 ἔρχονται πρὸς τὸν πατέρα, καὶ αὐτοὶ εἰς δυνάμεις ἐαν-
 12 τοὺς παραδιδόασιν, καὶ δυνάμεις γενόμενοι ἐν θεῷ γίνον-
 ται. τοῦτό ἐστι τὸ ἀγαθὸν τέλος τοῖς γινώσιν ἐσχηκόσι,
 θεωθῆναι. λοιπὸν τί μέλλεις; οὐχ ὥς πάντα παραλαβὼν
 15 καθοδηγὸς γίνῃ τοῖς ἀξιόις, ὅπως τὸ γένος τῆς ἀνθρω-
 πότητος διὰ σοῦ ὑπὸ θεοῦ σωθῇ;

Ταῦτα εἰπὼν ἐμοὶ ὁ Ποιμάνδρης ἐμίγη ταῖς δυνάμε- 27

1. ὑπερηφανίαν] sic B, προφανίαν reliqui. 3. ἀνενεργήτων A
 Patr. 8. τῇ om. Patr. 8.—11. συγχαίρουσι — πατέρα om. A.
 9. τῶν] τινων B. 10. ἡδεῖα] sic B, ἰδίᾳ reliqui. 12. παρα-
 διδόασιν] παραπέμπουσι B. || γινόμενοι Patr. 16 σοῦ ὑπὸ
 om. Patr.

inefficacem, et quartae dominandi superbiam effectum vacuum, et quin-
 tae audaciam impiam et audentiae temeritatem, et sextae occasiones
 malas divitiarum sine viribus, et septimae zonae insidians menda-
 cium. et tunc nudatus ab harmoniae operibus, scandit ad octavam
 naturam, proprias habens vires, et laudat cum entibus patrem. et
 ei congratulantur qui sunt praesentes huius adventui, et similis
 factus praesentibus audit et potentias, quae super octavam naturam
 sunt, voce quadam suavi laudantes deum. et tunc ordine ascendunt
 ad patrem, et ipsi se ipsos in potentias tradunt, et potentiae facti
 in deo fiunt. hic est bonus finis iis qui cognitionem sunt adepti,
 deos fieri. denique quid moraris? nonne, ut omnia suscipiens ductor
 fias iis qui digni sunt, ut genus humanum per te a deo servetur?

Haec postquam mihi dixit Poemander, immiscuit se potentiis.
 ego vero gratias agens et benedicens patrem universorum surrexi,

σιν. ἐγὼ δὲ εὐχαριστήσας καὶ εὐλογήσας τὸν πατέρα τῶν
 ὅλων ἀνέστην ὑπ' αὐτοῦ δυναμωθεὶς καὶ διδαχθεὶς
 τοῦ παντός τὴν φύσιν καὶ τὴν μεγίστην θέαν· καὶ 3
 ἡρῶμαι κηρύσσειν τοῖς ἀνθρώποις τὸ τῆς εὐσεβείας
 καὶ τὸ τῆς γνώσεως κάλλος. Ὡς λαοί, ἄνδρες γηγε-
 νεῖς, οἱ μέθῃ καὶ ὕπνῳ ἑαυτοὺς ἐκδεδωκότες καὶ τῇ 6
 ἀγνωσίᾳ τοῦ θεοῦ, νήψατε, παύσασθε κραυπαλῶντες, θελ-
 γόμενοι ὕπνῳ ἀλόγῳ.

28 Οἱ δὲ ἀκούσαντες παρεγένοντο ὁμοθυμαδόν. ἐγὼ δέ 9
 φημι, Τί ἑαυτοὺς, ὧς ἄνδρες γηγενεῖς, εἰς θάνατον ἐκδε-
 δώκατε ἔχοντες ἐξουσίαν τῆς ἀθανασίας μεταλαβεῖν; με-
 τανοήσατε οἱ συνοδεύσαντες τῇ πλάνῃ καὶ συγκοινωνήσαν- 12
 τες τῇ ἀγνοίᾳ, ἀπαλλάγητε τοῦ σκοτεινοῦ φωτός, μετα-
 λάβετε τῆς ἀθανασίας καταλείψαντες τὴν φθοράν.

29 Καὶ οἱ μὲν αὐτῶν καταφλυαρήσαντες ἀπέστησαν τῇ 15
 τοῦ θανάτου ὁδῷ ἑαυτοὺς ἐκδεδωκότες, οἱ δὲ παρεκά-
 λουν διδαχθῆναι, ἑαυτοὺς πρὸ ποδῶν μου ῥίψαντες. ἐγὼ
 δὲ ἀναστήσας αὐτοὺς καθοδηγὸς ἐγενόμην τοῦ γένους 18

2. ἀνέστην] ἀνέλθην B, ἀνέθεν A. 5. τὸ τῆς] sic Patr., om.
 reliqui. || κάλλος] κλέος Turn. 12. πλάνῃ] σπάρῃ A. || συ-
 κοιτισθέντες Patr. 14. καταλείψετε Patr. 18. ἐγνόμην B.

ab eo roboratus et edoctus universi naturam et maximum illud spe-
 ctaculum; et coepi alta voce nunciare hominibus pietatis et cogni-
 tionis pulchritudinem. O populi, viri terrigenae, qui vosmet ipsos
 ebrietati et somno dedidistis et ignorationi dei, sobrii estote, desi-
 nite crapulari, allecti somno irrationali.

Illi vero audientes accesserunt libenter. tunc aio: Curnam, o
 viri terrigenae, vosmet tradidistis in mortem, habentes potestatem
 immortalitatis fieri participes? resipiscite qui cum errore inces-
 sistis et communicastis cum ignorantia, discedite a tenebroso lu-
 mine, immortalitatis estote participes, deserite corruptionem.

At eorum aliqui illudentes discesserunt, in viam mortis sese
 tradentes, alii vero orabant ut edocerentur, ad pedes meos se pro-
 iicientes. ego vero illos surgere iubens, dux effectus sum generis
 humani, rationes docens qualiter et quomodo servari queant. et se-

τοῦ ἀνθρωπίνου, τοὺς λόγους διδάσκων, πῶς καὶ τίνι
 τρόπῳ σωθήσονται. καὶ ἔσπειρα αὐτοῖς τοὺς τῆς σο-
 3 φίας λόγους καὶ ἐτράφησαν ἐκ τοῦ ἀμβροσίου ὕδατος.
 ὁψίας δὲ γενομένης καὶ τῆς τοῦ ἡλίου αὐγῆς ἀρχομένης
 δύεσθαι ὅλης ἐκέλευσα αὐτοῖς εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ. καὶ
 6 ἀναπληρώσαντες τὴν εὐχαριστίαν ἕκαστος ἐτράπη εἰς τὴν
 ἰδίαν κοίτην. ἐγὼ δὲ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Ποιμάνδρου 30
 ἀνεγραψάμην εἰς ἑμαυτόν, καὶ πληρωθεὶς ὧν ἠθέλον
 9 ἐξηυφράνθην. ἐγένετο γὰρ ὁ τοῦ σώματος ὕπνος τῆς ψυ-
 χῆς νῆψις, καὶ ἡ κάμνυσις τῶν ὀφθαλμῶν ἀληθινὴ ὄρα-
 σις, καὶ ἡ σιωπὴ μου ἐγκύμων τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ἡ τοῦ
 12 λόγου ἐκφορὰ γεννήματα ἀγαθῶν. τοῦτο δὲ συνέβη μοι
 λαβόντι ἀπὸ τοῦ νοός μου, τοῦτ' ἔστι τοῦ Ποιμάνδρου
 τοῦ τῆς αὐθεντίας λόγου, ὅθεν θεόπνους γενόμενος τῆς
 15 ἀληθείας ἦλθον. διὸ δίδωμι ἐκ ψυχῆς καὶ ἰσχύος ὅλης
 εὐλογίαν τῷ πατρὶ θεῷ.

Ἄγιος ὁ θεὸς ὁ πατὴρ τῶν ὅλων· ἅγιος ὁ θεός, οὗ 31
 18 ἡ βουλὴ τελεῖται ἀπὸ τῶν ἰδίων δυνάμεων· ἅγιος ὁ θεός,

1. τοῦ ἀνθρωπίνου] sic Patr. om. reliqui. 2. 3. σοφίας] φιλο-
 σοφίας B. 3. ἐτράφησα Patr. 9. ἐξηυφράθην A. 10. κά-
 μνυσις] κάμνυσις marg. B. 14. τοῦ om. Patr. || ὅθεν] sic Fluss.
 om. reliqui. || γενόμενος] γνώμας B. 15. ἦλθον om. B. ||
 διὸ δίδωμι] ζήτεω ὅλον marg. B. 16. εὐλόγιον Patr.

minavi iis sapientiae sermones et alti sunt ambrosia aqua. vespere
 autem facto et solis splendore iam occidente toto, iussi eos gratias
 deo agere. et completa gratiarum actione unusquisque rediit in
 proprium cubile. ego vero beneficentiam Poemandri descripsi in me
 ipso, et repletus iis, quae volueram, laetatus sum valde. factus est
 enim corporis somnus animae sobrietas, et compressio ocnlorum
 vera visio, et silentium meum gravidum bono, et sermonis prolatio
 germina bonorum. hoc autem accidit mihi, qui accepi a mente mea,
 hoc est a Poemandro domino verbi, unde ipse divino afflatus spi-
 ritu, veritatis compos effectus sum. propterea do ex animo et ex
 viribus totis laudem patri deo.

Sanctus deus pater universorum; sanctus deus, cuius consilium
 ad finem deducitur a propriis potentiis; sanctus deus, qui cognosci

ὅς γνωσθῆναι βούλεται καὶ γινώσκεται τοῖς ἰδίοις· ἅγιος
 εἶ, ὁ λόγῳ συστησάμενος τὰ ὄντα· ἅγιος εἶ, οὗ πᾶσα
 φύσις εἰκὼν ἔφν· ἅγιος εἶ, ὃν ἡ φύσις οὐκ ἐμόρφωσεν· 3
 ἅγιος εἶ, ὁ πάσης δυνάμεως ἰσχυρότερος· ἅγιος εἶ, ὁ πά-
 σης ὑπεροχῆς μείζων· ἅγιος εἶ, ὁ κρείσσων τῶν ἐπαίνων.
 δέξαι λογικὰς θυσίας ἀγνάς ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας πρὸς 6
 σὲ ἀνατεταμένης, ἀνεκκλήγῃτε, ἄρρηγῃτε, σιωπῇ φωνοῦμενε.
 32 αἰτουμένῳ τὸ μὴ σφαλῆναι τῆς γνώσεως τῆς κατ' οὐσίαν
 ἡμῶν ἐπίνευσόν μοι, καὶ ἐνδυνάμωσόν με, καὶ τῆς χά- 9
 ριτος ταύτης φώτισον τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ γένους μου
 ἀδελφούς, υἱοὺς δὲ σοῦ. διὸ πιστεύω σοι καὶ μαρτυρῶ,
 εἰς ζωὴν καὶ φῶς χωρῶ. εὐλόγητος εἶ πάτερ· ὁ σὸς ἄν- 12
 θρωπος συναγιάζειν σοι βούλεται, καθὼς παρέδωκας αὐτῷ
 τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν.

2. συστησάμενος τὰ πάντα Patr. 7. ἀνατεταμένως Turn. Fluss.
 8. αἰτοῦμεν Patr. || τῆς κατ' οὐσίαν ἡμῶν om. Patr. 9. μοι]
 με B, om. A. 10. φωτίσω AB, πλήρωσόν με marg. B. ||
 ἀγνοίας Patr. 11. σοι] sic Patr. om. reliqui.

vult et cognoscitur a suis; sanctus es, qui verbo constituisti entia omnia; sanctus es, cuius universa natura imago nata est; sanctus es, quem natura non formavit; sanctus es, qui omni potentia es fortior; sanctus es, qui omni excellentia es maior; sanctus es, qui omnes superas laudes. suscipe loquelae sacrificium purum ab animo et corde ad te intentis, o indicibilis, ineffabilis, silentio vocate. petenti mihi ut non aberrem a cognitione nostrae essentiae annue, meque corrobora, et gratia hac illumines eos, qui sunt in ignorantia generis mei fratres, filios vero tuos. ideo credo tibi et testimonium do, in vitam et lucem transeo; benedictus es pater; tuus homo sanctificari tecum vult, prout ei tradidisti omnem potestatem.

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου 2
πρὸς Ἀσκληπιὸν λόγος καθολικός.

- 3 Πᾶν τὸ κινούμενον, ὃ Ἀσκληπιέ, οὐκ ἐν τινι κινεῖται 1
καὶ ὑπό τινος;
Ἀσκληπιός. Μάλιστα.
- 6 Ἑρμῆς. Οὐκ ἀνάγκη δὲ μείζον εἶναι τὸ ἐν ᾧ κινεῖ-
ται ἢ τὸ κινούμενον;
Ἀσκληπιός. Ἀνάγκη.
- 9 Ἑρμῆς. Ἰσχυρότερον ἄρα τὸ κινοῦν τοῦ κινουμένου;
Ἀσκληπιός. Ἰσχυρότερον γάρ.
- Ἑρμῆς. Ἐναντίαν δὲ ἔχειν φύσιν ἀνάγκη τὴν ἐν ᾧ
12 κινεῖται τῇ τοῦ κινουμένου;

1. τοῦ τρισμεγίστου] ἐκ τῶν Stob. || τοῦ] sic Patr. om. reliqui.
2. Ἀσκληπιὸν] sic Fluss. Patr. Stob. Tὰτ AB Turn. || λόγος
καθολικός om. Stob. Primas quattuor huius capituli paragraphos
[πᾶν τὸ — p. 21, 3. ἴστιν ἢ] ex Stobaeo (ed. phys. I. p. 384
Heeren) dedit Patricius, om. AB Turn. Fluss.; ubi apud Stobaeum
Ἀσκληπιός, ibi in plerumque B Tὰτ legitur. nulla personarum di-
stinctio in A Turn. Fluss. Patr. 3. οὐκ om. Patr. 6. τὸ
om. Stob. 7. ἢ om. Stob. 11. φύσιν ἔχειν Patr.

Hermetis Trismegisti
ad Asclepium sermo universalis.

Omne quod movetur, o Asclepi, nonne in aliquo movetur et ab aliquo?

Ascl. Maxime.

Herm. Nonne necessarium est, maius esse id in quo quid movetur eo quod movetur?

Ascl. Necessarium.

Herm. Validius ergo movens est quam motum?

Ascl. Validius.

Herm. Contrariam ergo naturam habere necesse est id in quo quid movetur ei quod movetur?

Ἀσκληπιός. Καὶ πάνν.

2 Ἑρμῆς. Μέγας οὖν οὗτος ὁ κόσμος, οὗ μείζον οὐκ ἔστι σῶμα; 3

Ἀσκληπιός. Ὁμολόγηται.

Ἑρμῆς. Καὶ στιβαρός· πεπλήρωται γὰρ ἄλλων σωμα-
των μεγάλων πολλῶν, μᾶλλον δὲ πάντων ὅσα ἐστὶ σώματα; 6

Ἀσκληπιός. Οὕτως ἔχει.

Ἑρμῆς. Σῶμα δὲ ὁ κόσμος;

Ἀσκληπιός. Σῶμα. 9

Ἑρμῆς. Καὶ κινούμενον;

3 Ἀσκληπιός. Μάλιστα.

Ἑρμῆς. Πηλίκον οὖν δεῖ τὸν τόπον εἶναι, ἐν ᾧ 12
κινεῖται, καὶ ποταπὸν τὴν φύσιν; οὐ πολὺ μείζονα, ἵνα
δυνηθῇ δέξασθαι τῆς φορᾶς τὴν συνέχειαν, καὶ μὴ θλι-
βόμενον τὸ κινούμενον ὑπὸ τῆς στενότητος ἐπισχῇ τὴν 15
κίνησιν;

Ἀσκληπιός. Παμμέγεθές τι χρῆμα, ᾧ τρισμέγιστε.

4 Ἑρμῆς. Ποταπῆς δὲ φύσεως; τῆς ἐναντίας ἄρα, 18
ὧ Ἀσκληπιέ; σώματι δὲ ἐναντία φύσις τὸ ἀσώματον;

10. καὶ] δὲ Patr. 15. στερότητος ἐπισχεῖ Patr. 18. ἄρα om. Patr.

Ascl. Omnino.

Herm. Magnus igitur hic est mundus, quo maius corpus non est?

Ascl. Patet.

Herm. Et solidus; repletus enim est aliis corporibus magnis
ac multis, vel potius omnibus, quaecumque corpora sunt?

Ascl. Ita se habet.

Herm. Corpus vero est mundus?

Ascl. Corpus.

Herm. Ac movetur?

Ascl. Maxime.

Herm. Quantum ergo et qualem locum oportet esse in quo
movetur? nonne multo maiorem, ut possit capere motus continuita-
tem, ne id quod movetur pressum soliditate sua sistat motum?

Ascl. Permagnum quid, o Trismegiste.

Herm. Sed cuiusnam naturae? contrariae, o Asclepi? corpori
autem contraria natura corpore caret?

Ἀσκληπιός. Ὡμολόγηται.

Ἐρμῆς. Ἀσώματος οὖν ὁ τόπος, τὸ δὲ ἀσώματον
 3 ἢ θεῖον ἐστὶν ἢ θεός. τὸ δὲ θεῖον λέγω νῦν οὐ τὸ γεν-
 νητόν, ἀλλὰ τὸ ἀγέννητον. ἐὰν μὲν οὖν ἢ θεῖον, οὐσιῶ- 5
 δές ἐστιν· ἐὰν δὲ ἢ θεός, ἀνουσίαστον γίνεται. ἄλλως δὲ
 6 νοητὸς οὕτω. νοητὸς γὰρ πρῶτος ὁ θεός ἐστὶν ἡμῖν, οὐχ
 ἐαυτῷ. τὸ γὰρ νοητὸν τῷ νοοῦντι αἰσθῆσει ὑποπίπτει.
 ὁ θεὸς οὖν οὐχ ἐαυτῷ νοητός. οὐ γὰρ ἄλλο τι ὢν τοῦ
 9 νοουμένου ὑφ' ἐαυτοῦ νοεῖται· ἡμῖν δὲ ἄλλο τί ἐστι, διὰ 6
 τοῦτο ἡμῖν νοεῖται. εἰ δὲ νοητὸς ὁ τόπος, οὐχὶ θεός, ἀλλὰ
 τόπος· εἰ δὲ καὶ θεός, οὐχ ὡς τόπος, ἀλλ' ὡς ἐνέργεια
 12 χωρητική. πᾶν δὲ τὸ κινούμενον οὐκ ἐν κινουμένῳ κινεῖται,
 ἀλλ' ἐν ἐστῶτι· καὶ τὸ κινεῖν δὴ ἔστηκεν· ἀδύνατον γὰρ
 αὐτῷ συγκινεῖσθαι.

15 Ἀσκληπιός. Πῶς οὖν, ὦ τρισμέγιστε, τὰ ἐνθάδε
 3. τὸ δὲ θεῖον] sic Stob. Patr. ἢ τὸ θεῖον Fluss. τὸ θεῖον Turn.
 4. τὸ ἀγέννητον] hic desinit Stob. [| οὐσιῶδες] οὐσία Patr. 5. θεός]
 θεός καὶ AB. [| ἀνουσίαστον] ἀνούσιον B, ὑπὲρ οὐσίαν Patr. [|
 γίνηται A, ἐστὶν Patr. 6. νοητὸς A, νοητόν B. [| οὕτως B, οἷτος
 Patr. [| νοητὸς γὰρ etc. mutato ordine Patr. 7. αἰσθῆσει] δι'
 αἰσθήσεως Patr. [| ὑποπίπτειν A. 8. οὖν] οὐκοῦν Turn.
 10. οὐχὶ] οὐχ ὁ Turn. Fluss. [| ἀλλὰ] ἀλλ' ὁ Turn. Fluss.
 11. θεός] ὁ θεός AB, ὡς θεός Turn Fluss. 12. πᾶν δὲ τὸ κι-
 νούμενον] incipit Stob. ecl. phys. I. p. 398 Heeren. 13. δὴ] δὲ Turn.

Ascl. Patet.

Herm. Incorporeus ergo est locus, incorporeum autem vel di-
 vinum est vel deus. divinum autem dico nuuc non genitum, sed in-
 genitum. si ergo fit divinum, essentia est; si vero fit dens, super
 essentiam est. alias et intelligibilis est hoc pacto. intelligibilis enim
 est primus deus non sibi ipsi sed nobis. intelligibile namque intel-
 ligenti per sensum substernitur. deus ergo sibi non est intelligibilis.
 non enim aliud quid existens ab eo quod intelligitur a se ipso in-
 telligitur; est tamen differens quidquam a nobis, ideo a nobis in-
 telligitur. si vero intelligibilis locus, non est dens, sed locus; quodsi
 et deus, non ut locus, sed ut actus capax. omne autem quod mo-
 vetur non in moto movetur, sed in stante; et movens ergo stat;
 impossibile enim ei est simul moveri.

Ascl. Quomodo ergo, o Trismegiste, ea quae hic sunt simul

συγκινεῖται τοῖς κινουμένοις; τὰς γὰρ σφαίρας ἔφης τὰς πλανωμένας κινεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἀπλανοῦς σφαίρας.

Ἐρμῆς. Οὐκ ἔστιν αὕτη, ὧς Ἀσκληπιέ, συγκίνησις, 3
ἀλλ' ἀντικίνησις. οὐ γὰρ ὁμοίως κινοῦνται, ἀλλ' ἐναντίως
ἀλλήλαις. ἡ δὲ ἐναντίωσις τὴν ἀντέρεισιν τῆς κινήσεως
7 ἐστῶσαν ἔχει. ἡ γὰρ ἀντιτυπία στάσις φορᾶς ἐστί· δι' 6
ὃ καὶ αἱ πλανώμεναι σφαῖραι ἐναντίως κινούμεναι τῇ
ἀπλανεῖ, ὑπ' ἀλλήλων τῇ ἐναντίᾳ ὑπαντήσῃ περὶ τὴν
ἐναντιότητα αὐτὴν ὑπὸ τῆς ἐστῶσης κινοῦνται· καὶ ἄλ- 9
λως ἔχειν ἀδύνατον. τὰς γὰρ ἄρκτους ταύτας, ἃς ὁρᾷς
μήτε δυνούσας μήτε ἀνατελλούσας, περὶ δὲ τὸ αὐτὸ στρε-
φομένας οἶει ἢ κινεῖσθαι ἢ ἐστάναι; 12

Ἀσκληπιός. Κινεῖσθαι, ὧς τρισμέγιστε.

Ἐρμῆς. Κίνησιν ποιάν, ὧς Ἀσκληπιέ;

Ἀσκληπιός. Τὴν περὶ τὸ αὐτὸ ἀεὶ στρεφομένην. 15

1. κινουμένοις] κινούσων Stob. 3. ὧς Ἀσκληπιέ] γράφεται· ὧ τέκνον
marg. B. || συγκίνησις] sic Stob. Patr., κίνησις reliqui. 4. ἐναντίως]
sic B Patr., ἐναντίαι reliqui. 6. στάσις φορᾶς ἐστί] sic Patr., στάσεως
ἐστὶ φορᾶ reliqui. || ἐστί om. Stob. 6. 7. δι' ὃ καὶ] sic Patr., om. reliqui.
8. τῇ ἐναντίᾳ ὑπαντήσῃ περὶ τὴν om. Patr. 9. αὐτὴν — κινοῦνται]
ἐστῶσαν αὐτὴν ἐκ' αὐτῆς ἔξει Stob. Patr. 11. 12. ἀντιστρεφομένας
Turn. Fluss. 12. ἢ post οἶει om. B. Stob. || ἢ οἶει A Turn. Fluss.
15. τὸ αὐτὸ] τὰ αὐτὰ Patr., αὐτὸ AB Turn. Fluss. || ἀεὶ στρε-
φομένην] sic Patr., ἀναστρεφομένην Stob., στρεφομένην reliqui.

moventur cum motis? sphaeras enim dixisti errantes moveri ab inerrante sphaera.

Herm. Non est haec, o Asclepi, commotio sed contramotio. non enim simili modo moventur sed contrario sibi invicem. contrarietas autem resistantiam motus stantem habet. nam resistantia status lationis est; ideo et errantes sphaerae contra cum moveantur ipsi inerranti, inter se invicem contrario occursum, per contrarietatem ipsam a stante moventur; et aliter esse nequit. nam arcus hasce, quas vides neque occidere neque oriri, et circa idem revolvī, putasne vel moveri vel stare?

Ascl. Moveri, o Trismegiste.

Herm. Motu quali, o Asclepi?

Ascl. Eo; qui circa idem semper volvitur.

Ἑρμῆς. Ἡ δὲ περιφορὰ ἢ περὶ τὸ αὐτὸ κίνησις
 ἐστὶν ὑπὸ στάσεως κατεχομένη. τὸ γὰρ περὶ αὐτὸ κωλύει
 3 τὸ ὑπὲρ αὐτό. κωλυόμενον δὲ τὸ ὑπὲρ αὐτὸ εἰ ἔστηκεν
 εἰς τὸ περὶ αὐτό, οὕτω καὶ ἡ ἐναντία φορὰ ἔστηκεν ἐδραία,
 ὑπὸ τῆς ἐναντιότητος αἰὲν στηριζομένη. παράδειγμα δέ σοι 8
 6 ἐπίγειον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπιπίπτον περὶ τούτου φράσω·
 τὰ ἐπίγεια ζῶα οἶον τὸν ἄνθρωπον λέγω θεωρεῖ νηχό-
 μενον. φερομένου γὰρ τοῦ ὕδατος ἡ ἀντιτυπία τῶν πο-
 9 δῶν καὶ τῶν χειρῶν στάσις γίνεται τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ μὴ
 συγκατενεχθῆναι τῷ ὕδατι μήτε δύναι ὑπ' αὐτό.

Ἀσκληπιός. Σαφέστατον παράδειγμα εἶπες, ὦ τρισ-
 12 μέγιστε.

Ἑρμῆς. Πᾶσα οὖν κίνησις ἐν στάσει καὶ ὑπὸ στά-
 σεως κινεῖται. ἡ οὖν κίνησις τοῦ κόσμου καὶ παντὸς ζώου

1. 2. ἡ δὲ περιφορὰ — κατεχομένη] ἡ δὲ περὶ τὸ αὐτὸ φορὰ καὶ ἡ
 περὶ τὸ αὐτὸ κίνησις ὑπὸ στάσεως πάντως κατέχεται B. || τὸ
 et ἐστὶν om. Turn. Fluss. 3. κωλυόμενον — ὑπὲρ αὐτό om.
 Stob. Patr. || δὲ τοὺς τὸ A. || εἰ om. B. || ἔστηκεν] ἔστη libri,
 cf. infra. 4. καὶ οὕτω Patr. || ἔστηκεν] sic Stob. ἔστη B, ἔστη
 ἢ A Turn. Fluss. 5. αἰ] sic Patr. om. reliqui. 6. ἐπίγειον om.
 AB Turn. Fluss. || ἐπιπίπτον] sic Patr., ἐπιπλῖπτον Stob., πῖπτον
 AB Turn. Fluss. || περὶ τούτου om. AB Turn. Fluss. 7. ἐπί-
 γεια] ἐπίγηρα Stob. || θεωρεῖ A, θεωρήσον Stob. 9. τοῦ om.
 AB Turn. Fluss. 10. μήτε δύναι ὑπ' αὐτό] sic Patr., om. re-
 liqui. 13. ὑπὸ στάσεως] ὑποστάσει A. 14. κινεῖται] γίνεται
 marg. B. || κόσμου] sic B Patr., ζώου A Turn. Fluss.

Herm. Et circulatio circa idem motus est a statu contentus.
 nam quod circa idem, prohibet id quod super ipsum. impeditum
 autem super ipsum si stat in eo quod circa ipsum, ita contraria latio
 stat firma, a contrarietate semper firmata. exemplum autem terrenum
 oculis occurrens tibi dabo; terrena animalia ut hominem dico in-
 spice natantem. nam lata aqua resistentia pedum et manuum statio
 fit homini, ne simul cum aqua deferatur neque mergatur.

Ascl. Clarissimum exemplum dixisti, o Trismegiste.

Herm. Omnis ergo motus in statu et a statu movetur. motus
 ergo mundi et cuiusque animalis materialis non ab iis fit, quae

ὕλικού οὐχ ὑπὸ τῶν κατεκτός τοῦ κόσμου συμβαίνει γίνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐντός εἰς τὸ κατεκτός, ἥτοι ψυχῆς ἢ πνεύματος ἢ ἄλλου τινὸς ἀσωμάτου. σῶμα γὰρ ἔμψυχον 3 οὐ κινεῖ, ἀλλ' οὐδὲ τὸ σύνολον σῶμα καὶ ἡ ἄψυχον.

9 Ἀσκληπιός. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ τρισμέγιστε; τὰ οὖν ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἄψυχα 6 οὐ σώματά ἐστι τὰ κινούμενα;

Ἐρμῆς. Οὐδαμῶς, ὦ Ἀσκληπιέ. τὸ γὰρ ἔνδον τοῦ σώματος, τὸ κινεῖν τὸ ἄψυχον, οὐ σῶμα ἐκείνόν ἐστι τὸ 9 ἀμφοτέρω κινεῖν, καὶ τὸ τοῦ βαστάζοντος καὶ τὸ τοῦ βασταζομένου; διόπερ ἄψυχον οὐκ ἄψυχον κινήσει· ἔμψυχον τὸ κινεῖν, ἐπεὶ κινεῖ. ὁρᾷς οὖν καταβαρυνομένην 12 τὴν ψυχὴν, ὅταν μόνη δύο σώματα φέρῃ. καὶ ὅτι μὲν ἐν τινι κινεῖται τὰ κινούμενα καὶ ὑπὸ τινος, δῆλον.

1. κόσμου] σώματος Stob. 2. post κατεκτός Stob. add. τῶν νοητῶν. || ἥτοι om. Stob. Patr. 3. post γὰρ AB Turn. Fluss. repetunt σῶμα. 4. ἡ om. AB Turn. Fluss. 6. οἱ λίθοι Stob. || ἄλλα om. Stob. || ἔμψυχα AB Turn. Fluss. 7. τὰ κινούμενα om. Stob. 8. οὐδαμῶς om. A. || Ἀσκληπιέ] τέκνον B. 9. τὸ κινεῖν] sic AB Turn. Patr., τοῦ κινεῖντος Stob. Vergic. Fluss. 10. post βαστάζοντος Patr. add. σῶμα. 11. ἄψυχον οὐκ ἄψυχον κινήσει om. AB Turn. Fluss. 12. ἔμψυχον — κινεῖ om. Stob. 12. κινεῖν] sic Patr. καθεῦδον AB Turn., καθεαυτὸν Fluss. || καταβαρυνομένην] sic Patr. καὶ βαρυνομένην Stob., καταβαρυνόμενῃν AB Turn. Fluss. 13. μόνη om. Stob. Patr. 13.—p.25, 3. καὶ ὅτι — Ἀσκληπιέ, om. Stob., sequentia usque ad ὑπάρξως (p.25, 5.)

extra mundum sunt, sed ab iis quae sunt intra ad extra, ab anima aut spiritu aut alio aliquo incorporeo. corpus enim animatum non movet, neque omnino corpus, etiamsi sit inanimatum.

Ascl. Quomodo hoc dicis, o Trismegiste? nonne ligna et lapides et alia cuncta inanima corporibus moventur?

Herm. Nullo modo, o Asclepi. nam quod intra corpus, quod movet inanimatum, nonne corpus est utrumque movens, et ferentis et eius quod fertur? quare inanimatum non movebit inanimatum; sed movens animatum est, quoniam movet. vides ergo gravari animam, quando sola duo corpora fert; quin etiam manifestum est, quidquid movetur, in aliquo et ab aliquo moveri.

Ἀσκληπιός. Ἐν κενῷ δὲ δεῖ κινεῖσθαι τὰ κινού- 10
μενα, ὧ̃ τρισμέγιστε.

3 Ἑρμῆς. Εὐ̃ φῆς, ὧ̃ Ἀσκληπιέ. οὐδὲν δὲ τῶν ὄντων
ἔστι κενόν· μόνον δὲ τὸ μὴ ὄν κενόν ἔστι καὶ ξένον τῆς
ὑπάρξεως, τὸ δὲ ὄν οὐκ ἂν ἡδύνατο εἶναι ὄν, εἰ μὴ με-
6 τὸν τῆς ὑπάρξεως ἦν· τὸ γὰρ ὑπάρχον κενὸν οὐδέποτε
γενέσθαι δύναται.

Ἀσκληπιός. Οὐκ ἔστιν οὖν κενά τινα, ὧ̃ τρισμέ-
9 γιστε, οἷον κάδδος κενὸς καὶ κέραμος κενὸς καὶ φρέαρ
κενὸν καὶ ληνός, καὶ τὰ ἄλλα τὰ παραπλήσια;

Ἑρμῆς. Φεῦ τῆς πολλῆς πλάνης, ὧ̃ Ἀσκληπιέ. τὰ
12 πληρέστατα καὶ μεστότατα ἡγῶ̃ κενὰ εἶναι;

Ἀσκληπιός. Πῶς λέγεις, ὧ̃ τρισμέγιστε;

11

valde turbata sunt. 1. κενῷ] ἐκεῖνω AB Turn. 3. Εὐ̃ φῆς] legendum
videtur Εὐφῆμει. || οὐδεν] hic incipit Stob. p.386. || δὲ om. Patr.
4. καὶ om. AB. || ξένον ὄν τῆς B. 5. 6. τὸ δὲ ὄν — ὑπάρξεως
ἦν om. AB Turn. Fluss. 8. κενὰ om. AB Turn. Fluss. 9. post
τρिसμέγιστε AB Turn. Fluss. add. ἔστι τοιαῦτα. || κάδος Stob. ||
κενὸς post κάδδος et post κέραμος, κενὸν post φρέαρ om. Stob.
9. 10. φρέαρ κενὸν καὶ ληνός] ποταμὸς ὅλος AB Turn. Fluss.
10. post ἄλλα AB Turn. Fluss. add. πάντα. 11. Ἀσκληπιέ] τέκνον
B. 12. ante πληρέστατα AB Stob. Turn. Fluss. add. μᾶλλον. ||
μεστότατα] sic Patr. μέγισια ὄντα reliqui. || ante ἡγῶ̃ AB Stob.
Turn. Fluss. add. ταῦτα.

Ascl. In vacuo igitur oportet moveri ea, quae moventur, o Trismegiste.

Herm. Bene ominare, o Asclepi. nullum entium vacuum est; solum vero non ens vacuum est et alienum ab existentia. ens vero nequiret esse ens, nisi plenum esset existentiae. nam quod vacuum est nunquam fieri potest.

Ascl. Nonne ergo vacua quaedam sunt, o Trismegiste? ut cadus vacuus et dolium vacuum et puteus vacuus et torcular et reliqua his similia.

Herm. O errorem magnum, o Asclepi. plenissima et repletissima putas vacua esse?

Ascl. Quomodo ais, o Trismegiste?

Ἑρμῆς. Οὐ σῶμά ἐστιν ὁ ἀήρ;

Ἀσκληπιός. Σῶμα.

Ἑρμῆς. Τοῦτο δὲ τὸ σῶμα οὐ διὰ πάντων διήκει 3
τῶν ὄντων καὶ πάντα διήκον πληροῖ; σῶμα δὲ οὐκ ἐκ
τῶν τεσσάρων κεκραμένον συνέστηκε; μετὰ οὖν πάντα
ἐστίν, ἃ σὺ φῆς κενά, τοῦ ἀέρος, εἰ δὲ τοῦ ἀέρος, καὶ 6
τῶν τεσσάρων σωμάτων· καὶ συμβαίνει ὁ ἐναντίος λόγος
ἐκφαίνεσθαι, ὅτι ἃ σὺ φῆς μεστά, ταῦτα πάντα κενά
ἐστι τοῦ ἀέρος, ἐκείνων ἀπ' ἄλλων σωμάτων στενοχώρου- 9
μένων καὶ μὴ ἐχόντων δέξασθαι τὸν ἀέρα ἐν τόπῳ αὐ-
τῶν. ταῦτα οὖν, ἃ σὺ φῆς εἶναι κενά, κοῖλα δεῖ ὀνομά-
ζειν, οὐ κενά· ὑπάρχει γὰρ καὶ μεστά ἐστιν ἀέρος καὶ 12
πνεύματος.

12 Ἀσκληπιός. Ἀναντίρρητος ὁ λόγος, ὃ τρισμαίγιστε,
σῶμά ἐστιν ὁ ἀήρ. τοῦτο δὲ τὸ σῶμα, ὃ διὰ πάντων διή- 15

2. σῶμα] sic Patr., om. reliqui; καὶ marg. B. 5. τεσσάρων]

σωμάτων AB Turn. Fluss. || συνέστηκε om. AB Turn. Fluss.

6. — 11. εἰ δὲ — αὐτῶν om. A Patr., in margine habet B. 6. εἰ

δὲ τοῦ ἀέρος, καὶ om. etiam Turn. Fluss. || καὶ] δι' ὧν marg. B.

8. πάντα om. Stob. 9. ἐκείνων ἀπ' ἰπ' AB Turn. Fluss. || στενο-

χωρούμενα καὶ μὴ ἔχοντα τόπον δέξασθαι τὸν ἀέρα marg. B.

11. κενά om. Stob. 15. — p. 27, 1. σῶμα — πληροῖ om. Stob. Patr.

Herm. Nonne corpus est aër?

Ascl. Corpus.

Herm. Nonne hoc corpus per omnia permeat entia et omnia penetrando implet? corpus vero non ex quattuor temperatum constat? plena igitur sunt omnia, quae tu dicis esse vacua, ipso aëre, sin autem aëre, et quattuor corporibus; et accidit ut oppositus elucescat sermo, quae videlicet tu dicis plena, ea omnia vacua sunt aëris, propter alia corpora arcantia, quae aërem in eorum loco sinere non possunt. haec igitur quae tu ais esse vacua, nominare oportet cava, non autem vacua, existunt enim et plena sunt aëre et spiritu.

Ascl. Contradici non potest hic sermo, o Trismegiste; aër corpus est: hoc autem corpus per omnia quae sunt divagatur, et omnia

κει τῶν ὄντων, καὶ πάντα διῆκον πληροῦ. τὸν οὖν τόπον
ἐν ᾧ τὸ πᾶν κινεῖται τί εἴπωμεν;

3 Ἑρμῆς. Ἀσώματον, ὧ Ἀσκληπιέ.

Ἀσκληπιός. Τὸ οὖν ἀσώματον τί ἐστι;

Ἑρμῆς. Νοῦς καὶ λόγος, ὅλος ἐξ ὅλου ἑαυτὸν ἐμ-
6 περιέχων, ἐλεύθερος σώματος παντός, ἀπλανής, ἀπαθής
σώματι καὶ ἀναφής, αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ ἐστώς, χωρητικὸς
τῶν πάντων καὶ σωτήριος τῶν ὄντων, οὗ ὥσπερ ἀκτίνες
9 εἰσι τὸ ἀγαθόν, ἡ ἀλήθεια, τὸ ἀρχέτυπον φῶς, τὸ ἀρχέ-
τυπον τῆς ψυχῆς.

Ἀσκληπιός. Ὁ οὖν θεὸς τί ἐστιν;

12 Ἑρμῆς. Ὁ μὴδὲ ἐν τούτων ὑπάρχων, ὣν δὲ καὶ τοῦ
εἶναι τούτοις αἷτιος, καὶ πᾶσι καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ὄντων
πάντων. οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ὑπέλιπε πλέον τὸ μὴ ὄν· πάντα 13
15 δὲ ἐστι τὰ ἐκ τῶν ὄντων γινόμενα, οὐχὶ ἐκ τῶν μὴ ὄντων.

2. τί om. Stob. 5. καὶ λόγος] om. Stob. || ὅλος om. AB Turn. Fluss. || ὅλου] ὅλων B. 7. σώματι om. Stob. Patr. || ἀναφής] ἀφανής Stob. Patr. || ἐστηκώς Stob. || συγχορητικὸς Stob. 8. οὗ ὥσπερ] οὕπερ AB Turn. Fluss. 9. φῶς] πνεύματος Stob. 11. τί om. AB Turn. Fluss. 13. τούτοις] τούτων AB Turn. Fluss. || ἐν] ἐπὶ AB Turn. Fluss., et post ἐκάστῳ add. μέρος ἐφ' ἑαυτὸν τούτων. || post ὄντων desinit Stob. 14. πάντων om. Patr. || πλέον om. Patr. || τοῦ μὴ ὄντος B.

peragens implet. locum ergo, in quo universum movetur, quid dicemus?

Herm. Incorporeum, o Asclepi.

Ascl. Incorporeum igitur quid est?

Herm. Mens et ratio, tota ex toto se ipsam comprehendens, libera ab omni corpore, inerrabilis, impassibilis a corpore, non tractabilis, ipsa in se ipsa manens, capax omnium, et servatrix entium, cuius veluti radii sunt ipsum bonum, ipsa veritas, ipsa archetypa lux, archetypum animae.

Ascl. Deus vero quidnam est?

Herm. Quod nihil horum existit, existens tamen et his caussa, ut sint, et omnibus et unicuique entium. nihil enim ultra reliquit quod non sit; omnia vero sunt entia, quae ex entibus fiunt, non

τὰ γὰρ μὴ ὄντα οὐ φύσιν ἔχει τοῦ δύνασθαι γενέσθαι, ἀλλὰ τοῦ μὴ δύνασθαι τι γενέσθαι. καὶ πάλιν τὰ ὄντα οὐ φύσιν ἔχει τοῦ μηδέποτε εἶναι.

3

14 Ἀσκληπιός. Τί οὖν φῆς τὸν θεὸν εἶναι ποτε;

Ἐρμῆς. Ὁ οὖν θεὸς οὐ νοῖς ἐστίν, αἴτιος δὲ τοῦ εἶναι νοῦν, οὐδὲ πνεῦμα, αἴτιος δὲ τοῦ εἶναι πνεῦμα, οὐδὲ 6 φῶς, αἴτιος δὲ τοῦ φῶς εἶναι. ὅθεν τὸν θεὸν δυσὶ ταύταις ταῖς προσηγορίαις σέβεσθαι δεῖ, ταῖς μόνῳ αὐτῷ προσωκειωμέναις, καὶ ἄλλῳ οὐδενί. οὔτε γὰρ τῶν ἄλλων 9 λεγομένων θεῶν οὔτε ἀνθρώπων οὔτε δαιμόνων τις δύναται καὶ καθ' ὅποσονοῦν ἀγαθὸς εἶναι, ἢ μόνος ὁ θεός, καὶ τοῦτό ἐστι μόνον, καὶ οὐδὲν ἄλλο. τὰ δὲ ἄλλα πάντα 12 χωριστά ἐστι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ φύσεως. σῶμα γάρ ἐστι καὶ ψυχή, τόπον οὐκ ἔχοντα χωρῆσαι δυνάμενον τὸ ἀγα-
15 θόν. τοσοῦτον γὰρ ἐστι τοῦ ἀγαθοῦ τὸ μέγεθος, ὅσον 15 ἐστὶν ὑπαρξίς πάντων τῶν ὄντων, καὶ σωμάτων καὶ ἀσωμάτων, καὶ αἰσθητῶν καὶ νοητῶν. τοῦτό ἐστι τὸ ἀγαθόν,

2. ἀλλὰ — γενέσθαι om. Patr. || τι] τι τὸ A Turn. Fluss. erasum in B. 4. τὸν θεόν] τοῦ μὴ AB Turn. Fluss. 6. νοῦν om. AB Turn. Fluss. || αἴτιος — πνεῦμα om. AB Turn. Fluss. 12. μόνον om. Patr. 13. χωριστά] sic Patr. χωρητά A Turn. Fluss. ἀχωρητά B. || ἐστὶ sic AB, ἐστι Turn. Fluss. om. Patr. 14. ἔχοντα] ἔχουσι Patr. 17. τοῦτό ἐστι τὸ ἀγαθόν] sic AB, om Turn. Fluss. Patr.

autem ex non entibus. namque non entia naturam non habent, ut possint esse, sed ut non possint quidquam esse, et rursus entia naturam non habent, ut nunquam sint.

Ascl. Quid ergo dicis, deum esse aliquando?

Herm. Deus non est mens, sed caussa ut sit mens; neque spiritus, sed caussa ut sit spiritus, neque lux, sed caussa ut sit lux; unde duabus his appellationibus deum venerari oportet, quae soli ipsi sunt propriae, et nulli alii. neque enim aliorum, qui dii dicuntur neque hominum neque daemonum quisquam potest vel quidamtenus bonus esse, nisi solus deus, et hoc ipsum est et nihil aliud; alia vero omnia separabilia sunt a boni natura; nam sunt corpus et anima, loco carentia quo possint bonum capere. tanta enim est boni magnitudo, quanta est existentia entium omnium et corpo-

τοῦτο ἐστὶν ὁ θεός. μὴ οὖν εἴπῃς ἄλλο τι ἀγαθόν, ἐπεὶ
 ἀσεβεῖς, ἢ ἄλλο τί ποτε τὸν θεὸν ἢ μόνον τὸ ἀγαθόν,
 3 ἐπεὶ πάλιν ἀσεβεῖς. λόγῳ μὲν οὖν ὑπὸ πάντων λέγεται 16
 τὸ ἀγαθόν, οὐ νοεῖται δὲ τί. ποτέ ἐστὶν ὑπὸ πάντων.
 διὰ τοῦτο οὐδὲ ὁ θεὸς νοεῖται ὑπὸ πάντων, ἀλλ' ἀγνοίᾳ
 6 καὶ τοὺς θεοὺς καὶ τινὰς τῶν ἀνθρώπων ἀγαθοὺς ὀνο-
 μάξουσιν, μηδέποτε δυναμένους μήτε εἶναι μήτε γενέσθαι
 ἄν. ἀλλοτριώτατοι γάρ εἰσι τοῦ θεοῦ, τὸ δὲ ἀγαθόν ἀχώ-
 9 ριστον τοῦ θεοῦ, ὡς αὐτὸς ὁ θεὸς ὢν τὸ ἀγαθόν. θεοὶ
 μὲν οὖν οἱ ἄλλοι πάντες ἀθάνατοι λέγονται, τετιμημένοι
 τῇ τοῦ θεοῦ προσηγορίᾳ· ὁ δὲ θεὸς τὸ ἀγαθόν, οὐ κατὰ
 12 τιμὴν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν. μία γὰρ ἡ φύσις τοῦ θεοῦ τὸ
 ἀγαθόν καὶ ἐν γένος ἀμφοτέρων, ἐξ οὗ τὰ γένη πάντα.
 ὁ γὰρ ἀγαθὸς ἅπαντ' ἐστι διδούς καὶ μηδὲν λαμβάνων.
 15 ὁ οὖν θεὸς πάντα δίδωσι καὶ οὐδὲν λαμβάνει. ὁ οὖν θεὸς
 τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἀγαθόν ὁ θεός. ἡ δὲ ἑτέρα προσηγορία 17

3. οὖν om. Patr. 5. διὰ—πάντων om. Patr. 8. ἀλλοτριώτατοι—
 ἀγαθόν om. Patr. || ἀλλοτριώτατον et ἐστι A Turn. 8. 9. θεοῦ,
 ὡς καὶ ἀχώριστον, αὐτὸς ὁ θεὸς ὢν. θεοὶ μὲν A. 10. λέγον-
 ται] sic B, om. reliqui. 13. γένος] γενόμενος A. 16. τὰ-
 γαθόν] sic Patr., ἀγαθόν reliqui.

rum et incorporeorum et sensibilibium et intelligibilium. hoc ipsum
 bonum est, deus ipse. ne ergo dixeris aliud quid bonum esse, nam
 impius esses, aut aliud quid unquam deum esse, nisi solum bonum,
 nam rursus impius esses. sermone quidem ab omnibus dicitur bo-
 num, non intelligitur tamen ab omnibus, quid sit. qua de causa ne
 deus quidem intelligitur ab omnibus, sed per ignorantiam et deos
 et hominum quosdam bonos nominant, cum nunquam vel possint
 esse vel fieri. alienissimi enim sunt a deo. bonum autem separari
 a deo nequit, cum deus ipse bonum sit. dii quidem alii omnes im-
 mortales dicuntur honorati dei appellatione; sed deus bonum non
 honore sed natura. una enim natura dei bonum ipsam et unum ge-
 nus amborum, ex quo genera omnia. namque bonus omnia largitur
 et nihil accipit. deus igitur omnia dat et nihil accipit. deus ergo
 bonum et bonum deus. altera autem appellatio est patris, rursus

ἐστὶν ἡ τοῦ πατρὸς, πάλιν διὰ τὸ ποιητικὸν πάντων. πατρὸς γὰρ τὸ ποιεῖν· διὸ καὶ μεγίστη ἐν τῷ βίῳ σπουδὴ καὶ εὐσεβεστάτη τοῖς εὐφρονοῦσιν ἐστὶν ἡ παιδοποιία· 3 καὶ μέγιστον ἀτύχημα καὶ ἀσέβημά ἐστιν, ἄτεκνόν τινα ἐξ ἀνθρώπων ἀπαλλαγῆναι· καὶ δίκην οὗτος δίδωσι μετὰ θάνατον τοῖς δαίμοσιν. ἡ δὲ τιμωρία ἐστὶν ἥδε· τὴν τοῦ 6 ἀτέκνου ψυχὴν εἰς σῶμα καταδικασθῆναι μήτε ἀνδρὸς μήτε γυναικὸς φύσιν ἔχον, ὅπερ ἐστὶ κατηραμένον ὑπὸ τοῦ ἡλίου. τοιγαροῦν, ὦ Ἀσκληπιέ, μηδενὶ ὄντι ἀτέκνω 9 συνησθῆς, τὸυναντίον δὲ ἐλέησον τὴν συμφορὰν, ἐπιστάμενος οἷα αὐτὸν μένει τιμωρία. τοσαῦτά σοι καὶ τοιαῦτα λελέχθω, ὦ Ἀσκληπιέ, προγνωσία τις τῆς τῶν πάντων 12 φύσεως.

2. μέγιστον A. 3. παιδοποιία] φλυαρία marg. B. 8. ἔχον] ἔχοντος AB. 12. τῶν] sic Patr. om. ceteri.

ex co, quod factor sit omnium. patris enim est facere; quamobrem maxima in vita et religiosissima cura est prudentibus filiorum procreatio, et maximum infortunium et impietas, sine filiis aliquem ex hominibus excedere; et poenas iste dat post mortem daemonibus. punitio est autem haec: animam eius, qui sine filiis est, in corpus condemnari, quod neque viri neque mulieris naturam habet, quod quidem maledictum est sub sole. ergo, o Asclepi, nemini, qui filiis careat, congratulere, sed e contra misereare infortunium, sciens qualis ipsum maneat poena. tot ac talia dicta tibi sunt, o Asclepi, ut praecognitio quaedam universorum naturae.

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου

3

λόγος ἱερός.

3 Δόξα πάντων ὁ θεὸς καὶ θεῖον καὶ φύσις θεία· ἀρχὴ 1
 τῶν ὄντων ὁ θεὸς καὶ νοῦς καὶ φύσις καὶ ὕλη, σοφία
 εἰς δεῖξιν ἀπάντων ὧν· ἀρχὴ τὸ θεῖον καὶ φύσις καὶ
 6 ἐνέργεια καὶ ἀνάγκη καὶ τέλος καὶ ἀνανέωσις. ἦν γὰρ
 σκότος ἀπειρον ἐν ἀβύσσῳ καὶ ὕδωρ καὶ πνεῦμα λεπτὸν
 νοερόν, δυνάμει θεία ὄντα ἐν χάρι. ἀνέτιθη δὴ φῶς ἅγιον
 9 καὶ ἐπάγη ὑπ' ἄμμου ἐξ ὑγρᾶς οὐσίας στοιχεῖα, καὶ θεοὶ
 πάντες καταδιαιοῦσι φύσεως ἐνσπόρου. ἀδιορίστων δὲ 2
 ὄντων ἀπάντων καὶ ἀκατασκευάστων ἀποδιωρίσθη τὰ
 12 ἐλαφρὰ εἰς ὕψος καὶ τὰ βαρέα ἐθεμελιώθη ὑφ' ὑγρᾶς
 ἄμμου, πυρὶ τῶν ὅλων διορισθέντων καὶ ἀνακρεμασθέντων
 πνεύματι ὀχεῖσθαι· καὶ ὥφθη ὁ οὐρανὸς ἐν κύκλοις ἑπτά,
 15 καὶ θεοὶ ταῖς ἐνάστροις ἰδέαις ὀπτανόμενοι σὺν τοῖς αὐ-

1. τοῦ τρισμεγίστου om. B. 3. ante ἀρχὴ AB Turn. Fluss. add. καὶ.

4. 5. σοφία — φύσις om. Patr. 8. θεία om. Patr.

9. ὑφ' ἄμμου B. 10. καταδιαιοῦσι A, καταδιεῶσι B, καταδια-
 ρεθείσης Tied. 15. ἐνάστροις] sic B, ἐν ἄστρον reliqui.

Hermetis Trismegisti

sermo sacer.

Gloria omnium deus et divinum et natura divina; principium
 entium deus et intellectus et natura et materia; principium est di-
 vinum et natura et actus et necessitas et finis et renovatio. erant
 enim tenebrae infinitae in abyssu et aqua et spiritus tenuis intel-
 lectualis, potentia divina existentia in chao. exiit lux sancta, et con-
 creta sunt sub arena elementa ex humida substantia, et dii omnes
 distribuunt aliquid naturae seminalis. cumque omnia essent inter-
 minata et incondita, secreta sunt levia sursum, et gravia fundamen-
 tum facta sunt sub humida arena, omnibus igne discretis ac appen-
 sis, ut spiritu attollantur. et conspectum est coelum in circulis septem,

τῶν σημείοις ἅπασιν· καὶ διηριθμήθη τὰ ἄστρα σὺν τοῖς
 ἐν αὐτοῖς θεοῖς· καὶ περιειλίχθη τὸ περικύκλιον ἀέρι,
 3 κυκλίῳ δρομήματι πνεύματι θείῳ ὀχούμενον. ἀνῆκε δὲ 3
 ἕκαστος θεὸς διὰ τῆς ἰδίας δυνάμεως τὸ προσταχθὲν
 αὐτῷ· καὶ ἐγένετο θηρία τετράποδα καὶ ἔρπετὰ καὶ ἔνυ-
 δρα καὶ πτηνὰ καὶ πᾶσα σπορὰ ἔνσπορος καὶ χόρτος καὶ 6
 ἄνθους παντὸς χλόῃ, τὸ σπέρμα τῆς παλιγγενεσίας ἐν
 ἑαυτοῖς ἔχοντες· ἐσπερμολόγουν τε τὰς γενέσεις τῶν ἀν-
 θρώπων εἰς ἔργων θείων γνῶσιν καὶ φύσεως ἐνεργοῦσαν 9
 μαρτυρίαν, καὶ πληθὺς ἀνθρώπων εἰς πάντων τῶν ὑπ'
 οὐρανὸν δεσποτείαν καὶ ἀγαθῶν ἐπίγνωσιν, εἰς τὸ ἀνξά-
 νεσθαι ἐν ἀνξήσει καὶ πληθύνεσθαι ἐν πλήθει, καὶ πᾶ- 12
 σαν ἐν σαρκὶ ψυχὴν διὰ δρομήματος θεῶν ἐγκυκλίῳ,
 [τερασπορίας] εἰς κατοπτίαν οὐρανοῦ καὶ δρομήματος οὐ-
 ρανίων θεῶν καὶ ἔργων θείων καὶ φύσεως ἐνεργείας, εἰς 15
 τε σημεῖα ἀγαθῶν, εἰς γνῶσιν θείας δυνάμεως, μοίρας

1. διηριθμήθη τὰ ἄστρα] sic Patr. διηρθρώθη reliqui. 2. αὐτοῖς]
 αὐτῇ AB Turn. || περιειλίχθη] sic B, περιελήγη A, περιλήγει edd.
 7. ἀνθη πάσης χλόης Patr. || τὸ] καὶ τὸ B. || τὰ σπέρματα Patr.
 8. ἑαυτοῖς] sic AB, αὐτοῖς edd. || ἔχοντες add. Tied. || τε τὰς]
 sic Tied. τὰς τε reliqui. 9. γνῶσιν θείων A. 10. εἰς] sic
 Fluss. καὶ reliqui. 14. τερασπορίας uncis incl. Tied. || δρο-
 μήματος οὐρανίων om. Patr. 15. φύσεων AB.

et dii in astrorum ideis visi cum eorum signis omnibus; et dinumerata sunt astra cum diis, qui in ipsis erant. et circumprehensus est circulus aëre, circulari cursu divino spiritu latus. et protulerunt singuli dii per propriam potentiam quod sibi fuit ordinatum; et generatae sunt ferae quadrupedes et serpentes et natantes et volantes et omne semen foecundum et gramen et floris omnis herba vivens, semina regenerationis in se ipsis habentes. seminabant etiam generationes hominum ad operum divinorum cognitionem et naturae vivum testimonium et multitudinem hominum ad omnium quae sub coelo sunt dominationem et bonorum agnitionem, ut augcantur in augmento et multiplicentur in multitudine, et omnem in carne animam per cursum deorum circularium in inspectionem coeli et cur-

[ὀχλουμένης] γινῶναι ἀγαθῶν καὶ φαιδύλων, καὶ πασῶν ἀγα-
 θῶν δαιδαλουργίαν εὐρεῖν. ἔρχεται αὐτῶν βιωσαί τε καὶ 4
 3 σοφισθῆναι πρὸς μοῖραν δρομήματος κυκλίων θεῶν, καὶ
 ἀνάλυσθῆναι εἰς τοῦτο· καὶ ἔσονται μεγάλα ἀπομνημονεύ-
 ματα τεχνουργημάτων ἐπὶ τῆς γῆς, καταλιπόντες ἐν ἀνα-
 6 νεώσει χρόνων ἀμαύρωσιν· καὶ πᾶσα γενέσις ἐμψύχου
 σαρκὸς καὶ καρποῦ σπορᾶς καὶ πάσης τεχνουργίας τὰ
 ἐλαττούμενα ἀνανεωθήσεται ἀνάγκῃ καὶ ἀνανεώσει θεῶν
 9 καὶ φύσεως κύκλου ἐναριθμοῦ δρομήματι. τὸ γὰρ θεῖον
 ἢ πᾶσα κοσμικὴ σύγκρασις φύσει ἀνανεουμένη· ἐν γὰρ
 τῷ θεῷ καὶ ἡ φύσις συγκαθίστηται.

1. ὀχλουμένης] οἰκουμένης Fluss., uncis incl. Tied. || πα-
 σῶν] sic AB, πᾶσαν editi. 2. ἔρχεται Fluss. 4. εἰς τοῦτο·
 καὶ] sic Tied. εἰς ὃ reliqui. || ἔσονται] ἔσται AB. 5. 6. ἀνα-
 νεώσει] sic Patr., ὀνόματι reliqui. 6. πᾶσαν γενέσιν AB Turn.
 Patr. || ἐμψυχον A. 9. ἐν ἀριθμοῦ Patr. 10. ἀνανεουμένη]
 sic AB Patr., ἀναθεωρουμένη reliqui. 11. καθίστηται Patr. ||
 τέλος τοῦ λόγου ἱεροῦ add. Patr.

sus caelestium deorum et operum divinorum et naturae efficaciae,
 in signa bonorum, ad notitiam divinae potentiae, partes cognoscere
 bonorum et malorum, et omnium bonorum artificium invenire. in-
 cipit eorum vita et scientia ad portionem cursus circularium deorum,
 et resolvi in id, et erunt magna commentaria artificiorum in
 terra, relinquentes in renovatione temporum deletionem, et omnis
 generatio animatae carnis et fructus seminis et omnis artificii, quae
 minuuntur, renovabuntur necessitate et renovatione deorum et na-
 turae circuli in numerum currentis, divinum namque tota mundana
 temperatio natura renovata. in divino namque etiam natura est con-
 stituta.

4

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμαγίστου
πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Τὰτ
λόγος ὁ κρατῆρ ἢ μονάς.

3

- 1 Τὸν πάντα κόσμον ἐποίησεν ὁ δημιουργὸς οὐ χερσὶν ἀλλὰ λόγῳ· ὥστε οὕτως ὑπολάμβανε, ὡς τοῦ παρόντος καὶ αἰεὶ ὄντος καὶ πάντα ποιήσαντος καὶ ἑνὸς καὶ μόνου, 6 τῇ δὲ αὐτοῦ θελήσει δημιουργήσαντος τὰ ὄντα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ σῶμα ἐκεῖνου, οὐχ ἄπτὸν οὐδὲ ὁρατὸν οὐδὲ μετρητὸν οὐδὲ διαστατὸν οὐδὲ ἄλλῳ τινὶ σώματι 9 ὅμοιον. οὔτε γὰρ πῦρ ἐστὶν οὔτε ὕδωρ οὔτε ἀήρ οὔτε πνεῦμα, ἀλλὰ πάντα ἀπ' αὐτοῦ· ἀγαθὸς γὰρ ὢν μό-
νω ἑαυτῷ ἀναθῆναι τοῦτο ἡθέλησε, καὶ κοσμήσαι τὴν 12
2 γῆν· κόσμον δὲ θείου σώματος κατέπεμψε τὸν ἀνθρω-

1—3. Ἑρμοῦ πρὸς Τὰτ ὁ κρατῆρ ἢ μονάς B; sed margo superior praebet integrum titulum. 2. πρὸς — Τὰτ om. Patr. 4. ante Τὸν AB Turn. et Fluss. add. ἐπειδὴ, om. Patr. 5. τοῦ eras. B. 6. καὶ ante μόνου] sic B, om. reliqui. 7—13. τοῦτο — γῆν apud Stob. I. p. 66 Heeren. 7. τοῦτο] τοιοῦτο Heeren ap. Stob. 9. μετρητὸν] μεγιστὸν B; || σώματι om. AB Turn. Fluss. 11. ἀπ' αὐτοῦ] sic Stob. Patr., τὰ ὑπ' αὐτοῦ reliqui. || γὰρ om. AB Turn. Fluss. 12. 13. ἑαυτῷ — γῆν] leviter mutato ordine AB Turn. Fluss.

Hermetis Trismegisti

ad filium suum Tat

sermo qui crater vel monas.

Universum mundum fecit opifex non manibus, sed verbo; itaque ita cogita de eo, ut de praesente et semper existente et omnia faciente et uno solo, qui sua voluntate condidit entia. hoc enim corpus est illius, non tactile neque visibile neque mensurabile neque extensile neque alii ulli corpori simile. neque enim ignis est neque aqua neque aër neque spiritus, sed omnia ab ipso orta sunt; bonus namque cum sit, soli sibi hoc dicare, et terram ornare voluit; or-

πον, ζῶον ἀθάνατον, ζῶον θνητόν. καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπος
 τῶν ζώων ἐπλεονέκτει καὶ τοῦ κόσμου διὰ τὸν λόγον καὶ
 3 τὸν νοῦν. θεατῆς γὰρ ἐγένετο τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ ὁ
 ἄνθρωπος, καὶ ἐθαύμασε, καὶ ἐγνώρισε τὸν ποιήσαντα.
 τὸν μὲν οὖν λόγον, ὃ Τάτ, ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ἐμέ- 3
 6 ρισε, τὸν δὲ νοῦν οὐκέτι, οὐ φθονῶν τισίν· ὁ γὰρ φθό-
 νος οὐκ ἐνθην ἔρχεται, κάτω δὲ συνίσταται ταῖς τῶν νοῦν
 μὴ ἐχόντων ἀνθρώπων ψυχαῖς.
 9 Τάτ. Διὰ τί οὖν, ὦ πάτερ, οὐ πᾶσιν ἐμέρισε τὸν
 νοῦν ὁ θεός;

Ἑρμῆς. Ἥθ' ἔλησεν, ὦ τέκνον, τοῦτον ἐν μέσῳ ταῖς
 12 ψυχαῖς ὥσπερ ἄθλον ἰδρῦσθαι.

Τάτ. Καὶ ποῦ αὐτὸν ἰδρύσατο;

4

Ἑρμῆς. Κρατῆρα μέγαν πληρώσας τούτου κατέπεμψε
 15 δούς κήρυκα, καὶ ἐκέλευσεν αὐτῷ κηρύξαι ταῖς τῶν ἀν-
 θρώπων καρδίαις τάδε· βάπτισον σεαυτὴν ἢ δυναμένην

1. ζῶον ἀθανάτου A Turn. Fluss. || ἄνθρωπος] sic Patr., κό-
 σμος reliqui. 2. post ἐπλεονέκτει libri add. τοῦ ζῶου, om. Patr. ||
 διὰ] sic Patr., om. reliqui. 3. τοῦ ἔργου AB. 7. ἔρχεται Turn. ||
 τῶν] τὸν AB. 11. τοῦτον] τούτων A Turn. 14. μέγαν] sic
 AB, μὲν γὰρ Turn. Fluss. μὲν Patr. 16. καρδίαις] ψυχαῖς Patr.

natum tamen divini corporis demisit hominem, animal immortale
 animal mortale. et homo quidem animalibus et mundo plus habuit
 ob sermonem et mentem. spectator enim factus est operum dei homo,
 et admiratus est, et cognovit factorem. sermonem quidem, o Tat,
 in omnes homines partitus est, mentem autem nequaquam, non in-
 videns aliquibus; invidia enim non inde venit, sed hic conflatur in
 animis hominum mente carentibus.

Tat. Quam ob causam, o pater, non omnibus partitus est
 mentem deus?

Hermes. Voluit, o fili, hanc in medio veluti praemium animis
 proponere.

Tat. Et ubi eam proposuit?

Hermes. Craterem magnum replens deorsum misit praeconem,
 et iussit eum praeconio edicere animabus humanis haec: immerge
 te ipsam quae potes in hunc craterem, et quae credis te redituram

εἰς τοῦτον τὸν κρατῆρα, ἢ πιστεύουσα ὅτι ἀνελεύσῃ πρὸς
τὸν καταπέμψαντα τὸν κρατῆρα, ἢ γνωρίζουσα ἐπὶ τί
γέγονας. ὅσοι μὲν οὖν συνῆκαν τοῦ κηρύγματος καὶ 3
ἐβαπτίσαντο τοῦ νοός, οὗτοι μετέσχον τῆς γνώσεως καὶ
τέλειοι ἐγένοντο ἄνθρωποι τὸν νοῦν δεξάμενοι· ὅσοι δὲ
ἤμαρτον τοῦ κηρύγματος, αὐτοὶ μὲν τὸν λόγον, τὸν δὲ 6
νοῦν μὴ προσειληφότες ἀγνοοῦσιν, ἐπὶ τί γεγόνασιν καὶ
5 ὑπὸ τίνος. αἱ δὲ αἰσθήσεις τούτων ταῖς τῶν ἀλόγων ζώων
παραπλήσιαι, καὶ ἐν θυμῷ καὶ ἐν ὀργῇ τὴν κρᾶσιν ἔχον- 9
τες, οὐ θαυμάζουσι τὰ θείας ἄξια, ταῖς δὲ τῶν σωματίων
ἡδοναῖς καὶ ὀρέξεσι προσέχοντες διὰ ταῦτα τὸν ἄνθρω-
πον γεγονέναι πιστεύουσιν. ὅσοι δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ 12
δωρεᾶς μετέσχον, οὗτοι, ὧς Τάτ, κατὰ σύγκρισιν τῶν ἔργων
ἀθάνατοι ἀντὶ θνητῶν εἰσὶ, πάντα ἐμπεριλαβόντες τῷ
ἑαυτῶν νοὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ εἰ τί ἐστιν 15
ὑπὲρ οὐρανόν. τοσοῦτον ἑαυτοὺς ὑψώσαντες εἶδον τὸ
ἀγαθόν, καὶ ἰδόντες συμφορὰν ἡγήσαντο τὴν ἐνθάδε

4. τοῦ νοός] τῷ κρατῆρι *margo* B. 6. μὲν τὸν λόγον] οἱ λογι-
κοὶ B. 7. ἀγνοοῦσιν] sic B, ἀγνοοῦντες *reliqui*. 8. τίνος]
sic B *Patr.*, τίνων *reliqui*. 10. θαυμάζουσι] sic B *Patr.*, θαυ-
μάζοντες οὐ *reliqui*. 11. ante διὰ libri add. καὶ, om. *Patr.*
12. πιστεύουσιν] sic B, πιστεύοντες *reliqui*. || τοῦ om. A.
15. τῆς om. B.

esse ad eum qui misit craterem; quae cognoscis, ad quid facta sis. quicunque sane intellexerunt praeconium et immersi sunt in mentem, isti participarunt cognitionem et perfecti evaserunt homines, cum mentem suscepissent; qui vero non perceperunt praeconium, ipsi quidem sermonem, non autem mentem adepti ignorant, ad quid facti sint et a quo. sensus autem horum similes sunt brutorum animalium sensibus, et in animi confidentia et in ira temperiem habentes non admirantur ea quae sunt spectaculo digna, corporum vero voluptatibus et appetitibus dediti, ob has hominem esse factum credunt. quocumque vero dei dono participes facti sunt, hi, o Tat, per comparisonem operum immortales pro mortalibus sunt, omnia complexi sua mente, et terrena et caelestia et si quid est supra caelum. tantum se ipsos elevantes conspexerunt bonum, et cum vi-

διατριβήν· καὶ καταφρονήσαντες πάντων τῶν σωματικῶν
καὶ ἀσωμάτων ἐπὶ τὸ ἐν καὶ μόνον σπεύδουσιν. αὕτη, 6
3 ὦ Τάτ, ἡ τοῦ νοῦ ἐστὶν ἐπιστήμη, τῶν θείων ἐντορία
καὶ ἡ τοῦ θεοῦ κατανόησις, θείου ὄντος τοῦ κρατῆρος.

Τάτ. Καγὼ βαπτισθῆναι βούλομαι, ὦ πάτερ.

6 Ἑρμῆς. Ἐὰν μὴ πρῶτον τὸ σῶμά σου μισήσῃς, ὦ
τέκνον, σεαυτὸν φιλήσαι οὐ δύνασαι· φιλήσας δὲ σεαυτὸν
νοῦν ἔξεις, καὶ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τῆς ἐπιστήμης μετα-
9 λήψῃ.

Τάτ. Πῶς ταῦτα λέγεις, ὦ πάτερ;

Ἑρμῆς. Ἀδύνατον γάρ ἐστιν, ὦ τέκνον, περὶ ἀμφό-
12 τερα γίνεσθαι, περὶ τὰ θνητὰ δηλαδὴ καὶ τὰ θεία. δύο
γὰρ ὄντων τῶν ὄντων, σώματος καὶ ἀσωμάτου, ἐν οἷς
τὸ θνητὸν καὶ τὸ θεῖον νοεῖται, ἡ αἵρεσις θατέρου κατα-
15 λείπεται τῷ ἐλέσθαι βουλομένῳ. οὐ γὰρ ἔστιν ἀμφοτέρω
συνελθεῖν· ἐν οἷς τε ἡ ἐξαίρεσις καταλείπεται, τὸ ἕτερον

1. καὶ] sic B, om. ceteri. 3. ἐντορία] an θεωρία vel ἱστορία?
8. 9. καταλήψῃ A. 12. περὶ] sic AB, om. ceteri. || δηλαδὴ
om. A. 14. νοεῖται] sic B, om. ceteri. 16. συνελθεῖν] sic
B, om. ceteri. || αἵρεσις marg. B. || post τὸ codd. habent δὲ,
delevit Pair. || ἕτερον] ὕστερον Vergic.

dissent, infortunium putarunt quae hic est moram; et spretis omni-
bus corporeis et incorporeis ad unum et solum festinant. haec est,
o Tat, mentis scientia, divinorum inspectio et dei comprehensio,
quia divinus est crater.

Tat. Et ego immergi volo, o pater.

Hermes. Nisi prius corpus tuum odio habueris, o fili, te ipsum
amare non potes; te ipsum vero cum amaveris, mentem habebis, et
mentem habens scientiam quoque adipisceris.

Tat. Quomodo haec dicis, o pater?

Hermes. Impossibile namque est, o fili, circa utraque versari,
mortalia nimirum et divina. nam cum duo sint entia, corpus et in-
corporeum, in quibus mortale cognoscitur et divinum, electio alte-
rius permittitur ei, qui eligere vult. non enim decet utraque con-
venire, in quibus autem alterius electio est alterum deminutum al-

- 7 ἐλαττωθὲν τὴν τοῦ ἐτέρου ἐφανερώσεν ἐνέργειαν. ἡ μὲν οὖν τοῦ κρείττονος αἵρεσις οὐ μόνον τῷ ἐλομένῳ καλλίστην τυγχάνει, τὸν ἀνθρώπον ἀποθεῶσαι, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς 3 θεὸν εὐσέβειαν ἐπιδείκνυσιν· ἡ δὲ τοῦ ἐλάττονος τὸν μὲν ἀνθρώπον ἀπώλεσεν, οὐδὲν δὲ εἰς τὸν θεὸν ἐπλημμέλησεν, ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι καθάπερ αἱ πομπαὶ μέσον παρ- 6 ἔρχονται, μήτε αὗται ἐνεργῆσαί τι δυνάμεναι, τοὺς δὲ ἐμποδίζουσai — τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οὗτοι μόνον πομπεύουσai ἐν τῷ κόσμῳ παραγόμενοι ὑπὸ τῶν σωματικῶν 9 ἡδονῶν.
- 8 Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ὦ Τάτ, τὰ μὲν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῖν τε ὑπῆρξε καὶ ὑπάρξει, τὰ δὲ ἀφ' ἡμῶν ἀκο- 12 λουθησάτω καὶ μὴ ὑστερησάτω, ἐπεὶ ὁ μὲν θεὸς ἀναιτίος, ἡμεῖς δὲ αἵτιοι τῶν κακῶν, ταῦτα προκρίνοντες τῶν ἀγαθῶν· ὁρᾷς, ὦ τέκνον, πόσα ἡμᾶς δεῖ σώματα διεξελ- 15 θεῖν καὶ πόσους χοροὺς δαιμόνων καὶ συνέχειαν καὶ δρόμους ἀστέρων, ἵνα πρὸς τὸν ἕνα καὶ μόνον θεὸν σπένσωμεν. ἀδιάβατον γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀπέραντον καὶ 18

2. οὖν] γὰρ marg. B. || post οὖν AB Turn. Fluss. add. ἐνέργεια.
9. παραγόμενοι] sic Patr., παραγενόμενοι ceteri. 12. ἡμῶν]
ὑμῶν AB. 17. θεὸν om. AB. 18. ἀδιάβατον] sic Patr. Tied.,
διαβατὸν ceteri.

terius manifestavit efficaciam. praestantioris ergo electio non solum eligenti pulcherrima fit, ita ut hominem deificet, sed etiam erga deum pietatem ostendit; minoris vero electio hominem quidem perdidit, nihil autem in deum peccavit, nisi hoc solum, quod sicuti pompae per medium transeunt, neque ipsae agere aliquid valentes, nisi quod impediunt — eodem modo et isti pompam tantum agunt in mundo abducti a corporeis voluptatibus.

His ita se habentibus, o Tat, quae a deo sunt, habemus et habebimus, alia a nobis veniant neve tardemus; nam deus caussa non est, nos vero caussa malorum sumus, haec praefereutes bonis; vides, o fili, quot nos oporteat corpora pertransire et quot daemonum choros et continuitatem et cursus astrorum, ut ad unum et solum deum festiuemus. bonum enim transiri non potest et interminatum

ἀτελές, αὐτῷ δὲ καὶ ἀναρχον, ἡμῖν δὲ δοκοῦν ἀρχὴν ἔχειν
 τὴν γνῶσιν. οὐκ αὐτῷ οὖν ἀρχὴ γίνεται ἢ γνῶσις, ἀλλ' 9
 3 ἡμῖν τὴν ἀρχὴν παρέχεται τοῦ γνωσθησομένου. λαβώ-
 μεθα οὖν τῆς ἀρχῆς καὶ ὁδεύσωμεν τάχει ἅπαντα. πάνν
 γάρ ἐστι σχολιὸν τὸ τὰ συνήθη καὶ παρόντα καταλι-
 6 πόντα ἐπὶ τὰ παλαιὰ καὶ ἀρχαῖα ἀνακάμπτειν. τὰ μὲν
 γὰρ φαινόμενα τέρεται, τὰ δὲ ἀφανῆ δυσπιστεῖν ποιεῖ.
 φανερώτερα δὲ ἐστι τὰ κακά, τὸ δὲ ἀγαθὸν ἀφανὲς τοῖς
 9 ὀφθαλμοῖς· οὐ γὰρ μορφή οὔτε τύπος ἐστὶν αὐτῷ. διὰ
 τοῦτο αὐτῷ μὲν ἐστὶν ὅμοιον, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν ἀνό-
 μοιον. ἀδύνατον γὰρ ἀσώματον σώματι φανῆναι.
 12 Αὕτη ἡ διαφορὰ τοῦ ὁμοίου πρὸς τὸ ἀνόμοιον, καὶ 10
 τῷ ἀνομοίῳ ὑστέρημα πρὸς τὸ ὅμοιον. ἢ γὰρ μονὰς
 πάντων οὕσα ἀρχὴ καὶ ῥίζα, ἐν πᾶσιν ἐστὶν ὡς ἂν ῥίζα
 15 καὶ ἀρχή· ἄνευ δὲ ἀρχῆς οὐδέν· ἀρχὴ δὲ ἐξ οὐδενὸς ἢ ἐξ

1. ἐαυτῷ B. 2. αὐτοῦ AB. 5. σχολιὸν] σκληρὸν Fluss. Patr.
 8. φανερώτατα A. 9. ὀφθαλμοῖς] sic B, φανεροῖς reliqui. ||
 αὐτοῦ AB. 12. ἢ om. AB Turn. Fluss. 13. τῷ ἀνομοίῳ]
 τοῦ ἀνομοίου B. || ὅμοιον] marg. B ζήτει. || ἢ γὰρ μονάς —
 p. 40, 11 εἰκὼν ap. Stob. ecl. phys. I p. 306 Heeren. 14. οὕσα πάν-
 των AB Stob. || ἐν πᾶσιν ἐστὶν ὡς ἂν ῥίζα om. AB Turn. Fluss.
 15. post ἀρχὴ AB Turn. Fluss. Patr. add. οὕσα. 15 — p. 40,
 I. ἢ ἐξ αὐτῆς] τὰ ἄλλα δὲ ἐξ αὐτῆς B. || ἢ] ἀλλ' Stob.

est et indefinitum; sibi quoque principio caret; nobis vero apparet principium habere cognitionem. non ipsi autem principium fit cognitio, sed nobis principium praebet eius qui cognosci debet.prehendamus ergo principium et permeabimus celeriter omnia. valde enim inopportunist est consueta praesentiaque relinquere et ad vetusta et primaeva redire. nam quae apparent oblectant, quae vero non apparent difficile creduntur, manifestiora sunt mala, bonum autem obscurum est oculis, neque enim forma aut figura ei est. atque ob id sibi quidem est simile, aliis vero omnibus dissimile. impossibile est enim incorporeum corpori innotescere.

Haec differentia est inter simile et dissimile, et dissimile non pervenit ad simile. monas namque omnium cum sit principium et radix in omnibus est ut radix et principium; sine principio autem

αὐτῆς, ἐπεὶ ἀρχὴ ἐστὶ τῶν ἐτέρων. αὕτη γὰρ ἐστίν, ἐπεὶ
 μὴ ἄλλης ἀρχῆς ἔτυχεν οὕσα· μονὰς οὖν ἀρχὴ οὕσα πάντα
 ἀριθμὸν ἐμπεριέχει, ὑπὸ μηδενὸς ἐμπεριεχομένη, καὶ πάντα 3
 ἀριθμὸν γεννᾷ, ὑπὸ μηδενὸς γεννωμένη ἐτέρου ἀριθμοῦ.
 11 πᾶν δὲ τὸ γεννώμενον ἀτελὲς καὶ διαίρετον καὶ ἀνῃστὸν
 καὶ μειωτόν, τῷ δὲ τελείῳ οὐδὲν τούτων γίνεται· καὶ τὸ 6
 μὲν ἀνῃστὸν ἀνῃσνεται ἀπὸ τῆς μονάδος, ἀναλίσκεται δὲ
 ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ἀσθενείας, μηκέτι δυνάμενον τὴν μονάδα
 χωρῆσαι. 9

Αὕτη οὖν σοι, ὦ Τάτ, κατὰ τὸ δυνατόν ὑπογέγραπται
 τοῦ θεοῦ εἰκὼν, ἣν ἀκριβῶς εἰ θεάσῃ καὶ νοήσεις τοῖς
 τῆς καρδίας ὀφθαλμοῖς, πίστευσόν μοι, τέκνον, εὐρήσεις 12
 τὴν πρὸς τὰ ἄνω ὁδόν· μᾶλλον δὲ αὐτὴ σε ἢ εἰκὼν ὀδη-
 γήσει. ἔχει γὰρ τι ἴδιον ἢ θεά· τοὺς φθάσαντας θεά-
 σασθαι κατέχει καὶ ἀνέλκει, καθάπερ φασὶν ἢ μαγνήτις 15
 λίθος τὸν σίδηρον.

1. ἐπεὶ] εἴ γε Stob. 1. 2. αὕτη — οὕσα om. Stob. 2. οὕσα ante
 πάντα] καὶ AB Turn. Fluss. 4. γεννωμένη A. 6—9. καὶ τὸ —
 χωρῆσαι om. Stob. 7. ἀπὸ] ὑπὸ Patr. || ἀναλίσκεται] sic
 Patr., ἀλλίσκεται reliqui. 10. οὖν om. AB Turn. Fluss. || σοι
 om. Stob. et ponit post δυνατόν. 14. γὰρ om. Patr.

nihil est, principium autem ex nullo alio, quam ex se ipso, nam
 aliorum est principium. ipsum namque est, quandoquidem ab alio
 principio non est; monas ergo quia principium est, omnem numerum
 complectitur, a nullo contenta, et omnem numerum generat, a nullo
 genita alio numero. omne autem genitum imperfectum est et divisi-
 bile, augmenta recipit et diminuitur, perfecto autem horum nihil fit;
 et quod augeri potest, augetur a monade, consumitur autem ab sua
 imbecillitate, cum non amplius monadem capere valeat.

Haec igitur tibi, o Tat, quantum potest descripta est dei imago;
 quam si exacte intueare, et intelliges cordis oculis, crede mihi, fili,
 et invenies ad supera viam; vel potius haec ipsa imago te ducet.
 habet autem quiddam peculiare hoc spectaculum; ut qui ad ipsum
 spectandum pervenerint, eos detineat et attrahat, sicuti aiunt ma-
 gnetem lapidem attrahere ferrum.

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου 5
πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Τάτ,

ὅτι ἀφανὴς ὁ θεὸς φανερώτατός ἐστιν.

Καὶ τόνδε σοι τὸν λόγον, ὦ Τάτ, διεξελεύσομαι, ὅπως 1
μὴ ἀμύητος ᾗς τοῦ κρείττονος θεοῦ ὀνόματος· σὺ δὲ
6 νόει, ὅπως τὸ δοκοῦν τοῖς πολλοῖς ἀφανὲς φανερώτατόν
σοι γενήσεται. οὐ γὰρ ἂν ᾗν, εἰ ἀφανὲς ᾗν. πᾶν γὰρ
τὸ φαινόμενον γεννητόν· ἐφάνη γάρ· τὸ δὲ ἀφανὲς αἰεί
9 ἐστι· τοῦ γὰρ φανῆναι οὐ χρήζει. αἰεί γάρ ἐστι καὶ τὰ
ἄλλα πάντα φανερὰ ποιεῖ. αὐτὸς ἀφανὴς ὢν ὥς αἰεί ὢν
καὶ φανερῶν αὐτὸς οὐ φανεροῦται· οὐκ αὐτὸς γεννώμε-
12 νος, ἐν φαντασίᾳ δὲ πάντα φαντασιῶν. ἡ γὰρ φαντασία
μόνων τῶν γεννητῶν ἐστίν. οὐδὲν γάρ ἐστιν ἡ φαντασία
ἢ γένεσις. ὁ δὲ εἰς ἀγέννητος δηλονότι καὶ ἀφαντασία- 2
15 στος καὶ ἀφανὴς· τὰ δὲ πάντα φαντασιῶν διὰ πάντων

1—2. Ἑρμοῦ πρὸς Τάτ υἱόν, ὅτι B. 2. πρὸς Τάτ τὸν υἱόν Patr.
3. ὁ om. AB Turn. Fluss. 6. ὅπως] sic Tied., πῶς reliqui.
7. γενήσεται] γένοιτο B. || ἂν] sic B Patr., εἰ A Turn. Fluss. ||
ἀφανὲς] sic A Turn., ἔμφανες B, ἀφανὴς Patr. 11. καὶ om.
A Turn. Patr. 11. 12. γινόμενος B.

Hermetis Trismegisti ad filium suum Tat,
quod immanifestus deus manifestissimus sit.

Hunc quoque sermonem tibi, o Tat, percurram, ne sis imperitus
praestantioris dei nominis; tu vero mente contemplare, quomodo id
quod vulgo non manifestum videtur, manifestissimum tibi fiat. non
enim esset, si immanifestum esset. omne enim quod apparet, ge-
nerabile est; apparuit namque; quod vero immanifestum est, semper
est; apparere enim opus non habet. semper enim est et alia omnia
manifesta facit. ipse immanifestus remanens, cum semper sit, ma-
nifestans ipse non manifestatur; non ipse generatus, in apparentia
tamen omnia imaginans. apparentia namque genitorum tantum est.
nihil enim apparentia est nisi generatio. unus vero ingenuus nimi-
rum et non apparens et immanifestus; omnia autem manifestans per

φαίνεται καὶ ἐν πᾶσι, καὶ μάλιστα οἷς ἂν αὐτὸς βουλευθῇ
 φανῆναι. σὺ οὖν, ὦ Τάτ τέκνον, εὗξαι πρῶτον τῷ κυρίῳ
 καὶ πατρὶ καὶ μόνῳ καὶ ἐνὶ καὶ ἀφ' οὗ ὁ εἷς, ἵλεω τυ- 3
 χεῖν, ἵνα δυνηθῇς τὸν τηλικοῦτον θεὸν νοῆσαι, καὶ ἀκτινά
 [σοι] μίαν αὐτοῦ τῇ σῇ διανοίᾳ ἐκλάμψαι. νόησις γὰρ
 μόνη ὁρᾷ τὸ ἀφανές, ὡς καὶ αὐτὴ ἀφανὴς οὖσα· εἰ δὲ 6
 νασαι, τοῖς τοῦ νοῦ ὀφθαλμοῖς φανήσεται, ὦ Τάτ·
 ἄφθονος γὰρ ὁ κύριος· φαίνεται δὲ διὰ παντὸς τοῦ κό-
 σμου· νόησιν λαβεῖν, ἰδεῖν καὶ λαβέσθαι αὐταῖς ταῖς 9
 χερσὶ δύνασαι, καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ θεάσασθαι. εἰ δὲ
 καὶ τὸ ἐν σοὶ ἀφανές ἐστὶ σοι, πῶς αὐτὸς ἐν σαυτῷ διὰ τῶν
 3 ὀφθαλμῶν σοι φανήσεται; εἰ δὲ θέλεις αὐτὸν ἰδεῖν, νόη- 12
 σον τὸν ἥλιον, νόησον τὸν τῆς σελήνης δρόμον, νόησον
 τῶν ἀστέρων τὴν τάξιν· τίς ὁ τὴν τάξιν τηρῶν; τάξεις
 γὰρ πᾶσα περιώριστα ἀριθμῶ καὶ τόπων. ὁ ἥλιος θεὸς 15
 μέγιστος τῶν κατ' οὐρανὸν θεῶν, ᾧ πάντες εἰκουσιν οἱ
 οὐράνιοι θεοί, ὡσανεὶ βασιλεῖ καὶ δυνάστη. καὶ οὗτος

2. φανῆναι] sic AB, φανεῖται edd. 3. ante ἐνὶ AB Turn. Fluss.
 add. οὐχ || καὶ ἀφ' ἄλλ' ἀφ' AB Turn. Fluss. 5. post σοι
 A Turn. Fluss. repetunt καὶ. 8. δὲ om. A Turn. Fluss. Patr.
 9. λαβεῖν om. AB Patr. || ἰδεῖν om. B Turn. 11. σοι post
 ἐστὶ om. B. 13. τῆς] sic Patr., om. ceteri. 15. θεὸς om. Patr.

omnia apparet et in omnibus, et maxime iis quibus voluerit appa-
 rere. tu ergo, o Tat fili, precare prius domino et patri et soli et
 uni, et a quo unus, propitius sit tibi, ut possis talem deum intelli-
 gere, si vel unus duntaxat illius radius menti tuae refulserit. in-
 telligentia enim sola cernit immanifestum, quia et ipsa immanifesta
 est; si potes, mentis oculis apparebit, o Tat; caret enim invidia
 dominus; apparet autem per omnem mundum; intelligentiam sumere,
 videre etprehendere potes ipsis manibus, et imaginem dei spectare.
 si vero quod in te immanifestum est tibi, quomodo ipse in se ipso
 per oculos tibi apparebit? si vero ipsum vis videre, cogita solem,
 cogita lunae cursum, cogita astrorum ordinem; quis est ordinis ser-
 vator? ordo enim omnis terminatur numero et loco. sol maximus
 deus est eorum qui in caelo sunt deorum, cui omnes cedunt cae-

ὁ τηλικούτος ὁ μείζων γῆς καὶ θαλάττης ἀνέχεται ὑπὲρ
 ἐαυτὸν ἔχων ἐαυτοῦ μικροτέρους πολεύοντας ἀστέρας. τίνα
 3 αἰδούμενος ἢ τίνα φοβούμενος, ὃ τέκνον; καὶ ἕκαστος
 τούτων τῶν ἀστέρων οὐ τὸν ὅμοιον ἢ ἴσον δρόμον ποι-
 οῦνται ἐν οὐρανῷ ὄντες. τίς ὁ ἐκάστω τὸν τρόπον καὶ
 6 τὸ μέγεθος τοῦ δρόμου ὀρίσας; ἄρκτος αὐτὴ ἢ περὶ αὐ- 4
 τὴν στρεφομένη καὶ τὸν πάντα κόσμον συμπεριφέρουσα,
 τίς ὁ τοῦτο κεκτημένος τὸ ὄργανον; τίς ὁ τῇ θαλάσῃ
 9 τοὺς ὅρους περιβαλὼν; τίς ὁ τὴν γῆν ἐδράσας;
 Ἔστι γάρ τις, ὃ Τάτ, ὁ τούτων πάντων ποιητὴς καὶ δεσπό-
 της. ἀδύνατον γὰρ ἢ τόπον ἢ ἀριθμὸν ἢ μέτρον φυλαχθῆναι
 12 χωρὶς τοῦ ποιήσαντος. πᾶσα γὰρ τάξις ἀτοπίᾳ καὶ ἀμε-
 τρίᾳ ἀποίητος, ἀλλ' οὐκ ἀδέσποτος οὐδὲ αὐτὴ, ὃ τέκνον.
 καὶ γὰρ εἰ τὸ ἄτακτόν ἐστιν ἐνδεές, ὅτι οὐ κατέχει τὸν
 15 τρόπον τῆς τάξεως, καὶ ὑπὸ δεσπότην ἐστὶ τὸν μηδέπω
 αὐτῷ τὴν τάξιν τάξαντα. εἴθε δυνατόν σοι ἦν πτηνῷ 5

1. θαλάσσης A. 2. πολιτεύοντας B Vergic. Fluss. 3. ἢ τίνα
 φοβούμενος om. Patr. errore typ. 6. 7. περὶ αὐτὴν B. 8. τῇ
 om. Patr. || τῆς θαλάσσης A. 14 — 16. καὶ γὰρ — τάξαντα
 uncis includ. Patr. 14. ὅτι οὐ] sic B, ὅτε reliqui. || post κα-
 τέχει A et edd. add. τοῦτό ἐστι. 15. post ὑπὸ A et edd. add. τὸν.
 16. αὐτῷ] αὐτῇ Patr.

lestes dii tamquam regi et dynastae. et is tantus terra et mari
 maior sustinet supra se habere se ipso minores stellas circumeuntes.
 quemnam venerans aut quem timens, o fili? singula enim haec astra
 non similem aut aequalem cursum faciunt in caelo. quis est qui
 cuique modum et magnitudinem cursus terminat? ursa haec, quae
 circa se volvitur et universum mundum secum circumfert, quis est
 qui hoc fabricavit instrumentum? quis est qui mari terminos circum-
 posuit? quis est, qui terram stabilivit?

Est enim aliquis, o Tat, qui horum omnium est factor et domi-
 nus. impossibile enim est vel locum vel numerum vel mensuram
 servari absque factore. omnis enim ordo sine loco et sine mensura
 nusquam fit, sed domino non caret ipse, o fili. nam inordinatum
 si indigum est eo, quod modum ordinis non servet, et sub domino
 est, qui nondum ipsi ordinem ordinavit. utinam tibi fas esset alis

γενομένῳ ἀναπτήναι εἰς τὸν ἄερα καὶ μέσον ἀρθέντα
 τῆς γῆς καὶ οὐρανοῦ ἰδεῖν γῆς μὲν τὸ στερεόν, θαλάσ-
 σης δὲ τὸ κεχυμένον, ποταμῶν δὲ τὰ ρεύματα, ἀέρος τὸ 3
 ἀνεμμένον, πυρὸς τὴν ὀξύτητα, ἄστρον τὸν δρόμον, οὐ-
 ρανοῦ τὴν ταχυτάτην περὶ ταῦτα περίβασιν. ὃ θείας ἐκεί-
 νης, τέκνον, εὐτυχεστάτης, ὑπὸ μίαν ῥοπὴν πάντα ταῦτα 6
 θεάσασθαι, τὸν ἀκίνητον διακινούμενον καὶ τὸν ἀφανῆ
 φαινόμενον, δι' ὧν ποιεῖται αὕτη ἡ τάξις τοῦ κόσμου,
 καὶ οὗτος ὁ κόσμος τῆς τάξεως. 9

6 Εἰ θέλεις τὸν δημιουργὸν καὶ διὰ τῶν θνητῶν θεά-
 σασθαι τῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν βυθῷ, νόησον, ὃ
 τέκνον, δημιουργούμενον ἐν τῇ γαστρὶ τὸν ἄνθρωπον, 12
 καὶ τοῦ δημιουργήσαντος ἀκριβῶς τὴν τέχνην ἐξέτασον,
 καὶ μάθε τίς ὁ δημιουργῶν τὴν καλὴν ταύτην καὶ θείαν
 τοῦ ἀνθρώπου εἰκόνα. τίς ὁ τοὺς ὀφθαλμοὺς περιγρά- 15
 ψας, τίς ὁ τὰς ῥῖνας καὶ τὰ ὦτα τρυπήσας, τίς ὁ τὸ
 στόμα διανοίξας, τίς ὁ τὰ νεῦρα ἐκτείνας καὶ δεσμεύσας,
 τίς ὁ τὰς φλέβας ὀχετεύσας, τίς ὁ τὰ ὀστέα στεροροποιή- 18

5. ταχυτάτην] sic Velsenius, ταχύτητα τὴν libri. 8 — 9. δι' ὧν — τάξεως om. Patr. 8. ποιεῖται] ποιεῖ libri. 10. τὸν δημιουργόν] sic Patr., om. ceteri. 11. τῆς om. A. 13. δημιουργήματος AB Turn. Fluss.

sumptis volare in aërem, et cum medius esses sublatu8 inter terram et caelum videre terrae soliditatem, maris fusionem, fluviorum fluxus, aëris laxitatem, ignis velocitatem, astrorum cursum, caeli velocissimum circa haec ambitum. o spectaculum, fili, fortunatissimum, uno intuitu haec omnia intueri, immobilem moveri, non visibilem videri, per ea quae mundi ordinem et ordinis mundum efficiunt.

Si vis opificem etiam per mortalia quae in terra et in profundo sunt intueri, cogita, o fili, hominis in utero fabricam, et opificis exacte artificium expende, et disce quisnam artifex pulchram hanc et divinam hominis imaginem condiderit. quisnam est qui oculos circumscripsit, quis nares et aures perforavit, quis os apernit, quis nervos extendit et colligavit, quisnam venas in canales efformavit, quis ossa induravit, quis carni cutem circumdedit, quis digitos et

3 σας, τίς ὁ τὸ δέριμα τῇ σαρκὶ περιβαλὼν, τίς ὁ τοὺς δα-
 κτύλους καὶ τὰ ἄρθρα διελών, τίς ὁ τοῖς ποσὶ βάσιν
 6 πλατύνας, τίς ὁ διορύξας τοὺς πόρους, τίς ὁ τὸν σπλῆνα
 ἐκτείνας, τίς ὁ τὴν καρδίαν πυραμοειδῇ ποιήσας, τίς ὁ
 τὰ πλευρὰ συνθεῖς, τίς ὁ τὸ ἥπαρ πλατύνας, τίς ὁ τὸν
 9 πνεύμονα σφραγγώσας, τίς ὁ τὴν κοιλίαν εὐρύχωρον ποι-
 ήσας, τίς ὁ τὰ τιμιώτατα εἰς τὸ φανερόν ἐκτυπώσας καὶ
 τὰ αἰσχρὰ κρύψας; ἰδὲ πόσαι τέχναι μιᾶς ὕλης, καὶ πόσα 7
 9 ἔργα μιᾷ περιγραφῇ, καὶ πάντα περικαλλῇ καὶ πάντα
 μεμετροημένα, πάντα δὲ ἐν διαφορᾷ. τίς πάντα ταῦτα
 ἐποίησε; ποία μήτηρ, ποῖος πατήρ, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ ἀφα-
 12 νῆς Θεὸς τῷ ἑαυτοῦ θελήματι πάντα δημιουργήσας;

Καὶ ἀνδριάντα μὲν ἢ εἰκόνα χωρὶς ἀνδριαντο- 8
 15 ποιοῦ ἢ ζωγράφου οὐδεὶς φησι γεγονέναι, τοῦτο δὲ
 τὸ δημιουργήμα χωρὶς δημιουργοῦ γέγονεν; ὡς τῆς
 πολλῆς τυφλότητος, ὡς τῆς πολλῆς ἀσεβείας, ὡς τῆς
 πολλῆς ἀγνωμοσύνης. μηδέποτε, ὦ τέκνον Τάτ, ἀπο-
 18 στερήσης τοῦ δημιουργοῦ τὰ δημιουργήματα· μᾶλλον

2. καὶ τὰ ἄρθρα] sic Patr., om. reliqui. 4. 5. τίς ὁ τὰ πλευρὰ
 συνθεῖς om. Patr. 5. πλευρὰ] νεῦρα B Turn. 11. μόνος]
 sic Patr., om. reliqui. 17. 18. ἀποστερήσεις A.

articulos distinxit, quis pedibus basim dilatavit, quis poros cavavit,
 quis splenem extendit, quis cor in pyramidem formavit, quis latera
 composuit, quis hepar dilatavit, quis pulmonem cavernosum fecit,
 quis ventrem capacem, quis honorabilia palam figuravit et turpia
 abscondidit? vide quot artes in una materia et quot opera in una
 circumscriptione, omnia perpulchra et omnia mensurata, omnia tamen
 differentia. quis haec omnia effecit? quae mater, qui pater, nisi
 solus immanifestus deus sua voluntate omnia condens?

Et statuam quidem vel imaginem absque statuario aut pictore
 nemo dicit esse factas, hoc vero opificium sine opifice factum erit?
 o multam caecitatem, o multam impietatem, o multam ignorantiam.
 nunquam, o fili Tat, privaveris opifice opificia; quinimo praestan-

- δὲ καὶ κρείττων ἐστὶν † ὅσος κατὰ θεὸν ὀνόματος, το-
 σοῦτός ἐστιν ὁ πάντων πατήρ· ἡ γὰρ μόνος οὗτος, καὶ
 9 τοῦτο αὐτῷ τὸ ἔργον ἐστὶ πατέρα εἶναι. εἰ δέ τί με καὶ 3
 τολμηρότερον ἀναγκάζεις εἰπεῖν, τούτου ἐστὶν οὐσία τὸ
 κτίειν πάντα καὶ ποιεῖν. καὶ ὥσπερ χωρὶς τοῦ ποιούντος
 ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι τι, οὕτω καὶ τοῦτον ἀεὶ μὴ εἶναι, 6
 εἰ μὴ πάντα ἀεὶ ποιοῦντα ἐν οὐρανῷ, ἐν ἀέρι, ἐν γῇ, ἐν
 βυθῷ, ἐν παντὶ τοῦ κόσμου, ἐν παντὶ τοῦ παντός μέρει,
 τῷ ὄντι καὶ τῷ μὴ ὄντι. οὐδὲν γὰρ ἐστὶν ἐν παντὶ κόσμῳ 9
 ὃ οὐκ ἐστὶν αὐτός· ἐστὶν αὐτός καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰ μὴ
 ὄντα. τὰ μὲν γὰρ ὄντα ἐφανερώσε, τὰ δὲ μὴ ὄντα ἔχει
 ἐν ἑαυτῷ. 12
- 10 Οὗτος ὁ θεὸς ὀνόματος κρείττων, οὗτος ὁ ἀφανής, οὗτος
 ὁ φανερώτατος, ὁ τῷ νοῦ θεωρητός, οὗτος ὁ τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς ὁρατός, οὗτος ὁ ἀσώματος, ὁ πολυσώματος· μᾶλλον δὲ 15

1. κρείττων et ὅσον A. || post ὅσος B add. τοῦ. 3. αὐτῷ]
 αὐτὸ AB. 7. πάντα] ταῦτα B. 8. ἐν παντὶ τοῦ παντός
 μέρει om. B. || μέρει] sic Patr., om. ceteri. 9. κόσμῳ] sic Patr.,
 ἐκείνῳ ceteri. 10. post τὰ ὄντα AB repetunt αὐτός. 11. ὄντα
 post γὰρ] ἔχοντα A. 13. θεός] sic A Patr., θεοῦ reliqui.

tior est † quantus iuxta deum nomine, tantus est omnium pater;
 nam solus hic, et hoc opus eius est patrem esse. si vero quid
 audacius cogas me dicere, huius essentia est gravidum esse omnibus
 et ea facere. et sicuti absque factore impossibile est fieri aliquid,
 sic et hunc semper non esse, nisi omnia facientem in caelo, in terra,
 in aëre, in profundo, in universo mundo, in omni universi parte,
 enti et non enti. nihil enim est in universo mundo quod non sit
 ipse, et ipse entia et non entia. entia quidem manifestavit, non
 entia vero habet in se ipso.

Iste deus nomine praestantior est, hic immanifestus, hic mani-
 festissimus, mente contemplandus, oculis visibilis, incorporeus et
 multorum corporum, imo omnium corporum. nihil est quod non sit
 iste. omnia enim solus iste est. et ob hoc ipse nomina habet omnia,

παντὸς σώματος· οὐδέν ἐστιν ὃ οὗτος οὐκ ἐστιν. πάντα
 γὰρ μόνος οὗτός ἐστι. καὶ διὰ τοῦτο ὀνόματα ἔχει ἅπαντα,
 3 ὅτι εἷς ἐστὶ πατήρ· καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς ὄνομα οὐκ ἔχει,
 ὅτι πάντων ἐστὶ πατήρ. τίς οὖν σε εὐλογῆσαι ὑπὲρ σου
 ἢ πρὸς σε δύναιτο; ποῦ δὲ καὶ βλέπων εὐλογήσω σε, ἄνω,
 6 κάτω, ἔσω, ἔξω; οὐ γὰρ τρόπος, οὐ τόπος ἐστὶ περὶ σέ,
 οὐδὲ ἄλλο οὐδέν τῶν ὄντων· πάντα δὲ ἐν σοι, πάντα
 ἀπὸ σοῦ, πάντα δίδως καὶ οὐδὲν λαμβάνεις, πάντα γὰρ
 9 ἔχεις καὶ οὐδέν ὃ οὐκ ἔχεις.

Πότε δέ σε, πάτερ, ὑμνήσω; οὔτε γὰρ ὥραν σου οὔτε χρό- 11
 νον καταλαβεῖν δυνατόν· ὑπὲρ τίνος δὲ καὶ ὑμνήσω; ὑπὲρ ὧν
 12 ἐποίησας ἢ ὑπὲρ ὧν οὐκ ἐποίησας; ὑπὲρ ὧν ἐφανέρωσας ἢ
 ὑπὲρ ὧν ἔκρυψας; διὰ τί δὲ καὶ ὑμνήσω σε; ὥς ἐμαντοῦ ὧν;
 ὥς ἔχων τι ἴδιον; ὥς ἄλλος ὧν; σὺ γὰρ εἶ ὃ ἂν ὦ, σὺ εἶ ὃ
 15 ἂν ποιῶ, σὺ εἶ ὃ ἂν λέγω. σὺ γὰρ πάντα εἶ, καὶ ἄλλο
 οὐδέν ἐστιν ὃ μὴ εἶ. σὺ εἶ πᾶν τὸ γενόμενον, σὺ τὸ μὴ

1. παντὸς σώματος] an παντοσώματος? Velsenius. 2. μόνος]
 sic Patr., ἐστι καὶ AB Turn., ἃ ἐστι καὶ Fluss. || ante ὀνόματα
 edd. add. αὐτὸς. 3. εἷς et πατήρ] sic Patr., ἐνὸς et πατρός re-
 liqui. 5. δύναιτο om. AB. || καὶ om. Patr. 10. πάτερ]
 sic Patr., om. reliqui. 14. ὃ ἂν ὦ] ὃ ἐὰν ὦ libri. 15. καὶ]
 τὸ A Turn. 16. ὃ μὴ εἶ] ὃ μὴ ἐστι B. || εἶ ante πᾶν om. A.

quia unus est pater; et ob hoc ipse nomen non habet, quoniam omnium
 est pater. quis igitur te de te aut ad te benedicere queat? quoniam re-
 spiciens laudabo te, sursum, deorsum, intra, extra? non enim modus,
 non locus est circa te, neque aliud entium quidquam; omnia vero
 in te, omnia a te, omnia das et nihil accipis, omnia enim habes et
 nihil quod non habes.

Quando vero, o pater, te laudabo? neque enim hora tua neque
 tempus comprehendi potest; de quo etiam te laudabo? de iisne
 quae fecisti, vel de iis quae non fecisti? de iis quae manifestasti,
 vel de iis quae abscondisti? sed cur te laudabo? tamquamne mei
 sim? tamquam habens aliquid proprium? vel ut alius sim? tu
 enim es quod sum, tu es quod facio, tu es quod dico. tu enim
 omnia es, neque quidquam aliud est quod non sis tu. tu es omne

γενόμενον, νοῦς μὲν νοούμενος, πατὴρ δὲ δημιουργῶν, θεὸς δὲ ἐνεργῶν, ἀγαθὸς δὲ καὶ πάντα ποιῶν. ὕλης μὲν γὰρ τὸ λεπτομερέστερον ἀήρ, ἀέρος δὲ ψυχὴ, ψυχῆς δὲ νοῦς, νοῦ δὲ ὁ θεός.

1. νοούμενος] νοῦν Patr.

quod gignitur, tu omne quod non generatur, mens quidem intelligens, pater efficiens, deus operans, bonus quidem et omnia faciens. materiae namque tenuissima pars aër est, aëris vero anima, animae autem mens, mentis autem deus.

6 Ἑρμοῦ τοῦ τρισμαγίστου,
ὅτι ἐν μόνῳ τῷ θεῷ τὸ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι 6
δὲ οὐδαμοῦ.

1 Τὸ ἀγαθόν, ὃ Ἀσκληπιέ, ἐν οὐδενί ἐστιν εἰ μὴ ἐν μόνῳ τῷ θεῷ· μάλλον δὲ τὸ ἀγαθὸν αὐτός ἐστιν ὁ θεός 9 αἰεὶ· εἰ δὲ οὕτως, οὐσίαν εἶναι δεῖ πάσης κινήσεως καὶ γενέσεως ἔρημον, (ἔρημον δὲ οὐδέν ἐστιν αὐτῆς) περὶ δὲ αὐτὴν στατικὴν ἐνέργειαν ἔχουσαν, ἀνενδεῆ καὶ ἀπέριττον, 12 πληρεστάτην χορηγόν· ἐν δὲ ἀρχῇ πάντων· πᾶν γὰρ τὸ

5. Ἑρμοῦ τοῦ τρισμαγίστου om. B. 6. 7. ἐστιν — οὐδαμοῦ om. Patr. 11. γενέσεως] γνώσεως A. || ἔρημον post γενέσεως] sic Patr., om. reliqui. 12. ἔχουσα libri. || ἀπέριττον] sic Verg. Fluss., ἀπείριτον A Turn., ἀπέρητον B, om. Patr. 13. ἐν] sic Patr., ἐν reliqui. || πάντων] sic AB Patr., πάντως Turn., πάντοσε Fluss.

Hermetis Trismegisti,

quod in solo deo bonum sit, alibi autem nusquam.

Bonum, o Asclepi, in nullo est, nisi in solo deo; potius vero bonum est ipse deus semper; quod si ita sit, essentiam oportet esse omni motu et generatione carentem, (vacuum autem nihil est ipsa) circa vero se ipsam firmam energiam habentem non indigam, plenius

χορηγοῦν ἀγαθόν. ὅταν λέγω καὶ πάντως, αἰεὶ ἀγαθόν
 ἐστι. τοῦτο δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ πρόσεστιν εἰ μὴ μόνῳ τῷ
 3 θεῷ. οὔτε γὰρ ἐνδεής ἐστὶ τινος, ἵνα ἐπιθυμήσας αὐτὸ
 κτήσασθαι κακὸς γένηται· οὐδὲ τῶν ὄντων οὐδὲν ἀπό-
 βλητόν ἐστιν αὐτῷ, ὃ ἀποβαλὼν λυπηθήσεται. λύπη γὰρ
 6 κακίας μέρος. οὔτε κρεῖττον αὐτοῦ ἐστιν οὐδὲν ἢ φ' οὗ
 πολεμηθήσεται, οὐδὲ σύζυγόν ἐστιν αὐτῷ εἰς τὸ ἀδικη-
 θῆναι· καὶ διὰ τοῦτο αὐτοῦ ἐρασθήσεται· οὔτε ἀνή-
 9 κοον ᾧ ὀργισθήσεται, οὔτε σοφώτερον ὃ ζηλώσει.

Τούτων δὲ μὴ ὄντων ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ, τί ὑπολεί- 2
 πεται ἢ μόνον τὸ ἀγαθόν; ὥσπερ γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν
 12 ἐν τῇ τοιαύτῃ οὐσίᾳ, οὕτως ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων τὸ ἀγα-
 θὸν εὑρεθήσεται. ἐν πᾶσι γὰρ τὰ ἅλλα πάντα ἐστί, καὶ ἐν
 τοῖς μικροῖς καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ ἐν τοῖς καθ' ἓνα καὶ ἐν
 15 τούτῳ τῷ ζῳῳ τῷ πάντων μείζονι καὶ δυνατωτάτῳ. παθῶν

1. πάντως] sic A Patr., πάντα B, πάντοσε Fluss. 2. post δὲ
 AB Turn. Fluss. add. ἐν. 4. κακὸς γένηται· οὐδὲ om. Patr. ||
 ante κακὸς Vergic. Fluss. add. κακῶς κέκτηται καὶ. || γένηται] sic
 Fluss., κέκχηται reliqui. 4. 5. ἀπόβλητόν Fluss. 7. 8. εἰς
 τὸ ἀδικηθῆναι om. Patr. 10. ἐν] sic Patr., om. reliqui. || αὐ-
 τοῦ] αὐτοῦ μηδενός Patr., μηδενός ceteri. 11. κακῶν om. AB
 Turn. 15. τούτῳ] sic Patr., αὐτῷ AB, ταῦτῳ reliqui.

simam, copiosissime suppeditautem. unum autem principium est
 omnium. omne enim largiens bonum. quando dico et omnino, sem-
 per bonum est. hoc vero nulli alii adest nisi soli deo. neque enim
 indigus est ullius rei, ut concupiscens eam acquirere malus fiat;
 neque entium ullum amittitur ab ipso, quod amittens doleat. dolor
 enim malitiae est pars. neque potentius ipso quidquam est, a quo
 oppugnetur, neque compar est ei, a quo contumelia affici possit, et
 hac de caussa amet; neque inobediens cui irascatur, neque sapien-
 tius cui aemuletur.

Haec autem cum non sint in essentia eius, quid relinquitur nisi
 solum bonum? sicut enim nullum malorum in tali est essentia, sic
 in nullo alio bonum reperietur. in omnibus enim alia omnia sunt,
 et in parvis et in magnis et in singulis et in hoc animali omnibus
 maiore et potentissimo. passionum enim plena sunt genita, quia

γὰρ πλήρη τὰ γεννητά, αὐτῆς τῆς γενέσεως παθητῆς οὔσης. ὅπου δὲ πάθος, οὐδαμοῦ τὸ ἀγαθόν, ὅπου δὲ τὸ ἀγαθόν, οὐδαμοῦ οὐδὲ ἐν τὸ πάθος. ὅπου γὰρ ἡμέρα, οὐδαμοῦ 3 νύξ, ὅπου δὲ νύξ, οὐδαμοῦ ἡμέρα. ὅθεν ἀδύνατον ἐν γενέσει εἶναι τὸ ἀγαθόν, ἐν μόνῳ δὲ τῷ ἀγεννήτῳ. ὥσπερ δὲ μετουσία πάντων ἐστὶν ἐν τῇ ὕλῃ δεδεμένη, οὕτω καὶ 6 τοῦ ἀγαθοῦ. τοῦτον τὸν τρόπον ἀγαθὸς ὁ κόσμος, καθὰ καὶ αὐτὸς πάντα ποιεῖ, ὡς ἐν τῷ μέρει τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸς εἶναι· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν οὐκ ἀγαθός. καὶ γὰρ 9 παθητός ἐστι καὶ κινητός καὶ παθητῶν ποιητής.

- 3 Ἐν δὲ τῷ ἀνθρώπῳ κατὰ σύγκρισιν τοῦ κακοῦ τὸ ἀγαθὸν τέτακται. τὸ γὰρ μὴ λίαν κακὸν ἐνθάδε τὸ 12 ἀγαθόν ἐστι· τὸ δὲ ἐνθάδε ἀγαθὸν μόριον τοῦ κακοῦ τὸ ἐλάχιστον. ἀδύνατον οὖν τὸ ἀγαθὸν ἐνθάδε καθαρεύειν τῆς κακίας. κακοῦται γὰρ ἐνθάδε τὸ ἀγαθόν· 15 κακούμενον δὲ οὐκέτι ἀγαθὸν μένει, μὴ μεῖναν δὲ κακὸν γίνεται.

Ἐν μόνῳ ἄρα τῷ θεῷ τὸ ἀγαθόν ἐστίν, ἢ αὐτός 18

1. παθητῆς] πάθος τι Patr. 3. τὸ om. A. 6. δεδεμένη] sic Patr., δεδομένη reliqui. 8. πάντα om. B; ὡς om. AB. 16. δὲ (ante οὐκέτι)] sic Patr., γὰρ reliqui.

ipsa generatio passio quaedam est. ubi vero passio, nullo modo bonum, ubi vero bonum, nullo modo vel una est passio. ubi namque dies, nullibi nox, ubi vero nox, nullibi dies. unde impossibile est in generatione esse bonum, sed in solo ingenito. sicut vero participatio omnium est in materia illigata, sic et boni. hoc modo mundus est bonus, prout et ipse omnia facit, ut in parte faciendi bonus sit; et in aliis omnibus non bonus. etenim passibilis est et mobilis et passibilium factor.

In homine vero per comparisonem mali bonum ordinatur. nam quod non valde malum hic bonum est; quod vero hic bonum est, particula mali est minima. impossibile ergo est bonum hic purum esse a malitia. nam hic malescit bonum; malum autem factum non amplius bonum manet, non manens autem malum fit.

In solo ergo deo bonum est, vel est deus ipse bonum. solum

ἐστὶν ὁ θεὸς τὸ ἀγαθόν. μόνον οὖν, ὃ Ἀσκληπιέ, τὸ
 ὄνομα τοῦ ἀγαθοῦ ἐν ἀνθρώποις, τὸ δὲ ἔργον οὐδαμοῦ.
 3 ἀδύνατον γάρ. οὐ γὰρ χωρεῖ σῶμα ὑλικόν τὸ πάντοθεν
 ἐσφιγμένον κακίᾳ καὶ πόνοις καὶ ἀλγηδόσι καὶ ἐπιθυ-
 μίαις καὶ ὀργαῖς καὶ ἀπάταις καὶ δόξαις ἀνοήτοις· καὶ
 6 τὸ πάντων κάκιστόν ἐστιν, ὃ Ἀσκληπιέ, ὅτι ἕκαστον τού-
 των τῶν προειρημένων ἐμπερίστευται ἐνθάδε τὸ μέγιστον
 εἶναι ἀγαθόν· τὸ μᾶλλον ἀνυπέμβλητον κακόν, ἢ γαστρι-
 9 μαργία, ἢ τῶν κακῶν πάντων χορηγὸς ἢ πλάνη, ἢ ἀπου-
 σία ἐνθάδε τοῦ ἀγαθοῦ ἐστί.

Καὶ γὰρ δὲ χάριν ἔχω τῷ θεῷ, τῷ εἰς νοῦν μοι βαλόντι 4
 12 περὶ τῆς γνώσεως τοῦ ἀγαθοῦ, ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν αὐτὸ
 ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι. ὁ γὰρ κόσμος πλήρωμά ἐστι τῆς
 κακίας, ὁ δὲ θεὸς τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ τὸ ἀγαθὸν τοῦ θεοῦ.
 15 αἱ γὰρ ἑξοχαὶ τῶν καλῶν περὶ αὐτὴν εἰσι τὴν οὐσίαν·
 φαίνονται δὲ καὶ καθαρώτεραι καὶ εἰλικρινέστεραι τάχα
 πού καὶ αὗται αἱ οὐσίαι ἐκείνου. τολμητέον γὰρ εἰπεῖν,

12. ante. περὶ libri add. καὶ, om. Patr. 15. τῶν καλῶν] τοῦ
 καλοῦ Fluss. Patr. || post εἰσι Vergic. Fluss. Patr. add. τοῦ.
 16. φαίνονται] sic AB Turn., φαίνοντος ceteri. || δὲ] sic B, om.
 ceteri. || εἰλικρινέσταται A.

ergo, o Asclepi, nomen boni in hominibus est, res autem ipsa nul-
 libi. impossibile namque. non enim id capit corpus materiale un-
 dique constrictum malitia et laboribus et doloribus et cupiditatibus
 et ira et erroribus et opinionibus amentibus; et quod omnia pes-
 simum est, o Asclepi, quod singula praedicta credita sunt hic maxi-
 mum esse bonum. quod supremum est malum, ventris illuvies, et
 malorum omnium largitor error, absentia boni hic est.

Et ego gratias habeo deo, qui mihi in mentem iniecit boni co-
 gnitionem, quod impossibile sit ipsum bonum in mundo esse. mun-
 dus enim plenitudo est malitiae, deus vero plenitudo est boni vel
 bonum dei. nam pulchri excellentiae circa ipsam sunt essentiam;
 apparent et puriores et sinceriores et forte hae ipsae essentiae illius.
 audendum enim est dicere, o Asclepi, quod essentia dei, si tamen

ὦ Ἀσκληπιέ, ὅτι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ, εἴ γε οὐσίαν ἔχει, τὸ καλὸν ἐστὶ· τὸ δὲ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἐστὶ· ἀγαθὸν οὐδέν ἐστι καταλαβέσθαι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ. πάντα γὰρ 3 τὰ τῷ ὀφθαλμῷ ὑποπίπτοντα εἰδῶλά ἐστι καὶ ὥσπερ σκιαγραφίαι· τὰ δὲ μὴ ὑποπίπτοντα, † μάλιστα δὲ ἡ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ. καὶ ὥσπερ ὁ ὀφθαλμὸς οὐ δύ- 6 νатаι τὸν Θεὸν ἰδεῖν, οὕτως οὐδὲ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθόν. ταῦτα γὰρ τὰ μέρη τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁλόκληρα, ἴδια αὐτοῦ μόνου, οἰκεῖα ἀχώριστα ἐρασμιώτατα, ὧν ἡ αὐτὸς 9 ὁ Θεὸς ἐρᾷ ἢ αὐτὰ τοῦ Θεοῦ ἐρᾷ.

- 5 Εἰ δύνασαι νοῆσαι τὸν Θεόν, νοήσεις τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν, τὸ ὑπέρλαμπρον, τὸ ὑπερλαμπόμενον ὑπὸ τοῦ 12 Θεοῦ. ἐκεῖνο γὰρ τὸ κάλλος ἀσύγκριτον καὶ ἐκεῖνο τὸ ἀγαθὸν ἀμίμητον, ὥσπερ καὶ αὐτὸς ὁ Θεός. ὥς οὖν τὸν Θεὸν νοεῖς, οὕτω καὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν νόει. ἀκοι- 15 νώνητα γὰρ ταῦτα τοῖς ἄλλοις τῶν ζώων ἐστί, διὰ τὸ ἀχώριστα εἶναι τοῦ Θεοῦ. ἐὰν περὶ τοῦ Θεοῦ ζητῇς, καὶ

2. ἐστὶ· ἀγαθόν] sic Patr., om. ceteri. 5. σκιαγραφίαι Turn. Fluss. Patr. || μὴ ὑποπίπτοντα] αἰὲ ὑπόπτοντα Patr. 11. νοή-
σειν Patr. 12. ὑπέρλαμπρον A. 14. post ἀγαθόν A add.
τό. 16. ante ζώων A Fluss. add. ἄλλων.

essentiam habet, pulchrum sit; pulchrum autem etiam bonum est. bonum autem nullum comprehenditur in mundo. . omnia namque oculis subiecta idola sunt et veluti umbrae; quae vero non subiacent, † maxime boni et pulchri. et sicut oculus non potest deum videre, ita neque pulchrum neque bonum. hae enim partes dei sunt integrae, propriae ipsius solius, familiares, inseparabiles, amabilissimae, quas vel deus amat vel ipsae amant deum.

Si potes intelligere deum, intelliges pulchrum et bonum, fulgentissimum radiantissimumque a deo. illa enim pulchritudo incomparabilis et illud bonum inimitabile, sicuti et ipse deus. ut ergo deum intelligis, sic et pulchrum et bonum intellige. incommunicabilia enim sunt aliis animalibus, eo quod inseparabilia sunt a deo. si de deo quaeris, etiam de pulchro quaeris. una est enim ad ipsum

περὶ τοῦ καλοῦ ζητεῖς. μία γάρ ἐστιν ἡ εἰς αὐτὸ ἀπο-
 φέρουσα ὁδός, ἡ μετὰ γνώσεως εὐσέβεια· ὅθεν οἱ ἀγνο- 6
 3 οὔντες καὶ μὴ ὁδεύσαντες τὴν περὶ τῆς εὐσεβείας ὁδὸν
 καλὸν καὶ ἀγαθὸν τολμῶσι λέγειν τὸν ἄνθρωπον, μηδὲ
 ὄναρ θεασάμενον, εἴ τί ἐστιν ἀγαθόν, ἀλλὰ παντὶ κακῷ
 6 προειλημμένον καὶ τὸ κακὸν πιστεύσαντα ἀγαθὸν εἶναι,
 καὶ οὕτως αὐτῷ χρώμενον ἀγορέστως καὶ φοβούμενον
 αὐτοῦ στερηθῆναι, πάντα δὲ ἀγωνιζόμενον, ἵνα μὴ μόνον
 9 ἔχῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπαύξῃ. τοιαῦτα τὰ ἀνθρώπεια ἀγαθὰ
 καὶ τὰ καλά, ὧ Ἀσκληπιέ, ἃ οὔτε φυγεῖν δυνάμεθα οὔτε
 μισῆσαι. τὸ γὰρ πάντων χαλεπώτατον, ὅτι χρεῖαν αὐτῶν
 12 ἔχομεν καὶ ζῆν τούτων χωρὶς οὐ δυνάμεθα.

5. θεασάμενοι Patr. 6. προειλημμένοι Patr. || πιστεύσαντες
 Patr. 7. χρώμενοι et φοβούμενοι Patr. 8. ἀγωνιζόμενοι
 Patr.

ferens via, pietas cum cognitione; unde ignorantes et qui pietatis
 viam non sunt ingressi, pulchrum et bonum audent dicere hominem,
 qui ne in somnio quidem quid bonum sit videt, sed omni malo im-
 plicitus id quod malum est credit bonum esse, et ita illo utitur
 insatiabiliter, timens ne eo privetur, et omnem suscipiens laborem,
 ut non solum habeat, sed etiam augeat. talia sunt humana bona et
 pulchra, o Asclepi, quae neque fugere possumus neque odisse.
 omnium quidem asperrimum, quod ipsis opus habemus et vivere
 sine his non possumus.

- 7 Ἐρμου τοῦ τρισμεγίστου,
ὅτι μέγιστον κακὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ περὶ
τοῦ θεοῦ ἀγνοσία. 3
- 1 Ποῖ φέρεσθε, ὧ ἀνθρώποι μεθύοντες, τὸν τῆς ἀγνο-
σίας ἄκρατον οἶνον ἐκπιόντες, ὃν οὐδὲ φέρειν δύνασθε,
ἀλλ' ἤδη αὐτὸν καὶ ἐμεῖτε; στῆτε νήψαντες, ἀναβλέψατε 6
τοῖς τῆς καρδίας ὀφθαλμοῖς· καὶ εἰ μὴ πάντες δύνασθε,
οἳ γε δυνάμενοι. ἡ γὰρ τῆς ἀγνοσίας κακία ἐπικλύζει
πᾶσαν τὴν γῆν καὶ συμφθείρει τὴν ἐν τῷ σώματι κατα- 9
κεκλεισμένην ψυχὴν, μὴ ἔωσα ἐνορμίζεσθαι τοῖς τῆς σω-
2 τηρίας λιμέσι. μὴ συγκατενεχθῆτε τοιγαροῦν τῷ πολλῷ
ρεύματι, ἀναρροῖα δὲ χρησάμενοι οἱ δυνάμενοι λαβέσθαι 12
τοῦ τῆς σωτηρίας λιμένος, ἐνορμισάμενοι τούτῳ ζητήσατε
χειραγωγὸν τὸν ὁδηγήσοντα ὑμᾶς ἐπὶ τὰς τῆς γνώσεως
θύρας, ὅπου ἐστὶ τὸ λαμπρὸν φῶς, τὸ καθαρὸν σκότους, 15

1. Ἐρμου τοῦ τρισμεγίστου om. B. 2. τοῖς om. B. 5. οἶνον]
sic B, λόγον A Turb. Fluss., om. Patr. 6. ἤδη] ἢ ὅτι Patr. ||
ἀναβλέψατε] sic AB, ἀναβλέψαντες editi. 8. post οἳ γε editi
add. καὶ, om. B. 10. τοῖς om. Patr. 14. ὁδηγήσαντα A
Patr. || ὑμᾶς] ἡμᾶς Patr.

Hermetis Trismegisti,

quod maximum malum in hominibus dei sit ignoratio.

Quo ferimini, o homines ebrii, ignorantiae mero epoto, quod ne
ferre quidem potestis, sed iam ipsum evomitis? state sobrii, visum
oculorum cordis resumite; et si non omnes potestis, saltem hi, qui
possunt. ignorantiae namque pravitas inundat omnem terram et
corrumpit animam in corpore clausam, non patiens eam in salutis
appellere portus. ne igitur deferamini cum multo fluxu, sed recursu
usi qui potestis salutis portum apprehendere, ad hunc applicate, et
quaerite, qui vos manducat in viam, qua ad cognitionis ianuam per-
veniat, ubi splendidum lumen, purum a tenebris, ubi nemo ine-

ὅπου οὐδὲ εἰς μεθύει, ἀλλὰ πάντες νήφουσιν, ἀφορῶντες
 τῇ καρδίᾳ εἰς τὸν ὁραθῆναι θέλοντα. οὐ γάρ ἐστιν
 3 ἀκουστός οὐδὲ λεκτός οὐδὲ ὁρατός ὀφθαλμοῖς, ἀλλὰ νῶ
 καὶ καρδίᾳ. πρῶτον δὲ δεῖ σε περιρρήξασθαι ὃν φορεῖς
 χιτῶνα, τὸ τῆς ἀγνοσίας ὕφασμα, τὸ τῆς κακίας στή-
 6 ριγμα, τὸν τῆς φθορᾶς δεσμόν, τὸν σκοτεινὸν περίβολον,
 τὸν ζῶντα θάνατον, τὸν αἰσθητικὸν νεκρόν, τὸν περιφό-
 ρητον τάφον, τὸν ἔνοικον ληστήν, τὸν δι' ὧν φιλεῖ μι-
 9 σοῦντα καὶ δι' ὧν μισεῖ φθοροῦντα.

Τοιοῦτός ἐστιν ὃν ἐνεδύσω ἐχθρὸν χιτῶνα, ἄγχων σε 3
 κάτω πρὸς αὐτόν, ἵνα μὴ ἀναβλέψας καὶ θεασάμενος τὸ
 12 κάλλος τῆς ἀληθείας καὶ τὸ ἐγκείμενον ἀγαθὸν μισήσης
 τὴν τούτου κακίαν, νοήσας αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν ἣν ἐπε-
 βούλευσέ σοι, τὰ δοκοῦντα ἡμῖν καὶ νομιζόμενα αἰσθη-
 15 τήρια ἀναίσθητα ποιῶν, τῇ πολλῇ ὕλῃ αὐτὰ ἀποφράξας
 καὶ μυσαρᾶς ἡδονῆς ἐμπλήσας, ἵνα μήτε ἀκούης περὶ ὧν
 ἀκούειν σε δεῖ, μήτε βλέπης περὶ ὧν βλέπειν σε δεῖ.

2. *ἐστιν* om. Patr. 4. *ρήξασθαι* Patr. 7. *αἰσθητικόν*] sic
 Verg. Fluss. et corr. A., *αἰσθητὸν* reliqui. 10. *ἄγχων*] *ἄγων*
 Patr. 14. *ἡμῖν*] sic B, *μοι* Turn., om. reliqui. || post καὶ
 Verg. add. *μὴ*.

briatur, sed omnes sobrii sunt, corde respicientes in eum qui con-
 spici vult. non enim est audibilis neque dicibilis neque visibilis
 oculis, sed mente et corde. primo quidem oportet te perrumpere
 quem fers amictum, ignorantiae contextum, nequitiae firmamentum,
 corruptionis vinculum, tenebrosam sepem, vivam mortem, sentiens
 cadaver, circumlatum sepulcrum, domesticum furem, eum qui per
 quae amat odit, et per quae odit invidet.

Talis est quem induisti inimicus amictus, trahens te deorsum
 ad se, ne respiciens videas pulchritudinem veritatis et quod ibi ha-
 bitat bonum, et odio habeas eius nequitiam, intelligens illius insi-
 dias, quibus est tibi insidiatus, quae videntur nobis et creduntur
 sensilia, insensilia efficiens, multa materia illa obturans et abomina-
 bili voluptate reptens, ut neque audias quae audire te oportet, ne-
 que cernas quae cernere te oportuit.

- 8 Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου,
ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰς
μεταβολὰς ἀπωλείας καὶ θανάτους πλανώ- 3
μενοι λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι.
- 1 Περὶ ψυχῆς καὶ σώματος, ὃ παῖ, νῦν λεκτέον, τρόπον
μὲν ποιῶ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ, ἐνέργεια δὲ ποταπὴ ἐστὶ 6
συστάσεως σώματος καὶ διαλύσεως. περὶ οὐδὲν γὰρ αὐ-
τῶν ὁ θάνατος, ἀλλὰ νόημά ἐστιν ἀθανάτου προσηγο- 9
ρίας, ἢ κενὸν ἔργον, ἢ κατὰ στέρησιν τοῦ πρώτου γράμ- 9
ματος ὁ λεγόμενος θάνατος ἀντὶ τοῦ ἀθανάτου· ὁ γὰρ
θάνατος ἀπωλείας ἐστίν, οὐδὲν δὲ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ
ἀπόλλυται· εἰ γὰρ δεύτερος θεὸς ὁ κόσμος καὶ ζῶν 12
ἀθάνατον, ἀδύνατόν ἐστι τοῦ ἀθανάτου ζῶου μέρος τι
ἀποθανεῖν· πάντα δὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ μέρη ἐστὶ τοῦ
κόσμου, μάλιστα δὲ ὁ ἄνθρωπος, τὸ λογικὸν ζῶον. 15

1. Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου om. B. 2—4. ἀλλὰ — ἄνθρωποι
om. Patr. 4. οἱ ἄνθρωποι om. B. 8. θανάτου Patr.
9. πρωτέρου Patr. 10. ὁ ante λεγόμενος] sic B, om. reliqui.
14. μέλη Patr.

Hermetis Trismegisti,

quod nullum entium pereat, sed mutationes decepti ho-
mines abolitiones et interitus dicant.

De anima et corpore, o fili, nunc est dicendum, quomodo nempe
anima sit immortalis, actio vero unde sit constitutionis corporis et
solutionis. circa namque horum nullum mors est, sed conceptio
est appellationis immortalis, vel vanum opus, vel per privationem
primae litterae dicta est θάνατος mors pro ἀθάνατος immortalis.
mors enim perditionis est, nullum autem eorum quae in mundo sunt
perit. nam si secundus deus est mundus et animal immortale, im-
possibile est immortalis animalis partem aliquam interire; omnes
vero in mundo partes sunt mundi, maxime vero homo, rationale

πρῶτος γὰρ πάντων ὄντως καὶ αἰδίου καὶ ἀγέννητος ὁ 2
 δημιουργὸς τῶν ὅλων θεός. δεύτερος δὲ ὁ κατ' εἰκόνα
 3 αὐτοῦ ὁ κόσμος, ὑπ' αὐτοῦ γενόμενος καὶ ὑπ' αὐτοῦ συν-
 εχόμενος καὶ τρεφόμενος καὶ ἀθανατιζόμενος, ὡς ὑπὸ
 ἰδίου πατρός, αἰεὶ ζῶν ὡς ἀθάνατος. τὸ γὰρ αἰεῖζωον
 6 τοῦ αἰδίου διαφέρει. ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ ἑτέρου οὐκ ἐγένετο·
 εἰ δὲ καὶ ἐγένετο, ὑφ' ἑαυτοῦ οὐποτε ἐγένετο, ἀλλ' αἰεὶ
 γίνεται. τὸ γὰρ αἰδιον, ἧ αἰδιόν ἐστι, τὸ πᾶν. ὁ δὲ
 9 πατὴρ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ αἰδίου, ὁ δὲ κόσμος ὑπὸ τοῦ
 πατρὸς αἰδίου καὶ ἀθάνατος γέγονε.

Καὶ ὅσον ἦν τῆς ὕλης ἀποκείμενον ὑπ' αὐτόν, τὸ πᾶν 3
 12 ὁ πατὴρ σωματοποιήσας καὶ ὀγκώσας ἐποίησε σφαιροει-
 δὲς τοῦτο, αὐτῷ τὸ ποιὸν περιθίς, οὔσαν καὶ αὐτὴν
 ἀθάνατον καὶ ἔχουσαν αἰδιον τὴν ὑλότητα. πλήρης δὲ

1. ὄντως om. Patr. 3. ὁ κόσμος] sic Patr., om. reliqui. 5. αἰ-
 δίου Turn. Patr. || αἰεὶ ζῶν] sic B Patr., αἰεῖζωον reliqui. || post
 ἀθάνατος Patr. add. ἐστὶ μὲν αἰεὶ ζῶν, καὶ αἰεὶ ἀθάνατος.
 7. οὐποτε] ποτε Patr. || post ἐγένετο Patr. add. καὶ οὐκ ἐπ' ἄλ-
 λου ἧ. 8. ἧ] sic Patr., οὐ reliqui. 9. ἀφ'] sic Patr., om.
 reliqui. 10. αἰδίου] αἰεῖζωος Fluss., αἰεῖζων Patr. 11. ὑπ'
 αὐτόν] ὑφ' αὐτόν Patr., ἐν ἑαυτῷ Tied., τῷ ἑαυτοῦ reliqui.
 13. τοῦτο] sic B Patr., τούτῳ reliqui. || αὐτῇ Patr. || τὸ ποιόν]
 legendum videtur τὴν ποιότητα. 14. πλήρης] sic Patr., πλήν
 Tied., πλέον reliqui.

animal. primus enim re vera omnium est et aeternus et ingenitus
 opifex universorum deus. secundus vero per imaginem eius mun-
 dus ab eo factus et ab ipso contentus et nutritus et immortalitate
 donatus, utpote ab ipso patre, semper vivens ut immortalis. nam
 semper vivens ab aeterno differt. nam alter ab alio non est factus;
 quod si et factus est, a se ipso nunquam est factus, sed semper
 fit. aeternum enim, qua aeternum, est universum. pater vero ipse
 a se ipso aeternus, mundus vero a patre aeternus et immortalis
 factus est.

Et quantum materiae erat semotum sub eum, pater universum
 corpus faciens et coacervans globosum effinxit, qualitatem ipsi
 circumponens, quae et ipsa erat immortalis et aeternam habebat
 materietatem. et idearum plenus qualitates pater insemians sphae-

τῶν ἰδεῶν τὰ ποιά ὁ πατήρ ἐγκατασπείρας τῇ σφαιρᾷ ὥσπερ ἐν ἄντρῳ κατέκλεισε, πάσῃ ποιότητι κοσμήσαι βου-
 λόμενος τὸ μετ' αὐτοῦ ποιόν· τῇ δὲ ἀθανασίᾳ περιβαλὼν 3
 τὸ πᾶν σῶμα, ἵνα μὴ ἡ ὕλη τῆς τούτου συστάσεως θε-
 λήσασα ἀποστῇναι διαλυθῇ εἰς τὴν ἐαυτῆς ἀταξίαν. ὅτε
 γὰρ ἦν ἀσώματος ἡ ὕλη, ὧς τέκνον, ἄτακτος ἦν· ἔχει δὲ 6
 καὶ ἐνθάδε τὴν περὶ τὰ ἄλλα μικρὰ ποιά εἰλουμένην,
 τὸ τῆς αὐξήσεως καὶ τὸ τῆς μειώσεως, ὃν θάνατον οἱ
 4 ἄνθρωποι καλοῦσιν. αὕτη δὲ ἡ ἀταξία περὶ τὰ ἐπιγεια 9
 ζῶα γίνεται. τῶν γὰρ οὐρανίων τὰ σώματα μίαν τάξιν
 ἔχει, ἣν εἴληχεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς τὴν ἀρχήν· τηρεῖται δὲ
 αὕτη ὑπὸ τῆς ἐκάστον ἀποκαταστάσεως ἀδιάλυτος· ἡ δὲ 12
 ἀποκατάστασις τῶν ἐπιγείων σωμάτων σύστασις, ἡ δὲ
 διάλυσις αὐτὴ ἀποκαθίσταται εἰς τὰ ἀδιάλυτα σώματα,
 τοῦτ' ἔστι τὰ ἀθάνατα· καὶ οὕτω στέρησις γίνεται τῆς 15
 αἰσθήσεως, οὐκ ἀπώλεια τῶν σωμάτων.

5 Τὸ δὲ τρίτον ζῶον, ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα τοῦ

2. ἄντρῳ] κύκλῳ Patr. || πᾶσαν ποιότητα B. 4. μὴ ὕλη καὶ
 τῆς A Turn. 7. τῇ] τινὰ Fluss. 9. περὶ] ἐπὶ Turn.
 13. σύστασις] sic Patr., συστάσεως reliqui. 17. τρίτον ζῶον, ὁ
 ἄνθρωπος] cap. 9, 12. homo non tertio sed secundo loco ponitur.

rae tamquam in antro inclusit, omni qualitate ornare volens quod cum ipso erat quale; immortalitate circumdans totum corpus, ne materia ab eius constitutione volens secedere dissolveretur in ipsius confusionem. quando enim incorporea erat materia, o fili, inordinata erat; habet vero et hic circa alia parva qualia eandem revolutam [confusionem], ea quae dicitur accretio et deminutio, quam homines mortem vocant. haec vero inordinatio circa terrena fit animalia. nam caelestium corpora unum habent ordinem, quem a patre sunt sortita a principio; servatur autem hic a cuiusque instauratione indissolutus; restauratio autem terrenorum corporum constitutio est, dissolutio vero ipsa restauratio in corpora quae non dissolvuntur, hoc est immortalia; atque ita privatio fit sensus, non autem perditio corporum.

Tertium vero animal, homo ipse ad imaginem mundi factus,

κόσμον γενόμενος, νοῦν κατὰ βούλησιν τοῦ πατρὸς ἔχων
 παρὰ τὰ ἄλλα ἐπίγεια ζῶα, οὐ μόνον πρὸς τὸν δεύτερον
 3 θεὸν συμπάθειαν ἔχει, ἀλλὰ καὶ ἔννοιαν τοῦ πρώτου·
 τοῦ μὲν γὰρ αἰσθάνεται ὡς σώματος, τοῦ δὲ ἔννοιαν
 λαμβάνει ὡς ἀσωμάτου καὶ νοῦ τοῦ ἀγαθοῦ.

6 Τάτ. Τοῦτο οὖν οὐκ ἀπόλλυται τὸ ζῶον;

Ἐρμῆς. Εὐφρήμησον, ὦ τέκνον, καὶ νόησον τί θεός,
 τί κόσμος, τί ζῶον ἀθάνατον, τί ζῶον διαλυτόν· καὶ νόη-
 9 σον ὅτι ὁ μὲν κόσμος ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ θεῷ, ὁ
 δὲ ἄνθρωπος ὑπὸ τοῦ κόσμου καὶ ἐν τῷ κόσμῳ· ἀρχὴ
 δὲ καὶ περιοχὴ καὶ σύστασις πάντων ὁ θεός.

1. τοῦτ] sic Fluss., καὶ B, οὐ A Turn. Patr. 2. post ζῶα margo
 B add. ἅπερ ἔχει. 3. ἔχει] sic B, ἔχων ceteri. 4. αἰσθε-
 ται AB.

mentem ex voluntate patris habens praeter alia terrena animalia,
 non solum cum secundo deo sympathiam habet, sed etiam intelli-
 gentiam primi; nam illud quidem sentit ut corpus, illius vero intel-
 ligentiam recipit ut incorporei et mentis bonae.

Tat. Hoc ergo animal non perit?

Hermes. Bene ominare, o fili, et intellige quid deus, quid
 mundus, quid animal immortale, quid animal dissolubile; et in-
 tellige mundum esse a deo et in deo, hominem vero a mundo
 et in mundo; principium vero et comprehensio et constitutio
 omnium deus.

- 9 Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου
περὶ νοήσεως καὶ αἰσθήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνῳ
τῷ θεῷ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐστίν, ἀλλὰ- 3
χόθι δὲ οὐδαμοῦ.
- 1 Χθές, ὦ Ἀσκληπιέ, τὸν τέλειον ἀποδédωκα λόγον,
νῦν δὲ ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι ἀκόλουθον ἐκείνῳ καὶ τὸν περὶ 6
αἰσθήσεως λόγον διεξελθεῖν. αἰσθησις γὰρ καὶ νόησις
διαφορὰν μὲν δοκοῦσιν ἔχειν, ὅτι ἡ μὲν ὑλική ἐστίν, ἡ
δὲ οὐσιώδης· ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν ἀμφοτέραι ἡνωσθαι καὶ 9
μὴ διαιρεῖσθαι ἐν ἀνθρώποις λόγῳ. ἐν γὰρ τοῖς ἄλ-
λοις ζώοις ἡ αἰσθησις τῇ φύσει ἡγνῶται, ἐν δὲ ἀνθρώ-
ποις ἡ νόησις. νοήσεως δὲ ὁ νοῦς διαφέρει τοσοῦτον 12
ὅσον ὁ θεὸς θειότητος. ἡ μὲν γὰρ θειότης ὑπὸ τοῦ θεοῦ
γίνεται, ἡ δὲ νόησις ὑπὸ τοῦ νοῦ, ἀδελφὴ οὖσα τοῦ λό-

1. Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου om. B. 2 — 4. καὶ αἰσθήσεως —
οὐδαμοῦ om. Patr. 2. καὶ ante ὅτι om. B. 3. τὸ ante ἀγα-
θόν om. B. 7. νόησις] sic Verg. Fluss. Patr., κίνησις ceteri.
10. λόγῳ] sic A Turn., λέγω ceteri. 12. δὲ om. A. || διαφέρει-
ται Patr. 14. τοῦ] ἀνθρώπου A. || ἀδελφὸς A.

Hermetis Trismegisti

de intellectu et sensu, et quod in solo deo pulchrum ac
bonum, alibi vero nusquam.

Heri, o Asclepi, perfectum edidi sermonem, nunc vero necessa-
rium puto, consequenter illi etiam de sensu disserere. sensus nam-
que et intellectio differentiam videntur habere, quod quidem ille
materialis sit, haec vero essentialis; mihi vero videntur utraque
unita esse neque dividi in hominibus ratione. nam in aliis anima-
libus sensus naturae est unitus, in hominibus vero intellectio. ab
intellectione intellectus differt tantum quantum deus a divinitate.
divinitas enim a deo fit, intellectio vero ab intellectu, soror existens
orationis, et sunt organa sibi invicem. neque enim sermo voce ef-

1 γου, καὶ ὄργανα ἀλλήλων. οὔτε γὰρ ὁ λόγος ἐκφωνεῖται
 2 χωρὶς νοήσεως, οὔτε ἡ νόησις φαίνεται χωρὶς λόγου. ἡ
 3 οὖν αἴσθησις καὶ ἡ νόησις ἀμφοτέραι εἰς τὸν ἄνθρωπον
 4 συνεπαισρέουσιν, ἀλλήλαις ὥσπερ συμπεπλεγμέναι. οὔτε
 5 γὰρ χωρὶς αἰσθήσεως δυνατόν νοῆσαι οὔτε αἰσθῆσθαι
 6 χωρὶς νοήσεως. δυνατόν δὲ νόησιν χωρὶς αἰσθήσεως νο-
 7 εῖσθαι, καθάπερ οἱ διὰ τῶν ὀνείρων φανταζόμενοι ὁρά-
 8 ματα· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ γεγονέναι ἀμφοτέρως τὰς ἐνεργ-
 9 γείας ἐν τῇ τῶν ὀνείρων ὄψει, τὴν δ' αἴσθησιν ἐξ ὕπνου
 10 εἰς ἐγρήγορσιν ἐγείρεσθαι· διήρηται γε ὁ ἄνθρωπος εἰς
 11 τε τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν· καὶ ὅταν ἀμφοτέρα τὰ
 12 μέρη τῆς αἰσθήσεως πρὸς ἀλλήλα συμφωνήσῃ, τότε τὴν
 13 νόησιν ἐκφωνεῖσθαι ἀποκυηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ νοῦ. ὁ γὰρ
 14 νοῦς κίνει πάντα τὰ νοήματα, ἀγαθὰ μὲν, ὅταν ὑπὸ τοῦ
 15 Θεοῦ τὰ σπέρματα λάβῃ, ἐναντία δέ, ὅταν ὑπό τινος τῶν
 16 δαιμονίων· μηδενὸς μέρους τοῦ κόσμου κενοῦ ὄντος δαι-

1. καὶ] ἢ AB. 5. δύνανται Turn. || αἰσθῆναι A. 6. post νοή-
 σεως margo B add. γράφεται· δυνατόν δὲ καὶ χωρὶς αἰσθήσεως
 νοεῖν. 8. τὸ om. Patr. 9. 10. τὴν δ' αἴσθησιν — ἐγείρεσθαι]
 sic Patr., ἐγρηγοροῦσι γὰρ αἴσθησις (αἰσθῆσει) ceteri. 10. ὁ ἄν-
 θρωπος] sic Patr., om. ceteri. 13. ἐκφαίνεσθαι Tied. 15. τινος
 τῶν] τινων A Patr.

fertur sine intellectione, neque intellectio fit palam sine oratione.
 sensus ergo et intellectio ambo in hominem simul influunt, velut
 inter se connexa. neque enim sine sensu possibile est intelligere
 neque sentire sine intellectione. possibile tamen est intellectionem
 sine sensu intelligere, quemadmodum ii, qui per somnia phanta-
 smata vident; mihi autem videntur ambae actiones factae esse in
 somniorum visione, sensum vero ex somno in vigiliam excitari. di-
 viditur autem homo in corpus et animam; et quando utraque pars
 sensus ad invicem consonabunt, tunc intellectionem pronunciari par-
 turitam ab intellectu. intellectus enim omnes intellectiones concipit,
 bonas quidem, quando a deo semina acceperit, contrarias vero, quando
 a daemonibus; nulla namque mundi pars daemonis vacua est, dae-
 monis inquam a deo segregati; qui subiutrans seminavit suae pro-

μονος, τῷ ἀπὸ τοῦ θεοῦ κχωρίσθαι δαίμονα· ὅστις
 ὑπείσέλθων ἔσπειρε τῆς ἰδίας ἐνεργείας τὸ σπέρμα, καὶ
 ἐκύησεν ὁ νοῦς τὸ σπαρέν, μοιχείας, φόνους, πατροτυπίας, 3
 ἱεροσυλίας, ἀσεβείας, ἀγχόνας, κατὰ κρημνῶν καταφοράς
 καὶ ἄλλα πάντα ὅσα κακῶν δαιμόνων ἔργα.

4 Τοῦ γὰρ θεοῦ τὰ σπέρματα ὀλίγα, μεγάλα δὲ καὶ 6
 καλὰ καὶ ἀγαθὰ, ἀρετὴ καὶ σωφροσύνη καὶ εὐσέβεια·
 εὐσέβεια δὲ ἐστὶ θεοῦ γνῶσις, ὃν ὁ ἐπιγνούς πλήρης γε-
 νόμενος πάντων τῶν ἀγαθῶν, τὰς νοήσεις θείας ἴσχει, 9
 καὶ οὐ τοῖς πολλοῖς ὁμοίως. διὰ τοῦτο οἱ ἐν γνώσει ὄν-
 τες οὔτε τοῖς πολλοῖς ἀρέσκουσιν οὔτε οἱ πολλοὶ αὐτοῖς·
 μεμνημένοι δὲ δοκοῦσι καὶ γέλωτα ὀφλισκάνουσι μισούμε- 12
 νοί τε καὶ καταφρονούμενοι καὶ τάχα πον καὶ φονευό-
 μενοι. τὴν γὰρ κακίαν ἐνθάδε δεῖν οἰκεῖν εἴπομεν ἐν
 τῷ ἑαυτῆς χωρίῳ οὔσαν. χωρίον γὰρ αὐτῆς ἡ γῆ, οὐχ 15
 ὁ κόσμος, ὡς ἔνιοι ποτε ἐροῦσι βλασφημοῦντες. ὁ μέν-
 τοι θεοσεβῆς ἄνθρωπος πάντα ὑποστήσει αἰσθόμενος

1. τῷ ἀπὸ τοῦ θεοῦ κχωρισθῆναι (leg. κχωρίσθαι) δαίμονα] sic Tied., τῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πεφωτισμένῳ δαίμονι AB Turn. Fluss, om. Patr. 5. κακῶν] sic Patr., om. ceteri. 6. δέ] sic AB, μὲν editi. 14. ἐν] sic Patr., om. ceteri. 17. ἄνθρωπος] sic Patr., om. ceteri. || ὑποσινῆσται B.

priae actionis semen, et enixa est mens quod satum fuerat, adulteria, homicidia, parricidia, sacrilegia, impietates, suffocationes; per prae-rupta praecipitationes aliaque omnia quaecunque sunt malorum dae-monum opera.

Dei namque semina pauca, magna quidem et pulchra et bona, virtus et temperantia et pietas; pietas vero est dei cognitio, quem qui agnoscit, repletus omnibus bonis, intellectiones divinas habet, et non similes vulgaribus. ob id ii, qui in ea cognitione sunt, neque turbae placent neque turba ipsis; furere vero videntur et risum concitant, odio habiti et contemptui, et forsitan etiam occiduntur. nequitiam enim hic oportere habitare diximus, in propria cum sit regione. regio enim eius terra est, non ipse mundus, sicuti aliqui aliquando dicunt blasphemantes. sed homo deo devotus omnia con-

τῆς γνώσεως. πάντα γὰρ τῷ τοιούτῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις
τὰ κακά, ἀγαθὰ ἐστι· καὶ βουλευόμενος πάντα ἀναφέρει
3 εἰς τὴν γνῶσιν. καὶ τὸ θαυμαστόν, τὰ κακὰ μόνος ἀγα-
θοποιεῖ.

Ἐπάνειμι πάλιν ἐπὶ τὸν αἰσθήσεως λόγον. ἀνθρώ- 5
6 πινον οὖν τὸ κοινωνῆσαι ἀνθρώπῳ αἰσθήσιν νοήσει. οὐ
παῖς δὲ ἄνθρωπος, ὡς προεῖπον, ἀπολαύει τῆς νοήσεως,
ἀλλ' ὁ μὲν ὑλικὸς ὁ δὲ οὐσιώδης. ὁ μὲν γὰρ μετὰ κα-
9 κίας ὑλικός, ὡς ἔφην, ἀπὸ τῶν δαιμόνων τὸ σπέρμα τῆς
νοήσεως ἴσχει· οἱ δὲ μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ οὐσιωδῶς ὑπὸ
τοῦ θεοῦ σωζόμενοι. ὁ μὲν γὰρ θεὸς πάντων δημιουργ-
12 γός· δημιουργῶν πάντα ποιεῖ μὲν ἑαυτῷ ὅμοια· ταῦτα
δ' ἀγαθὰ γενόμενα ἐν τῇ χρήσει τῆς ἐνεργείας ἀφορα·
ἢ γὰρ κοσμικὴ φορὰ τρίβουσα τὰς γενέσεις ποιὰς ποιεῖ,
15 τὰς μὲν ῥυπαίνουσα τῇ κακίᾳ, τὰς δὲ καθαίρουσα τῷ
ἀγαθῷ. καὶ γὰρ ὁ κόσμος, ὃ Ἀσκληπιέ, αἰσθήσιν ἰδίαν

2. βουλευόμενος] sic Patr., ἐπιβουλευόμενος ceteri. 3. τὸ θαυ-
μαστόν] sic Patr., om. ceteri. 6. ἀνθρώπον B Turn., om. Patr.
errore typogr. || αἰσθήσιν om. B Turn. 8. μὲν ante γὰρ om. A.
9. ὑλικῶς B. || ante ἀπὸ Patr. add. καὶ. 10. 11. οὐσιωδεῖς et
σωζονται Tied. 12. post δημιουργῶν Patr. add. φύσει χρῆται ὁ
θεός. 13. ἀφορα] sic Vergic. Patr., ἀφορᾷ ceteri. 16. ἰδίᾳ A.

temnet cognitionem percipiens. omnia enim huic, quamvis aliis sint mala, bona sunt; et consilio nixus cuncta in cognitionem refert, et quod mirandum est, solus mala efficit bona.

Redeo rursus ad sermonem de sensu. humanum ergo est communicare sensum intellectione. non tamen omnis homo, ut ante dixi, fruitur intelligentia, nam hic quidem materialis est alius essentialis. is enim, qui nequam est materialis, ut dixi, a daemonibus semen intelligentiae obtinet; qui vero cum bono essentialiter sunt a deo servantur. nam deus conditor omnium cum sit, condens omnia facit quidem sibi similia; haec tamen genita bona in operationis usu sterilia; mundana enim latio generationes atterens quales facit, alias quidem foedans nequitia, alias vero purgans bono. et mundus, Asclepi, sensum proprium et intelligentiam habet, non similem hu-

καὶ νόησιν ἔχει, οὐχ ὁμοίαν τῇ ἀνθρωπείᾳ, οὐδὲ ὡς ποι-
 6 κίλην, ἀλλ' ὡς κρείττω καὶ ἀπλουστέραν. ἡ γὰρ αἴσθη-
 σις καὶ νόησις τοῦ κόσμου μία ἐστὶ τῷ πάντα ποιεῖν καὶ 3
 εἰς ἐαυτὴν ἀποποιεῖν, ὄργανον τῆς τοῦ Θεοῦ βουλήσεως,
 καὶ οὕτως ὀργανοποιηθὲν, ἵνα πάντα παρ' ἐαυτῷ ἀπὸ
 τοῦ Θεοῦ λαβὼν τὰ σπέρματα φυλάττων ἐν ἐαυτῷ, πάντα 6
 ποιῇ ἐναργῶς καὶ διαλύων πάντα ἀνανεοῖ· καὶ διὰ τοῦτο
 λυθέντα, ὥσπερ ἀγαθὸς ζωῆς γεωργός, τῇ μεταβολῇ ἀνα-
 νέωσιν αὐτοῖς φυομένοις παρέχει. οὐκ ἔστιν ὁ μὴ ζωογο- 9
 νεῖ. φερόμενος δὲ πάντα ζωοποιεῖ, καὶ ὁμοῦ τόπος ἐστὶ
 καὶ δημιουργὸς ζωῆς.

7 Τὰ δὲ σώματα ἀπὸ ὕλης ἐν διαφορᾷ. τὰ μὲν γάρ 12
 ἐστὶν ἐκ γῆς, τὰ δὲ ἐξ ὕδατος, τὰ δὲ ἐξ ἀέρος, τὰ δὲ ἐκ
 πυρός· πάντα δὲ ἐστὶ σύνθετα, καὶ τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ
 δὲ ἀπλουστέρα· μᾶλλον μὲν τὰ βαρύτερα, ἥττον δὲ τὰ 15
 κουφότερα. τὸ δὲ τάχος αὐτοῦ τῆς φορᾶς τὴν ποικιλίαν
 τῶν ποιῶν γενέσεων ἐργάζεται. πνοὴ γὰρ οὐσα πυκνο-

1. νόησιν] κίνησιν AB Turn. 2. ἀλλ' ὡς] sic Patr., ἄλλως δὲ καὶ
 AB. 5. οὕτως] sic Patr., ὅντι B, ὁρτως reliqui. 8. μεταβολῇ]
 sic AB, καταβολῇ reliqui. 9. φυομένοις] sic Patr., φερόμενος
 reliqui. || παρέχῃ AB. 13. ἐκ τῆς γῆς A.

manae, neque tam variam, sed praestantiorē et simpliciorē. sensus enim et intelligentia mundi una est eo, quod omnia facit et in se ipsam destruit, cum organum sit voluntatis dei, et sic est organizata, ut omnia apud se a deo recipiens semina et in se conservans, omnia faciat manifeste et dissolvens renovet; et ob id dissoluta, tamquam bonus vitae agricola, mutatione renovationem ipsis natis praebet. non est, quod non vivum gignat. proferens vero omnia vivificat, et simul locus est et conditor vitae.

Corpora vero a materia in differentia sunt. nam alia sunt e terra, alia ex aqua, alia ex aëre, alia ex igne; omnia vero sunt composita, alia plus, alia sunt simpliciora; plus quidem graviora, minus vero leviora. velocitas vero eius lationis varietatem qualium efficit generationum. nam flatus densus cum sit, protendit qualitates corporibus cum una plenitudine vitae. pater quidem deus est mundi,

τάτῃ προτείνει τὰ ποιά τοῖς σώμασι μετὰ ἐνὸς πληρώ-
ματος τοῦ τῆς ζωῆς. πατὴρ μὲν οὖν ἔστιν ὁ θεὸς τοῦ 8
3 κόσμου, ὁ δὲ κόσμος τῶν ἐν τῷ κόσμῳ. καὶ ὁ μὲν κό-
σμος υἱὸς τοῦ θεοῦ, τὰ δὲ ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ τοῦ κόσμου.
καὶ εἰκότως κόσμος κέκληται. κοσμεῖ γὰρ τὰ πάντα τῇ
6 ποικιλίᾳ τῆς γενέσεως καὶ τῷ ἀδιαλείπτῳ τῆς ζωῆς καὶ
ἀκοπιάστῳ τῆς ἐνεργείας καὶ τῷ τάχει τῆς ἀνάγκης καὶ
τῇ συστάσει τῶν στοιχείων καὶ τῇ τάξει τῶν γινομένων.
9 ὁ αὐτὸς οὖν κόσμος καὶ ἀναγκαιῶς καὶ οικείως καλοῖτο.
πάντων οὖν τῶν ζώων καὶ ἡ αἰσθησις καὶ ἡ νόησις ἔξ-
ωθεν ἐπαισέρεται, εἰσπνέουσα ἰπὸ τοῦ περιέχοντος· ὁ
12 δὲ κόσμος ἅπαξ λαβὼν ἅμα τῷ γενέσθαι, ὑπὸ τοῦ θεοῦ
λαβὼν ἔχει.

Ὁ δὲ θεὸς οὐχ ὥσπερ ἐνίοις δοκεῖ ἀναίσθητός ἐστι 9
15 καὶ ἀνόητος. ὑπὸ γὰρ δεισιδαιμονίας βλασφημοῦσι. πάντα
γὰρ ὅσα ἐστίν, ὧ Ἀσκληπιέ, ταῦτα ἐν τῷ θεῷ ἐστι καὶ
ὑπὸ τοῦ θεοῦ γινόμενα καὶ ἐκείθεν ἡρτημένα· τὰ μὲν
8 διὰ τῶν σωμάτων ἐνεργοῦντα, τὰ δὲ διὰ οὐσίας ψυχικῆς

2. τοῦ ante τῆς om. Turn. Fluss. || ἔστιν] sic Patr., om. reliqui.

4. ὑπὸ om. Patr. 8. συστάσει] sic Fluss., συσκιᾷσει AB Turn.,
συμμιξεῖ Patr. 10. ἡ ante νόησις om. A Turn. 14. δοκεῖ]

sic Patr., δόξει reliqui. 18. τῶν om. AB.

mundus vero eorum quae sunt in mundo. et mundus quidem filius
dei, quae vero in mundo ab ipso mundo. et iure mundus est ap-
pellatus; ornat enim omnia varietate generationis et indeficientia
vitae et non defatigata operatione et necessitatis velocitate et ele-
mentorum constitutione et ordine generatorum. idem mundus et
necessario et proprie vocetur. omnium ergo animalium et sensus
et intellectio extrinsecus advenit, inspirata ab ambiente; mundus
vero semel dum fieret, suscipiens a deo habet.

Deus autem non ut quibusdam videtur insensatus est et amens.
superstitione enim blasphemant. omnia namque, o Asclepi, quae
sunt, in deo sunt, et a deo cum fiant, inde pendent; alia per cor-
pora operantur, alia per essentiam animariam movent, alia per spi-
ritum vivificant, alia vero defessa suscipiunt. et id recta ratione;

κινουῦντα, τὰ δὲ διὰ πνεύματος ζωοποιουῦντα, τὰ δὲ τὰ κεκημηκότα ὑποδεχόμενα. καὶ εἰκότως· μᾶλλον δὲ λέγω, ὅτι οὐκ αὐτὸς αὐτὰ ἔχει, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ἀποφαίνομαι, 3 αὐτὸς ἅπαντά ἐστιν· οὐκ ἔξωθεν αὐτὰ προσλαμβάνων, ἔξω δὲ ἐπιδιδούς. καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ αἰσθησις καὶ ἡ νόησις τοῦ Θεοῦ, τὸ τὰ πάντα αἰὲ κινεῖν· καὶ οὐκ ἔσται 6 ποτὲ χρόνος, ὅτε ἀπολειφθήσεται τι τῶν ὄντων· ὅταν δὲ λέγω τῶν ὄντων, λέγω τοῦ Θεοῦ. τὰ γὰρ ὄντα ὁ Θεὸς ἔχει, καὶ οὔτε αὐτοῦ οὐδὲν ἐκτὸς οὔτε αὐτὸς ἐκτὸς 9 οὐδενός.

- 10 Ταῦτά σοι, Ἀσκληπιέ, ἐννοοῦντι ἀληθῆ δόξειεν, ἀγνοοῦντι δὲ ἄπιστα. τὸ γὰρ νοῆσαι ἐστι τὸ πιστεῦσαι, τὸ 12 ἀπιστῆσαι δὲ τὸ μὴ νοῆσαι. ὁ γὰρ λόγος μου φθάνει μέχρι τῆς ἀληθείας, ὁ δὲ νοῦς μέγας ἐστὶ καὶ ὑπὸ τοῦ λόγου μέχρι τινὸς ὀδηγηθείς, φθάνειν ἔχει τῆς ἀλη- 15 θείας· καὶ περινοήσας τὰ πάντα καὶ εὐρῶν σύμφωνα τοῖς ὑπὸ τοῦ λόγου ἐρμηνευθεῖσιν ἐπίστευσε, καὶ ἐν τῇ καλῇ πίστει ἐπανεπαύσατο. τοῖς οὖν τὰ προειρημένα 18 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νοήσασι μὲν πιστά, μὴ νοήσασι δὲ ἄπι-

9. ἐκτὸς ante οὐδενός] sic Patr., om. reliqui.
μοι reliqui. 17. ἐν] sic Patr., om. reliqui.

13. μου] sic A,

quin etiam dico, ne ipsum quidem ea habere, sed verum pronuncio, ipse omnia est; non extrinsecus ea suscipiens, sed extra largiens. et hic sensus et intellectio est dei, omnia semper movere; et non erit unquam tempus, quando deficient aliquid entium; quando vero dico entium, dico dei. entia enim deus habet, neque extra ipsum quidquam est neque ipse extra ullum.

Haec tibi, o Asclepi, intelligenti vera videbuntur, ignoranti vero incredibilia. nam intelligere est credere, non credere vero non intelligere est. sermo enim meus pertingit usque ad veritatem, intellectus vero magnus est et a sermone quadamtenus deductus pertinere potest ad veritatem; et animo excogitans cuncta et inveniens consona iis quae sermo est interpretatus; credidit, et in pulchra fide requievit. iis ergo qui praedicta a deo intellexerunt credibilia

στα. ταῦτα καὶ τοσαῦτα περὶ νοήσεως καὶ αἰσθήσεως
λεγέσθω.

1. τοσαῦτα] τοιαῦτα Fluss. || καὶ αἰσθήσεως om. AB.

sunt, non intelligentibus vero incredibilia. haec et talia de intel-
lectione et sensu dicta sunt.

3 Ἐρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου κλείς, 10
πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τάτ.

Τὸν χθὲς λόγον, ὃ Ἀσκληπιέ, σοὶ ἀνέθηκα, τὸν δὲ 1
6 σήμερον δίκαιόν ἐστι τῷ Τάτ ἀναθεῖναι· ἐπεὶ καὶ τῶν
γενικῶν λόγων τῶν πρὸς αὐτὸν λελαλημένων ἐστὶν ἐπι-
τομή. ὁ μὲν οὖν θεὸς καὶ πατὴρ καὶ τὸ ἀγαθόν, ὃ Τάτ,
9 τὴν αὐτὴν ἔχει φύσιν, μᾶλλον δὲ καὶ ἐνέργειαν. ἡ μὲν
γὰρ φύσεως καὶ αὐξήσεώς ἐστι προσηγορία, ἅπερ ἐστὶ
περὶ τὰ μεταβλητὰ καὶ ἀμετάβλητα καὶ κινητὰ καὶ ἀκί-
12 νητα, τουτέστι τὰ θεῖά τε καὶ ἀνθρώπεια, ὧν ἕκαστον
αὐτὸς βούλεται εἶναι. ἀλλαχοῦ δὲ ἐνέργεια, καθὼς καὶ

4. πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Τάτ.] sic B, om. reliqui. 7. γενικῶν]
sic Patr., ἐνικῶν reliqui. 11. καὶ ἀμετάβλητα] sic Patr., om.
reliqui. 12. ἕκαστον] sic Patr., om. reliqui. 13. ἐνέργεια]
sic Patr., ἐνέργειαν reliqui.

Hermetis Trismegisti clavis,
ad filium suum Tat.

Hesternum sermonem, o Asclepi, tibi dicavi, hodiernum vero
iustum est dicare Tat filio; quandoquidem etiam genericorum ser-
monum qui ad eum sunt habiti est epitome. deus igitur et pater
et bonum, o Tat, eandem habent naturam, vel potius et actionem.
nam altera naturae et accrementi est appellatio, quae sunt circa
mutabilia et immutabilia, circa mobilia et immobilia, hoc est divina
et humana, quorum quodque ipse vult esse. alibi vero est actio,

ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐδιδάξαμεν θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων·
 ἃ δεῖ νοεῖν ἐπὶ τούτου.

- 2 Ἡ γὰρ τούτου ἐνέργεια ἡ θέλησις ἐστὶ, καὶ ἡ οὐσία 3
 αὐτοῦ τὸ θέλειν πάντα εἶναι. τί γὰρ ἐστὶ θεὸς καὶ πα-
 τὴρ καὶ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ τῶν πάντων εἶναι οὐκ ἔτι ὄν-
 των; ἀλλὰ ὑπαρξίς αὐτῇ τῶν ὄντων τοῦτο ὁ θεός, τοῦτο 6
 ὁ πατήρ, τοῦτο τὸ ἀγαθόν, ᾧ μηδὲν πρόσσεστι τῶν ἄλλων.
 ὁ μὲν γὰρ κόσμος καὶ ὁ ἥλιος τῶν κατὰ μετουσίαν καὶ
 αὐτὸς πατήρ· οὐκ ἔτι δὲ τοῦ ἀγαθοῦ τοῖς ζώοις ἴσως 9
 αἰτιός ἐστιν, οὐδὲ τοῦ ζῆν. εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πάν-
 τως μέντοι ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ θελήματος,
 3 οὗ χωρὶς οὔτε εἶναι οὔτε γενέσθαι ἔσται δυνατόν. αἰ- 12
 τιος δὲ ὁ πατήρ τῶν τέκνων καὶ τῆς σποράς καὶ τῆς
 τροφῆς, τὴν ὄρεξιν λαβὼν τοῦ ἀγαθοῦ διὰ τοῦ ἡλίου.
 τὸ γὰρ ἀγαθόν ἐστὶ τὸ ποιητικόν. τοῦτο δὲ οὐ δυνατόν 15
 ἐγγενέσθαι ἄλλῳ τινί, ἢ μόνῳ ἐκείνῳ τῷ μηδὲν μὲν λαμ-
 βάνοντι, πάντα δὲ θέλοντι εἶναι. οὐ γὰρ ἐρῶ, ὦ Τάτ,
 ποιῶντι. ὁ γὰρ ποιῶν ἐλλιπής ἐστὶ πολλῷ χρόνῳ, ἐν ᾧ 18

5. ἡ τὸ τῶν] εἰ τούτων B.

6. ὑπαρξιν αὐτήν AB Patr.

12. ἔσται om. A Patr.

16. μὲν om. libri.

sicuti et in aliis docuimus divinis et humanis, quae oportet de hoc intelligere.

Huius enim actio voluntas est, et essentia ipsius velle omnia esse. quid enim est deus et pater et bonum quam omnium esse nondum entium? sed hyparxis ipsa entium hic deus est, hic pater, hoc bonum, cui aliorum nihil adest. nam mundus et sol eorum quae sunt per participationem pater; nondum tamen bonorum animalibus caussa est, neque vivendi. si vero hoc ita se habet, omnino coactus a bona voluntate, absque qua neque esse neque gigni erit possibile. caussa vero est pater filiorum et seminis et nutritionis, appetitum boni sumens a sole. bonum namque est ipsum activum. hoc vero non alii cuiquam inesse potest, nisi soli illi qui nihil accipit, omnia tamen vult esse. non enim dicam, o Tat, facere. nam factor defectivus est multo tempore, quo aliquando facit aliquando

ὅτε μὲν ποιεῖ ὅτε δὲ οὐ ποιεῖ, καὶ ποιότητος καὶ ποσό-
 τητος. ποτὲ μὲν γὰρ ποσὰ καὶ ποιά, ὅτε δὲ τὰ ἐναντία.
 3 ὁ δὲ θεὸς καὶ πατὴρ καὶ τὸ ἀγαθὸν τῷ εἶναι τὰ πάντα.
 οὕτως ἄρα ταῦτα τῷ δυναμένῳ ἰδεῖν. καὶ γὰρ τοῦτο 4
 θέλει εἶναι, καὶ ἔστι καὶ αὐτό, μάλιστα δὲ αὐτῷ. καὶ
 6 γὰρ τὰ ἄλλα πάντα διὰ τοῦτο ἔστιν. ἴδιον γὰρ τοῦ ἀγα-
 θοῦ τὸ γνωρίζεσθαι· τοῦτό ἐστι τὸ ἀγαθόν, ὧ Τάτ.

Τάτ. Ἐπλήρωσας ἡμᾶς, ὦ πάτερ, τῆς ἀγαθῆς καὶ
 9 καλλίστης θέας· καὶ ὀλίγου δεῖν ἐσεβασθῇ μου ὁ τοῦ
 νοῦ ὀφθαλμὸς ὑπὸ τῆς τοιαύτης θέας· οὐ γὰρ ὥσπερ ἡ
 τοῦ ἡλίου ἀκτὺς πυρώδης οὔσα καταναγάζει καὶ μύειν ποιεῖ
 12 τοὺς ὀφθαλμούς· οὕτω καὶ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ θέα· τούναν-
 τιον δὲ ἐκλάμπει, καὶ ἐπὶ τοσοῦτον τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ
 φῶς αὐξάνει, ἐφ' ὅσον δύναται ὁ δυνάμενος δέξασθαι
 15 τὴν ἐπεισορὴν τῆς νοητῆς λαμπηδόνης. ὁξύτερα μὲν γὰρ
 ἔστιν εἰς τὸ καθικνεῖσθαι, ἀβλαβὴς δὲ καὶ πάσης ἀθα-
 νασίας ἀνάπλεως. οἱ δυνάμενοι πλέον τι ἀρύσασθαι τῆς 5

5. αὐτό] αὐτῷ AB Patr. || αὐτῷ] αὐτό AB Patr. 6. τοῦτο]
 sic Patr., τοῦτον reliqui.

7. τοῦτο] sic Patr., om. reliqui.
 8. ἡμᾶς om. B. 10. ante οὐ γὰρ Ficinus in versione latina add.
 Tr., et infra p. 70. v. 3. ante εἶθε καὶ ἡμεῖς add. Tat. 13. ἐκλάμ-
 πειν A. 13. 14. τὸ τοῦ — αὐξάνει] sic Patr., om. reliqui.

16. δὲ πάσης καὶ Patr. 17. post ἀνάπλεως libri add. ἦν, ex-
 punxit Tied.

non et qualitatis et quantitatis. quandoque enim quanta et
 qualitas vero contraria. deus autem et pater et bonum eo ipso
 quod omnia est. ita igitur haec omnia ei qui videre potest. et
 enim hoc vult esse et est et maxime sibi. etenim alia omnia pro-
 pter hoc sunt. proprium enim boni est, ut cognoscatur. hoc est
 bonum, o Tat.

Tat. Replesti nos, o pater, bono et pulcherrimo spectaculo;
 et fere sanctor est factus meae mentis oculus tali spectaculo; non
 enim sicuti solis radius igneus existens illustrat et oculos perstri-
 git, sic et boni spectaculum; illustrat enim, atque oculi lucem eo
 magis exauget, quo quis capere magis potest intelligibilis splendoris
 influxum. acutius enim est ad penetrandum, innocuum vero et im-

θέας κατακοιμίζονται πολλάκις ἀπὸ τοῦ σώματος εἰς τὴν καλλίστην ὄψιν, ὥσπερ Οὐρανὸς καὶ Κρόνος οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἐντετυχήκασιν. εἶθε καὶ ἡμεῖς, ὦ πάτερ. 3

Ἐρμῆς. Εἶθε γάρ, ὦ τέκνον· νῦν δὲ ἔτι ἀτονοῦμεν πρὸς τὴν ὄψιν, καὶ οὐπω ἰσχύομεν ἀναπετάσαι ἡμῶν τοὺς τοῦ νοῦ ὀφθαλμοὺς καὶ θεάσασθαι τὸ κάλλος τοῦ 6 ἀγαθοῦ ἐκείνου τὸ ἄφθαρτον, τὸ ἀληπτον. τότε γὰρ αὐτὸ ὄψει, ὅταν μηδὲν περὶ αὐτοῦ ἔχῃς εἰπεῖν. ἡ γὰρ γυνῶσις αὐτοῦ καὶ θεία σιωπὴ ἐστὶ καὶ καταργία πασῶν 9 τῶν αἰσθήσεων. οὔτε γὰρ ἄλλο τι δύναται νοῆσαι ὁ τοῦτο νοήσας, οὔτε ἄλλο τι θεάσασθαι ὁ τοῦτο θεασάμενος, οὔτε περὶ ἄλλου τινὸς ἀκοῦσαι, οὔτε τὸ σύνολον 12 σῶμα κινῆσαι. πασῶν γὰρ τῶν σωματικῶν αἰσθήσεών τε καὶ κινήσεων ἐπιλαβόμενος ἀτρεμεῖ. περιλάμπαν δὲ πάντα τὸν νοῦν καὶ τὴν ὅλην ψυχὴν ἀναλάμπει καὶ ἀνέλ- 15 κει ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ ὅλον αὐτὸν εἰς οὐσίαν θεοῦ

1. ante ἀπὸ libri add. δὲ, expunxit Tied. || ἀπὸ] sic AB, ὑπὸ reliqui. 2. ὥσπερ] sic B Tied., ὅπερ A Turn. Patr., ὅσπερ Fluss., an ἥπερ? Velsenius. 5. οὐπω] sic Patr., οὕτως οὐκ A Turn. Fluss., οὐκ B. 8. ἔχομεν Patr. 9. θεά A Fluss. || καταργία (sic) Vergic., ἀργία B. 12. ἄλλου] ἀνθρώπου Turn. 13. σῶμα] sic A, τὸ σῶμα reliqui. 14. ἐπιλυόμενος Patr. 16. ἀπὸ] sic Patr., διὰ reliqui. || θεοῦ] sic Patr., om. reliqui.

mortalitate plenum. qui possunt plus aliquid haurire spectaculi, obdormiunt multoties a corpore ad pulcherrimam visionem, quod Caelus et Saturnus nostri progenitores sortiti sunt. utinam nos, o pater.

Hermes. Utinam, o fili. nunc vero etiam minus intenti sumus ad visionem, et nondum valemus aperire mentis oculos, et contemplari pulchritudinem boni illius incorruptam, incomprehensibilem. tunc enim ipsam cernes, quando nihil de ea habeas dicere. cognitio namque ipsius divinum est silentium et omnium sensuum requies. neque enim quidquam aliud potest intelligere qui hoc intellexit, neque aliud quidquam speculari qui hoc vidit, neque de alio quodquam audire, neque omnino corpus movere. nimirum omnes corporis sensus et motus corripiens quiescit. circumlustrans vero totam

μεταβάλλει. δυνατόν γάρ, ὃ τέκνον, τὴν ψυχὴν ἀπο-
 θεωθῆναι, ἐν σώματι ἀνθρώπου κειμένην, θεασαμένην
 3 τὸ τοῦ ἀγαθοῦ κάλλος.

Τάτ. Τὸ ἀποθεωθῆναι πῶς λέγεις, ὦ πάτερ; 7

Ἑρμῆς. Πάσης ψυχῆς, ὃ τέκνον, διαιρετῆς μεταβολαί.

6 Τάτ. Πῶς πάλιν διαιρετῆς;

Ἑρμῆς. Οὐκ ἤκουσας ἐν τοῖς γενικοῖς, ἔτις πόμιᾶς ψυ-
 χῆς τῆς τοῦ παντὸς πᾶσαι αἱ ψυχαί εἰσιν αὗται, αἱ ἐν τῷ
 9 παντὶ κόσμῳ κυλινδούμεναι, ὥσπερ ἀπονενεμημένοι; τού-
 των τοίνυν τῶν ψυχῶν πολλαὶ αἱ μεταβολαί, τῶν μὲν
 εἰς τὸ εὐτυχέστερον, τῶν δὲ εἰς τὸ ἐναντίον. αἱ μὲν
 12 οὖν ἐρπετώδεις οὔσαι εἰς ἔνυδρα μεταβάλλονται, αἱ δὲ
 τῶν ἐνύδρων εἰς χερσαῖα, αἱ δὲ χερσαῖαι εἰς πτηνά,

1. δυνατόν] sic Patr., ἀδύνατον reliqui. || τὴν] sic B, om. reliqui.

2. 3. κειμένην et τὸ] sic Patr., om. reliqui. 5. διαίσεις. Μετα-
 βολαίς Patr. 6. διαιρετῆς] διαίρεις Patr. 7. sqq. apud Stobaeum,
 ccl. phys. I p. 1000 Heeren. 8. αὗται, αἱ] sic Stob., αὗται Patr,
 αἱ τε reliqui. || τῷ om. A. 9. ἀπονενεμημέναι Patr., ἀπονε-
 νεμημένοι Stob. 10. τοίνυν om. Patr. || αἱ] sic Patr., om. re-
 liqui. 11. εἰς ... εἰς] sic Patr. Stob., ἐπὶ ... ἐπὶ reliqui.

11. 12. αἱ μὲν οὖν ...] Ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος ἐκ νοημάτων τρισ-
 ἀθλιος πέφηνεν ἐκ τῶν δογμάτων margo B. 12. οὖν] γὰρ
 Patr. Stob. 13. πτηνά] πετεινά Patr. Stob.

mentem et totam animam, illustrat et abstrahit a corpore, et totum
 ipsum in essentiam dei mutat. possibile enim est, o fili, animam
 deificari in corpore hominis, quae viderit boni pulchritudinem.

Tat. Quonam pacto id dicis, pater?

Hermes. Omnis anima, o fili, divisibilis mutatur.

Tat. Quomodo divisibilis?

Hermes. Non audisti in genericis, ab una anima universi omnes
 animas esse, per omnem mundum tamquam distributas circumcur-
 rentes? harum animarum multae mutationes, partim sane in felicio-
 rem, partim autem in contrarium statum. nam quae reptiles sunt
 in aquatilia mutantur, aquatiliū vero in terrestria, terrestres autem

αἱ δὲ ἀέριαι εἰς ἀνθρώπους, αἱ δὲ ἀνθρώπειαι ἀρχὴν
 ἀθανασίας ἔχουσιν εἰς δαίμονας μεταβάλλουσαι. εἴθ' ὡς
 οὕτως εἰς τὸν τῶν ἀπλανῶν θεῶν χορὸν χορεύουσι· 3
 χοροὶ δὲ δύο θεῶν, ὁ μὲν τῶν πλανωμένων ὁ δὲ τῶν
 8 ἀπλανῶν· καὶ αὕτη ψυχῆς ἡ τελειοτάτη δόξα. ψυχὴ
 δὲ εἰς ἀνθρώπου σῶμα εἰσελθούσα ἐὰν κακὴ μείνη, οὔτε 6
 γέυεται ἀθανασίας οὔτε τοῦ ἀγαθοῦ μεταλαμβάνει·
 παλίσσυτος δὲ τὴν ὁδὸν ὑποστρέφει τὴν εἰς τὰ ἐρπετά.
 καὶ αὕτη καταδίκη ψυχῆς κακῆς· κακία δὲ ψυχῆς ἐστὶν ἡ 9
 ἀγνωσία. ψυχὴ γὰρ μηδὲν ἐπιγνοῦσα τῶν ὄντων μηδὲ τὴν
 τούτων φύσιν μηδὲ τὸ ἀγαθόν, τυφλώττουσα ἐντινάσσεται
 τοῖς σωματικοῖς πάθεσι· καὶ ἡ κακοδαίμων ἀγνοήσασα ἐὰν- 12
 τὴν δουλεύει σώμασιν ἀλλοκότοις καὶ μοχθηροῖς, ὥσπερ
 φορτίον βαστάζουσα τὸ σῶμα, καὶ οὐκ ἄρχουσα, ἀλλ'

1. ἀρχὴν] sic Stob., om. reliqui. 2. ἔχουσιν] sic Stob., ἔχουσαι
 B Turn., μετέχουσαι reliqui. || μεταβάλλουσαι] sic Stob., μετα-
 βάλλονται reliqui. || εἴθ' ὡς] sic AB Patr., εἴτ' ἂν Stob., οἱ δ' reli-
 qui. 3. ἀπλανῶν] ἀφανῶν Verg. 7. γέυεται Patr., τεύεται
 Stob. || οὔτε τοῦ ἀγαθοῦ μεταλαμβάνει om. Stob. 8. παλίσ-
 συτος] sic Stob., παλίσσυτος AB Patr., παλίσσυτος Turn. Fluss.
 9. ἐστὶν ἡ] κακῆς Stob. 10. ἐπιγνοῦσα] sic Patr. Stob., γνοῦσα
 reliqui. 10. 11. μήτε ... μήτε Patr. 11. ἐντινάσσεται] sic
 Tied., ἐκτινάσσει τοῖς B Patr., ἐντινάσσει τοῖς reliqui. 13. δου-
 λεύσει Stob. 14. κατάρχουσα Stob.

in volatilia, aëreae vero in homines, humanae vero immortalitatis
 initium habent in daemones migrantes. dein ita in deorum inerran-
 tium chorum transeunt; chori vero duo sunt deorum, alius erran-
 tium alius inerrantium; et haec est animae perfectissima gloria.
 anima in corpus hominis ingressa, si mala perseverat, neque gustat
 immortalitatem neque boni fit particeps; sed retrogradiens viam re-
 vertitur in reptilia. et haec condemnatio est animae malae; nequi-
 tia vero animae est ignoratio. anima namque nihil entium cogno-
 scens neque horum naturam neque bonum, caecutiens corporis im-
 plicatur passionibus; et infelix ignorans se ipsam servit corporibus
 alienis et flagitiosis, tamquam sarcinam ferens corpus, non imperans,

ἀρχομένη· αὕτη κακία ψυχῆς. τὸνναντίον δὲ ἀρετὴ ψυ- 9
χῆς γνῶσις. ὁ γὰρ γνούς καὶ ἀγαθὸς καὶ εὐσεβὴς καὶ
3 ἥδη θεῖος.

Τάτ. Τίς δέ ἐστιν οὗτος, ὦ πάτερ;

Ἑρμῆς. Ὁ μὴ πολλὰ λαλῶν μηδὲ πολλὰ ἀκούων.
6 ὁ γὰρ δύο λόγοις σχολάζων καὶ ἀκοαῖς, ὦ τέκνον, σκια-
μαχεῖ. ὁ γὰρ θεὸς καὶ πατήρ καὶ τὸ ἀγαθὸν οὔτε λέ-
γεται οὔτε ἀκούεται. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος ἐν πᾶσι
9 τοῖς οὖσιν αἱ αἰσθήσεις εἰσὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι εἶναι
χωρὶς αὐτῶν. γνῶσις δὲ αἰσθήσεως πολὺ διαφέρει. αἰ-
σθησις μὲν γὰρ γίνεται τοῦ ἐπικρατοῦντος, γνῶσις δὲ
12 ἐστιν ἐπιστήμης τὸ τέλος, ἐπιστήμη δὲ δῶρον τοῦ θεοῦ.
πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη ἀσώματος, ὁργάνῳ χρωμένη αὐτῷ 10
τῷ νοί, ὁ δὲ νοῦς τῷ σώματι. ἀμφότερα οὖν χωρεῖ εἰς
15 σώματά τε νοητὰ καὶ ὕλικά. ἐξ ἀντιθέσεως γὰρ καὶ
ἐναντιότητος δεῖ τὰ πάντα συνεστάναι. καὶ τοῦτο ἄλλως
εἶναι ἀδύνατον.

18 Τάτ. Τίς οὖν ὁ ὕλικὸς θεὸς ὁδε;

1. κακία] καταδίκη Stob. || post ψυχῆς desinit Stobaeus.

10. αὐτῶν] sic Patr., αὐτοῦ reliqui. 11. ἐπικρατουμένου Tied.

18. et p. 74 v. 1. Τάτ et Ἑρμῆς om. B, sumpsit ex Ficini versione.

sed parens. haec malitia est animae. e contra virtus animae cogni-
tio est. cognoscens enim bonus et pius iam est divinus.

Tat. Quis vero is est, o pater?

Hermes. Qui non multa loquitur neque multa audit. nam qui
duos sermones audit, o fili, in umbram pugnat. nam deus et pater
et bonum neque dicitur neque auditur. hoc ita se habente, in
omnibus entibus sensus est eo quod sine ipso nequeant esse. cogni-
tio vero a sensu multum differt. sensus namque fit praepollentis,
cognitio vero est scientiae finis, scientia vero donum dei. omnis
enim scientia incorporea est, organo utens ipsa mente, mens autem
corpore. ambo ergo ingrediuntur in corpora intelligibilia et mate-
rialia. ex contrapositione enim et contrarietate oportet omnia con-
stare. et hoc aliter esse nequit.

Tat. Quis ergo materialis est hic deus?

Ἑρμῆς. Ὁ καλὸς κόσμος, οὐκ ἔστι δὲ ἀγαθός. ὑλικὸς γὰρ καὶ εὐπάθητος· καὶ πρῶτος μὲν τῶν παθητῶν, δεύτερος δὲ τῶν ὄντων καὶ αὐτοδεής· καὶ αὐτός ποτε μὲν 3 γενόμενος, ἀεὶ δὲ ὢν· ὢν δὲ ἐν γενέσει καὶ γινόμενος ἀεὶ. γένεσις τῶν ποιῶν καὶ τῶν ποσῶν· κινήτος γάρ. πᾶσα 11 γὰρ ὑλικὴ κίνησις γένεσις ἐστίν. ἡ δὲ νοητὴ στάσις κινεῖ τὴν ὑλικὴν κίνησιν τὸν τρόπον τοῦτον, ἐπεὶ ὁ κόσμος σφαῖρά ἐστι, τουτέστι κεφαλὴ· κεφαλῆς δὲ οὐδὲν ὑπεράνω ὑλικόν, ὥσπερ οὐδὲ ποδῶν οὐδὲν νοητὸν ὑπο- 9 κάτω, πᾶν δὲ ὑλικόν. νοῦς δὲ κεφαλὴ αὐτῆς, σφαιρικῶς κινουμένη, τοῦτό ἐστι κεφαλικῶς· ὅσα οὖν προσήνεται τῷ ὑμένι τῆς κεφαλῆς ταύτης, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ ψυχὴ, ἀθά- 12 νατα πέφυκεν, ὥσπερ ἐν ψυχῇ τοῦ σώματος πεποιημένου· καὶ πλήρη τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν ἔχοντα. τὰ δὲ πόρρω τοῦ ὑμένου, ἐν ᾧ τὰ πλέον ἔχοντα τῆς ψυχῆς τὸ 15 σῶμα, θνητὰ πέφυκε· πᾶν δὲ ζῶον· ὥστε τὸ πᾶν ἐκ τε

2. τῶν] sic Patr., πάντων AB, om. ceteri. 5. γὰρ] ἐστὶ B.
 8. κεφαλῆς] κεφαλῇ AB. 12. ἐν ᾧ om. B Turn. 13. ὥσπερ] ζήτει marg. B. || τοῦ] sic A, δὲ reliqui. 14. πλήρη] πλήν ἐλ A, πλεῖν B. 15. ἐν ᾧ] ἐν ᾗ Verg. || τὰ] sic Tied., τὸ reliqui. || ἔχοντι Patr. 16. θνητὰ πέφυκε] sic Tied., om. reliqui. || ὥστε] ὥσπερ οὖν AB Vergic.

Hermes. Pulcher mundus, non est tamen bonus. materialis enim et facile passibilis; et primus quidem passibilium, secundus vero entium et per se indigus; et aliquando quidem genitus, semper tamen existens; est in generatione et fit semper; generatio est qualium et quantorum, quippe mobilis. omnis enim materialis motus generatio est. intelligibilis autem status movet materialem motum in hunc modum, cum mundus sphaera sit, hoc est caput; supra caput vero nullum materiale est, sicuti neque sub pedibus ullum est intelligibile, universum autem materiale. mens vero caput ipsum est sphaerice motum, id est capitaliter. quaecunque ergo adiuncta sunt membranae capitis huius, in quo anima est, immortalia nata sunt, quasi corpus sit in anima constitutum: animamque habentia plena sunt corpore; quae vero procul a membrana, in qua ea sunt, quae habent plus corporis, quam animae, ea mortalia nata sunt.

ὑλικοῦ καὶ νοητοῦ συνέστηκε. καὶ ὁ μὲν κόσμος πρῶτον, 12
 ὁ δὲ ἄνθρωπος δεύτερον ζῶον μετὰ τὸν κόσμον, πρῶτον
 3 δὲ τῶν θνητῶν· τῶν μὲν ἄλλων ζώων τὸ ξιψυχον ἔχει.
 οὐκ ἔτι δὲ μόνον οὐκ ἀγαθός, ἀλλὰ καὶ κακὸς ὡς θνη-
 τός. ὁ μὲν γὰρ κόσμος οὐκ ἀγαθὸς ὡς κινητός, οὐ κα-
 6 κὸς δὲ ὡς ἀθάνατος. ὁ δὲ ἄνθρωπος καὶ ὡς κινητός καὶ
 ὡς θνητός κακός. ψυχὴ δὲ ἀνθρώπου ὀχεῖται τὸν τρόπον 13
 τοῦτον· ὁ νοῦς ἐν τῷ λόγῳ, ὁ λόγος ἐν τῇ ψυχῇ, ἡ ψυχὴ
 9 ἐν τῷ πνεύματι, τὸ πνεῦμα ἐν τῷ σώματι. τὸ δὲ πνεῦμα
 διήκον διὰ φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν καὶ αἵματος κινεῖ τὸ
 ζῶον, καὶ ὥσπερ τρόπον τινα βαστάζει. διὸ καὶ τινες
 12 τὴν ψυχὴν αἷμα ἐνόμισαν εἶναι, σφαλλόμενοι τὴν φύσιν,
 οὐκ εἰδότες ὅτι πρῶτον δεῖ τὸ πνεῦμα ἀναχωρῆσαι εἰς τὴν

1. πρῶτον] sic Fluss., πρῶτος reliqui. 2. Stobaeus ecl. phys. I
 p. 770 Heeren. 'Ο μὲν ἄνθρωπος τὸ δεύτερον ζῶον μετὰ τὸν
 κόσμον, πρῶτον δὲ τῶν θνητῶν. Post θνητῶν continuo legitur
 ψυχὴ δὲ ἀνθρώπου ... v. 7. „Caeterum Hermes cum homini al-
 terum locum tribuit, parum memor est eorum quae alio loco dixit;
 nam pag. 48 ap. Patr. (cap. 8, 5) tertius ei assignatur, post Deum
 nempe et mundum.“ Heeren. 2. πρῶτον] sic AB Turn. Stob.,
 πρῶτος Patr. Fluss. 7. ψυχὴ δὲ ... Stob. ecl. phys. I p. 770
 Heeren. 9. πνεύματι, τὸ πνεῦμα ἐν τῷ om. AB. 10. διή-
 κον] sic Patr. Stob., διήκει reliqui. 12. νομίζουσιν Stob.
 13. τοῦ πνεύματος ἀναχωρήσαντος Stob.

universum vero animal est; itaque universum ex materiali et in-
 telligibili constat. et mundus quidem primum, homo vero se-
 cundum animal est post mundum; primum autem mortaliū, et
 aliorum quidem animalium habet, ut sit animatus. non tamen
 tantum est non bonus, sed etiam est malus ut mortalis. nam
 mundus quidem non bonus est quia mobilis, non tamen malus
 quia immortalis. homo vero et qua mobilis et qua mortalis ma-
 lus est. anima vero hominis hoc modo fertur, mens in ratione,
 ratio in anima, anima in spiritu, spiritus in corpore. spiritus pe-
 netrans per venas et arterias et sanguinem movet animal, et quo-
 dammodo fert. quare aliqui animam sanguinem putarunt esse,
 errantes in natura, nescientes quod oporteat prius spiritum recur-

ψυχὴν, καὶ τότε τὸ αἷμα παγῆναι, καὶ τὰς φλέβας καὶ
 τὰς ἀρτηρίας κενωθῆναι, καὶ τότε τὸ ζῶον καθελεῖν.
 14 καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ θάνατος τοῦ σώματος. ἐκ μιᾶς 3
 δὲ ἀρχῆς τὰ πάντα ἡρτῆται· ἡ δὲ ἀρχὴ ἐκ τοῦ ἐνὸς
 καὶ μόνου. καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ κινεῖται, ἵνα πάλιν ἀρχὴ
 γένηται, τὸ δὲ ἐν μένον ἔστηκε καὶ οὐ κινεῖται. καὶ 6
 τρία τοίνυν ταῦτα, ὁ θεὸς καὶ πατὴρ καὶ τὸ ἀγα-
 θόν, καὶ ὁ κόσμος καὶ ὁ ἄνθρωπος. καὶ τὸν μὲν κόσμον
 ὁ θεὸς ἔχει, τὸν δὲ ἄνθρωπον ὁ κόσμος. καὶ γίνεται ὁ 9
 μὲν κόσμος τοῦ θεοῦ υἱός, ὁ δὲ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου
 15 ὥσπερ ἔκγονος· οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τὸν ἄνθρωπον ὁ θεός,
 ἀλλὰ καὶ πάννυ γνωρίζει καὶ θέλει γνωρίζεσθαι. τοῦτο 12
 μόνον σωτήριον ἀνθρώπῳ ἐστίν, ἡ γνωσις τοῦ θεοῦ. αὕτη
 εἰς τὸν Ὀλυμπόν ἐστιν ἀνάβασις. τούτῳ μόνῳ ἀγαθῇ
 ψυχῇ καὶ οὐποτε ἀγαθῇ, ποτὲ δὲ κακῇ γίνεται, κατ' 15
 ἀνάγκην δὲ γίνεται.

Τάτ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ τρισμέγιστε;

1. καὶ τότε om. Stob. 2. καθελεῖν] ἐκλείπειν Stob. 3. post
 σώματος desinit Stobaeus. 6. μένον] sic Patr., μόνον reliqui. ||
 καὶ ante οὐ om. A. 11. ἔκγονος A et marg. B. 13. ἐστίν om.
 A. || τούτῳ] οὕτω AB. 14. 15. ἀγαθῇ ψυχῇ AB. 15. οὐ-
 ποτε] sic Patr., οὐδέποτε reliqui. || ποτὲ δὲ] sic Patr., om. reli-
 qui. || κακῇ] κακῇ δὲ AB.

rere in animam, et tunc sanguinem concreescere, et venas et arte-
 rias vacari, et tunc animal interire; et haec est mors corporis. ex
 uno vero principio pendent omnia, principium vero ex uno et
 solo. et principium quidem movetur, ut iterum principium fiat,
 unum autem manens stat et non movetur. tria ergo haec, deus qui
 pater et bonum, deinde mundus, denique homo. et mundum deus
 habet, hominem vero mundus. et mundus filius dei est, homo vero
 mundi quasi progenies. non enim ignorat hominem deus, sed valde
 cognoscit et vult cognosci. hoc solum salutare est homini, cognitio
 dei. hic in olympum est asceusus. ex hoc uno anima fit bona et
 non aliquando bona, aliquando mala, sed per necessitatem fit.

Τάτ. Quomodo hoc dicis, o Trismegiste?

Ἑρμῆς. Ψυχὴν παιδὸς θάσσαι, ὦ τέκνον, διάλυσιν αὐτῆς μηδέπω ἐπιδεχομένην, τοῦ σώματος αὐτῆς ἔτι ὀλί-
3 γου καὶ μηδέπω τὸ πᾶν ὠγκωμένου.

Τάτ. Πῶς;

Ἑρμῆς. Καλὴν μὲν βλέπειν πανταχοῦ, μηδέποτε δὲ
6 τεθολωμένην ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθῶν, ἔτι σχεδὸν
ἡρτημένην τῆς τοῦ κόσμου ψυχῆς. ὅταν δὲ ὀγκωθῇ τὸ
σῶμα καὶ κατασπάσῃ αὐτὴν εἰς τοὺς τοῦ σώματος ὄγκους,
9 διαλύσασα δὲ ἑαυτὴν ἐγγεννᾷ λήθην, καὶ τοῦ καλοῦ καὶ
ἀγαθοῦ οὐ μεταλαμβάνει. ἡ δὲ λήθη κακία γίνεται.
τὸ δὲ αὐτὸ συμβαίνει καὶ τοῖς τοῦ σώματος ἐξιούσιν. 16
12 ἀναδραμούσης γὰρ τῆς ψυχῆς εἰς ἑαυτήν, συστέλλεται τὸ
πνεῦμα εἰς τὸ αἷμα, ἡ δὲ ψυχὴ εἰς τὸ πνεῦμα· ὁ δὲ νοῦς
καθαρὸς γενόμενος τῶν ἐνδυμάτων, θεῖος ὢν φύσει, σώ-
15 ματος πυρίνου λαβόμενος περιπολεῖ πάντα τόπον, κατα-
λιπὼν τὴν ψυχὴν κρίσει καὶ τῇ κατ' ἀξίαν δίκῃ.

1. ante διάλυσιν AB Turn. Fluss. add. αὐτὴν. 2. 3. ὀλίγον] sic B Fluss., ὀλίγον reliqui. || post ὀλίγου B Patr. add. ὄγκωτο. 4. 5. Τάτ et Ἑρμῆς om. B, habet Tied. 5. βλέπει B. || post πανταχοῦ Patr. add. ἑαυτήν. 6. τεθολωμένη B. 7. ἡρτημένη B Patr. 8. 9. εἰς τοὺς — ἑαυτὴν om. Patr. 9. γεννᾷ Patr. 12. ἀναδραμούσης et τῆς ψυχῆς] sic corr. B., ἀναδραμούσα et ἡ ψυχὴ reliqui.

Hermes. Pueri animam considera, o fili, dissolutionem sui nondum recipientem, corpore ipsius exiguo adhuc et non omnino ad-
aucto.

Tat. Quomodo?

Hermes. Pulchram quidem ubique aspectu, neque maculatam a corporis passionibus, adhuc fere pendentem e mundi anima. quando vero in molem excreverit corpus et traxerit eam in corporis molem, se ipsam resolvens ingenerat oblivionem, neque boni neque pulchri amplius est particeps. oblivio autem nequitia est. id ipsum accidit iis qui egrediuntur e corpore. recurrente enim in se ipsam anima contrahitur spiritus in sanguinem, anima vero in spiritum; meus autem purgata ab indumentis, divina cum sit natura, corpus igneum sumens circuit omnem locum, relinquens animam iudicio et merito supplicio.

Τάτ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ πάτερ; ὁ νοῦς τῆς ψυχῆς χωρίζεται καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ πνεύματος, σοῦ εἰπόντος ἐνδυμα εἶναι τοῦ μὲν νοῦ τὴν ψυχὴν, τῆς δὲ ψυχῆς τὸ 3 πνεῦμα;

- 17 Ἑρμῆς. Συννοεῖν δεῖ, ὦ τέκνον, τὸν ἀκούοντα τῷ λέγοντι καὶ συμπνέειν καὶ ὀξύτεραν ἔχειν τὴν ἀκοὴν τῆς 6 τοῦ λέγοντος φωνῆς. ἡ σύνθεσις τῶν ἐνδυμάτων τούτων, ὦ τέκνον, ἐν σώματι γήινῳ γίνεται. ἀδύνατον γὰρ τὸν νοῦν ἐν γήινῳ σώματι γυμνὸν αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν ἐδρά- 9 σαι. οὔτε γὰρ τὸ γήινον σῶμα δυνατόν ἐστι τηλικαύτην ἀθανασίαν ἐνεγκεῖν, οὔτε τὴν τοσαύτην ἀρετὴν ἀνέχεσθαι, συγχρωτιζόμενον αὐτῷ παθητὸν σῶμα. ἔλαβεν οὖν ὥσπερ 12 περιβολὴν τὴν ψυχὴν· ἡ δὲ ψυχὴ καὶ αὐτὴ θεία τις οὖσα καθάπερ περιβολῇ τῷ πνεύματι χρῆται. τὸ δὲ 18 πνεῦμα τὸ ζῶον διήκει. ὅταν οὖν ὁ νοῦς ἀπαλλαγῇ τοῦ 15

1. Πῶς τοῦτο ... Stob. ecl. phys. I p. 774 Heeren. 7. διά-
θεσις Patr. || τούτων, ὦ τέκνον om. Stob. 9. γυμνὸν om.
Stob. 11. τοσαύτην] sic B Patr. Stob., τοιαύτην reliqui. ||
ἀνασχέσθαι Patr. Stob. 12. συγχρωτιζόμενον] sic Stob., συ-
χρωματιζόμενον AB Turn. Fluss. || αὐτῇ Patr. Stob. || οὖν om.
Patr. 13. περιβόλαιον Patr. Stob. || τῆς ψυχῆς Patr. 14. κα-
θαπερεὶ A Turn. Fluss. || περιβολῇ] sic B, ὑπερέτη Patr., πυρὶ
reliqui. 15. διοικεῖ libri.

Tat. Quomodo id ais, o pater? mens ab anima separatur et anima a spiritu? nam tu dixisti indumentum esse mentis quidem animam, animae vero spiritum.

Hermes. Cointelligere oportet, o fili, audientem cum dicente et conspirare et acutiorē habere auditum dicentis voce. compositio indumentorum horum, o fili, in corpore terreno fit. impossibile enim est mentem in terreno corpore nudam ipsam per se ipsam stabiliri. neque enim terrenum corpus tantam immortalitatem ferre neque talem virtutem sustinere potest, conflatum cum passibili corpore. sumpsit igitur veluti septum animam. anima vero et ipsa divina tamquam septo utitur spiritu. spiritus autem percurrit animal. quando ergo mens terrenum corpus reliquerit, propriam illico induit

γήινου σώματος, τὸν ἴδιον εὐθύς ἐνδύεται χιτῶνα τὸν
 πύρινον, ὃν οὐκ ἐδύνατο ἔχων εἰς τὸ γήινον σῶμα κατοί-
 3 κῆσαι. γῆ γὰρ πῦρ οὐ βαστάζει· πᾶσα γὰρ φλέγεται
 καὶ ὑπὸ ὀλίγου σπινθήρος. καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὕδωρ περι-
 κέχυται τῇ γῇ, ὥσπερ ξρυμα καὶ τεῖχος ἀντέχον πρὸς τὴν
 6 τοῦ πυρὸς φλόγα· νοῦς δὲ ὀξύτατος ὢν πάντων θείων
 νοημάτων καὶ ὀξύτερος πάντων τῶν στοιχείων ἔχει σῶμα
 τὸ πῦρ. δημιουργὸς γὰρ ὢν ὁ νοῦς τῶν πάντων ὀργάνῳ
 9 τῷ πυρὶ πρὸς τὴν δημιουργίαν χρῆται. καὶ ὁ μὲν τοῦ
 παντὸς τῶν πάντων, ὁ δὲ τοῦ ἀνθρώπου τῶν ἐπιγείων
 μόνον. γυμνὸς γὰρ ὢν τοῦ πυρὸς ὁ ἐπὶ γῆς νοῦς ἀδυ-
 12 νατεῖ τὰ θεία δημιουργεῖν, ἀνθρώπινος ὢν τῇ διοικήσει.
 ψυχὴ δὲ ἀνθρωπίνη, οὐ πᾶσα μὲν ἡ δὲ εὐσεβής, δαιμο- 19
 νία τίς ἐστι καὶ θεία. καὶ ἡ τοιαύτη ψυχὴ μετὰ τὸ
 15 ἀπαλλαγῆναι τοῦ σώματος τὸν τῆς εὐσεβείας ἀγῶνα ἡγω-
 νισμένη (ἀγὼν δὲ εὐσεβείας τὸ γινῶναι τὸν θεὸν καὶ μη-

1. ἐνδύεται] sic Verg., ἐνεδύσατο ceteri. 3. ante φλέγεται Patr.
 Stob. add. γῆ. 6. νοῦς] ὅς A. 8. ὢν] sic B Patr. Stob., om. reli-
 qui. || ὁ νοῦς] sic Patr. Stob., om. reliqui. || ὀργάνῳ] sic Patr.
 Stob., οὐρανῶν reliqui. 10. ἐπιγείων] ἐπὶ γῆς Stob. 11. μόνον]
 sic Patr. Stob., πάντων reliqui. || ἐπὶ γῆς] sic Patr., ἐν ἀνθρώ-
 ποις Stob., ἐν ἀνθρώπῳ reliqui. 13. ψυχὴ δὲ ... Stob. ecl.
 phys. I p. 1002 Heeren. 16. post ἡγωνισμένη (ἀγωνισαμένη
 Stob.) Patr. add. ἡ νοῦς ἡ θεὸς γίνεται, AB Turn. Fluss. add.
 θεὸς γίνεται.

tunicam igneam, quam habere non poterat, cum terrenum corpus
 incoheret. terra enim ignem non fert. omnis enim comburitur et
 a parva scintilla. et ob id aqua terrae est circumfusa velut pro-
 pugnaculum et murus oppositus ignis flammae; mens autem velocis-
 sima omnium divinarum cogitationum et velocior omnibus elementis
 corpus habet ignem. nam mens cum opifex sit omnium, instrumento
 ad opificium igne utitur. opifex quidem totius utitur omnibus, ho-
 minis autem faber terrenis tantum. nuda enim igne cum sit mens
 terrena, impotens est divina condere, humana quia est dispositione.
 anima vero humana, non quidem omnis sed pia, daemonica quaedam
 est et divina. talis anima post discessum a corpore, pietatis agonem

δένα ἀνθρώπων ἀδικῆσαι) ὅλη νοῦς γίνεται· ἡ δὲ ἀσεβὴς
 ψυχὴ μένει ἐπὶ τῆς ἰδίας οὐσίας ὑφ' ἐαυτῆς κολαζομένη
 καὶ γήινον σῶμα ζητοῦσα, εἰς δ' εἰσέλθῃ ἀνθρώπειον. 3
 ἄλλο γὰρ σῶμα οὐ χωρεῖ ἀνθρωπίνην ψυχὴν· οὐδὲ θέμις
 ἐστὶν εἰς ἀλόγου ζώου σῶμα ψυχὴν ἀνθρωπίνην κατα-
 πεσεῖν. Θεοῦ γὰρ νόμος οὗτος, φυλάσσειν ψυχὴν ἀνθρω- 6
 πίνην ἀπὸ τῆς τοσαύτης ὕβρεως.

20 Τάτ. Πῶς οὖν κολάζεται, ὦ πάτερ, ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ;
 Ἑρμῆς. Καὶ τίς ἐστι μείζων κόλασις ἀνθρωπίνης 9
 ψυχῆς, ὦ τέκνον, ἢ ἡ ἀσέβεια; ποῖον δὲ πῦρ τοσαύτην
 φλόγα ἔχει, ὅσην ἡ ἀσέβεια; ποῖον δὲ δάκετον θηρίου
 οὕτως λυμαίνει τὸ σῶμα, ὅσον αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἡ ἀσέ- 12
 βεια; ἢ οὐχ ὀρεῖς, ὅσα κακὰ πάσχει ψυχὴ ἡ ἀσεβής;
 βοῶσα καὶ κεκραγυῖα· καίομαι, φλέγομαι, τί εἴπω τί ποι-

1. ὅλη] sic Stob., ἢ δὴ vel ἡ δὲ reliqui. 3. εἰς δ' εἰσέλθῃ] εἰσελεθεῖν Stob. || ἀνθρώπων A, ἀνθρώπινον δὲ Stob. 4. ἄλλο γὰρ σῶμα] „Caeterum ipse sibi hic adversatur Hermes, nam cum modo supra (cap. 10, 7) posuisset, animas malorum iterum bestiis includi, hic iam contrarium affert, cum eas in humana iterum corpora immigrare docet“ Heeren. 5. εἰς om. Patr. 7. τοιαύτης Stob. || ὕβρεως. desinit Stobaeus. 10. ἡ ante ἀσέβεια om. A. 12. οὕτως] sic Patr., ὥστε reliqui. || λυμαίνει] λυμάναι B, λυμῆται Patr., λυμᾶναι reliqui. 14. βοῶσα] sic Patr., βοῶσης αὐτῆς reliqui. || κεκραγυῖα] sic Patr., κεκραγυίας reliqui.

postquam certavit, (agon vero pietatis est cognoscere deum neque quemquam hominum iniuria afficere) tota mens fit; impia vero anima manet in propria essentia se ipsam crucians et terrenum corpus quaerens, in quod ingreditur humanum. aliud enim corpus non capit humanam animam; neque fas est in bruti animalis corpus animam humanam cadere. dei enim lex haec est, servare animam humanam a tanta contumelia.

Tat. Quomodo ergo punitur humana anima, o pater?

Hermes. Et quanam est maior poena humanae animae, quam impietas, o fili? qualis ignis tantam habet flammam, quantam impietas? et qualisnam mordens fera ita laedit corpus, quantum ipsam animam impietas? vel non cernis, quanta mala patitur anima impia? vociferans et clamans: uror, comburor, quid dicam quid faciam ne-

- ήσω οὐκ οἶδα, διεσθίομαι ἢ κακοδαίμων ὑπὸ τῶν κατ-
 εχόντων με κακῶν, οὔτε βλέπω ἢ τλήμων οὔτε ἀκούω.
 3 αὐται αἱ φωναὶ κολαζομένης εἰσὶ ψυχῆς, οὐχ ὡς οἱ πολ-
 λοι δοκοῦσι καὶ σὺ δοξάζεις, ὃ τέκνον, ὅτι ψυχὴ ἐξελ-
 θοῦσα τοῦ σώματος θηριάζεται, ὅπερ ἐστὶ πλάνη με-
 6 γίστη. ψυχὴ γὰρ κολάζεται τοῦτον τὸν τρόπον. ὁ γὰρ 21
 νοῦς ὅταν daίμων γένηται, πυρίνου τυχεῖν σώματος τέ-
 τακται πρὸς τὰς τοῦ θεοῦ ὑπηρεσίας, καὶ εισδύς εἰς τὴν
 9 ἀσεβεστάτην ψυχὴν αἰκίζεται αὐτὴν ταῖς τῶν ἁμαρτη-
 μάτων μάστιξιν· ὑφ' ἧν μαστιζομένη ἡ ἀσεβὴς ψυχὴ
 τρέπεται ἐπὶ φόνους καὶ ὕβρεις καὶ βλασφημίας καὶ βίας
 12 ποικίλας καὶ ἄλλα, δι' ὧν ἄνθρωποι ἀδικοῦνται· εἰς δὲ
 τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν ὁ νοῦς ἐμβὰς ὁδηγεῖ αὐτὴν ἐπὶ τὸ
 τῆς γνώσεως φῶς. ἡ δὲ τοιαύτη ψυχὴ κόρον οὐδέποτε
 15 ἴσχει ὑμνοῦσα εὐφημοῦσά τε πάντας ἀνθρώπους, καὶ
 λόγοις καὶ ἔργοις πάντα εὖ ποιοῦσα, μιμουμένη αὐτῆς
 τὸν πατέρα. διό, ὃ τέκνον, εὐχαριστοῦντα τῷ θεῷ δεῖ 22

2. με om. B. || ἡ τλήμων] sic Patr., om. ceteri. 3. post φωναὶ
 AB Turn. Fluss, add. οὐ. || οὐχ] sic Patr., ἢ ceteri. 6. γὰρ post ὁ
 om. B. 8. εισδύνασα A, εισδύνας B, εισδύνων Patr. 9. 10. ἁμαρ-
 τημάτων] sic Patr., ἁμαρτανόντων ceteri. 12. καὶ ἄλλα] sic Patr.,
 om. ceteri. 15. ἴσχει ὑμνοῦσα] ἔχει ὑμνοῦσα AB Turn. 16. πάν-
 τως Patr. || εὖ ποιοῦσα] ἐμποιοῦσα AB Turn. 17. εὐχαρι-
 στοῦντας Patr.

scio, edor infelix a malis circumdata, neque video misera neque
 audio. hae sunt voces cruciatae animae, non ut tu et vulgus opi-
 namini, o fili, quod anima exiens e corpore in feram transeat, qui
 est error maximus. anima enim cruciatur hoc modo. nam mens cum
 facta est daemou, igneum corpus nancisci debet ad dei ministeria,
 et subiens in impiissimam animam ipsam peccatorum flagellis ver-
 berat; a quibus flagellata impia anima sese vertit ad homicidia et
 iniurias et blasphemias et violentias varias et alia, per quae homi-
 nes iniuria afficiuntur; in piam vero animam mens ingressa ducit
 eam ad cognitionis lumen. talis vero anima nunquam satiatur lau-
 dare et benedicere omnes homines, et sermonibus et factis omnia
 bene faciens, patrem suum imitata. ideo, o fili, gratias agentem deo.

εὐχεσθαι καλοῦ τοῦ νοῦ τυχεῖν· εἰς μὲν οὖν τὸ κρείττον
 ψυχῇ μεταβαίνει, εἰς δὲ τὸ ἔλαττον ἀδύνατον. κοινωνία
 δὲ ἐστὶ ψυχῶν, καὶ κοινωνοῦσι μὲν αἱ τῶν θεῶν ταῖς 3
 τῶν ἀνθρώπων, αἱ δὲ τῶν ἀνθρώπων ταῖς τῶν ἀλόγων.
 ἐπιμελοῦνται δὲ οἱ κρείττονες τῶν ἐλαττόνων, θεοὶ μὲν
 ἀνθρώπων, ἄνθρωποι δὲ τῶν ἀλόγων ζώων, ὁ δὲ θεὸς 6
 πάντων. πάντων γάρ οὗτος κρείττων καὶ πάντα αὐτοῦ
 ἐλάττονα. ὁ μὲν οὖν κόσμος ὑπόκειται τῷ θεῷ, ὁ δὲ
 ἄνθρωπος τῷ κόσμῳ, τὰ δὲ ἄλογα τῷ ἀνθρώπῳ, ὁ δὲ 9
 θεὸς ὑπὲρ πάντα καὶ περὶ πάντα· καὶ τοῦ μὲν θεοῦ κα-
 θάπερ ἀκτῖνες αἱ ἐνέργειαι, τοῦ δὲ κόσμου ἀκτῖνες αἱ
 φύσεις, τοῦ δὲ ἀνθρώπου ἀκτῖνες αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῇ- 12
 μαι. καὶ αἱ μὲν ἐνέργειαι διὰ τοῦ κόσμου ἐνεργοῦσι καὶ
 ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον διὰ τῶν τοῦ κόσμου φυσικῶν ἀκτίνων,
 αἱ δὲ φύσεις διὰ τῶν στοιχείων, οἱ δὲ ἄνθρωποι διὰ τῶν 15
 23 τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. καὶ αὕτη ἡ τοῦ παντός ἐστι
 διοίκησις, ἡρτημένη ἐκ τῆς τοῦ ἐνὸς φύσεως καὶ διήκουσα
 δι' ἐνὸς τοῦ νοῦ. οὗ οὐδέν ἐστι θειότερον καὶ ἐνεργέστε- 18

2.3. κοινωνία δε... Stob. ecl. phys. I p. 764 Heeren. 4—6. αἱ
 δε — ζώων] sic Patr. Stob., om. ceteri. 7. 8. πάντων — ἐλάτ-
 τονα om. Stob. 10. 11. καθάπερ om. Patr. 11. ἀκτῖνες]
 sic Patr., om. ceteri. 18. οὗ] ἥς B, om. A Turn.

oportet precari, ut bonam sortiariis mentem; in praestantius quidem anima transit, in deterius vero non potest. communicatio vero est animarum, et communicant animae deorum cum humanis, humanae vero animabus brutorum. curam vero gerunt praestantiores mino-
 rum, dii quidem hominum, homines brutorum animalium, deus vero omnium. nam ipse omnibus est maior, omnia vero ipso sunt mi-
 nora. mundus quidem subiacet ipsi deo, homo vero mundo, bruta autem homini, deus vero supra omnia et circa omnia, et dei quidem velut radii sunt energiae, mundi vero radii sunt naturae, hominis vero radii artes et scientiae. et energiae quidem per mundum agunt et in homine per mundi physicos radios, naturae vero per elementa, homines autem per artes et scientias. et hoc est universi regimen, pendens ex unius natura et penetrans per unam mentem. qua nihil

ρον καὶ ἐνωτικώτερον ἀνθρώπων μὲν πρὸς τοὺς θεούς,
θεῶν δὲ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· οὗτός ἐστιν ὁ ἀγαθὸς
3 δαίμων. μακαρία ψυχὴ ἡ τούτου πληρεστάτη, κακοδαίμων
δὲ ψυχὴ ἡ τούτου κενή.

Τάτ. Πῶς τοῦτο πάλιν λέγεις, ὦ πάτερ;

6 Ἑρμῆς. Οἶει οὖν, ὦ τέκνον, ὅτι πᾶσα ψυχὴ νοῦν
ἔχει τὸν ἀγαθόν; περὶ γὰρ τούτου ἐστὶν ἡμῖν ὁ λόγος,
οὐ περὶ τοῦ ὑπηρετικοῦ, περὶ οὗ ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν
9 τοῦ καταπεμπομένου ὑπὸ τῆς δίκης. ψυχὴ γὰρ χωρὶς 24
τοῦ νοῦ οὔτε τι εἰπεῖν οὔτε τι ἔρξαι δύναται. πολλάκις
γὰρ ἐξέστη ὁ νοῦς τῆς ψυχῆς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ οὔτε
12 βλέπει ψυχὴ οὔτε ἀκούει, ἀλλ' ἀλόγῳ ζῶν ἔοικε. τηλι-
καύτη δύναμις ἐστι τοῦ νοῦ· ἀλλ' οὐδὲ νωτρεῖς ψυχῆς
ἀνέχεται, ἀλλὰ καταλείπει τὴν τοιαύτην ψυχὴν τῷ σώ-
15 ματι προσηρτημένην καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀγχομένην κάτω. ἡ
τοιαύτη δὲ ψυχὴ, ὦ τέκνον, νοῦν οὐκ ἔχει. ὅθεν οὐδ'
ἄνθρωπον δεῖ λέγειν τὸν τοιοῦτον. ὁ γὰρ ἄνθρωπος

2. δὲ om. A. 3. ante μακαρία Stob. add. οὗ ἄν, et post ψυχὴ
add. ἢ ἡ. 4. κενωτάτη Stob. 5. λέγεις πάλιν AB. 6. Οἶει]
Οἶσθα Patr. 7. τὸν] τὸ A. 8. περὶ ante οὗ] sic Patr., om. ceteri.
10. ἔρξαι] sic Stob., εἶρξαι ceteri. 11. ἐξέστη] ἐξήπτατο Patr.,
ἐξέπταται Stob. 13. 14. ἀλλ' — ἀνέχεται om. AB Turn. Fluss.
14. τοιαύτην ψυχὴν om. Stob. 15. προσκειμένην Stob. 17. λέ-
γειν] sic Patr., ἡγεῖσθαι Stob., λέγεσθαι ceteri.

est divinius et efficacius, nihil uniendi potentius homines quidem
ad deos, deos autem ad homines; hic est bonus daemon. felix anima
quae eo plena, infelix vero quae eo est vacua.

Tat. Quomodo hoc rursus dicis, o pater?

Hermes. Suspiscaris itaque, o fili, omnem animam mentem ha-
bere bonam? de hac enim est nobis sermo, non de ministro, quem
supra diximus ex iudicio deorsum demissum. anima namque sine
mente nec dicere quidquam, nec agere potest. saepe enim evolat
mens ex anima, et in illa hora neque cernit anima neque audit, sed
bruto animali est similis. tanta est potentia mentis. non autem
inertem animam sustinet, sed relinquit talem animam corpori anne-
xam et ab eo tractam deorsum. talis anima, o fili, mentem non
habet. quare talem neque hominem licet dicere. homo enim divi-

ζῶόν ἐστι θεῖον καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις οὐ συγκρίνεται
 τῶν ἐπιγείων, ἀλλὰ τοῖς ἄνω ἐν οὐρανῷ λεγομένοις θεοῖς.
 μᾶλλον δ' εἰ χρὴ τολμήσαντα εἰπεῖν τὸ ἀληθές, καὶ ὑπὲρ 3
 ἑκείνους ἐστὶν ὁ ὄντως ἄνθρωπος, ἢ πάντως γε ἰσοδυνα-
 25 μούσιν ἀλλήλοις. οὐδεὶς μὲν γὰρ τῶν οὐρανίων θεῶν
 ἐπὶ γῆς κατελεύσεται, οὐρανοῦ τὸν ὄρον καταλιπὼν, ὁ δὲ 6
 ἄνθρωπος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνει καὶ μετρεῖ αὐτόν,
 καὶ οἶδε ποῖα μὲν ἐστὶν αὐτοῦ ὑψηλὰ ποῖα δὲ ταπεινά,
 καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀκριβῶς μανθάνει· καὶ τὸ πάντων 9
 μεῖζον, οὐδὲ τὴν γῆν καταλιπὼν ἄνω γίνεται. τοσοῦτον
 μέγεθος ἐστὶν αὐτῷ τῆς ἐκτάσεως. διὸ τολμητέον ἐστὶν
 εἰπεῖν, τὸν μὲν ἄνθρωπον ἐπίγειον εἶναι θεὸν θνητόν, 12
 τὸν δὲ οὐράνιον θεὸν ἀθάνατον ἄνθρωπον. διόπερ διὰ
 τούτων τὰ πάντα διοικεῖται τῶν δύο, κόσμον καὶ ἀνθρώ-
 που, ὑπὸ δὲ τοῦ ἐνὸς τὰ πάντα. 15

1. ἄλλοις] ἀλόγοις Patr. || συγκρινόμενον Stob. 2. post ἐπι-
 γείων Patr. Stob. add. τισίν. 3. τολμήσαντας Patr. 5. οὐ-
 δεῖς] sic Patr. Stob., ὅστις ceteri. 6. καταλιπὼν] sic A Vergic.,
 καταλείπων Patr., καταλείπει et κατέλιπεν ceteri. 8. 9. καὶ
 οἶδε — μανθάνει om. Stob. 8. αὐτῷ Turn. Fluss. 11. αὐ-
 τοῦ A Patr. Stob. || ἐκτάσεως] ἐκστάσεως Stob., φύσεως Patr. ||
 διόπερ Stob. || ἐστὶν om. Patr. Stob. 13. post οὐράνιον libri
 repetunt εἶναι, om. Stob. 14. διοικεῖται om. Stob. errore typ.
 15. τὰ πάντα] desinit Stobaeus.

num animal est, neque brutis animalibus terrenis comparatur, sed
 iis qui sursum in caelo dicuntur dii. vel potius si debet audentius
 dici verum, etiam superior illis est, qui vere est homo, vel omnino
 aequipollent sibi invicem. nemo enim caelestium in terram descen-
 det, terminos caeli relinquens, homo vero etiam in caelum ascendit
 et illud metitur, et novit quatenus eius sint sublimia et quae infe-
 ra, et omnia alia exacte discit; quodque maius est, neque terram
 relinquens sursum fit. tam ampla est humanae naturae potestas.
 ideo audendum dicere, hominem quidem terrenum esse deum mor-
 talem, caelestem autem deum immortalem hominem. quare per haec
 duo singula reguntur, per mundum et hominem, ab uno vero omnia.

Νοῦς πρὸς Ἑρμῆν.

11

Νοῦς. Κατάσχεσ οὖν τοῦ λόγου, ᾧ τρισμέγιστε Ἑρμῆ, 1
3 καὶ μέμνησο τῶν λεγομένων· ὥς δέ μοι ἐπῆλθεν εἰπεῖν,
οὐκ ὀκνήσω.

Ἑρμῆς. Πολλὰ πολλῶν καὶ ταῦτα διάφορα περὶ τοῦ
6 παντὸς καὶ τοῦ θεοῦ εἰπόντων, ἐγὼ τὸ ἀληθές οὐκ ἔμα-
θον· σύ μοι περὶ τούτου, δέσποτα, διασάφησον· σοὶ γὰρ
ἂν μόνῳ πιστεύσαιμι τὴν περὶ τούτων φανέρωσιν.

9 Νοῦς. Ἀκουε, ᾧ τέκνον, ὥς ἔχει ὁ θεὸς καὶ τὸ 2
πᾶν. θεὸς ὁ αἰὼν ὁ κόσμος ὁ χρόνος ἡ γένεσις. ὁ θεὸς
αἰῶνα ποιεῖ, ὁ αἰὼν δὲ τὸν κόσμον, ὁ κόσμος δὲ τὸν χρό-
12 νον, ὁ χρόνος δὲ τὴν γένεσιν. τοῦ δὲ θεοῦ ὥσπερ οὐσία
ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, τὸ καλόν, ἡ εὐδαιμονία, ἡ σοφία, τοῦ

1. ante Νοῦς πρὸς Ἑρμῆν Patr. add. Ἑρμοῦ τοῦ τρισμέγιστου. ||
Νοῦς] sic B Patr., νοῦ reliqui. || Ἑρμῆ Patr. 3. λεχθέντων
Patr. || ὥς] ὁ Patr. 5. lemma Ἑρμῆς B supra ante ὥς δέ
ponit, corr. Tied. || ante Πολλὰ libri add. ἐπεὶ, om. Patr. 8. ante
μόνῳ libri add. καὶ, om. B. || τούτων] sic Patr., τούτου reliqui.
9. ante Ἀκουε A Turn. Fluss. add. ὁ χρόνος. 10. ὁ ante θεὸς
om. Patr. 11. τὸν ante χρόνον om. AB. 12. χρόνος] κόσμος
A. || τῆν om. AB.

Mens ad Hermetem.

Mens. Contine sermonem, o termaxime Hermes, et recordare
dictorum; quod vero mihi succurrit dicere, non tardabo.

Hermes. Cum multi multa eaque differentia de universo et de
deo dixerint, ego verum non didici; tu mihi, o domine, haec de-
clara; tibi enim soli credam horum declarationem.

Mens. Audi, o fili, quomodo se habeat deus et universum.
deus aevum mundus tempus generatio. deus aevum facit, aevum
vero mundum, mundus autem tempus. tempus vero generatio-
nem. dei quasi essentia est bonum, pulchrum, beatitudo, sapien-

δὲ αἰῶνος ἢ ταυτότης, τοῦ δὲ κόσμου ἢ τάξης, τοῦ δὲ χρόνου ἢ μεταβολή, τῆς δὲ γενέσεως ἢ ζωῇ καὶ ὁ θάνατος. ἐνέργειαι δὲ τοῦ θεοῦ νοῦς καὶ ψυχή, τοῦ δὲ 3 αἰῶνος διαμονή καὶ ἀθανασία, τοῦ δὲ κόσμου ἀποκατάστασις καὶ ἀνταποκατάστασις, τοῦ δὲ χρόνου αὐξήσις καὶ μείωσις, τῆς δὲ γενέσεως ποιότης. ὁ οὖν αἰὼν ἐν τῷ 6 θεῷ, ὁ δὲ κόσμος ἐν τῷ αἰῶνι, ὁ δὲ χρόνος ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ δὲ γενεσις ἐν τῷ χρόνῳ. καὶ ὁ μὲν αἰὼν ἔστηκε περὶ τὸν θεόν, ὁ δὲ κόσμος κινεῖται ἐν τῷ αἰῶνι, ὁ δὲ χρόνος 9 περαιοῦται ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ δὲ γενεσις γίνεται ἐν τῷ 3 χρόνῳ. πηγὴ μὲν οὖν πάντων ὁ θεός, οὐσία δὲ ὁ αἰὼν, ὕλη δὲ ὁ κόσμος· δύναμις δὲ τοῦ θεοῦ ὁ αἰὼν, ἔργον δὲ 12 τοῦ αἰῶνος ὁ κόσμος, γενόμενος οὐποτε καὶ ἀεὶ γινόμενος ὑπὸ τοῦ αἰῶνος· διὸ οὐδὲ φθαρήσεται ποτε, αἰὼν γὰρ ἄφθαρτος, οὐδὲ ἀπολεῖται τι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ, τοῦ 15 κόσμου ὑπὸ τοῦ αἰῶνος ἐμπεριεχομένου.

Ἑρμῆς. Ἡ δὲ τοῦ θεοῦ σοφία τίς ἐστι;

Νοῦς. Τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν καὶ ἡ εὐδαιμονία 18

3. ἐνέργεια AB Patr. 13. 14. γενόμενος AB. 17. 18. lemmata Ἑρμῆς et Νοῦς secundum Ficini versionem addidi.

tia, aeonis identitas, mundi autem ordo, temporis vero mutatio, generationis autem vita et mors. actus dei mens et anima, aeonis permanentia et immortalitas, mundi restitutio et destructio, temporis accretio et decretio, generationis qualitas. aevum ergo in deo, mundus in aevo, tempus in mundo, generatio in tempore. aevum quidem stat circa deum, mundus autem movetur in aevo, tempus terminatur in mundo, generatio fit in tempore. fons quidem omnium deus, essentia vero aevum, materia autem mundus; potentia dei aevum, opus aevi mundus, non aliquando sed semper generatus ab aevo; ideo neque corrumpetur unquam, aevum est enim incorruptibile, neque perdetur quidquam eorum, quae in mundo sunt, cum mundus ab aevo contineatur.

Hermes. Dei vero sapientia quanam est?

Mens. Bonum et pulchrum et beatitudo et omnis virtus et ae-

καὶ ἡ πᾶσα ἀρετὴ καὶ ὁ αἰὼν. κοσμεῖ οὖν τὴν ἀθανασίαν καὶ διαμονὴν ἐνθεις ὁ αἰὼν τῇ ὕλῃ. ἡ γὰρ ἐκείνης 4
 3 γένεσις ἤρτηται ἐκ τοῦ αἰῶνος, καθάπερ καὶ ὁ αἰὼν ἐκ τοῦ θεοῦ. ἡ γὰρ γένεσις καὶ ὁ χρόνος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῇ εἰσιν ὄντες διφυεῖς. ἐν μὲν οὐρανῷ ἀμετάβλητοι 6
 καὶ ἀφθαρτοί, ἐν δὲ γῇ μεταβλητοὶ καὶ φθαρτοί. καὶ τοῦ μὲν αἰῶνος ἡ ψυχὴ ὁ θεός, τοῦ δὲ κόσμου ἡ ψυχὴ ὁ αἰὼν, τῆς δὲ γῆς ὁ οὐρανός. καὶ ὁ μὲν θεὸς ἐν τῷ 9
 νῷ, ὁ δὲ νοῦς ἐν τῇ ψυχῇ, ἡ δὲ ψυχὴ ἐν τῇ ὕλῃ, πάντα δὲ ταῦτα διὰ τοῦ αἰῶνος. τὸ δὲ πᾶν τοῦτο σῶμα, ἐν ᾧ τὰ πάντα ἐστὶ σώματα, ψυχῆς πληρὴς ἐστίν, ἡ δὲ ψυχὴ 12
 πλήρης τοῦ νοῦ καὶ τοῦ θεοῦ. ἐντὸς μὲν αὐτὸ πληροῖ, ἐκτὸς δὲ περιλαμβάνει, ζωοποιοῦσα τὸ πᾶν. ἐκτὸς μὲν τοῦτο τὸ μέγα καὶ τέλειον ζῶον, τὸν κόσμον, ἐντὸς δὲ 15
 πάντα τὰ ζῶα. καὶ ἄνω μὲν ἐν τῷ οὐρανῷ διαμένονσα τῇ ταυτότητι, κάτω δὲ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν γένεσιν μεταβάλλουσα. συνέχει δὲ τοῦτον ὁ αἰὼν, εἴτε δι' ἀνάγκην εἴτε 5
 18 διὰ πρόνοιαν εἴτε διὰ φύσιν, καὶ εἴ τι ἄλλο οἶεται ἢ οἰή-

1. κοσμεῖ οὖν om. Patr. 7. ἡ ψυχὴ post κόσμου] sic Patr., om. reliqui. 11. ψυχῆς πληρὴς ἐστίν, ἡ δὲ] sic Patr., om. reliqui.

12. αὐτὸ] αὐτὴ B. 14. τὸ μέγα om. Patr.

vum. unde immortalitatem praestat aevum, perseverantiam materiae tradens. illius enim generatio pendet ex aeone, sicuti etiam aeon a deo. generatio enim et tempus in caelo et in terra sunt duplicis naturae, in caelo immutabiles et incorruptibiles, in terra mutabiles et corruptibiles. aeonis quidem anima est deus, mundi vero anima aeon, terrae anima caelum. et deus in mente, mens in anima, anima in materia, omnia per aeonem. universum autem hoc corpus, in quo cuncta sunt corpora, plenum est animae, anima autem plena est mentis et dei; intra ipsum replet, extra vero circumplectitur, vivificans universum; extra quidem magnum hoc et perfectum animal, ipsum mundum, intra vero animalia cuncta; sursum quidem in caelo permanens identitate, deorsum vero in terra generationem mutans. continet vero hunc mundum aeon, sive per necessitatem sive per providentiam sive per naturam, et si quid aliud putat sen pu-

σεταιί τις· τοῦτό ἐστι πᾶν ὁ θεὸς ἐνεργῶν· ἡ δὲ ἐνέργεια
 θεοῦ δύναμις οὕσα ἀνυπέρβλητος, ἥ οὔτε τὰ ἀνθρώπεια
 οὔτε τὰ θεῖα παραβάλλοι ἂν τις. διό, Ἑρμῆ, μηδέποτε 3
 τῶν κάτω μήτε τῶν ἄνω ὁμοίον τι ἡγήσῃ τῷ θεῷ, ἐπεὶ
 τῆς ἀληθείας ἐκπεσῇ. οὐδὲν γὰρ ὁμοίον τῷ ἀνομοίῳ καὶ
 μόνῳ καὶ ἐνί· καὶ μηδὲ ἄλλῳ τινὶ ἡγήσῃ τῆς δυνάμεως 6
 ἐγκλωρεῖν· τίς γὰρ μετ' ἐκείνων εἴτε ζωὴ καὶ ἀθανασία
 καὶ μεταβολὴ ποιότητος; τί δὲ αὐτοὺς ἄλλο ποιήσειεν;
 οὐ γὰρ ἀργὸς ὁ θεός, ἐπεὶ πάντα ἂν ἦν ἀργά· ἅπαντα 9
 γὰρ πλήρη τοῦ θεοῦ· ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἀρ-
 γία οὐδαμοῦ οὐδὲ ἐν τινὶ ἄλλῳ. ἀργία γὰρ ὄνομα κενόν
 6 ἐστὶ καὶ τοῦ ποιοῦντος καὶ τοῦ γινομένου. πάντα δὲ δεῖ 12
 γίνεσθαι καὶ ἀεὶ καὶ καθ' ἐκάστου τόπου ῥοπήν. ὁ γὰρ
 ποιῶν ἐν πᾶσιν ἐστίν, οὐκ ἐν τινὶ ἰδρυμένος, οὐδὲ ἐν τι
 ποιῶν, ἀλλὰ πάντα. δύναμις γὰρ ὧν ἐνεργῆς οὐκ ἀντάρ- 15
 κης ἐστὶ τοῖς γινομένοις, ἀλλὰ τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτῷ.
 θεάσαι δὲ δι' ἐμοῦ τὸν κόσμον ὑποκείμενον τῇ σῇ ὄψει,

3. περιβάλλοι A. 5. οὐδὲν] οὐ Patr. 7. 8. ζωὴ .. ἀθανα-
 σία .. μεταβολή] sic Tied., ζωῆς .. ἀθανασίας .. μεταβολῆς
 libri. 8. καὶ om. Patr. || post ἄλλο libri repetunt τι,
 expunxit Tied. 11. οὐδὲ ἐν τινὶ ἄλλῳ om. Patr. || καιρόν AB.
 13. ῥοπήν B, φύσιν Patr. 14. ἐν τι] ἐν τινὶ AB Verg. 15. οὐκ]
 καὶ Patr.

tabit aliquis; hoc universum deus operatur; operatio autem dei po-
 tentia existit insuperabilis, cui neque humana neque divina quis-
 piam comparaverit. ideo, o Hermes, neque inferiorum neque subli-
 mium simile quid putes esse deo, nam a veritate excideres. non
 enim simile quidquam dissimili et soli et uni; neque alii cuiquam
 putes potentia sua cedere; quae enim post illum vita et immortalitas
 et mutatio qualitatis? quid enim ipse aliud faceret? non enim otiosus
 est deus, quandoquidem cuncta forent otiosa; omnia namque plena
 dei; sed neque in mundo ullibi est otium neque in quoquam alio.
 otium enim nomen est vacuum et faciente et eo quod fit. omnia vero
 oportet fieri et semper et secundum loci naturam. effector enim
 in omnibus est, nec in aliquo resideus, neque unum quid faciens,
 sed omnia. nam cum sit potentia efficax non sufficiens est ad ea

τό τε κάλλος αὐτοῦ ἀκριβῶς κατανόησον, σῶμα μὲν ἀκή-
 ρατον, καὶ οὐ παλαιότερον οὐδέν, διὰ παντὸς δὲ ἀκμαῖον
 3 καὶ νέον καὶ μᾶλλον ἀκμαιότερον. ἰδὲ καὶ τοὺς ὑποκει- 7
 μένους ἑπτὰ κόσμους κεκοσμημένους τάξει αἰωνίῳ καὶ
 δρόμῳ διαφόρῳ τὸν αἰῶνα ἀναπληροῦντας, φωτὸς δὲ
 6 πάντα πλήρη, πῦρ δὲ οὐδαμοῦ, ἥ γὰρ φιλία καὶ ἡ σύγ-
 κρασις τῶν ἐναντίων καὶ τῶν ἀνομοίων φῶς γέγονε κα-
 ταλαμπόμενον ὑπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας, παντὸς ἀγα-
 9 θοῦ γεννήτορος καὶ πάσης τάξεως ἄρχοντος καὶ ἡγεμό-
 νος τῶν ἑπτὰ κόσμων· σελήνην δὲ ἐκείνων πρόδρομον
 πάντων, ὄργανον τῆς φύσεως, τὴν κάτω ὕλην μεταβάλ-
 12 λουσαν· τὴν τε γῆν μέσην τοῦ παντὸς ὑποστάθμην τοῦ
 καλοῦ κόσμου ἰδρυμένην, τροφὸν καὶ τιθηνήν τῶν ἐπι-
 γειῶν. θάσσαι δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀθανάτων ζώων
 15 ὅσον ἐστί, καὶ τὸ τῶν θνητῶν· μέσην δὲ ἀμφοτέρων,
 τῶν τε ἀθανάτων καὶ τῶν θνητῶν, τὴν σελήνην περι-
 πορευομένην. πάντα δὲ πλήρη ψυχῆς καὶ πάντα ὑπ' 8
 18 αὐτῆς ἰδίως κινούμενα, τὰ μὲν περὶ τὸν οὐρανόν, τὰ δὲ

2. post οὐδέν AB Turn. Fluss. add. ἔσται. 3. καὶ μᾶλλον ἀκμαιό-
 τερον om. Patr. 9. 10. ἀρχων καὶ ἡγεμὼν AB Vergic. 17.
 18. ὑπ' αὐτῆς ἰδίως] sic Patr., om. reliqui.

quae facta sunt; sed ea quae fiunt sub eo sunt. intueri per me mundum subiectum tuo aspectui, et pulchritudinem eius diligenter considera, corpus quidem immarcescibile, quo antiquius nihil, semper vigorosum et recens magisque vigorosum. inspicere et subiectos septem mundos, ornatos ordine aeterno et cursu differenti aeternitatem adimplentes, lumine omnia plena, ignem autem nullibi; amicitia enim et contemperatio contrariorum et dissimilium lumen factum est, illustratum a dei actu, omnis boni genitoris et omnis ordinis principis et ducis septem mundorum; lunam vero illorum praecursorem omnium, organum naturae, inferam materiam mutantem; terram vero in medio universi sedimentum pulchri mundi stabilitam, educatricem et nutricem terrenorum. conspice multitudinem quoque immortalium animalium quanta sit, et mortalium; mediam vero utrorumque, immortalium et mortalium, lunam circumeuntem.

περὶ τὴν γῆν, καὶ μήτε τὰ δεξιὰ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ
 μήτε τὰ ἀριστερὰ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μήτε τὰ ἄνω κάτω
 μήτε τὰ κάτω ἄνω. καὶ ὅτι πάντα ταῦτα γεννητά, ὧ³
 φίλτατε Ἑρμῆ, οὐκ ἔτι ἐμοῦ χρήζεις μαθεῖν· καὶ γὰρ
 σώματά ἐστι καὶ ψυχὴν ἔχει καὶ κινεῖται. ταῦτα δὲ εἰς
 ἐν συνελθεῖν ἀδύνατον χωρὶς τοῦ συνάγοντος. δεῖ οὖν 6
 9 *τινα εἶναι τοῦτον καὶ τοιοῦτον πάντως ἓνα. διαφόρων*
γὰρ καὶ πολλῶν οὐσῶν τῶν κινήσεων καὶ τῶν σωμα-
των οὐχ ὁμοίων, μιᾶς δὲ κατὰ πάντων ταχύτητος τε-
ταγμένης, ἀδύνατον δύο ἢ πλείους ποιητὰς εἶναι. μία
γὰρ ἐπὶ πολλῶν οὐ τηρεῖται τάξις· ζῆλος δὲ τοῖς
ἀσθενεστέροις παρέψεται τοῦ κρείττονος καὶ ἐριουσι. καὶ 12
εἰ ἕτερος ἦν ὁ ποιητὴς τῶν μεταβλητῶν ζώων καὶ θνη-
τῶν, ἐπεθύμησεν ἂν καὶ ἀθανάτους ποιῆσαι, ὥσπερ καὶ
ὁ τῶν ἀθανάτων θνητούς. φέρε δὴ εἰ καὶ δύο εἰσί, 15

6. ἐν] ἓνα A. 7. τοιοῦτον om. AB Turn. || εἶναι τοιοῦτον
 καὶ πάντως Verg. Fluss. || ante διαφόρων AB Turn. Fluss.
 add. ἐν. 12. ἀσθενεστέροις] πολλοῖς AB Turn. Fluss. || παρ-
 ἔπεται AB. || καὶ ante ἐριουσι] ὅθεν ἐριδες Patr. || ἐριουσι] ἐρῶ
 σοι AB Patr., ἐρῶσι Verg. 14. 15. ἀθανάτους et θνητούς.] sic B
 Patr., ἀθάνατα et θνητά. A Turn. Fluss. 15. εἰ] ὅτι AB, ὅτι εἰ
 Patr.

omnia plena sunt animae et omnia ab ea proprie mota, haec quidem
 circa caelum, illa vero circa terram, neque dextra in sinistram ne-
 que sinistra in dextram neque supera ad infera neque infera ad
 supera. et haec omnia genita esse, o amantissime Hermes, non am-
 plius me indiges addiscere; etenim corpora sunt et animam habent
 et moventur. haec autem in unum coire nequeunt sine congrega-
 tore. oportet igitur aliquem esse hunc et talem omnino unum.
 nam cum differentes et multae sint motiones et corpora non similia
 et una velocitas in omnibus ordinata, impossibile est duos aut plu-
 res factores esse. unus enim in multis non servatur ordo; aemu-
 latio namque infirmiorum in praestantiorum consequeretur, unde
 contentiones. et si alius esset factor mutabilium animalium et mor-
 talium, concupisceret etiam immortalia facere, sicuti factor immor-
 talium mortalia. age vero, quodsi etiam duo sint, cum una sit

μῖας οὐσης τῆς ὕλης καὶ μῖας τῆς ψυχῆς, παρὰ τίνι ἂν
 αὐτῶν ἡ χορηγία τῆς ποιήσεως; εἰ δέ τι καὶ παρὰ ἄμ-
 3 φροτέροις, παρὰ τίνι τὸ πλεῖον μέρος; οὕτω δὲ νόει, ὥς 10
 παντὸς σώματος ζῶντος ἐξ ὕλης καὶ ψυχῆς τὴν σύστασιν
 ἔχοντος, καὶ τοῦ ἀθανάτου καὶ τοῦ θνητοῦ καὶ τοῦ ἀλό-
 6 γου. πάντα γὰρ σώματα ζῶντα ἐμψυχα, τὰ δὲ μὴ ζῶντα
 ὕλη πάλιν καθ' ἑαυτήν ἐστι. καὶ ψυχὴ ὁμοίως καθ'
 ἑαυτήν τῷ ποιητῇ παρακειμένη, τῆς ζωῆς αἰτία· τῆς δὲ
 9 ζωῆς πάσης αἴτιος ὁ τῶν ἀθανάτων.

Ἑρμῆς. Πῶς οὖν καὶ τὰ θνητὰ ζῶα ἄλλα τῶν
 θνητῶν; πῶς δὲ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀθανασίαν ποιοῦν τὰ
 12 ζῶα μὴ ποιεῖ;

Νοῦς. Καὶ ὅτι μὲν ἐστὶ τις ὁ ποιῶν ταῦτα δῆλον· 11
 ὅτι δὲ καὶ εἰς φανερώτατον. καὶ γὰρ μία ψυχὴ καὶ μία
 15 ζωὴ καὶ μία ὕλη.

Ἑρμῆς. Τίς δὲ οὗτος;

1. καὶ μῖας τῆς ψυχῆς om. Patr. 2. παρὰ] περὶ A. 9. πά-
 σης] sic B, πᾶς A Turn. Fluss., πῶς Patr. 10. sqq. personarum
 distinctionem ex Tied. sumpsit. 11. θνητῶν] ἀθανάτων. Tied.
 11. 12. τὰ ζῶα] sic Patr., τὰ ζώων AB, ζῶον reliqui. 12. ποι-
 εῖν AB. 14. δὲ om. A.

materia et una anima, penes quemnam eorum erogatio erit factionis? et si quid apud utrosque, penes quem maior pars? sic vero cogita, omne corpus vivens ex materia et anima consistentiam habere, tam immortale quam mortale et irrationale. omnia namque corpora viventia animata sunt, non viventia vero nuda per se materia. et anima similiter per se ipsam factori accedens, vitae caussa; omnis autem qui vitae caussa est immortalium caussa est.

Hermes. Quomodo ergo et mortalia animalia alia sunt a mortalibus? quomodo et immortale et immortalitatem efficiens animalia non facit?

Mens. Quod quidem aliquis sit haec efficiens, certum; quod etiam unus, clarissimum. etenim una anima et una vita et una materia.

Hermes. Quis vero hic?

Νοῦς. Τίς δὲ ἂν ἄλλος, -εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; τίς γὰρ
 ἂν ἄλλῳ πρόποι ζῶα ἐμψυχα ποιεῖν, εἰ μὴ μόνῳ τῷ θεῷ;
 εἷς οὖν θεός. γελοιότατον δέ, εἰ τὸν μὲν κόσμον ὁμο- 3
 λόγησας ἓνα εἶναι καὶ τὸν ἥλιον ἓνα καὶ τὴν σελήνην
 μίαν καὶ θειότητα μίαν, αὐτὸν δὲ τὸν θεὸν πόστον εἶναι
 12 θέλεις; πάντα οὖν αὐτὸς ποιεῖ ἐν πολλοῖς· καὶ τί μέγα 6
 τῷ θεῷ, ζῶην καὶ ψυχὴν καὶ ἀθανασίαν καὶ μεταβολὴν
 ποιεῖν, σοῦ τοσαῦτα ποιούντος; καὶ γὰρ βλέπεις καὶ λα-
 λεῖς καὶ ἀκούεις καὶ ὀσφραίνῃ καὶ γεύεις καὶ ἄπτῃ καὶ 9
 περιπατεῖς καὶ νοεῖς καὶ πνεῖς· καὶ οὐχ ἕτερος μὲν ἐστὶν
 ὁ βλέπων, ἕτερος δὲ ὁ ἀκούων, ἕτερος δὲ ὁ λαλῶν, ἄλλος
 δὲ ὁ ἀπτόμενος, ἄλλος δὲ ὁ ὀσφραυνόμενος, ἄλλος δὲ ὁ πε- 12
 ριπατῶν, καὶ ἄλλος ὁ νοῶν καὶ ἄλλος ὁ ἀναπνέων· ἀλλὰ
 εἷς ὁ ταῦτα πάντα ποιῶν. ἀλλὰ οὐδὲ δυνατὰ ἐκεῖνα χω-
 ρίς τοῦ θεοῦ εἶναι. ὥσπερ γάρ, ἂν τούτων καταργηθῇς, 15
 οὐκ ἔτι ζῶων εἶ, οὕτως οὐδ' ἂν ἐκείνων καταργηθῇ ὁ

1. εἷς om. AB. 3. γελοιότατον δέ, εἰ] sic B, turbato ordine
 editi. 3. 4. ὁμολόγησεν A, ὁμολογήσομαι B. 4. ἓνα ante εἶναι]
 ἀεὶ AB. 6. πολλοῖς] πολλῶ A Turn. || post πολλοῖς AB Turn.
 Fluss. add. γελοιότατον. 9. ὀσφραίνεις Patr. || καὶ γεύεις] sic
 Patr., om. reliqui. 14. ποιῶν] sic Tied., om. reliqui. || οὐδὲ]
 οὐ A.

Mens. Quisnam alius, nisi unus deus? cuinam alii convenit ani-
 malia animata facere, nisi ipsi deo? unus ergo deus. ridiculosissi-
 mum autem, si fatearis unum esse mundum et solem unum et lunam
 unam et deitatem unam, ipsum vero deum quotum esse vis? cuncta
 ergo unus ipse facit in multis; sed quid magnum deo, vitam et ani-
 mam et immortalitatem et mutationem facere, cum tu tot res facias?
 etenim et cernis et loqueris et audis et odoras et gustas et tangis
 et ambulas et intelligis et spiras; nec alius est qui videt, alius qui
 audit, alius qui loquitur, alius qui tangit, alius qui olfacit, alius qui
 ambulat, alius qui intelligit, alius qui respirat; sed unus, qui haec
 omnia facit. neque possibile est sine deo illa esse. sicuti enim,
 si ab his otiere, non amplius animal es, sic si ab illis otietur deus,
 quod nefas est dicere, non amplius est deus. si enim demonstra-

θεός, ὃ μὴ θέμις ἐστὶν εἰπεῖν, οὐκ ἔτι ἐστὶ θεός. εἰ γάρ 13
 ἀποδεδείκται μηδὲν δυνάμενον εἶναι . . . , πόσῳ μᾶλλον
 3 ὁ θεός. εἰ γάρ τί ἐστιν ὃ μὴ ποιεῖ, εἰ θέμις εἰπεῖν, ἀτε-
 λής ἐστιν. εἰ δὲ μήτε ἀργός ἐστι, τέλειος δέ, ἄρα πάντα
 ποιεῖ. πρὸς ὀλίγον δ' ἂν μοι σεαυτὸν ἐπιδῶς, ὦ Ἑρμῆ,
 6 ῥάδιον νοήσεις τὸ τοῦ θεοῦ ἔργον ἐν ὧν, ἵνα πάντα γί-
 νηται τὰ γινόμενα ἢ τὰ ἅπαξ γεγονότα ἢ τὰ μέλλοντα
 γίνεσθαι. ἔστι δὲ τοῦτο, ὦ φίλτατε, ζωή, τοῦτο δὲ ἐστι
 9 τὸ καλόν, τοῦτό ἐστι τὸ ἀγαθόν, τοῦτό ἐστιν ὁ θεός.

Εἰ δὲ καὶ ἔργῳ αὐτὸ θέλεις νοῆσαι, ιδέ, τί σοι ἐγγί- 14
 νεται θέλοντι γεννῆσαι. ἄλλ' οὐκ ἐκείνῳ τοῦτο ὅμοιον,
 12 ἐκεῖνος ἄρα οὐχ ἤδεται. οὐδὲ γὰρ ἄλλον ἔχει συνεργόν.
 αὐτουργὸς γὰρ ὧν ἀεὶ ἐστὶν ἐν τῷ ἔργῳ, αὐτὸς ὧν ὁ
 ποιεῖ. εἰ γὰρ χωρισθεῖη αὐτοῦ, πάντα μὲν συμπεσεῖσθαι,
 15 πάντα δὲ τεθνήξεσθαι ἀνάγκη, ὥς μὴ οὔσης ζωῆς· εἰ δὲ
 πάντα ζῶα, μία δὲ καὶ ἡ ζωή, εἰς ἄρα καὶ ὁ θεός. καὶ
 πάλιν εἰ πάντα ζῶά ἐστι, καὶ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ
 18 ἐν τῇ γῇ, μία δὲ κατὰ πάντων ζωὴ ὑπὸ τοῦ θεοῦ γίνε-

2. post εἶναι excidisse videtur χωρὶς τοῦ θεοῦ. 3. εἰ ante θέμις]
 καὶ εἰ μὴ AB Turn. Fluss. 6. ἐν ὧν] ἀναγκαῖον Patr. 12. ἄλλο
 AB Turn. 16. ζῶα] ζεῖ Patr. || ἄρα om. Patr.

tum est nihil esse posse . . . , quanto magis deus. nam si quid est, quod ille non faciat, si fas est dicere, imperfectus est. si vero non otiosus est sed perfectus, ergo omnia facit. parumper mihi te praebe, o Hermes, facilius intelliges dei opus esse unum, ut omnia fiant quae fiunt vel semel facta vel futura. haec autem, o carissime, vita est, hoc pulchrum, hoc bonum, hic ipse deus.

Si vis etiam opere id intelligere, vide quid tibi generare volenti contingat. non attamen illi hoc simile, nimirum ipse non oblectatur. neque alium habet operis consortem. nam cum per se sit effector semper est in opere, ipse id existens quod facit. nam si ab eo separaretur, omnia corruere, omnia emori est necessarium, utpote vita non existente; sed si omnia vivunt, et una fit etiam vita, unus etiam deus. et rursus si omnia vivunt, et quae in caelo sunt et quae in terra, una vero in omnibus vita a deo fit, et haec est deus,

- ται, καὶ αὕτη ἐστὶν ὁ θεός, ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἅρα γίνεται πάντα. ζωὴ δέ ἐστιν ξυνωσις νοῦ καὶ ψυχῆς, θάνατος δὲ οὐκ ἀπώλεια τῶν συναχθέντων, διάλυσίς δὲ τῆς ἐνώσεως. 3
- 15 Ἔστι τοίνυν εἰκὼν τοῦ θεοῦ ὁ αἰὼν, τοῦ δὲ αἰῶνος ὁ κόσμος, τοῦ δὲ κόσμου ὁ ἥλιος, τοῦ δὲ ἡλίου ὁ ἄνθρωπος. τὴν δὲ μεταβολὴν θάνατον οἱ λαοὶ φασιν εἶναι 6 διὰ τὸ μὲν σῶμα διαλύεσθαι, τὴν δὲ ζωὴν εἰς τὸ ἀφανὲς χωρεῖν αὐτοῦ διαλυομένου. τούτῳ τῷ λόγῳ, φίλτατέ μοι Ἑρμῆ, καὶ τὸν κόσμον, ὡς ἀκούεις, φημί μεταβάλλεσθαι, 9 διὰ τὸ γίνεσθαι μέρος αὐτοῦ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν τῷ ἀφανεῖ, μηδέποτε δὲ διαλύεσθαι. καὶ ταῦτά ἐστι τὰ τοῦ κόσμου πάθη, δινήσεις τε καὶ κρύψεις· καὶ 12
- 16 ἡ μὲν δίνησις στροφή, ἡ δὲ κρύψις ἀνανέωσις. παντόμορφος δέ ἐστιν ὁ κόσμος, οὐ τὰς μορφὰς ἐκτὸς κειμένης ἔχων, ἐν ἑαυτῷ δὲ αὐτὸς μεταβάλλων. ἐπεὶ οὖν ὁ 15 κόσμος παντόμορφος γέγονεν, ὁ ποιήσας τί ἂν εἴη; ἄμορ-

6. οἱ λαοί] sic Patr., om. reliqui. 8. αὐτοῦ] sic Tied., τοῦ A Turn. Fluss., τὰ B, om. Patr. || διαλυόμενα B, om. Patr. 9. post κόσμον libri add. δεισιδαίμων, om. Patr. || φημί] εἰ φημι B. 11. δὲ om. A Turn. Fluss. || λύεσθαι Patr. 14. ὁ κόσμος om. AB Turn. Fluss. 14. 15. ἐκτὸς κειμένης] sic Patr., ἐκκειμένης A Verg., ἐγκειμένης B Turn. Fluss. 15. ἔχει Patr. || μεταβάλλει Patr.

a deo igitur fiunt omnia. vita vero unio est mentis et animae, mors vero non est perditio eorum quae coierunt, sed solutio unionis.

Est igitur imago dei aeon, aeonis mundus, mundi sol, solis homo. mutationem vero mortem homines dicunt eo, quod corpus quidem solvitur, vita vero eo dissoluto in obscurum abit. hoc sermone, o dilectissime mihi Hermes, etiam mundum, ut audis, dico mutari eo, quod pars eius aliqua fiat quotidie invisibilis, nunquam tamen solvi. et hae sunt mundi passionēs, vertigines occultationes; et vertigo quidem est revolutio, occultatio vero renovatio. omniformis vero est mundus, non quidem formas extra se habens, sed in se ipso mutans. cum igitur mundus omniformis sit, factor eius quidnam erit? informis quidem non erit; si vero ipse omniformis, similis erit

φρος μὲν γὰρ μὴ γένοιτο· εἰ δὲ καὶ αὐτὸς παντόμορφος,
 ὁμοιος ἔσται τῷ κόσμῳ. ἀλλὰ μίαν ἔχων μορφήν κατὰ
 3 τοῦτο ἐλάττων ἔσται τοῦ κόσμου. τί οὖν φραμεν αὐτὸν
 εἶναι, μὴ εἰς ἀπορίαν τὸν λόγον περιστήσωμεν; οὐδὲν
 γὰρ ἄπορον περὶ τοῦ Θεοῦ νοοῦμενον. μίαν οὖν ἔχει
 6 ἰδέαν, ἣτις ἐστὶν αὐτοῦ ἰδία, ἣτις ταῖς ὕψεσιν οὐχ ὑπο-
 σταίη ἀσώματος, καὶ πάσας διὰ τῶν σωμάτων δείκνυσι.
 καὶ μὴ θαυμάσης; εἰ ἔστι τις ἀσώματος ἰδέα. ἔστι γὰρ 17
 9 ὥσπερ ἡ τοῦ λόγου; καὶ ἐν ταῖς γραφαῖς ἀκρωρεῖται. ὁρῶν-
 ται μὲν γὰρ πάνυ ἐξέχουσαι, λεῖται δὲ τῇ φύσει καὶ ὁμα-
 λαί εἰσι παντελῶς. ἐννόησον δὲ τὸ λεγόμενον τολμηρό-
 12 τερον, ἀληθέστερον δέ· ὥσπερ γὰρ ὁ ἄνθρωπος χωρὶς
 ζωῆς οὐ δύναται ζῆν, οὕτως οὐδὲ ὁ Θεὸς δύναται ζῆν μὴ
 ποιῶν τὸ ἀγαθόν. τοῦτο γὰρ ὥσπερ ζωὴ καὶ ὥσπερ κί-
 15 νησίς ἐστι τοῦ Θεοῦ, κινεῖν τὰ πάντα καὶ ζωοποιεῖν. ἐνια 18
 δὲ τῶν λεγομένων ἰδίαν ἐννοιαν ἔχειν ὀφείλει· οἷον ὁ
 λέγω νόησον· πάντα ἐστὶν ἐν τῷ Θεῷ, οὐχ ὡς ἐν τόπῳ
 18 κείμενα· ὁ μὲν γὰρ τόπος καὶ σῶμά ἐστι καὶ ἀκίνητον,

3. αὐτὸν om. A. 6. ἰδέαν, ἣτις] εἰ δὲ ἄν εἴ τις A, εἰ δ' εἴη,
 τίς B. 8. τις om. Patr. 13. ζῆν ante μὴ om. AB Turn.
 Fluss. 18. ante ἀκίνητον AB repetunt σῶμα.

mundo. sed unam habens formam, quod ad hoc minor erit mundo.
 quid ergo ipsum esse dicimus, ne sermonem in dubium iniciamus?
 nihil enim dubium est, quod de deo intelligitur. unam ergo habet
 ideam, quae eius est propria, quae visum, quia est incorporea, non
 subit, sed omnes per corpora ostendit. neque mireris, si qua est
 incorporea idea. est enim qualis dictionis et in scripturis margi-
 nes. cernuntur namque valde sustolli, glabrae tamen natura et ae-
 quales sunt prorsus. percipe vero quod audacius dicitur, verius
 tamen; sicuti enim homo sine vita non potest vivere, sic neque deus
 potest vivere, nisi faciat bonum. hoc enim tamquam vita et motio
 est dei, movere cuncta et vivificare. quaedam verò dictorum pro-
 prium conceptum habere debent; quid autem dico percipe; omnia
 sunt in deo, non ut in loco iacentia; locus enim et corpus est et
 immobilis, et iacentia motionem non habent. iacent enim aliter in

καὶ τὰ κείμενα κίνησιν οὐκ ἔχει. κεῖται γὰρ ἄλλως ἐν
 ἄσωμάτῳ, ἄλλως ἐν φαντασίᾳ· νόησον τὸν περιέχοντα
 τὰ πάντα, καὶ νόησον, ὅτι τοῦ ἄσωμάτου οὐδέν ἐστι πε- 3
 ριεκτικώτερον οὐδὲ ταχύτερον οὐδὲ δυνατώτερον, αὐτὸ δὲ
 πάντων περιεκτικώτατον καὶ ταχύτατον καὶ δυνατώτατον.
 19 καὶ οὕτω νόησον ἀπὸ σεαυτοῦ καὶ κέλευσόν σου τῇ ψυχῇ 6
 Ἰνδικὴν πορευθῆναι, καὶ ταχύτερόν σου τῆς κελεύσεως
 ἐκεῖ ἔσται· μετελθεῖν δὲ αὐτῇ κέλευσον ἐπὶ τὸν ὠκεανόν,
 καὶ ἐκεῖ πάλιν ταχέως ἔσται, οὐχ ὡς μεταβᾶσα ἀπὸ τό- 9
 που εἰς τόπον, ἀλλ' ὡς ἐκεῖ οὔσα· κέλευσον δὲ αὐτῇ καὶ
 εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπτιῆναι, καὶ οὐδὲ πτερῶν δεηθήσεται,
 ἀλλ' οὐδὲ αὐτῇ οὐδὲν ἐμπόδιον, οὐ τὸ τοῦ ἡλίου πῦρ, 12
 οὐχ ὁ αἰθέρ, οὐχ ἡ δίνη, οὐδὲ τὰ τῶν ἄλλων ἀστέρων
 σώματα· πάντα δὲ διατεμοῦσα ἀναπτιῆσεται μέχρι τοῦ
 ἐσχάτου σώματος. εἰ δὲ βουληθείης καὶ αὐτὸ ὅλον δι- 15
 αρρηξασθαι, καὶ τὰ ἐκτός, εἰ γέ τι ἐκτός τοῦ κόσμου,

1. οὐκ om. B. || κινεῖται (corr. κεῖται) B. 2. ἄλλως ἐν
 om. AB Turn. Fluss. 3. 4. περιουσιτικὸν AB Turn. Fluss.
 5. περιεκτικώτατον] καὶ ἀπεριόριστον AB Turn. Fluss.
 7. Ἰνδικήν] sic Patr., ἦν δὲ (δεῖ) καὶ AB, ἐκεῖσε Turn. Fluss., εἰς
 ἦν δὲ καὶ Vergic. 9. καὶ] οὕτως Fluss. || μεταβάσει Patr.
 9. 10. μεταβᾶσα — ἀλλ' ὡς om. A. 12. τὸ om. B. 13. ante
 δίνη Tied. add. τοῦ ἡλίου. || οὐδὲ] οὐχὲ AB Turn. Fluss.
 14. ἀναβήσεται Verg.

incorporeo, aliter in phantasia; concipe eum, qui omnia continet, et
 percipe, quod incorporei nihil est capacius neque velocius neque
 potentius, ipsum verò capacissimum et velocissimum et potentissi-
 mum. et ita apud te ipsum speculari et praecipe animae tuae, ut
 in Indiam vadat, et celerius tua iussione illic erit; transire eam iube
 ad Oceanum, et ibi rursus cito erit, non tamquam a loco in locum
 delata, sed velut ibi existens. iube ipsam et in caelum evolare,
 neque alis egebit, neque ei ullum erit impedimentum, non solis
 ignis, non aether, non vertigo, neque aliorum astrorum corpora;
 sed omnia perscindens ascendet usque ad postremum corpus. quod-
 si hoc universum volueris perrumpere, et quae extra (si quidem

θεάσασθαι, ἔξεστί σοι. ἰδὲ ὅσην δύναμιν, ὅσον τάχος 20
 ἔχεις· σὺ τὰ σύμπαντα δύνασαι ταῦτα, ὁ θεὸς δὲ οὐ;
 3 τοῦτον οὖν τὸν τρόπον νόησον τὸν θεόν, ὥσπερ νοήματα
 πάντα ἐν ἑαυτῷ ἔχειν, τὸν κόσμον αὐτὸν ὅλον. ἐὰν οὖν
 μὴ σεαυτὸν ἐξισιάσῃς τῷ θεῷ, τὸν θεὸν νοῆσαι οὐ δύνα-
 6 σαι· τὸ γὰρ ὁμοίον τῷ ὁμοίῳ νοητόν. συναύξησον σε-
 αυτὸν τῷ ἀμετρήτῳ μεγέθει, παντὸς σώματος ἐκπηδήσας
 καὶ πάντα χρόνον ὑπεράρας αἰὼν γενοῦ, καὶ νοήσεις τὸν
 9 θεόν· μηδὲν ἀδύνατον ἐν σεαυτῷ ὑποστήσάμενος σεαυτὸν
 ἡγήσαι ἀθάνατον καὶ πάντα δυνάμενον νοῆσαι, πᾶσαν
 μὲν τέχνην, πᾶσαν δὲ ἐπιστήμην, παντὸς ζώου ἥθος.
 12 παντὸς δὲ ὕψους ὑψηλότερος γενοῦ καὶ παντὸς βάθους
 ταπεινότερος. πάσας δὲ τὰς αἰσθήσεις τῶν ποιητῶν
 σύλλαβε ἐν σεαυτῷ, πυρός, ὕδατος, ξηροῦ καὶ ὑγροῦ· καὶ
 15 ὁμοῦ πανταχῇ εἶναι, ἐν γῇ, ἐν θαλάττῃ, ἐν οὐρανῷ, μη-
 δέπω γεγενῆσθαι, ἐν τῇ γαστρὶ εἶναι, νέος, γέρων, τεθνη-
 κέναι, τὰ μετὰ τὸν θάνατον· καὶ ταῦτα πάντα ὁμοῦ

2. σὺ τὰ σύμπαντα] sic Patr., εἶτα σὺ μὲν reliqui. 6. τῷ
 ὁμοίῳ] sic Verg. Patr., τῶν ὁμοίων reliqui. 12. ὑψηλότερος A
 Patr. 13. ποιημάτων Patr.

quid extra sit) speculari, tibi licet. intuerē, quantam vim, quantam
 celeritatem habeas. tu omnia haec potes, deus autem nequaquam?
 hoc ergo modo contemplare deum, tamquam intellectiones omnes
 in se habere, mundum universum. si ergo te ipsum non aequiparas
 deo, denique intelligere non potes; simile enim simili intelligibile est.
 augeas te immensa magnitudine, ab omni corpore exiliens et totum
 tempus superans aevum fias, et intelliges deum; nihil impossibile in
 te ipso stabiliens, te ipsum puta immortalem et omnia potentem
 intelligere, omnem artem, omnem scientiam, omnis animalis morem.
 omni altitudine altior fias et omni profunditate depressior. omnes
 sensus eorum, quae facta sunt, comprehende in te, ignis, aquae,
 sicci, humidi; et simul ubique esse, in terra, in mari, in caelo,
 nondum te natum esse, in utero te esse, iuvenem, senem, obiisse,
 ea quae post obitum; et haec omnia simul intelligens, tempora, loca,

νοήσας, χρόνους, τόπους, πράγματα, ποιότητας, ποσότη-
 21 τας, δύνασαι νοῆσαι τὸν Θεόν. ἐὰν δὲ κατακλείσῃς σου
 τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι καὶ ταπεινώσῃς αὐτὴν καὶ εἴ- 3
 πῃς, οὐδὲν νοῶ, οὐδὲν δύναμαι, φοβοῦμαι τὴν θάλασσαν,
 εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβῆναι οὐ δύναμαι, οὐκ οἶδα τίς ἤμην,
 οὐκ οἶδα τίς ἔσομαι, τί σοὶ καὶ τῷ Θεῷ; οὐδὲν γὰρ δύ- 6
 νασαι τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν, φιλοσώματος καὶ κακῶς
 ὄν, νοῆσαι· ἡ γὰρ τελεία κακία τὸ ἀγνοεῖν τὸ Θεῖον, τὸ
 δὲ δύνασθαι γινῶναι καὶ θελῆσαι καὶ ἐλπίζειν ὁδὸς ἐστὶν 9
 εὐθεΐα, ἰδίᾳ τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ φέρουσα, καὶ ῥαδία· ὁδεύ-
 οντί σοι πανταχοῦ συναντήσῃ, πανταχοῦ ὁφθήσεται, ὅπου
 τε καὶ ὅτε οὐ προσδοκᾷς, γρηγοροῦντι, κοιμωμένῳ, πλέ- 12
 οντι, ὁδεύοντι, νυκτός, ἡμέρας, λαλοῦντι, σιωπῶντι· οὐδὲν
 γάρ ἐστιν ὃ οὐκ ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θείου.

22 Ἑρμῆς. Ἀόρατος ὁ Θεός;

15

1. νοήσεις AB Verg. Patr. 2. ante δύνασαι Patr. add. οὐπω.
 3. ξαυτήν A. 5. ἤμην] εἰμί Patr. 7. τὸν καλὸν καὶ ἀγα-
 θόν A. 8. τελεία κακία] τρισκακία Patr. || τὸ Θεῖον] τὸν
 Θεόν Patr. 10. post εὐθεΐα Patr. add. καὶ θεΐα. 12. γρη-
 γοροῦντι, κοιμωμένῳ om. A. 14. εἰκὼν τοῦ Θεοῦ] sic Patr.,
 ἐν εἰκόνι ταφῆς reliqui. || post Θεοῦ Patr. add. εἶτα φῆς.
 15. et p. 99 v. 1. personarum distinctionem ex Ficini versione addidi.

res, qualitates, quantitates, sic poteris intelligere deum. si vero
 incluseris animam tuam in corpore et humilem eam feceris et dixe-
 ris, nihil intelligo, nihil possum, timeo mare, in caelum scandere
 non possum, nescio quis fuerim, nescio quis fiam, quid tibi cum deo?
 nihil enim potes pulchrorum et bonorum intelligere, cum corpus
 ames et malus sis. extrema vero pravitas est ignorare deum, nosse
 vero et velle et sperare posse via est recta, propria boni et plana
 et facilis; itineranti tibi ubique occurret et ubique cernetur, ubi et
 quando non exspectas, vigilantī, dormienti, naviganti, itineranti, noctu,
 interdiu, loquenti, tacenti; nihil est enim, quod non sit imago dei.

Hermes. Invisibilis est deus?

Νοῦς. Εὐφήμησον. καὶ τίς αὐτοῦ φανερώτερος; δι'
 αὐτὸ τοῦτο πάντα ἐποίησεν, ἵνα διὰ πάντων αὐτὸν βλέ-
 3 πῃς. τοῦτό ἐστι τὸ ἀγαθὸν τοῦ θεοῦ, τοῦτο δὲ αὐτοῦ
 ἀρετή, τὸ αὐτὸν φαίνεσθαι διὰ πάντων. οὐδὲν γὰρ ἀό-
 ρατον οὐδὲ τῶν ἀσωμάτων· νοῦς ὁρᾶται ἐν τῷ νοεῖν, ὁ
 6 θεὸς ἐν τῷ ποιεῖν. ταῦτά σοι ἐπὶ τοσοῦτον πεφανέρω-
 ται, ὥ τρισμαίγιστε. τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὁμοίως κατὰ σε-
 αὐτὸν νόει καὶ οὐ διαψευσθήσῃ.

1. φανερώτατος AB Turn. Fluss.
 Fluss.

4. 5. ὁρατὸν AB Turn.

Mens. Bene ominare. quis eo manifestior? ob hoc ipsum omnia
 fecit, ut per omnia eum cernas. hoc est bonum dei, hoc eius vir-
 tus, ut ipse cernatur per omnia. nihil enim invisibile neque incor-
 poreorum quid; intellectus cernitur in intelligendo, deus in faciendo.
 haec tibi in tantum palam facta sunt, o Trismegiste. alia vero
 omnia similiter per te ipsum speculare et non errabis.

9

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμαίγιστου
 περὶ νοῦ κοινοῦ πρὸς Τάτ.

12

Ἑρμῆς. Ὁ νοῦς, ὦ Τάτ, ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας 1
 12 ἐστίν, εἴ γέ τίς ἐστιν οὐσία θεοῦ· καὶ ποία τις οὐσα τυγχάνει

9. τοῦ om. B. 11. τῆς om. B.

Hermetis Trismegisti

de mente communi ad filium Tat.

Hermes. Mens, o Tat, ex ipsa dei essentia est, si quae tamen
 est essentia dei; et qualis sit iste solus exacte novit. mens ergo

οὗτος μόνος ἀκριβῶς οἶδεν. ὁ νοῦς οὖν οὐκ ἔστιν ἀποτετμη-
 μένος τῆς οὐσιότητος τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἠνωμένος, καθάπερ τὸ
 τοῦ ἡλίου φῶς. οὗτος δὲ ὁ νοῦς ἐν μὲν ἀνθρώποις θεός 3
 ἔστι, διὸ καὶ τινες τῶν ἀνθρώπων θεοὶ εἰσι, καὶ ἡ αὐτῶν
 ἀνθρωπότης ἐγγύς ἐστι τῆς θεότητος. καὶ γὰρ ὁ ἀγα-
 θὸς δαίμων τοὺς μὲν θεοὺς εἶπεν ἀθανάτους ἀνθρώπους, 6
 τοὺς δὲ ἀνθρώπους θεοὺς θνητούς· ἐν δὲ τοῖς ἀλόγοις
 2 ζώοις ὁ νοῦς ἡ φύσις ἐστίν. ὅπου γὰρ ψυχὴ ἐκεῖ καὶ
 νοῦς ἐστιν, ὥσπερ ὅπου ζωὴ ἐκεῖ καὶ ψυχὴ ἐστιν· ἐν δὲ 9
 τοῖς ἀλόγοις ζώοις ἡ ψυχὴ ζωὴ ἐστι κενὴ τοῦ νοῦ· ὁ γὰρ
 νοῦς ψυχῶν ἐστιν εὐεργέτης ἀνθρώπων· ἐργάζεται γὰρ
 αὐτὰς εἰς τὸ ἴδιον ἀγαθόν· καὶ τοῖς μὲν ἀλόγοις τῇ 12
 ἐκάστου φύσει συνεργεῖ, ταῖς δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀντι-
 πράσσει. ψυχὴ γὰρ πᾶσα ἐν σώματι γενομένη εὐθὺς
 ὑπὸ τε τῆς λύπης καὶ τῆς ἡδονῆς κακίζεται. σώματος 15
 γὰρ συνθέτου ὥσπερ χυμοὶ ζέουσιν ἢ τε λύπη καὶ ἡ ἡδονή,
 3 εἰς ἃς ἐμβᾶσα ἡ ψυχὴ βαπτίζεται. ὅσαις ἂν οὖν ψυχαῖς

1. post ἀκριβῶς libri add. αὐτὸν, deleuit Tied. 2. ἠνωμένος]
 ὥσπερ ἠπλωμένος AB Turn. Fluss. 6. ἀνθρώπους om. A Turn.
 Fluss. 8. ὁ νοῦς om. AB Turn. Fluss. 9. ἐστιν post ψυχὴ
 om. AB. 10. τοῦ om. B. 11. γὰρ om. Patr. 12. ἴδιον
 om. AB Turn. Fluss. 13. ante ἐκάστου AB Turn. Fluss. add.
 δι'. 14. πᾶσα om. B Patr. 16. ζέουσιν Patr.

non est reccisa ab essentia dei, sed unita sicuti solis lumen. ista
 vero mens in hominibus deus est, ideo aliqui hominum dii sunt, et
 ipsorum humanitas proxima est deitati. etenim bonus daemon deos
 dixit homines immortales, homines vero deos mortales; in brutis
 vero mens est natura. nam ubi anima, ibi mens est, sicuti ubi vita,
 ibi anima; in brutis anima vita est vacua mente; mens enim anima-
 rum est benefactrix hominum; ducit eos in proprium bonum; et bru-
 tis quidem cuiusque naturae cooperatur, hominum vero naturis re-
 fragatur. anima omnis cum in corpus descenderit, illico a dolore
 et voluptate depravatur. nam corporis compositi quasi fluores fer-
 vent dolor et voluptas, in quae ingressa anima mergitur. quibus-
 cunque ergo animabus mens praesidet, illas suo lumine illustrat,

- ὁ νοῦς ἐπιστατήσῃ, ταύταις φαίνει ἑαυτοῦ τὸ φέγγος, ἀντιπράσσω ἀντὼν τοῖς προλήμασιν, ὥσπερ ἰατρὸς ἀγα-
 3 θὸς λυπεῖ τὸ σῶμα προειλημμένον ὑπὸ νόσου, καίων ἢ τέμνων ὑγείας ἕνεκα· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ νοῦς ψυχὴν λυπεῖ ἐξυφαιρῶν αὐτὴν τῆς ἡδονῆς, ἀφ' ἧς πᾶσα
 6 νόσος ψυχῆς γίνεται. νόσος δὲ μεγάλη ψυχῆς ἀθεότης· ἔπειτα δόξα εἰς πάντα τὰ κακὰ ἐπακολουθεῖ καὶ ἀγαθὸν οὐδέν. ἄρ' οὖν ὁ νοῦς ἀντιπράσσω αὐτῇ τὸ ἀγαθὸν
 9 περιποιεῖται τῇ ψυχῇ, ὥσπερ καὶ ὁ ἰατρὸς τῷ σώματι τὴν ὑγίαν. ὅσαι δὲ ψυχαὶ ἀνθρώπων οὐκ ἔτυχον κυβερ- 4
 νήτου τοῦ νοῦ τὸ αὐτὸ πάσχουσι ταῖς τῶν ἀλόγων ζώων.
 12 συνεργὸς γὰρ αὐταῖς γενόμενος καὶ ἀνέσας τὰς ἐπιθυμίας, εἰς αἷς φέρονται, τῇ ῥύμῃ τῆς ὀρέξεως πρὸς τὸ ἄλογον συντεινούσας, ὥσπερ τὸ ἄλογον τῶν ζώων ἀλόγως
 15 θυμούμεναι καὶ ἀλόγως ἐπιθυμοῦσαι οὐ παύονται οὐδὲ κόρον ἔχουσι τῶν κακῶν. θυμοὶ γὰρ καὶ ἐπιθυμίαι ἄλο-

2. αὐτῶν] ἑαυτὸν B. 4. ὑγείας ἕνεκα om. AB Turn. Fluss.
 4. 5. ψυχὴν om. A. 5. ἐξυφαιρῶν] ἔξω φέρων Patr. || αὐτὴν τῆς ἡδονῆς] sic AB Verg. Patr., αὐτῆς τὴν ἡδονήν reliqui. 6. ἀθεότης] ἀξιότης Verg. 9. ὁ om. A. 12. 13. ταῖς ἐπιθυμίαις B Verg. Patr. 14. ὥσπερ] καὶ ὥσπερ AB. || τὰ ἄλογα B. 15. οὐδὲ] sic AB Patr., καὶ οὐδὲν Turn. Fluss.

opponens sese earum praesumptis, sicuti medicus bonus dolore afficit corpus praecorreptum morbo, urens et secans sanitatis caussa; eodem modo mens animae dolorem infert, extrahens eam e voluptate, a qua omnis morbus animae fit. morbus magnus animae est impietas; ex quo opinio ad omnia mala sequitur et ad bonum nulum. mens autem sese opponens bonum confert animae, sicuti medicus corpori sanitatem. quocunque vero animae humanae non sunt sortitae mentem gubernatricem idem patiuntur animis brutorum. cooperatorix enim iis facta et remittens cupiditates, in quas feruntur, impetu appetitus ad irrationalitatem tendentes, sicuti irrationalitas animalium irrationaliter irascuntur et concupiscunt, non cessant neque satietatem habent malorum. irae enim et concupiscentiae irra-

γοι κακίαι ὑπερβάλλουσαι. ταύταις δὲ ὥσπερ τιμωρὸν καὶ ἔλεγχον ὁ θεὸς ἐπέστησε τὸν νόμον.

5 Τάτ. Ἐνταῦθα, ὦ πάτερ, ὁ περὶ τῆς εἰμαρμένης λό- 3
γος ὁ ἔμπροσθεν μοι ἐξεληλυθὼς κινδυνεύει ἀνατρέπεσθαι.
εἰ γὰρ πάντως εἴμαρται τῷδὲ τινι μοιχεῦσαι ἢ ἱεροσυλῆ-
σαι ἢ ἄλλο τι κακὸν δρᾶσαι, διὰ τί κολάζεται ὁ ἐξ ἀνάγ- 6
κης τῆς εἰμαρμένης δράσας τὸ ἔργον;

Ερμῆς. Εἰμαρμένης γὰρ πάντα τὰ ἔργα, ὦ τέκνον,
καὶ χωρὶς ἐκείνης οὐδέν τι τῶν σωματικῶν οὔτε ἀγαθὸν 9
οὔτε κακὸν γενέσθαι συμβαίνει. εἴμαρται δὲ καὶ τὸ κα-
κὸν ποιήσαντα τὸ παθεῖν. καὶ διὰ τοῦτο δρᾷ, ἵνα πά-
6 θῃ ὁ πάσχει, ὅτι ἔδρασε. τὸ δὲ νῦν ἐχέτω ὁ περὶ κακίας 12
καὶ εἰμαρμένης λόγος, ἐν ἄλλοις γὰρ περὶ τούτων εἰρή-
καμεν, νῦν δὲ περὶ νοῦ ἐστὶν ἡμῖν ὁ λόγος, τί δύναται
ὁ νοῦς, καὶ πῶς διάφορός ἐστιν, ἐν μὲν ἀνθρώποις τοι- 15
όσδε, ἐν δὲ τοῖς ἀλόγοις ζώοις ἡλλαγμένος· καὶ πάλιν,

2. νόμον] νοῦν Patr. 3. 4. λόγος, ὃν μοι πρόσθεν διεξήλθες,
κινδ. B. 6. διὰ τί] καὶ A Patr., τί καὶ B. 9. τι] ἐστι
Patr. 10. 11. κακὸν] καλὸν A Verg. 11. τὸ om. AB.
12. ἐχέτω] sic Patr., ἔχον reliqui. 13. γὰρ] μὲν AB Turn. Fluss.
15. ὁ om. AB Turn. Fluss. || διάφορός] sic Patr., ἐνδιάφορός
reliqui. 16. ζώοις om. B Fluss.

tionales mala sunt nimia. his vero tamquam ultorem et redarguto-
rem deus praecepit legem.

Tat. Hic, o pater, sermo de fato antea mihi enarratus videtur
destrui. nam si fatale est huic moechari aut sacrilegium facere aut
aliud quid mali patrare, cur punitur qui ex necessitate fati id fecit?

Hermes. Fati quidem cuncta opera, o fili, et sine illo nihil
corporeorum aut bonum aut malum evenit. fato quoque statutum
est, si fecerit malum, pati. et ob hoc facit, ut patiatur quod pa-
titur, quia fecit. sed nunc valeat sermo de malo ac fato, in aliis
enim de his diximus, nunc vero de mente est disserendum, quid
scilicet possit mens, et quomodo differens sit, in hominibus quidem
talibus, in brutis animalibus vero mutatus; et rursus, quod in brutis

ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀλόγοις ζώοις οὐκ ἔστιν εὐεργητικός, ἀλλ' ἐν ἀνθρώποις τό τε θυμικὸν καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν σβεν-
 3 νύων. καὶ τούτων τοὺς μὲν ἐλλογίμους ἀνδρας δεῖ νοεῖν, τοὺς δὲ ἀλόγους. πάντες δὲ οἱ ἀνθρωποι εἰμαρμένην ὑπό-
 6 ταῦτα εἰμαρμένης. καὶ πάντες μὲν ἀνθρωποι πάσχουσι 7 τὰ εἰμαρμένα, οἱ δὲ ἐλλόγιμοι, ὧν ἔφαμεν τὸν νοῦν ἡγε-
 μονεύειν, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις πάσχουσιν· ἀλλὰ τῆς
 9 κακίας ἀπηλλαγμένοι, οὐ κακοὶ ὄντες κακὸν οὐ πάσχουσι.

Τάτ. Πῶς πάλιν λέγεις, ὦ πάτερ, ὁ μοιχὸς οὐ κα-
 κός; ὁ φονεὺς οὐ κακός; καὶ οἱ ἄλλοι πάντες;

12 Ερμῆς. Ἄλλ' ὁ ἐλλόγιμος, ὦ τέκνον, οὐ μοιχεύσας πείσεται, ἀλλ' ὡς μοιχεύσας, οὐδὲ φονεύσας, ἀλλ' ὡς φο-
 νεύσας. καὶ ποιότητα μεταβολῆς ἀδύνατόν ἐστι διεκφυ-
 15 γεῖν, ὥσπερ καὶ γενέσεως· κακίαν δὲ τῷ νοῦν ἔχοντι διεκ-
 φυγεῖν ἐστι. διὸ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος, ὦ τέκνον, 8
 ἐγὼ ἤκουσα λέγοντος αἰεὶ — καὶ εἰ ἐγγράφως ἐδεδώκει,
 18 πάνυ ἂν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὠφελήκει· ἐκεῖνος γὰρ

1. ὅτι om. Patr. || ἀλόγοις] ἄλλοις AB. || εὐεργητικός Fluss.

2. ἐν ἀνθρώποις] sic Patr., ἀνόμοιος ἐν ἀνδράσι Fluss., ἀνόμοιος ἐν πᾶσι AB Turn. 9. κακὸν οὐ om. AB Turn. Fluss. 17. ἐκ-
 δεδώκει B.

non sit benefica, sed in hominibus iracundiam et concupiscentiam exstinguens. et horum praeclaros viros oportet cogitare, alios vero ratione carentes. omnes homines fato subiiciuntur et generationi et mutationi; principium enim et finis haec sunt fati. et omnes quidem homines patiuntur fatalia, selecti autem, quibus diximus mentem esse ducem, non eodem modo cum aliis patiuntur; sed nequitiam abhorrentes, cum mali non sint, malum non patiuntur.

Tat. Quomodo dicis, o pater, nonne moechus est malus? nonne occisor? et alii omnes?

Hermes. Sed selectus, o fili, non moechatus patietur sed velut moechatus, neque occisor sed velut occisor. et qualitate mutationis impossibile est effugere, sicuti etiam generationis; malitiam autem mentem habenti fugere licet. ideo bonum daemone, o fili, audiui

μόνος, ὃ τέκνον, ἀληθῶς, ὡς πρωτόγονος θεός, τὰ πάντα
κατιδὼν θείους λόγους ἐφθέγγετο — ἤκουσα γοῦν αὐτοῦ
ποτε λέγοντος, ὅτι ἔν ἐστι τὰ πάντα καὶ μάλιστα τὰ νοητὰ 3
σώματα· ζῶμεν δὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καὶ αἰῶνι. καὶ
ὁ νοῦς οὖν ἀγαθός ἐστιν, † ὅπερ ἐστὶν αὐτοῦ ἡ ψυχὴ·
τούτου δὲ τοιούτου ὄντος οὐδὲν διαστατόν ἐστι τῶν νοη- 6
τῶν· ὡς οὖν δυνατόν νοῦν, ἄρχοντα πάντων καὶ ψυχὴν
9 ὄντα τοῦ θεοῦ, ποιεῖν ὅπερ βούλεται. σὺ δὲ νόει καὶ
τὸν λόγον τοῦτον ἀνένεγκαι πρὸς τὴν πεῦσιν, ἣν ἐπέθου 9
μου ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, λέγω δὲ περὶ τῆς εἰμαρμένης τοῦ
νοῦ. ἐὰν γὰρ τοὺς ἐριστικούς λόγους ἀκριβῶς ἀφέλῃ, ὃ
τέκνον, εὐρήσεις ὅτι ἀληθῶς πάντων ἐπικρατεῖ ὁ νοῦς, 12
ἡ τοῦ θεοῦ ψυχὴ, καὶ εἰμαρμένης καὶ νόμου καὶ τῶν ἄλ-
λων πάντων· καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀδύνατον, οὔτε εἰμαρμένης
ὑπεράνω θεῖναι ψυχὴν ἀνθρωπίνην, οὔτε ἀμελήσασαν 15
ἅπερ συμβαίνει ὑπὸ τὴν εἰμαρμένην θεῖναι. καὶ ταῦτα

2. γοῦν] γὰρ Patr. 5. οὖν] sic Patr., τούτου reliqui. || ἀγα-
θός] ἄρα θεός Fluss. || ὅπερ] sic B Patr., ὅσπερ reliqui. || ἡ]
καὶ Fluss. 6. post οὐδὲν Patr. add. νοητὸν. || ἐστι] sic B, om.
reliqui. 9. ἐπέθου μοι Verg. 11. ἐριστικούς B. 14. οὔτε]
οὐδὲ τῶν τῆς Patr. 15. ὑπεράνω θεῖναι] sic Fluss., ὑπεράνω-
θεν οὖν reliqui. || ψυχὴ ἀνθρωπίνη οὔτε ἀμελήσασα Patr.
16. θεῖναι] sic Fluss., εἶναι reliqui.

semper dicentem — et si scriptis tradidisset, maxime genus huma-
num adiuvisset; ille enim solus, o fili, re vera, ut primogenitus
dens, omnia conspiciens divinos sermones pronuntiavit — audiui
aliquando eum dicentem, unum omnia esse et maxime intelligibilia
corpora; vivimus potentia et actu et aeone. ergo et mens bona est,
† quid eius est anima; hoc vero cum ita se habeat nihil ab intelli-
gibilibus semotum est; maxime cum fieri possit, mentem, omnium
principem et dei animam, quae vult exsequi. tu vero intellige et
hunc sermonem refer ad interrogationem, quam me ante interrogasti,
de mentis inquam fato. si sermones litigiosos exacte sustuleris, o
fili, invenies re vera omnibus dominari mentem, dei animam, et fato
et legi et omnibus aliis. et nihil ei impossibile, neque supra fatum

μὲν ἐπὶ τοσοῦτον λελέχθω τὰ τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος
ἄριστα.

3 Τάτ. Καὶ θείως, ὦ πάτερ, ταῦτα καὶ ἀληθῶς καὶ
ὠφελίμως. ἐκεῖνο δέ μοι ἔτι διασάφησον. ἔλεγες γὰρ 10
τὸν νοῦν ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις φύσεως δίκην ενεργεῖν,
6 συνεργοῦντα αὐτῶν ταῖς ὁρμαῖς· αἱ δὲ ὁρμαὶ τῶν ἀλό-
γων ζώων, ὡς οἶμαι, πάθη εἰσὶν· εἰ δὲ καὶ ὁ νοῦς συν-
εργεῖ ταῖς ὁρμαῖς, αἱ δὲ ὁρμαὶ τῶν ἀλόγων πάθη, καὶ ὁ
9 νοῦς ἄρα πάθος ἐστί, συγχρωτίζων τοῖς πάθεσιν.

Ἐρμῆς. Εὖ γε, ὦ τέκνον, γενναίως πυνθάνη· δίκαιον
δὲ καμὲ ἀποκρίνασθαι. πάντα, ὦ τέκνον, τὰ ἐν σώματι 11
12 ἀσώματα παθητὰ καὶ κυρίως αὐτὰ ἐστί πάθη. πᾶν γὰρ
τὸ κινοῦν ἀσώματον, πᾶν δὲ τὸ κινούμενον σῶμα. καὶ
τὰ ἀσώματα δὲ κινεῖται ὑπὸ τοῦ νοῦ, κίνησις δὲ πάθος.
13 πάσχει οὖν ἀμφοτέρω, καὶ τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον,
τὸ μὲν ἄρχον, τὸ δὲ ἀρχόμενον· ἀπαλλαγείς δὲ τοῦ σώ-
ματος ἀπηλλάγη καὶ τοῦ πάθους. μᾶλλον δὲ ποτε, ὦ
14 τέκνον, οὐδὲν ἀπαθές, πάντα δὲ παθητά. διαφέρει δὲ

7. 8. συνεργεῖται A Patr. 8. τῶν ἀλόγων om. AB Turn. Fluss.

9. συγχρωματίζων libri, cf. cap. 10, 17. 17. ποτε om. B Patr.

ponere animam humanam, neque negligentem quae fiunt sub fatum
ponere. sed haec hactenus dicta sint boni daemonis optima.

Tat. Et divine, o pater, et vere et utiliter dicta sunt. sed illud
adhuc mihi declara. dicebas mentem in brutis naturae instar agere,
et cooperari eorum impetui; impetus autem brutorum, ut puto, pas-
siones sunt; quodsi mens cooperatur impetui, impetus vero bruto-
rum sunt passiones, mens ergo passio est, concolor passionibus.

Hermes. Euge, o fili, generose interrogas; iustum est me quo-
que respondere. omnia, o fili, quae in corpore sunt incorporea,
passibilia sunt et proprie passiones. omne enim movens incorpo-
reum est, omne autem motum corpus. incorporea moventur a mente,
motus autem passio est. patiuntur ergo ambo, movens et motum,
illud ut princeps, hoc vero ut dominatum; liberatus a corpore li-
beratur a passione. sed potius, o fili, nihil est impassibile, omnia

πάθος παθητοῦ. τὸ μὲν γὰρ ἐνεργεῖ, τὸ δὲ πάσχει· τὰ δὲ σώματα καὶ καθ' αὐτὰ ἐνεργεῖ· ἢ γὰρ ἀκίνητά ἐστιν ἢ κινεῖται· ὁποῦτον δὲ ἂν ᾗ, πάθος ἐστί· τὰ δὲ ἀσώ- 3
ματα ἀεὶ ἐνεργεῖται, καὶ διὰ τοῦτο παθητά ἐστι. μὴ οὖν σε αἱ προσηγορίαι ταραττέτωσαν, ἢ τε γὰρ ἐνέργεια καὶ τὸ πάθος ταὐτόν ἐστιν· εὐφημοτέρῳ δὲ τῷ ὀνόματι 6
χρήσασθαι οὐ λυπεῖ.

- 12 Τάτ. Σαφέστατα, ὦ πάτερ, τὸν λόγον ἀποδέδωκας.
Ἑρμῆς. Κάκεινο δὲ ὄρα, ὦ τέκνον, ὅτι δύο ταῦτα 9
τῷ ἀνθρώπῳ ὁ θεὸς παρὰ πάντα τὰ θνητὰ ζῶα ἐχαρί-
σατο, τὸν τε νοῦν καὶ τὸν λόγον, ἰσότιμα τῇ ἀθανασίᾳ·
καὶ πρὸς τοῦτοις τὸν προφορικὸν λόγον ἔχει. τούτοις δὲ 12
εἴ τις χρήσαιο εἰς ἃ δεῖ, οὐδὲν τῶν ἀθανάτων διοίσει·
μᾶλλον δὲ καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ σώματος ὁδηγηθήσεται
ὑπὸ ἀμφοτέρων εἰς τὸν τῶν θεῶν καὶ μακάρων χορόν. 15
- 13 Τάτ. Τὰ γὰρ ἄλλα ζῶα λόγῳ οὐ χρῆται, ὦ πάτερ;
Ἑρμῆς. Οὐ, τέκνον, ἀλλὰ φωνῇ· ἀμπολυ δὲ διαφέ-

1. γὰρ om. A. 10. θνητὰ ζῶα] ἔθνη ζῶα, corr. ἔθνη τῶν
ζώων A., ἔθνη τῶν ζώων Verg. 12. καὶ πρὸς — ἔχει om.
Patr. || καὶ πρὸς τοῦτοις τὸν] sic B, τὸν δὲ reliqui.

vero passibilia. differt vero passio a passibili. illud quidem agit, hoc vero patitur; corpora vero etiam per se agunt; vel enim im-
mobilia sunt vel moventur; utrumvis autem fuerit, passio est; incor-
porea vero semper aguntur, et ob id passibilia sunt. non ergo ap-
pellationes te turbent, nam actio et passio idem sunt; faustiore vero
nomine uti non est grave.

Tat. Clarissime, o pater, sermonem reddidisti.

Hermes. Et illud vide, o fili, duo haec homini deum praeter
omnia mortalia animalia dedisse, mentem et sermonem, immortalitati
aequalia; et praeter haec enuntiativum habet verbum. his si quis
utatur ad ea quae oportet, nihil ab immortalibus differet; potius
etiam exiens e corpore ducetur ab ambobus in deorum ac beatorum
chorum.

Tat. Aliane animalia sermone utuntur, o pater?

Hermes. Non, fili, sed voce; plurimum differt sermo a voce.

ρει λόγος φωνῆς. ὁ μὲν γὰρ λόγος κοινὸς πάντων ἀνθρώπων, ἰδίᾳ δὲ ἐκάστου φωνή ἐστι γένους ζώου.

3 Τάτ. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὧ πάτερ, ἕκαστον κατὰ ἔθνος διάφορος ὁ λόγος.

Ἑρμῆς. Διάφορος μὲν, ὧ τέκνον, εἰς δὲ ὁ ἀνθρω-
6 πος, οὕτω καὶ ὁ λόγος εἰς ἐστι καὶ μεθερμηνεύεται, καὶ
ὁ αὐτὸς εὐρίσκεται καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Περσίδι καὶ
Ἑλλάδι. δοκεῖς δέ μοι, ὧ τέκνον, ἀγνοεῖν ἀρετὴν καὶ
9 μέγεθος λόγου. ὁ γὰρ μακάριος θεός, ἀγαθὸς δαίμων,
ψυχὴν μὲν ἐν σώματι ἔφη εἶναι, νοῦν δὲ ἐν ψυχῇ, λόγον
δὲ ἐν τῷ νῷ, τὸν νοῦν δὲ ἐν τῷ θεῷ, τὸν δὲ θεὸν τού-
12 των πατέρα. ὁ οὖν λόγος ἐστὶν εἰκὼν τοῦ νοῦ, καὶ νοῦς 14
τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ σῶμα δὲ τῆς ἰδέας, ἡ δὲ ἰδέα τῆς ψυ-
χῆς. ἔστιν οὖν τῆς μὲν ὕλης τὸ λεπτομερέστατον ἄηρ,
15 ἄερος δὲ ψυχὴ, ψυχῆς δὲ νοῦς, νοῦ δὲ θεός. καὶ ὁ μὲν
θεὸς περὶ πάντα καὶ διὰ πάντων, ὁ δὲ νοῦς περὶ τὴν
ψυχὴν, ἡ δὲ ψυχὴ περὶ τὸν ἄερα, ὁ δὲ ἄηρ περὶ τὴν ὕλην.

2. ἐκάστου γένους ζώου φωνή ἐστι καλή. Verg. 3. ἐκάστου
Patr. 11. τὸν νοῦν δὲ ἐν τῷ θεῷ om. AB Turn. Fluss. || τὸν
δὲ θεόν] γράφεται τὸν οὖν θεὸν καὶ πατέρα ἐν τῷ λόγῳ margo
B. 12. τοῦ νοῦ om. AB Turn.

sermo communis est omnium hominum, propria vero cuiusque generis animalis vox est.

Tat. Sed etiam hominum, o pater, singulorum secundum quamque nationem differens est sermo.

Hermes. Differens, o fili, unus vero est homo, sic et oratio una est et interpretata eadem invenitur in Aegypto et in Perside et in Graecia. videris mihi, o fili, ignorare virtutem et magnitudinem sermonis. beatus deus, bonus daemon, animam quidem in corpore iussit esse, mentem autem in anima, rationem in mente, mentem in deo, deum vero horum patrem. ratio ergo imago est mentis, mens dei, corpus imago ideae, idea animae. materiae tenuissimum est aër, aëris vero anima, animae mens, mentis autem deus. dens quidem circa omnia et per omnia, mens vero circa animam, anima circa aërem, aër circa materiam. necessario et provi-

ἀνάγκη δὲ καὶ ἡ πρόνοια καὶ ἡ φύσις ὄργανά ἐστι τοῦ
κόσμου καὶ τῆς τάξεως τῆς ὕλης· καὶ τῶν μὲν νοητῶν
ἐκαστὸν ἐστὶν οὐσία, οὐσία δὲ αὐτῶν ἡ ταυτότης. τῶν 3
δὲ τοῦ παντὸς σωμάτων ἐκαστον πολλά ἐστὶν. ἔχοντα
γὰρ τὴν ταυτότητα τὰ σύνθετα σώματα, καὶ τὴν μετα-
βολὴν εἰς ἄλληλα ποιούμενα, ἀεὶ τῆς ταυτότητος τὴν 6
15 ἀφθαρσίαν σώζει. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συνθέτοις πᾶσι
σώμασιν ἀριθμὸς ἐκάστου ἐστὶ· χωρὶς γὰρ ἀριθμοῦ σύ-
στασιν ἢ σύνθεσιν ἢ διάλυσιν ἀδύνατον γενέσθαι. αἱ δὲ 9
ἐνάδες τὸν ἀριθμὸν γεννῶσι καὶ αὖξουσιν, καὶ πάλιν δια-
λυόμεναι εἰς ἐαυτὰς δέχονται. καὶ ἡ ὕλη μία· ὁ δὲ σύμ-
πας κόσμος οὗτος, ὁ μέγας θεὸς καὶ τοῦ μείζονος εἰκῶν, 12
καὶ ἡνωμένος ἐκείνῳ, καὶ συσώζων τὴν τάξιν καὶ βού-
λησιν τοῦ πατρὸς, πλήρωμά ἐστι τῆς ζωῆς. καὶ οὐδὲν
ἐστὶν ἐν τούτῳ διὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος τῆς πατρῴας ἀπο- 15
καταστάσεως, οὔτε τοῦ παντὸς οὔτε τῶν κατὰ μέρος, ὃ
οὐχὶ ζῇ. νεκρὸν γὰρ οὐδὲ ἐν οὔτε γέγονεν οὔτε ἔστιν
οὔτε ἔσται ἐν τῷ κόσμῳ. ζῶν γὰρ ἡθέλησεν ὁ πατὴρ 18

1. ἡ ante πρόνοια et ante φύσις om. B. 3. οὐσία om. Patr.
5. τὰ om. B. || ἀσύνθετα Tied. 13. σώζων A. 15. πα-
τρῴας om. Patr. 18. ζῶν] sic Fluss., ζῶν reliqui.

dentia et natura organa sunt mundi et ordinis materiae; intelligibi-
lium quodque est essentia, essentia vero eorum est identitas. cor-
porum universi quodque multitudo est. nam corpora composita cum
identitatem habeant et in se invicem mutantur, semper identitatis
incorruptionem servant. in aliis vero omnibus compositis corpori-
bus numerus cuiusque est; sine numero enim constitutio aut com-
positio aut dissolutio fieri non potest. unitates numerum generant
et augment, et rursus dissolutae in se ipsas recipiunt. et materia
una; universus autem hic mundus, magnus deus et maioris imago,
et unitus illi, et servans ordinem et voluntatem patris, plenitudo
est vitae. et nihil est in eo per totum aevum paternae circuitionis,
neque totius neque partium, quod non vivat. mortuum enim ne
unum quidem aut natum est aut est neque erit in mundo. voluit
enim pater vitam ei inesse, donec constet; ideo etiam deum esse

αὐτῷ εἶναι, ἔστ' ἂν συνέστηκε· διὸ καὶ θεὸν εἶναι ἀνάγκη.
 πῶς ἂν οὖν δύναιτο, ὧ τέκνον, ἐν τῷ θεῷ, ἐν τῇ τοῦ 16
 3 παντός εἰκόνι, ἐν τῷ τῆς ζωῆς πληρώματι νεκρὰ εἶναι;
 ἢ γὰρ νεκρότης φθορά ἐστιν, ἢ δὲ φθορὰ ἀπώλεια. πῶς
 οὖν μέρος τι δύναται φθαρῆναι τοῦ ἀφθάρτου, ἢ ἀπο-
 6 λέσθαι τι τοῦ θεοῦ;

Τάτ. Οὐκ ἀποθνήσκει οὖν, ὧ πάτερ, τὰ ἐν αὐτῷ
 ζῶα, ὄντα αὐτοῦ μέρη;

9 Ἑρμῆς. Εὐφρήμσον, ὧ τέκνον, πλανώμενος τῇ προσ-
 ηγορίᾳ τοῦ γινομένου. οὐ γὰρ ἀποθνήσκει, ὧ τέκνον,
 ἀλλ' ὥς σύνθετα σώματα διαλύεται· ἢ δὲ διάλυσις οὐ
 12 θάνατός ἐστιν, ἀλλὰ κράματος διάλυσις· διαλύεται δέ,
 οὐχ ἔν' ἀπόληται, ἀλλ' ἵνα νέα γένηται. ἐπεὶ τίς τῆς
 ζωῆς ἐστιν ἡ ἐνέργεια; οὐχὶ κίνησις; τί οὖν ἐν τῷ κόσμῳ
 15 ἀκίνητον; οὐδέν, ὧ τέκνον.

Τάτ. Οὐδ' ἡ γῆ ἀκίνητός σοι δοκεῖ, ὧ πάτερ; 17

Ἑρμῆς. Οὐ, τέκνον, ἀλλὰ καὶ πολυκίνητος μόνη ἦδε

1. αὐτῷ] sic A Turn. Fluss., αὐτὸν Patr., αὐτὸ B. 5. 6. ἀπο-
 λέσθαι] sic B, ἀπολέσαι reliqui. 11. 12. οὐ θάνατός — διάλυσις
 om. Patr. errore typ. 17. ἦδε] δὲ Patr.

necesse est. quomodo potest, o fili, in deo, in patris imagine, in
 vitae plenitudine mortua esse? nam mors corruptio est, corruptio
 autem perditio. quomodo pars aliqua potest corrumpi eius, qui est
 incorruptibilis, aut perire aliquid dei?

Tat. Non igitur intereunt, o pater, ea quae in eo sunt anima-
 lia, cum sint eius partes?

Hermes. Bene ominare, o fili; erras in appellatione generati.
 non enim interit, o fili, sed ut composita corpora dissolvuntur; dis-
 solutio autem non est mors, sed temperamentis solutio; solvuntur
 autem, non ut in nihilum abeant, sed ut nova fiant. sed quisnam
 est vitae actus? nonne motus? quid ergo in mundo immobile? nihil,
 o fili.

Tat. Neque terra immobilis tibi videtur, o pater?

Hermes. Non, fili, sed multimobilis et sola stabilis. quo enim

καὶ στάσιμος. πῶς γὰρ οὐκ ἂν γελοῖον εἶη τὴν τροφὸν
 πάντων ἀκίνητον εἶναι, τὴν φύουσαν καὶ γεννῶσαν τὰ
 πάντα; ἀδύνατον γὰρ χωρὶς κινήσεως φύειν τι τὸν φύ- 3
 οντα. γελοιότατον δὲ ἐπύθου, εἰ τὸ τέταρτον μέρος ἀρ-
 γὸν ἔσται. οὐδὲν γὰρ ἕτερον σημαίνει τὸ ἀκίνητον σῶμα
 18 ἢ ἀργίαν. πᾶν τοίνυν ἴσθι καθολικῶς, ὃ τέκνον, τὸ ὄν 6
 ἐν κόσμῳ κινούμενον ἢ κατὰ μείωσιν ἢ αὐξήσιν· τὸ δὲ
 κινούμενον καὶ ζῆ, τὸ δὲ ζῶον πᾶν οὐκ ἀνάγκη τὸ αὐτὸ
 εἶναι. ὦν γὰρ ὁμοῦ σύμπας ὁ κόσμος, ἀμετάβλητος, ὃ 9
 τέκνον, ἐστί, τὰ δὲ μέρη αὐτοῦ πάντα μεταβλητά· οὐδὲν
 δὲ φθαρτὸν ἢ ἀπολλύμενον· αἱ δὲ προσηγορίαι τοὺς ἀν-
 θρώπους ταράττουσιν. οὐ γὰρ ἡ γένεσις ἐστὶ ζωή, ἀλλ' 12
 ἡ αἰσθησις· οὐδὲ ἡ μεταβολὴ θάνατος, ἀλλὰ λήθη.
 ✓ τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων ἀθάνατα πάντα, ἡ ὕλη, ἡ
 ζωή, τὸ πνεῦμα, ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ, ἐξ ὧν πᾶν ζῶον συν- 15
 19 ἔστηκε. πᾶν ἄρα ζῶον ἀθάνατον διὰ τὸν νοῦν, πάντων
 δὲ μάλιστα ὁ ἄνθρωπος, ὁ καὶ τοῦ θεοῦ δεκτικὸς καὶ

1. στασίμη B. || γὰρ] sic B, om. reliqui. 2. εἶναι] οὖν A.
 3. φύειν] φυῆναι A, φύσαι B. 4. γελοιότερον A. 5. σῶμα]
 ὄνομα Patr. 9. 10. ὃ τέκνον om. A. 15. ὦν] sic Fluss., οὗ
 reliqui. 16. διὰ τὸν νοῦν] sic Patr., δι' αὐτόν reliqui. 17. μά-
 λιστα] sic Patr., μᾶλλον reliqui.

modo non esset ridiculum, nutricem omnium immobilem esse, quae profert et gignit omnia? impossibile est enim sine motu productorem aliquid producere; ridiculam sane rem interrogasti, num quarta pars otiosa futura esset. nihil enim aliud corpus immobile significat, nisi otium. scito ergo, o fili, in universum, ens, quod in mundo fit, moveri vel per diminutionem vel per augmentum; quod vero movetur etiam vivit, omne autem animal non necesse est idem esse. nam cum simul sit universus mundus, immutabilis est, o fili, partes vero eius omnes mutabiles; nihil corruptibile est aut perit; sed appellationes perturbant homines. non enim generatio est vita, sed sensus; neque mutatio interitus est, sed occultatio. his ita se habentibus immortalia omnia, materia, vita, spiritus, mens, anima, unde omne animal est constitutum. omne ergo animal immortale per men-

τῷ θεῷ συνουσιαστικός. τούτῳ γὰρ μόνῳ τῷ ζῳῷ ὁ θεὸς
 ὁμιλεῖ, νυκτὸς μὲν δι' ὀνείρων, ἡμέρας δὲ διὰ συμβόλων·
 3 καὶ διὰ πάντων αὐτῷ προλέγει τὰ μέλλοντα, διὰ ὀρνέων,
 διὰ σπλάγχχνων, διὰ πνεύματος, διὰ δρυός· διὸ καὶ ἐπαγ-
 γέλλεται ὁ ἄνθρωπος ἐπίστασθαι τὰ προγεγενημένα καὶ
 6 ἐνεστῶτα καὶ μέλλοντα. κάκεινο δὲ ὄρα, ὦ τέκνον, ὅτι 20
 ἕκαστον τῶν ἄλλων ζῶων ἐνὶ μέρει ἐπιφοιτᾷ τοῦ κόσμου,
 τὰ μὲν ἐνυδρα τῷ ὕδατι, τὰ δὲ χερσαῖα τῇ γῇ, τὰ δὲ μετ-
 9 ἀρσια τῷ ἀέρι· ὁ δὲ ἄνθρωπος τούτοις πᾶσι χρῆται, γῇ
 ὕδατι ἀέρι πυρί· ὁρᾷ δὲ καὶ οὐρανόν, ἄπτεται δὲ καὶ
 τούτου αἰσθῆσει. ὁ δὲ θεὸς καὶ περὶ πάντα καὶ διὰ
 12 πάντων· ἐνέργεια γὰρ ἐστὶ καὶ δύναμις, καὶ οὐδὲν δύσκο-
 λόν ἐστι νοῆσαι τὸν θεόν, ὦ τέκνον. εἰ δὲ θέλεις αὐτὸν 21
 καὶ θεωρῆσαι, ἰδὲ τὴν τάξιν τοῦ κόσμου καὶ τὴν εὐκο-
 15 σμίαν τῆς τάξεως, ἰδὲ τὴν ἀνάγκην τῶν φαινομένων καὶ
 τὴν πρόνοιαν τῶν γεγονότων τε καὶ γινομένων, ἰδὲ τὴν
 ὕλην πληρεστάτην οὖσαν ζωῆς, τὸν τηλικούτον θεὸν κι-

5. γεγενημένα A Patr. 7. ἄλλων om. AB Turn. Fluss. 8. post
 μὲν A add. γὰρ. 12. καὶ ante δύναμις om. Turn. || post οὐδὲν
 AB add. δὲ. 14. 15. ἰδὲ τὴν — τάξεως om. Patr. 16. τῶν
 om. AB.

tem, omnium vero maxime homo, qui et deum suscipit et dei essen-
 tiaе consors est. cum hoc enim solo animali deus consuetudinem
 habet, noctu per somnia, interdiu per symbola; et per omnia ipsi
 praedicat futura, per aves, per exta, per spiritum, per quercum;
 ideo proficitur homo scire praeterita et praesentia et futura. sed
 et illud vide, o fili, quod unumquodque aliorum animalium unicam
 mundi partem incolit, aquatilia aquam, terrestria terram, sublimia aë-
 rem; homo vero his omnibus utitur, aqua terra aëre igne; cernit
 etiam caelum et sensu tangit. deus vero circa omnia et per omnia;
 actio enim est et potentia, neque difficile est intelligere deum, o
 fili. si vis etiam ipsum contemplari, aspice ordinem mundi et or-
 dinis concinnitatem, necessitatem eorum, quae apparent, et provi-
 dentiam eorum, quae facta sunt et quae fiunt, aspice materiam ple-

νούμενον μετὰ πάντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν θεῶν τε καὶ δαιμόνων καὶ ἀνθρώπων.

Τάτ. Ἄλλ' αὐται, ὧ πάτερ, ἐνέργειαι ὅλως εἰσίν. 3

Ἐρμῆς. Εἰ οὖν ἐνέργειαι ὅλως εἰσίν, ὧ τέκνον, ὑπὸ τίνος οὖν ἐνεργοῦνται ἀλλ' ἢ ὑπὸ θεοῦ; ἢ ἀγνοεῖς, ὅτι ὥσπερ τοῦ κόσμου μέρη εἰσίν οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ ὕδωρ 6 καὶ ἀήρ, τὸν αὐτὸν τρόπον μέρη ἐστὶ θεοῦ ζωὴ καὶ ἀθανασία, ἐνέργεια καὶ πνεῦμα καὶ ἀνάγκη καὶ πρόνοια καὶ φύσις καὶ ψυχὴ καὶ νοῦς καὶ τούτων πάντων ἡ διαμονή, 9 τὸ λεγόμενον ἀγαθόν; καὶ οὐκ ἔτι ἐστὶ τι τῶν γινομένων ἢ τῶν γεγονότων, ὅπου οὐκ ἔστιν ὁ θεός.

22 Τάτ. Ἐν τῇ ὕλῃ οὖν, ὧ πάτερ; 12

Ἐρμῆς. Ἡ γὰρ ὕλη, ὧ τέκνον, χωρὶς θεοῦ ἐστιν, ἵνα ἴδιον αὐτῇ ἀπομερίσῃς τόπον. τί δὲ οὔσαν ἢ σωρὸν αὐτὴν οἶε εἶναι μὴ ἐνεργουμένην; εἰ δὲ ἐνεργεῖται, ὑπὸ 15 τίνος ἐνεργεῖται; τὰς γὰρ ἐνεργείας ἔφαμεν εἶναι μέρη

4. Εἰ οὖν — εἰσίν, om. A. 5. οὖν om. B. || ἀλλ' ἢ ὑπὸ] sic Patr., ὑπὸ ἄλλου reliqui. 6. ὥσπερ] ὅπερ AB. || μέρη] sic B, μέλη reliqui. || εἰσίν] ἐστὶν AB. 7. μέρη] sic B, μέλη reliqui. || θεοῦ om. AB. 8. ἐνέργεια] καὶ αἰῶν Patr., om. AB Turn. || πνεῦμα] αἶμα AB Turn. 14. ἵνα] καὶ B. || ἴδιον] sic Patr., ποιὸν ceteri. || ἀπομερίσεις B. 15. οὔτε] ἢ A. || ὑπὸ] ἀπὸ AB.

nissimam vitae, tantum deum moveri cum omnibus bonis et pulchris diis daemonibus hominibus.

Tat. Sed hi, o pater, actus sunt omnino.

Hermes. Si actus sunt omnino, o fili, a quonam aguntur, nisi a deo? vel ignoras, sicut mundi partes sunt caelum terra aqua aër, eodem modo partes dei sunt vita et immortalitas, actus et spiritus et necessitas et providentia et natura et anima et mens et horum omnium permansio, id quod dicitur bonum? neque est quidquam eorum, quae fiunt vel quae facta sunt, ubi non sit deus.

Tat. In materiane, o pater?

Hermes. Materia, o fili, seorsum a deo est, ut ei proprium tribuas locum. quid vero putas eam esse nisi acervum, nihil effectam? si vero efficiatur, a quo efficitur? actus enim diximus esse

τοῦ Θεοῦ. ὑπὸ τίνος οὖν ζωοποιεῖται τὰ πάντα ζῶα;
 ὑπὸ τίνος ἀθανατίζεται τὰ ἀθάνατα; ὑπὸ τίνος μετα-
 3 βάλλεται τὰ μεταβλητά; εἴτε δὲ ὕλην εἴτε σῶμα εἴτε οὐ-
 σίαν φῆς, ἴσθι καὶ ταύτας αὐτὰς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ὕλης ἐνεργειαν τὴν ὑλότητα, καὶ τῶν σωμάτων ἐνεργειαν
 6 τὴν σωματότητα, καὶ ἐνεργειαν τῆς οὐσίας τὴν οὐσιότητα.
 καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ Θεός, τὸ πᾶν. ἐν δὲ τῷ παντὶ οὐδέν 23
 ἐστιν ὃ μὴ ἐστιν ὁ Θεός· ὁθεν οὔτε μέγεθος οὔτε τόπος
 9 οὔτε ποιότης οὔτε σχῆμα οὔτε χρόνος περὶ τὸν Θεόν ἐστι.
 πᾶν γάρ ἐστι, τὸ δὲ πᾶν διὰ πάντων καὶ περὶ πάντα.
 τοῦτον τὸν λόγον, ὃ τέκνον, προσκύνει καὶ θρήσκει.
 12 Θρησκεία δὲ τοῦ Θεοῦ μία ἐστί, μὴ εἶναι κακόν.

4 — 6. καὶ ὕλης — οὐσιότητα.] sic Patr., καὶ ὕλη ἐνεργεῖ τὴν ὑλό-
 τητα καὶ τῶν σωμάτων σωματότητα καὶ τῆς οὐσίας (ἢ οὐσία A
 Turn. Fluss.) τὴν οὐσιότητα reliqui. 8. ὁ Θεός om. AB Turn.
 Fluss.

partes dei. a quonam ergo vivificantur cuncta animalia? a quonam
 immortalitate donantur immortalia? a quonam mutantur mutabilia?
 sive enim materiam dixeris sive corpus sive essentiam, scias et has
 actus esse dei, et materiae actum materialitatem, et corporum actum
 corporalitatem, et essentiae actum essentialitatem; et hoc deus est,
 universum. et in universo nihil est, quod non sit deus; unde ne-
 que magnitudo neque locus neque qualitas neque figura neque tem-
 pus circa deum est; universum est enim, universum autem per omnia
 et circa omnia. hoc verbum, o fili, adora et cole. cultus autem
 dei unus est, malum non esse.

- 13 Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου
 πρὸς τὸν υἱὸν Τάτ ἐν ὄρει λόγος ἀπόκρυφος
 περὶ παλιγγενεσίας καὶ σιγῆς ἐπαγγελίας. 3
- 1 Τάτ. Ἐν τοῖς γενικοῖς, ὦ πάτερ, αἰνιγματωδῶς καὶ
 οὐ τηλαυγῶς ἔφρασας περὶ θεότητος διαλεγόμενος, καὶ
 οὐκ ἀπεκάλυψας, φάμενος μηδένα δύνασθαι σωθῆναι πρὸ 6
 τῆς παλιγγενεσίας· ἐμοῦ τέ σου ἵκετου γενομένου ἐπὶ τῆς
 τοῦ ὄρους μεταβάσεως μετὰ τὸ σὲ ἐμοὶ διαλεχθῆναι, καὶ
 ποθουμένου τὸν τῆς παλιγγενεσίας λόγον μαθεῖν, ὅτι 9
 τοῦτον παρὰ πάντα μόνον ἄγνοω, ἔφης, ὅταν μέλλῃς
 κόσμον ἀπαλλοτριουῖσθαι, παραδιδόναι μοι. διὸ ἔτοιμος
 ἐγενόμην καὶ ἀπηλλοτριώσα τὸ ἐν ἐμοὶ φρόνημα ἀπὸ τῆς 12
 τοῦ κόσμου ἀπάτης· σὺ δέ μοι καὶ τὰ ὑστερήματα ἀνα-
 πλήρωσον, οἷς ἔφης μοι παλιγγενεσίαν παραδοῦναι, προ-

1. τοῦ om. B. 5. καὶ om. A. 8. καὶ om. A Patr. 9. πο-
 θουμένου] sic Patr., πυθομένου reliqui. 10. παρὰ] περὶ A. ||
 ἔφης] sic B, καὶ ἔφης reliqui. 11. διὸ] sic B, om. reliqui.
 12. ἀπενδρίωσα A, ἀπηνδρίωσα B. || ἐν] ἐνὸν A. 14. παλιγ-
 γενεσίας A.

Hermetis Trismegisti

ad filium Tat in monte sermo reconditus de regenera-
 tione et silentii professione.

Tat. In communibus, o pater, aenigmatice et non luculenter
 disseruisti de deitate, nec revelasti, dicens neminem servari posse
 ante regenerationem, cumque supplex tibi essem in montis transitu,
 postquam mecum es locutus, et cuperem sermonem de regeneratione
 discere, quoniam praeter omnes hunc solum ignoro, dixisti, quando
 a mundo alienus fueris, mihi tradere. quare praeparavi me et men-
 tem meam alienam feci a mundi deceptione; tu vero mihi etiam de-
 fectus supple iis, quibus dixisti regenerationem mihi tradere, vel

θέμενος ἐκ φωνῆς ἢ κρυβήν· ἀγνοῶ, ὃ τρισμαέγιστε, ἐξ οὔας ὕλης καὶ μήτρας ἀνθρώπος ἐγεννήθη, σποράς δὲ
3 ποίας.

Ἑρμῆς. ὦ τέκνον, σοφία νοερά ἐν σιγῇ, καὶ ἡ σπορά 2
τὸ ἀληθινὸν ἀγαθόν.

6 Τάτ. Τίνος σπείραντος, ὃ πάτερ; τὸ γὰρ σύνολον ἀπορῶ.

Ἑρμῆς. Τοῦ θελήματος τοῦ θεοῦ, ὃ τέκνον.

9 Τάτ. Καὶ ποταπὸς ὁ γεννώμενος, ὃ πάτερ; ἄμοιρος ὢν τῆς ἐν ἐμοὶ οὐσίας τῆς νοητῆς, ἄλλος ἔσται ὁ γεννώμενος θεός, θεοῦ παῖς.

12 Ἑρμῆς. Τὸ πᾶν ἐν παντὶ ἐκ πασῶν δυνάμεων συνεστός.

Τάτ. Αἰνιγμά μοι λέγεις, ὃ πάτερ, καὶ οὐχ ὡς πα-
15 τήρ υἱὸν διαλέγῃ.

Ἑρμῆς. Τοῦτο τὸ γένος, ὃ τέκνον, οὐ διδάσκεται, ἀλλ' ὅταν θέλῃ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀναμινῆσκειται.

2. ὕλης καὶ om. AB Turn. Fluss. 4. personarum distinctio in sequentibus secundum Tiedemannum. 10. ὦν] sic B, γὰρ reliqui.

11. θεός, θεοῦ] sic Patr., θεοῦ θεός reliqui. 13. συνεστός B.

voce vel clam exponens; ignoro, Trismegiste, ex quali materia et utero homo est generatus. aut a quo semine.

Hermes. O fili, sapientia intellectualis in silentio, et semen verax bonum.

Tat. Quo seminante, o pater? prorsus namque ambigo.

Hermes. Voluntate dei, o fili.

Tat. At cuius is, qui genitus est, o pater? nam expers eius essentiae, quae in me est intelligibilis, alius erit genitus deus, dei filius.

Hermes. Omne in omni ex omnibus viribus constitutum.

Tat. Aenigma mihi dicis, o pater, et non ut pater filio loqueris.

Hermes. Genus hoc, o fili, non docetur, sed a deo quando voluerit in recordationem mittitur.

3 *Τάτ. Ἀδύνατά μοι λέγεις, ὦ πάτερ, καὶ βεβιασμένα· ὅθεν πρὸς ταῦτα ὀρθῶς ἀντειπεῖν θέλω· ἀλλότριος υἱὸς πέφυκα τοῦ πατρικοῦ γένους; μὴ φθόνει μοι, πάτερ· 3 γνήσιος υἱὸς εἰμι· διάφρασόν μοι τῆς παλιγγενεσίας τὸν τρόπον.*

Ἐρμῆς. Τί εἶπω, ὦ τέκνον; οὐκ ἔχω λέγειν πλὴν 6 τοῦτο· ὁρῶ τιν' ἐν ἐμοὶ ἀπλαστον θεῶν γεγεννημένην· ἐξ ἐλέου θεοῦ καὶ ἐμαντοῦ ἐξελήλυθα εἰς ἀθάνατον σῶμα· καὶ εἰμι νῦν οὐχ ὁ πρὶν, ἀλλ' ἐγεννήθην ἐν νῶ· τὸ προῶ- 9 μα τοῦτο οὐ διδάσκεται οὐδὲ τῷ πλαστῷ τούτῳ στοιχείῳ, δι' οὗ ἔστιν ἰδεῖν, καὶ δι' ὃ ἡμέληται μοι τὸ πρῶτον σύν- θετον εἶδος, οὐχ ὅτι κέχρωσμαι καὶ ἀφὴν ἔχω καὶ μέτρον· 12 ἀλλότριος τούτων εἰμι νῦν. ὁρᾷς με, ὦ τέκνον, ὀφθαλμοῖς, ὅτε δὴ κατανοεῖς ἀτενίζων σώματι καὶ ὁράσει· οὐκ ὀφθαλμοῖς τούτοις θεωροῦμαι νῦν, ὦ τέκνον. 15

7. ὁρῶ τιν'] sic Fluss., ὁρῶν τι ἐν A Turn. Patr., ὁρῶν ἐν B.

8. ἐμαντὸν AB Turn. Patr. 10. 11. στοιχείῳ, δι' οὗ] στοιχειώ-
δει οὐκ Fluss. 12. κέχρωσμαι Patr., κεχρώσμαι AB.

13. post ἀλλότριος B add. δὲ. 13—15. ὁρᾷς — τέκνον, uncis in-
cludit Patricius, omisit in versione Ficinus. 14. δὴ] δὲ B.

Tat. Impossibilia mihi dicis, o pater, et violenta; unde recte ad haec contradicere volo; alienus filius natus sum paterni generis? ne mihi invidias, o pater; germanus filius tibi sum; explica mihi regenerationis modum.

Hermes. Quid dicam, o fili? non habeo dicere praeter hoc: cerno in me non fictum spectaculum factum; ex miseratione dei et ex me exii in immortale corpus; et nunc sum qui non eram prius, sed natus sum in mente; res haec non docetur neque ficto hoc elemento, per quod videre licet, et propter quod neglecta mihi est prima composita forma, non quod coloratus sim et tactum habeam et mensuram; ab his enim nunc alienus sum. cernis me, o fili, oculis, quando deprehendis obnixus corpore et visu; non his oculis conspicior nunc, o fili.

Τάτ. Εἰς μανίαν με οὐκ ὀλίγην καὶ οἰστροῦσιν φρε- 4'
νῶν ἐνέσεισας, ὦ πάτερ· ἐμαυτὸν γὰρ νῦν οὐχ ὁρῶ.

3 Ἑρμῆς. Εἶδε, ὦ τέκνον, καὶ σὺ σεαυτὸν διεξελή-
λυθας, ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ ὀνειροπολοῦμενοι χωρὶς ὕπνου.

Τάτ. Λέγε μοι καὶ τοῦτο· τίς ἐστι γενεσιουργὸς τῆς
6 παλιγγενεσίας;

Ἑρμῆς. Ὁ τοῦ θεοῦ παῖς, ἄνθρωπος εἷς, θελήματι
θεοῦ.

9 Τάτ. Νῦν τὸ λοιπόν, ὦ πάτερ, εἰς ἀφασίαν με ἤνεγ- 5
κας, τῶν πρὶν ἀπολειφθέντα φρενῶν· τὸ γὰρ μέγεθος
βλέπω τὸ σὸν τὸ αὐτό, ὦ πάτερ, σὺν τῷ χαρακτῆρι.

12 Ἑρμῆς. Καὶ ἐν τούτῳ ψεύδῃ· τὸ γὰρ θνητῶν εἶδος
καθ' ἡμέραν ἀλλάσσεται· χρόνῳ γὰρ τρέπεται εἰς αὐξή-
σιν καὶ μείωσιν ὡς ψεῦδος.

15 Τάτ. Τί οὖν ἀληθές ἐστιν, ὦ τρισμέγιστε; 6

Ἑρμῆς. Τὸ μὴ θολούμενον, ὦ τέκνον, τὸ μὴ διο-

10. post πρὶν A Turn. Fluss. Patr. ponunt γὰρ et omittunt infra. ||
ἀπολειφθέντα] sic B, ἀπολειφθῆς Patr., ἀπολειφθεις reliqui.

11. τὸ σὸν om. A. || τὸ αὐτό] sic B, τῶν κάτω Patr., τὸ σὺν
αὐτῷ reliqui, et σὺν infra omittunt. 12. ψεύδῃ] sic B, ψευδῇ
Patr., ψεύδει reliqui.

Tat. In furorem me non parvum et oestrum animi iniecisti, o
pater; me ipsum enim nunc non cerno.

Hermes. Utinam, o fili, tu quoque te ipsum transcurrisses
instar eorum, qui in somno somniant sine somno.

Tat. Dic mihi et hoc: quisnam generator regenerationis est?

Hermes. Dei filius, homo unus, voluntate dei.

Tat. Nunc reliquum, o pater, in silentium me reiecisti, a prio-
ribus cogitationibus relictum; magnitudinem tuam ipsam cerno, o
pater, cum caractere.

Hermes. Et in eo falleris; mortalium namque forma in dies
mutatur; tempore enim vertitur in augmentum et deminutionem ut-
pote falsa.

Tat. Quid ergo verum est, o Trismegiste?

Hermes. Quod non turbatur, o fili, quod non terminatur inco-

ριζόμενον τὸ ἀχρώματον τὸ ἀσχημάτιστον τὸ ἄτρεπτον
τὸ γυμνὸν τὸ φαῖνον τὸ αὐτῷ καταληπτὸν τὸ ἀναλλοίω-
τον τὸ ἀγαθὸν τὸ ἀσώματον. 3

Τάτ. Μέμνηνα ὄντως, ὦ πάτερ. δοκοῦντος γάρ μου
ὑπὸ σοῦ σοφοῦ γεγονέναι, ἐνεφράχθησαν αἱ αἰσθήσεις
τούτου μου τοῦ νοήματος. 6

Ἑρμῆς. Οὕτως ἔχει, ὦ τέκνον. τὸ μὲν ἀνωφερές
ὡς πῦρ, τὸ δὲ κατωφερές ὡς γῆ, καὶ ὑγρὸν ὡς ὕδωρ, καὶ
σύμπνοον ὡς ἀήρ· πῶς αἰσθητῶς αὐτὸ νοήσεις; τὸ μὴ 9
σκληρὸν τὸ μὴ ὑγρὸν τὸ ἀσφίγγωτον τὸ μὴ διαλυόμενον
τὸ μόνον δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ νοούμενον; δέη μόνου δὲ
νοῦ δυναμένου νοεῖν τὴν ἐν θεῷ γένεσιν. 12

7 Τάτ. Ἀδύνατος οὖν εἰμι, ὦ πάτερ.

Ἑρμῆς. Μὴ γένοιτο, ὦ τέκνον· ἐπίσπασαι εἰς σεαυ-
τὸν καὶ ἐλεύσεται, θέλῃσον καὶ γίνεται, κατάργησον τοῦ 15
σώματος τὰς αἰσθήσεις καὶ ἔσται ἡ γένεσις τῆς θεότητος,
κάθαραι σεαυτὸν ἀπὸ τῶν ἀλόγων τῆς ὕλης τιμωρῶν.

3. τὸ ἀγαθὸν om. Patr. 6. μου τούτου Fluss. 8. τὸ δὲ]
καὶ A. 10. ἀσφίγγωτον B. || διαδυομένου AB Turn. 11. 12.
δέη μόνου δὲ νοῦ] sic Fluss., δεόμενον δὲ τοῦ libri. 14. 15. ἐαν-
τὸν libri. 15. κατάρτησον A. 16. καὶ ἔσται ἡ γένεσις τῆς
θεότητος om. Patr. 17. κάθαιρε A. || τιμωρῶν AB.

lorum infiguratum immutabile nudum splendens quod sibi est com-
prehensibile inalterabile bonum incorporeum.

Tat. Vere in furorem agor, o pater. nam cum viderer a te
sapiens effectus, obstructi sunt sensus mei hac cogitatione.

Hermes. Ita se habet, o fili. pars sursum fertur ut ignis,
pars deorsum vergit ut terra, et humidum ut aqua, et perflabile ut
aër; quam arte id sensu percipies, quod nec durum, nec humi-
dum, nec constrictum, nec solutum, quod sola potentia et actu in-
telligitur? indigus es mente, quae sola potest intelligere generatio-
nem in deo.

Tat. Impotens ergo sum, o pater.

Hermes. Ne id fiat, o fili; attrahe ad te ipsum et veniet, velis
et fiet, otiosos redde corporis sensus et erit generatio deitatis, purga
te ipsum a brutis materiae vindicibus.

Τάτ. Τιμωροὺς ἄρα ἐν ἑμαυτῷ ἔχω, ὦ πάτερ;

Ερμῆς. Οὐκ ὀλίγους, ὦ τέκνον, ἀλλὰ καὶ φοβεροὺς
3 καὶ πολλοὺς.

Τάτ. Ἄγνοῶ, ὦ πάτερ.

Ερμῆς. Μία αὕτη, ὦ τέκνον, τιμωρία ἢ ἄγνοια,
6 δευτέρα δὲ λύπη, τρίτη ἀκρασία, τετάρτη ἐπιθυμία, πέμ-
πτη ἀδικία, ἕκτη πλεονεξία, ἐβδόμη ἀπάτη, ὀγδόη φθό-
νος, ἐννάτη δόλος, δεκάτη ὀργή, ἐνδεκάτη προπέτεια, δω-
9 δεκάτη κακία· εἰσὶ δὲ αὗται τὸν ἀριθμὸν δώδεκα, ὑπὸ
δὲ ταύταις πλείονες ἄλλαι, ὦ τέκνον· διὰ τε τοῦ δεσμο-
τηρίου τοῦ σώματος αἰσθητικῶς πάσχειν ἀναγκάζουσι τὸν
12 ἐνδιάθετον ἄνθρωπον. ἀφίστανται δὲ αὗται οὐκ ἀθρόως 8
ἀπὸ τοῦ ἐλεηθέντος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ οὕτω συνίσταται
ὁ τῆς παλιγγενεσίας τρόπος καὶ λόγος. λοιπὸν σιώπησον,
15 ὦ τέκνον, καὶ εὐφρήμησον· καὶ διὰ τοῦτο οὐ καταπαύσει
τὸ ἔλεος εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. χαῖρε λοιπόν, ὦ τέκνον,
ἀνακαθαιρόμενος ταῖς τοῦ θεοῦ δυνάμεσιν εἰς συνάρθρω-
18 σιν τοῦ λόγου. ἦλθεν ἡμῖν γνῶσις τοῦ θεοῦ· ταύτης δὲ

1. ἄρα] γὰρ libri. || ἑμαυτῷ] sic B, ἑαυτῷ reliqui. 6. δὲ om.
AB. 8. ἐνάτη B. 10. τε τοῦ] sic Tied., τοῦ B Patr., τοῦτο
reliqui. 11. τοῦ om. B. 13. τοῦ ante θεοῦ om. A.
15. καταπαύσω A. 18. τῶν λόγων corr. A.

Tat. Num vindices in me ipso habeo, o pater?

Hermes. Non paucos, o fili, sed et formidabiles et multos.

Tat. Ignoro, o pater.

Hermes. Haec una, o fili, ultrix ignorantia est, secunda dolor, tertia intemperantia, quarta concupiscentia, quinta iniustitia, sexta avaritia, septima deceptio, octava invidia, nona dolus, decima ira, undecima temeritas, duodecima malitia; sunt vero hae numero duodecim, sub his vero plures aliae, o fili; per corporis carcerem sensibiliter pati cogunt internum hominem. discedunt vero hae non illico ab eo, cuius miserescit deus, atque ita conficitur regeneratio et modus et ratio. ceterum, o fili, sile ac bene ominare; ob hoc non aberit a nobis dei misericordia. laetare itaque, o fili, pur-

ἐλθούσης, ὦ τέκνον, ἐξηλάθη ἡ ἄγνοια. ἦλθεν ἡμῖν
 γυνῶσις χαρᾶς· παραγενομένης ταύτης, ὦ τέκνον, ἡ
 9 λύπη φεύξεται εἰς τοὺς χωροῦντας αὐτήν. δύναμιν 3
 καλῶ ἐπὶ χαρᾶ τὴν ἐγκράτειαν. ὦ δύναμις ἡδίστη·
 προσλάβωμεν αὐτήν, ὦ τέκνον, ἀσμενέστατα. πῶς
 ἅμα τῷ παραγενέσθαι ἀπώσατο τὴν ἀκρασίαν· τετάρ- 6
 τὴν δὲ νῦν καλῶ καρτερίαν τὴν κατὰ τῆς ἐπιθυμίας
 δύναμιν. ὁ βαθμὸς οὗτος, ὦ τέκνον, δικαιοσύνης ἐστὶν
 ἔδρασμα. χωρὶς γὰρ κτίσεως ἰδέ, πῶς τὴν ἀδικίαν 9
 ἐξήλασεν. ἐδικαιώθημεν, ὦ τέκνον, ἀδικίας ἀπούσης.
 ἔκτῃν δύναμιν καλῶ εἰς ἡμᾶς ἐλθοῦσαν τὴν κατὰ τῆς
 πλεονεξίας, κοινωνίαν. ἀποστάσης δὲ ἔτι καλῶ τὴν 12
 ἀλήθειαν· καὶ φεύγει ἡ ἀπάτη, ἀλήθεια δὲ παραγίνεται.
 ἰδέ, πῶς τὸ ἀγαθὸν πεπλήρωται, ὦ τέκνον, παραγινομέ-
 νης τῆς ἀληθείας. φθόνος γὰρ ἀφ' ἡμῶν ἀπέστη, τῇ 15
 δὲ ἀληθείᾳ καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐπεγένετο ἅμα ζωῇ καὶ φωτί,

4. καλῶ τὴν χωροῦσαν ἐπὶ τὴν ἐγκράτειαν, ἥς δύναμις Vergic. ||
 χαρὰν A. 9. κτήσεως Patr., an κτίσεως? 11. ἐλθοῦσαν
 om. AB Turn. Fluss. 12. ἔτι an ἐκείνης? 13. καὶ om. A. ||
 ἡ add. B. || δὲ add. B.

gatus dei viribus ad dearticulationem sermonis. venit nobis cognitio dei; hac vero accedente, o fili, eiecta est ignorantia. venit nobis cognitio gaudii; hac autem adveniente, o fili, moeror fugiet in eos, qui eius sunt capaces. potentiam voco ad gaudium temperantiam. o virtus suavissima; assumamus eam, o fili, alacriter. ut eius adventu expulit intemperantiam; quartam nunc voco continentiam, virtutem concupiscentiae adversam. gradus hic, o fili, iustitiae est sedes. aspice, quomodo nulla contentione iniustitiam expulerit. iustificati sumus, o fili, iniustitia absente. sextam virtutem voco ad nos venientem, quae contra avaritiam est, communicationem. ea recedente adhuc voco veritatem; et fugit error et veritas advenit. vide, ut bonum adimpletum sit, o fili, accessu veritatis. invidia namque a nobis recessit, cum veritate vero etiam bonum affuit

- καὶ οὐκ ἔτι ἐπῆλθεν οὐδεμία τοῦ σκοτίους τιμωρία, ἀλλ' ἐξέπτησαν νικηθεῖσαι ῥοίζω· ἔγνωκας; ὦ τέκνον, τῆς πα- 10
 3 λιγγενεσίας τὸν τρόπον. τῆς δεκάδος παραγινομένης, ὦ τέκνον, συνετέθη νοερὰ γενέσεις, καὶ τὴν δωδεκάτην ἐξε-
 λαύνει, καὶ ἐθεωρήθημεν τῇ γενέσει. ὅστις οὖν ἔτυχε
 6 κατὰ τὸ ἔλεος τῆς κατὰ θεὸν γενέσεως, τὴν σωματικὴν αἰσθησιν καταλιπὼν, ἑαυτὸν γνωρίζει ἐκ θείων συνιστά-
 μενον, καὶ εὐφραίνεται·
 9 Τάτ. Ἀκλινὴς γενόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὃ πάτερ, 11
 φαντάζομαι οὐχ ὁράσει ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ τῇ διὰ δυνά-
 μεων νοητικῇ ἐνεργείᾳ· ἐν οὐρανῷ εἰμι, ἐν γῇ, ἐν ὕδατι,
 12 ἐν ἅερι· ἐν ζώοις εἰμί, ἐν φυτοῖς, ἐν γαστρὶ, πρὸ γαστροῦ,
 μετὰ γαστέρα, πανταχοῦ. ἀλλ' ἔτι τοῦτό μοι εἶπέ, πῶς
 αἱ τιμωρίαι τοῦ σκοτίους οὔσαι ἀριθμῷ δώδεκα ὑπὸ δέκα
 15 δυνάμεων ἀπωθοῦνται; τίς ὁ τρόπος, ὃ τρισμέγιστε;
 Ἑρμῆς. Τὸ σκῆνος τοῦτο, ὃ τέκνον, ὃ διεξεληλύθα- 12
 μεν, ἐκ τοῦ ζωοφόρου κύκλου συνέστη, καὶ τούτου συν-

4. δωδεκάτην] an δωδεκάδα? 7. θείων] sic Patr., τούτων reliqui.
 7. 8. συνιστάμενος AB Turn. Fluss. 11. ante ἐν οὐρανῷ Tied.
 add. ὅτι. 16. 17. ὃ διεξεληλύθαμεν om. Patr. 17. ζωοφόρου]
 sic B, ζωηφόρου reliqui.

simul cum vita et lumine, nec amplius supervenit ulla tenebrarum ultrix, sed victae recesserunt impetu. cognosti, o fili, regenerationis modum. decadis accessu, o fili, composita est intellectualis generatio; et duodecimam expellit, et contemplatores generatione sumus effecti. quisquis ergo per misericordiam adeptus est generationem secundum deum, corporeum sensum relinquens, se ipsum cognoscit ex divinis constitutum, et laetatur.

Tat. Stabilis a deo factus, o pater, concipio non visione oculorum sed virtutum intelligibili actu. in caelo sum, in terra, in mari, in aëre; in animalibus sum, in stirpibus, in utero, ante uterum, post uterum, ubique. sed adhuc hoc mihi dicas, quomodo ultrices tenebrarum, cum numero sint duodecim, a decem viribus expellantur? quis hic modus, o Trismegiste?

Hermes. Tabernaculum hoc, o fili, quod pertransivimus, e zo-

εστῶτος ἐκ ζωδίων, δώδεκα ὄντων τὸν ἀριθμόν, φύ-
σεως μὲν μιᾶς, παντομόρφου δὲ ιδέας. εἰς πλάνην
τοῦ ἀνθρώπου διαζυγαὶ ἐν αὐταῖς εἰσιν, ὧ τέκνον, 3
ἡνωμένοι ἐν τῇ πράξει. ἀχώριστός ἐστιν ἡ προπέτεια
τῆς ὀργῆς, εἰσὶ δὲ καὶ ἀδιόριστοι. εἰκότως οὖν κατὰ
τὸν ὀρθὸν λόγον τὴν ἀπόστασιν ποιοῦνται, καθὼς καὶ 6
ἀπὸ δέκα δυνάμεων ἐλαυνόμεναι, τουτέστιν ἀπὸ τῆς δε-
κάδος. ἡ γὰρ δεκάς, ὧ τέκνον, ἐστὶ ψυχογόνος. ζωὴ
δὲ καὶ φῶς ἡνωμένοι ἐκεῖ εἰσιν, ἐνθα ὁ τῆς ἐνάδος ἀριθ- 9
μὸς πέφυκε τοῦ πνεύματος. ἡ ἐνάς οὖν κατὰ λόγον
τὴν δεκάδα ἔχει, ἡ δὲ δεκάς τὴν ἐνάδα.

13 Τάτ. Πάτερ, τὸ πᾶν ὁρῶ καὶ ἐμαυτὸν ἐν τῷ νοί. 12

Ἑρμῆς. Αὕτη ἐστὶν ἡ παλιγγενεσία, ὧ τέκνον, τὸ
μηκέτι φαντάζεσθαι εἰς τὸ σῶμα τὸ τριχῇ διαστατόν, διὰ
τὸν λόγον τοῦτον τὸν περὶ τῆς παλιγγενεσίας, εἰς ὃν 15
ὑπεμνηματισάμην, ἵνα μὴ ὦμεν διάβολοι τοῦ παντός εἰς
τοὺς πολλούς, εἰς οὓς αὐτὸς οὐ θέλει θεός.

1. ζωδίων] sic marg. B, ἀριθμῶν reliqui. || post ὄντων Patr. add.
ἐνδεκα. 2. μὲν et δὲ add. B. 5. ἀδιόριστοι] sic AB Verg.
Patr., ἀόριστοι Turn. Fluss. 9. ἐκεῖ] sic Patr., om. reliqui.
17. εἰς οὓς αὐτὸς οὐ θέλει θεός] sic Fluss., εἰς οὓς ὁ θεὸς αὐ-
τὸς θέλει AB Patr., εἰς οὓς αὐτοὺς θέλει ὁ θεός Turn.

diaco circulo est constitutum, qui constat ex imaginibus duodecim numero, naturae unius, omniformis vero ideae. ad errorem hominis distinctiones in ipsis sunt, o fili, unitae in operatione. inseparabilis est temeritas ab ira, sunt autem etiam interminatae. iure itaque secundum rectam rationem discessum faciunt, utpote a decem virtutibus propulsatae, hoc est a decade. decas, o fili, est animae genitrix. vita et lux unitae ibi sunt, ubi unitatis numerus natus est a spiritu. unitas ergo secundum rationem decadem habet, decas vero unitatem.

Tat. Pater, univcrsum conspicio et me ipsum in mente.

Hermes. Haec est regeneratio, o fili, ut non amplius imaginationem figas in corpus trine dimensum, ob sermonem hunc de regeneratione, quem commentario comprehendendi, ne calumniatores universi simus in vulgus, ad quos ipse deus haec non vult prodire.

Τάτ. Εἰπέ μοι, ὦ πάτερ, τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἐκ δυ- 14
νάμεων συνεστὸς λύσειν ἔχει ποτέ;

3 Ἑρμῆς. Εὐφήμησον καὶ μὴ ἀδύνατα φθέγγου, ἐπεὶ
ἀμαρτήσεις καὶ ἀσεβηθήσεται σου ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ νοῦ.
τὸ αἰσθητὸν τῆς φύσεως σῶμα πόρρωθὲν ἐστὶ τῆς οὐ-
6 σιῶδους γενέσεως. τὸ μὲν γάρ ἐστι διαλυτὸν, τὸ δὲ ἀδιά-
λυτον, καὶ τὸ μὲν θνητὸν, τὸ δὲ ἀθάνατον. ἀγνοεῖς, ὅτι
θεὸς πέφυκας καὶ τοῦ ἐνὸς παῖς, ὃ κἀγώ;

9 Τάτ. Ἐβουλόμην, ὦ πάτερ, τὴν διὰ τοῦ ὕμνου εὐ- 15
λογίαν, ἣν ἔφης ἐπὶ τὴν ὀγδοάδα γενομένου μου ἀκοῦσαι
τῶν δυνάμεων.

12 Ἑρμῆς. Καθὼς ὀγδοάδα ὁ Ποιμάνδρης ἐθέσπισε,
τέκνον, καλῶς σπεύδεις λῦσαι τὸ σκῆνος, κεκαθαρμένος
γάρ. ὁ Ποιμάνδρης, ὁ τῆς αὐθεντίας νοῦς, πλεον μοι
15 τῶν ἐγγεγραμμένων οὐ παρέδωκεν, εἰδὼς ὅτι ἀπ' ἑμαυτοῦ
δυνήσομαι πάντα νοεῖν καὶ ἀκούειν ὧν βούλομαι καὶ ὁρᾶν

1. τὸ ante σῶμα om. Turn. Fluss. || τὸ ante ἐκ om. AB.

1. 2. δυνάμεως συνεστὸς B. 2. ἔχει B. 4. ὁ om. Turn.
Fluss. 9. 10. εὐλογίαν] ἀναλογίαν AB. 16. et pag. 124

v. 1. καὶ ἀκούειν — πάντα uncis incl. Patr.

Tat. Dic mihi, o pater, corpus hoc ex potentiis constitutum
solutionem habebit unquam?

Hermes. Bene ominare, neve impossibilia loquaris, nam pec-
cabis et impius evadet mentis tuae oculus. sensibile naturae corpus
procul est ab essentiali generatione. nam illud quidem est disso-
lubile, hoc vero indissolubile, illud mortale, hoc immortale. igno-
ras, quod deus natus sis et unius filius, quod et ego?

Tat. Vellem, o pater, per hymnum laudem, quam dixisti cum
ad octonarium venissem audire potentiarum.

Hermes. Sicuti octonario vaticinatus est Poemander, o fili,
recte festinas solvere habitaculum, nempe purificatus. Poemander,
auctoris qui per se est mens, non plura mihi quam scripta sunt
tradidit, sciens quod a me ipso potero omnia intelligere, et audire

τὰ πάντα· καὶ ἐπέτρεψέ μοι ἐκεῖνος ποιεῖν τὰ καλά. διὸ καὶ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἐν ἐμοὶ ἔδουσι.

16 Τάτ. Θέλω, πάτερ, ἀκοῦσαι καὶ βούλομαι ταῦτα 3 νοῆσαι.

Ἑρμῆς. Ἡσύχασον, ὦ τέκνον, καὶ τῆς ἀρμοζούσης νῦν ἄκουε εὐλογίας, τὸν ὕμνον τῆς παλιγγενεσίας, ὃν οὐκ 6 ἔκρινα οὕτως ἐκφάναι εὐκόλως, εἰ μὴ σοι ἐπὶ τέλει τοῦ παντός· ὅθεν τοῦτο οὐ διδάσκεται, ἀλλὰ κρύπτεται ἐν σιγῇ. οὕτως οὖν, ὦ τέκνον, σταῖς ἐν ὑπαίθρῳ τόπῳ, πρὸς 9 νότον ἄνεμον ἀποβλέπων περὶ καταφορὰν τοῦ ἡλίου δύνοντος προσκύνει, ὁμοίως καὶ ἀνιόντος πρὸς ἀπηλιώτην. ἡσύχασον οὖν, ὦ τέκνον. 12

Ὑμνωδία κρυπτή.

17 Πᾶσα φύσις κόσμον προσδεχέσθω τοῦ ὕμνου τὴν ἀκοήν. ἀνοίγηθι γῆ, ἀνοιγέτω μοι πᾶς μοχλὸς ὄμβρου, 15

2. πᾶσαι] sic Patr., ἐν πᾶσιν B, ἐν πᾶσιν καὶ reliqui. 7. κέκρινα Patr. || εὐκόλως ἐκφάναι AB. 9. 10. πρὸς νότον ἄνεμον] sic marg. B Patr., νότῳ ἀνέμῳ reliqui. 10. ἀποβλέπων om. A. 12. οὖν om. AB. 13. Ὑμνωδία κρυπτή.] ἰδ' marg. B. 15. μοχλὸς] μυχλὸς B.

quae volo, et videre omnia; et iussit me ille facere bona. ideo omnes quae in me sunt potentiae canunt.

Tat. Volo, pater, audire et volo haec intelligere.

Hermes. Quiesce, o fili, et convenientem nunc audi laudem, hymnum regenerationis, quem tam facile enuntiare non censui, nisi tibi in fine totius; unde hoc non docetur, sed absconditur in silentio. ita ergo, o fili, stans sub dio ad austrum ventum respiciens circa solis occasum adora, similiter redeunte sole ad subsolanum. quiesce igitur, o fili.

Cantio arcana.

Omnis mundi natura excipiat hymni auditionem. aperiare terra, aperiatur mihi omnis vectis pluviae, arbores ne tremite. celebra-

τὰ δένδρα μὴ σείεσθε. ὑμνεῖν μέλλω τὸν τῆς κτίσεως
κύριον καὶ τὸ πᾶν καὶ τὸ ἐν. ἀνοίγητε οὐρανοί, ἀνεμοί
3 τε στῆτε, ὁ κύκλος ὁ ἀθάνατος τοῦ Θεοῦ προσδεξάσθω
μου τὸν λόγον. μέλλω γὰρ ὑμνεῖν τὸν κτίσαντα τὰ πάντα,
τὸν πῆξαντα τὴν γῆν, καὶ οὐρανὸν κρεμάσαντα, καὶ ἐπι-
6 τάξαντα ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ τὸ γλυκὺ ὕδωρ εἰς τὴν οἰκουμέ-
νην καὶ ἀοίκητον ὑπάρχειν εἰς διατροφὴν καὶ χρῆσιν
πάντων ἀνθρώπων· τὸν ἐπιτάξαντα πῦρ φανῆναι εἰς πᾶ-
9 σαν πρᾶξιν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις. δῶμεν πάντες ὁμοῦ
αὐτῷ τὴν εὐλογίαν τῷ ἐπὶ τῶν οὐρανῶν μετεώρῳ, τῷ
πάσης φύσεως κτίστῃ. οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ νοῦ ὀφθαλμός,
12 καὶ δέξαιτο τῶν δυνάμεών μου τὴν εὐλογίαν. αἱ δυνά- 18
μεις αἱ ἐν ἐμοὶ ὑμνεῖτε τὸ ἐν καὶ τὸ πᾶν, συνάσατε τῷ
Θελήματί μου πᾶσαι αἱ ἐν ἐμοὶ δυνάμεις. γυνῶσις ἀγία,
15 φωτισθεῖς ἀπὸ σοῦ, διὰ σοῦ τὸ νοητὸν φῶς ὑμῶν, χαίρω
ἐν χαρᾷ νοῦ. πᾶσαι δυνάμεις ὑμνεῖτε σὺν ἐμοί, καὶ σύ
μοι ἐγκράτεια ὕμνει, δικαιοσύνη μου τὸ δίκαιον ὕμνει δι'
18 ἐμοῦ, κοινωνία ἡ ἐμὴ τὸ πᾶν ὕμνει, δι' ἐμοῦ ὕμνει ἀλλή-

7. χρῆσιν] sic B, κτίσιν. A Verg. Patr., κτήσιν Turn. Fluss.

12. δέξεται Patr. || μου om. A. 15. διὰ σοῦ om. Patr.

18. ἐμῇ] sic AB Patr., ἐν ἐμοὶ Fluss., ἐμοὶ Turn.

turus sum hymno creationis dominum et universum et unum. aperiamini caeli, venti sistimini, circulus immortalis dei suscipiat sermonem meum. sum enim celebraturus eum qui condidit omnia, qui terram fixit et caelum suspendit, et iussit ex oceano dulcem aquam in orbem terrae habitabilis et inhabitabilis exire ad nutritionem et usum omnium hominum; qui iussit ignem lucere ad omnem actionem diis atque hominibus. demus omnes simul ipsi laudem, qui super caelos est sublimis, qui totius naturae est conditor. iste est mentis oculus, et suscipiat potentiarum mearum laudem. potentiae, quae in me estis, laudate unum et universum, concinite voluntati meae omnes, quae in me estis potentiae. cognitio sancta, illuminatus a te, per te intelligibile lumen laudans, laetor in mentis gaudio. omnes potentiae laudate mecum, et tu mea continentia celebra, iustitia mea iustum cane per me, communio mea universum celebra, per

θεια τὴν ἀλήθειαν, τὸ ἀγαθὸν ἀγαθὸν ὕμνει. ζωὴ καὶ
 φῶς, ἀφ' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς χωρεῖ ἡ εὐλογία. εὐχαριστῶ σοι,
 πάτερ, ἐνέργεια τῶν δυνάμεων, εὐχαριστῶ σοι, θεέ, δύνα- 3
 μιν τῶν ἐνεργειῶν μου. ὁ σὸς λόγος δι' ἐμοῦ ὕμνεῖ σε,
 19 δι' ἐμοῦ δέξαι τὸ πᾶν λόγῳ, λογικὴν θυσίαν. ταῦτα βοᾷ-
 σιν αἱ δυνάμεις αἱ ἐν ἐμοί. σὲ τὸ πᾶν ὕμνουσι, τὸ σὸν 6
 θέλημα τελοῦσιν. ἡ σὴ βουλὴ ἀπὸ σοῦ, ἐπὶ σὲ τὸ πᾶν.
 δέξαι ἀπὸ πάντων λογικὴν θυσίαν. τὸ πᾶν τὸ ἐν ἡμῖν
 σῶζε ζωή, φώτιζε φῶς, πνεῦμα θεέ. λόγον γὰρ τὸν σὸν 9
 20 ποιμαίνει ὁ νοῦς, πνευματοφόρε δημιουργέ. σὺ εἶ ὁ
 θεός, ὁ σὸς ἄνθρωπος ταῦτα βοᾷ διὰ πυρός, δι' ἀέ-
 ρος, διὰ γῆς, διὰ ὕδατος, διὰ πνεύματος, διὰ τῶν κτι- 12
 σμάτων σου. ἀπὸ σοῦ αἰῶνος εὐλογίαν εὔρον· καὶ ὁ
 ζητῶ, βουλῇ τῇ σῇ ἀναπέπνυμαι. εἶδον θελήματι τῷ σῷ
 τὴν εὐλογίαν ταύτην λεγομένην. 15

Τάτ. Ὡ πάτερ, τέθεικά σε ἐν κόσμῳ τῷ ἐμῷ.

Ἐρμῆς. Ἐν τῷ νοητῷ λέγε, τέκνον.

6. σὲ] sic Fluss., om. reliqui. 7. ἡ om. AB Patr. 8. ὑμῖν
 Patr. 13. ἀπὸ σοῦ] ἀπὸ τοῦ Patr. 15. ταύτην] τὴν marg.
 B. 16. σε] sic B, καὶ reliqui.

me cane veritas veritatem, bonum cane bonum. o vita, o lux, a
 nobis in vos transit celebratio. gratias tibi ago, o pater, actus po-
 tentiarum, gratias habeo tibi, deus, potentia actionum mearum. tuum
 verbum per me laudat te, per me universum suscipe sermone, ver-
 bale sacrificium. haec vociferantur potentiae quae in me sunt. te
 universum laudant, tuam voluntatem peragunt. tuum consilium a
 te, ad te universum. suscipe ab omnibus verbale sacrificium. uni-
 versum, quod in nobis, serva vita, illustra lux, spiritus deus. ver-
 bum enim tuum pascit mens, spiritifer conditor. tu es deus, tuus
 homo haec clamat per ignem, per aërem, per terram, per aquam,
 per spiritum, per opificia tua. ab aeone tuo laudem inveni; et quod
 quaero, tuo consilio acquiesco. scio voluntate tua laudem hanc dici.

Tat. O pater, reposui te in mundo meo.

Hermes. In intelligibili dic, fili.

Τάτ. Ἐν τῷ νοητῷ, ὦ πάτερ, δύναμαι· ἐκ τοῦ σοῦ ὕμνου καὶ τῆς σῆς εὐλογίας ἐπιπεφώτισται μου ὁ νοῦς.
3 πλέον θέλω καὶ γὰρ πέμψαι ἐξ ἰδίας φρενὸς εὐλογίαν τῷ θεῷ.

Ἑρμῆς. Ὡ τέκνον, μὴ ἀσκόπως.

21

6 Τάτ. Ἐν τῷ νῷ, ὦ πάτερ. ἂ θεωρῶ λέγω σοι, γενάρχα τῆς γενεσιουργίας, Τάτ· θεῷ πέμπω λογικὰς θυσίας. θεὲ, σὺ πάτερ, σὺ ὁ κύριος, σὺ ὁ νοῦς· δέξαι λογικὰς θυσίας ἃς θέλεις ἀπ' ἐμοῦ· σοῦ γὰρ βουλομένου πάντα τελεῖται.

Ἑρμῆς. Σὺ, ὦ τέκνον, πέμψον δεκτὴν θυσίαν τῷ
12 πάντων πατρὶ θεῷ. ἀλλὰ καὶ πρόσθε, ὦ τέκνον, διὰ τοῦ λόγου.

Τάτ. Εὐχαριστῶ σοι, πάτερ, ταῦτά μοι αἰνεῖν εὖξα-
15 μένω.

Ἑρμῆς. Χαίρω, τέκνον, καρποφορήσαντος ἐκ τῆς 22
ἀληθείας τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀθάνατα γεννήματα. τοῦτο μα-
18 θὼν παρ' ἐμοῦ τῆς ἀρετῆς σιγὴν ἐπάγγειλαι, μηδενί, τέ-

2. ἐπεὶ πεφώτισται B.

3. πλέον] πλὴν Turn.

9. θυσίας]

sic Patr., om. reliqui.

18. ἐπάγγειλαι] sic Fluss., ἐπήγγειλε (corr. ἐπάγγειλον) B, ἐπάγγειλε reliqui.

Tat. In intelligibili, o pater, potens sum; ex tuo hymno et tua laude illuminata est mens mea. amplius volo et ego emittere ex propria cogitatione laudem deo.

Hermes. O fili, non incaute.

Tat. In mente, o pater. quae cerno dico tibi, o genarcha generationis, ego Tat. deo mitto verbalia sacrificia. deus, tu pater, tu dominus, tu mens; suscipe verbalia sacrificia quae vis a me; te enim volente omnia peraguntur.

Hermes. Tu, o fili, mitte susceptibile sacrificium omnium patri deo. sed et adde, o fili, per sermonem.

Tat. Gratias tibi, pater, habeo, qui ut haec praedicem es precatus.

Hermes. Laetor, fili, fructum te cepisse ex veritate bona, im-

κνον, ἐκφαίνων τῆς παλιγγενεσίας τὴν παράδοσιν, ἵνα μὴ ὡς διάβολοι λογισθῶμεν. ἱκανῶς γὰρ ἕκαστος ἡμῶν ἐπεμελήθη, ἐγὼ τε ὁ λέγων σύ τε ὁ ἀκούων. νοερῶς ἔγνωσ σεαυτὸν καὶ τὸν πατέρα τὸν ἡμέτερον.

mortalia genimina. hoc discens a me virtutis silentium indicito, nemini, fili, revelans regenerationis traditionem, ne velut calumniatores habeamur. sufficienter namque quisque nostrum est meditat, ego quidem loquens tu vero audiens. intellectualiter cognosti te ipsum et patrem nostrum.

14

Ἑρμοῦ τοῦ τρισμεγίστου.

Ἀσκληπιῷ εὖ φρονεῖν.

- 1 Ἐπεὶ ὁ υἱός μου Τὰτ ἀπόντος σου τὴν τῶν ὄντων ἡθ' ἔλησε φύσιν μαθεῖν, ὑπερθέσθαι δέ μοι οὐκ ἐπέτρεπεν ὡς υἱὸς καὶ νεώτερος, ἄρτι παρελθὼν ἐπὶ τὴν γνῶσιν τῶν περὶ ἐνὸς ἑκάστου, ἡναγκάσθην πλείονα εἰπεῖν, ὅπως εὐ- παρακολούθητος αὐτῷ γένηται ἡ θεωρία. σοὶ δὲ ἐγὼ τῶν λεχθέντων τὰ κυριώτατα κεφάλαια ἐκλεξάμενος δι-

5. Ἑρμοῦ] marg. B add. εἰ. || τοῦ om. B. 7. ὄντων] ὄλων
B. 9. υἱὸς καὶ om. Patr. 12. καιριώτατα B.

Hermetis Trismegisti.

Asclepio recte sapere.

Quoniam filius meus Tat te absente entium voluit naturam discere, neque sivit me supersedere ut filius et iunior, nunc accedens ad nolitiam eorum quae circa unumquodque, coactus sum plura dicere, ut bene sequax ei fieret contemplatio. tibi vero eorum quae

ὀλίγων ἡθέλησα ἐπιστεῖλαι, μυστικώτερον αὐτὰ ἐρμηνεύ-
σας, ὡς ἂν τηλικούτω καὶ ἐπιστήμονι τῆς φύσεως.

- 3 Εἰ τὰ φαινόμενα πάντα γέγονε καὶ γίνεται, τὰ δὲ 2
γεννητὰ οὐχ ὑφ' ἑαυτῶν ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου γίνεται, πολλὰ
δὲ γεννητὰ, μᾶλλον δὲ πάντα τὰ φαινόμενα καὶ πάντα
6 τὰ διάφορα καὶ οὐχ ὅμοια, γίνεται δὲ ὑφ' ἑτέρου τὰ γι-
νόμενα, ἔστι τις ὁ ταῦτα ποιῶν, καὶ οὗτος ἀγέννητος καὶ
πρεσβύτερος τῶν γεννητῶν. τὰ γὰρ γεννητὰ φημι ὑφ'
9 ἑτέρου γίνεσθαι, τῶν δὲ γεννητῶν ὄντων ἀδύνατόν τι
πρεσβύτερον πάντων εἶναι, ἢ μόνον τὸ ἀγέννητον. οὗτος 3
δὲ καὶ κρείττων καὶ εἷς καὶ μόνος ὄντως σοφὸς τὰ πάντα,
12 ὡς μὴ ἔχων μηδὲν πρεσβύτερον. ἄρχει γὰρ καὶ τῷ πλή-
θει καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῇ διαφορᾷ τῶν γενομένων καὶ
τῇ συνεχείᾳ τῆς ποιήσεως καὶ τῇ ἐνεργείᾳ. ἔπειτα δὲ τὰ
15 γεννητὰ ὁρώμενά ἐστιν, ἐκείνος δὲ ἀόρατος. διὰ τοῦτο
γὰρ ποιεῖ, ἵνα ἀόρατος ᾖ. αἰεὶ οὖν ποιεῖ· ἀόρατος τοι-
γαροῦν ἐστιν. οὕτως ἄξιόν ἐστι νοῆσαι καὶ νοήσαντα

3. *Ei om. Patr.* 4. *ἑαυτῶν*] sic AB Patr., *ἑαυτοῦ ceteri.*
5. *γενητὰ B*, et sic porro. 7. *καὶ post ἀγέννητος*] sic Patr., *ὡς ἢ ceteri.*
14. *καὶ τῇ ἐνεργείᾳ*] sic Patr., om. reliqui. 16. *ἵνα ἀόρατος ᾖ*]
ἵνα ὁρατὸς ᾖ Patr. 16. 17. *ἀόρατος τοιγαροῦν om. Patr.*
17. *ἐστιν om. A Patr.* || *οὕτως om. AB.*

dixi principalissima capita selegens paucis volui mittere, mystice magis ea interpretatus, iam propecto aetate et scienti rerum naturae.

Si quae apparent omnia facta sunt et fiunt, genita vero non a se ipsis sed ab alio fiunt, si multa sunt genita, vel potius omnia quae apparent et omnia quae inter se differunt neque sunt similia, si quae fiunt ab alio fiunt, est ergo aliquis qui haec facit, et iste ingenuus et senior genitis. genita enim aio ab alio gigni, cumque genita sint entia, impossibile est aliquid senius omnibus esse, nisi solum ingenuum. factor vero potentior et unus et solus re vera sciens cuncta, utpote qui nihil habeat antiquius. imperat multitudini magnitudini differentiae genitorum, continuitati facturae et efficaciae. deinde genita quae sunt cernuntur, ille vero invisibilis est; ob id enim facit, ut invisibilis sit. semper ergo facit; invisibilis est

θαυμάσαι καὶ θαυμάσαντα ἑαυτὸν μακαρίσαι, τὸν γνήσιον πατέρα γνωρίσαντα.

- 4 Τί γὰρ γλυκύτερον πατρὸς γνησίου; τίς οὖν ἐστιν 3
οὗτος καὶ πῶς αὐτὸν γνωρίσομεν; ἢ τούτῳ τὴν τοῦ θεοῦ
προσηγορίαν μόνῳ δίκαιον ἀνακείσθαι, ἢ τὴν τοῦ ποιη-
τοῦ, ἢ τὴν τοῦ πατρός, ἢ καὶ τὰς τρεῖς; θεὸν μὲν διὰ 6
τὴν δύναμιν, ποιητὴν δὲ διὰ τὴν ἐνέργειαν, πατέρα δὲ
διὰ τὸ ἀγαθόν. δύναμις γάρ ἐστι διάφορος τῶν γενο-
μένων, ἐνέργεια δὲ ἐν τῷ πάντα γίνεσθαι. διὸ τῆς πολυ- 9
λογίας τε καὶ ματαιολογίας ἀπαλλαγέντας χρή νοεῖν δύο
ταῦτα, τὸ γινόμενον καὶ τὸν ποιοῦντα. μέσον γὰρ τούτων
5 οὐδὲν οὐδὲ τρίτον τι. πάντα οὖν νοῶν καὶ πάντα ἀκούων 12
τῶν δύο τούτων μέμνησο· καὶ ταῦτα εἶναι νόμιζε τὰ
πάντα, μηδὲν ἐν ἀπορίᾳ τιθέμενος μὴ τῶν ἄνω, μὴ τῶν
κάτω, μὴ τῶν θείων, μὴ τῶν μεταβλητῶν ἢ τῶν ἐν μυ- 15
χῇ. δύο γάρ ἐστι τὰ πάντα, τὸ γινόμενον καὶ τὸ ποι-
οῦν, καὶ διαστῆναι τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἑτέρου ἀδύνατον·
οὔτε γὰρ τὸν ποιοῦντα χωρὶς τοῦ γινομένου δυνατόν εἴ- 18

1. 2. γνήσιον] sic Patr., om. reliqui.

5. μόνῳ] μόνον Fluss.

5. 6. ἢ τὴν τοῦ ποιητοῦ, om. Patr.

12. καὶ πάντα ἀκούων

om. Patr. 15. μὴ τῶν θείων om. Patr. 17. ἀπὸ om. AB. ||

ἀδύνατον] sic AB, οὐ δύναται editi.

18. οὐδὲ A.

igitur. ita dignum est intelligere, intelligendo admirari, admirando se ipsum beatum putare, germanum patrem cognoscentem.

Quid enim dulcius patre germano? quis ergo is est et quomodo eum cognoscemus? vel huic dei cognomen soli iustum est imponere, vel factoris vel patris vel etiam horum trium? deum quidem ob potentiam, factorem ob actionem, patrem vero ob bonum. potentia namque est differens a genitis, actio vero eo, quod omnia fiant. atque ideo loquacitate et vaniloquentia omni abiectis oportet intelligere duo haec, factum et facientem. medium namque horum nihil neque tertium aliquid. omnia igitur intelligens et omnia audiens duorum horum memento; et haec puta esse cuncta, nihil in dubio ponens eorum quae supra, nec eorum quae infra, neque divinorum, neque eorum quae mutantur, nec quae sunt in abdito. dno namque sunt cuncta, factum et faciens, nec secerni alterum ab altero pot-

ναι, οὔτε τὸ γινόμενον χωρὶς τοῦ ποιούντος· ἐκάτερος γὰρ αὐτῶν αὐτὸ τοῦτό ἐστι· διὸ οὐκ ἔστι τὸ ἕτερον τοῦ
 3 ἑτέρου χωρισθῆναι, ὥστε οὐδ' αὐτὸ ἑαυτοῦ.

Εἰ γὰρ ὁ ποιῶν ἄλλο οὐδέν ἐστιν ἢ τὸ ποιῶν 6
 μόνον, ἀπλοῦν, ἀσύνθετον, ποιεῖν ἀνάγκη τοῦτο αὐτὸ
 6 ἑαυτῷ· ὅτι γενεαίς ἐστι τὸ ποιῶν τοῦ ποιούντος· καὶ
 πᾶν τὸ γινόμενον ἀδύνατον ὑφ' ἑαυτοῦ γινόμενον εἶναι.
 γινόμενον δὲ ὑφ' ἑτέρου ἀνάγκη γίνεσθαι. τοῦ δὲ ποι-
 9 οῦντος ἄνευ τὸ γεννητὸν οὔτε γίνεται οὔτε ἔστι. τὸ γὰρ
 ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἄνευ ἀπώλεσε τὴν ἰδίαν φύσιν στερή-
 σει τοῦ ἑτέρου. εἰ τοίνυν δύο ὁμολόγηται τὰ ὄντα, τό
 12 τε γινόμενον καὶ τὸ ποιῶν, ἔν ἐστι τῇ ἐνώσει, τὸ μὲν
 προηγούμενον, τὸ δὲ ἐπόμενον. προηγούμενον μὲν ὁ
 ποιῶν θεός, ἐπόμενον δὲ τὸ γινόμενον, ὁποῖον ἂν ᾖ.
 15 καὶ μὴ διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν γινομένων φυλάξῃ φοβού- 7
 μενος ταπεινότητα καὶ ἀδοξίαν τῷ θεῷ περιάψαι. μία

1. οὔτε τὸ γινόμενον χωρὶς τοῦ ποιούντος.] sic marg. B Tied., om. ceteri. 3. ὥστε οὐδ'] sic Patr., ἀλλ' ceteri. 6. ὅτι] sic B, ὡς A, ᾧ ceteri. || ἔστι] δὲ A. || τὸ ποιῶν τοῦ om. Patr. 11 — p. 132 v. 6. Cyrillus in Julian. lib. II p. 63. 64 Spanh. 11. τὰ ὄντα] sic Cyr., om. reliqui. 14. ὁποῖον] ὅτι Cyr. 15. 16. ante φοβούμενος AB Turn. Fluss. add. ὁ. 16. ante ταπεινότητα Turn. Fluss. Patr. add. μὴ. || περιάψαι] sic Cyr., περιάψῃ B, περιάψης reliqui.

est; neque enim genitorem absque genito esse possibile est, neque genitum absque genitore; utrumque enim illorum id ipsum existit. ideo non potest alterum ab altero separari, neque ipsum a se ipso.

Nam si factor nihil aliud est nisi faciens solum, simplex, incompositum, facere necesse est hoc ipsum sibi ipsi; quia generatio est faciens facientis; et omne factum a se ipso fieri nequit. factum autem ab alio necesse est gigni. absque factore genitum neque gignitur neque est. alterum enim absque altero amisit propriam naturam alterius privatione. si ergo duo concessa sunt, id quod fit et quod facit, unita quidem sunt invicem, alterum praecedens, alterum consequens. praecedens quidem factor deus, consequens vero id quod fit, quaecumque fuerit. neque ob varietatem eorum

γάρ ἐστιν αὐτῷ δόξα, τὸ ποιεῖν τὰ πάντα, καὶ τοῦτό
 ἐστι τοῦ Θεοῦ ὥσπερ σῶμα, ἡποίησις· αὐτῷ δὲ τῷ ποι-
 οῦντι οὐδὲν κακὸν οὐδ' αἰσχρὸν νομιζόμενον. ταῦτα γάρ 3
 ἐστι τὰ πάθη τὰ τῇ γενέσει παρεπόμενα, ὥσπερ ὁ ἰὸς
 τῷ χαλκῷ, καὶ ὁ ῥύπος τῷ σώματι. ἀλλ' οὔτε ἰὸν ὁ χαλ-
 κουργὸς ἐποίησεν, οὔτε τὸν ῥύπον οἱ γεννήσαντες, οὔτε 6
 τὴν κακίαν ὁ Θεός· ἡ δὲ τῆς γενέσεως διαμοιβὴ καθάρ-
 περ ἐξανθεῖν ποιεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐποίησε τὴν μεταβο-
 λὴν ὁ Θεός, ὥσπερ ἀνακάθαρσιν τῆς γενέσεως. 9

8 Εἴτα τῷ μὲν αὐτῷ ζωγράφῳ ἔξεστι καὶ οὐρανὸν ποιῆ-
 σαι καὶ Θεοὺς καὶ γῆν καὶ θάλασσαν καὶ ἀνθρώπους
 καὶ τὰ ἄλογα πάντα καὶ τὰ ἄνυχα καὶ τὰ δένδρα, τῷ 12
 δὲ Θεῷ ἀδύνατον ταῦτα ποιεῖν; ὡς τῆς πολλῆς ἀνοίας καὶ
 ἀγνωσίας τῆς περὶ τὸν Θεόν· τὸ γὰρ πάντων δεινότατον

6. οἱ γεννήσαντες] sic Cyr. qui hic desinit, ὁ ποιητὴς γενένηκεν
 (ἐγέννησεν B) libri. 7. διαμοιβή] sic Patr., ἐπιδιαμονή B, δια-
 μονή reliqui. 10 — p. 134 v. 5. κίνησιν.] Cyrill. in Julian.
 lib. II p. 64 Spanh. 11. καὶ Θεοὺς om. Cyr. et infra post θά-
 λασσαν habet ταῦτα καὶ Θεοὺς. 12. πάντα om. Patr. || καὶ
 τὰ δένδρα] sic Patr., om. reliqui. 13. ταῦτα] πάντα Cyr.
 14. δεινότατον] sic Cyr., γελοῖότατον Patr., καινότατον reliqui.

quae fiunt caveas, ne humilitatem et infamiam deo tribuas timens.
 una enim eius gloria est, facere cuncta, et hoc est dei veluti cor-
 pus, ipsa factio; ipsi vero factori nihil malum aut turpe est impu-
 tandum. hae enim passionες sunt generationis comites, sicuti ae-
 rugo aeris et limus corporis. sed neque aeruginem faber fecit, ne-
 que limum factores, neque malum deus; sed generationis vicissitudo
 veluti effluere facit, et ob hoc fecit mutationem deus, quasi purga-
 tionem generationis.

Praeterea eidem pictori licet et caelum facere et deos et terram
 et mare et homines et bruta omnia et inanimata et arbores, deo
 autem impossibile sit haec facere? o multam amentiam et ignoratio-
 nem eorum quae dei sunt; nam omnium gravissimum patiuntur isti.

πάσχουσιν οἱ τοιοῦτοι· τὸν γὰρ θεὸν φάσκοντες εὐσεβεῖν
 τε καὶ εὐλογεῖν, τῷ μὴ τὴν τῶν πάντων ποιήσιν αὐτῷ
 3 ἀνατιθέναι, οὔτε τὸν θεὸν ἴσασι· πρὸς δὲ τῷ μὴ εἰδέναι
 καὶ τὰ μέγιστα εἰς αὐτὸν ἀσεβοῦσι, πάθος αὐτῷ περιτι-
 θέντες ὑπεροψίαν ἢ ἀδυναμίαν ἢ ἄγνοιαν ἢ φθόνον·
 6 εἰ γὰρ μὴ πάντα ποιεῖ, ὑπερηφανῶν οὐ ποιεῖ ἢ μὴ δυ-
 νάμενος ἢ ἄγνων ἢ φθονῶν· ὅπερ ἐστὶν ἀσεβές.
 Ὁ γὰρ θεὸς ἐν μόνον πάθος ἔχει, τὸ ἀγαθόν· ὁ δὲ 9
 9 ἀγαθὸς οὔτε ὑπερήφανος οὔτε ἀδύνατος οὔτε τὰ ἄλλα·
 τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὁ θεός, τὸ ἀγαθόν, ᾧ πᾶσα δύναμις
 τοῦ ποιεῖν τὰ πάντα· πᾶν δὲ τὸ γεννητὸν ὑπὸ τοῦ θεοῦ
 12 γέγονεν, ὅπερ ἐστὶν ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ τὰ πάντα
 δυναμένου ποιεῖν. εἰ δέ, πῶς μὲν αὐτὸς ποιεῖ, πῶς δὲ
 τὰ γινόμενα γίνεται, βούλει μαθεῖν, ἔξιστί σοι· ἰδὲ εἰκόνα 10
 15 καλλίστην καὶ ὁμοιοτάτην, γεωργὸν σπέρμα καταβάλλοντα

1. 2. εὐσεβεῖν τε καὶ] sic Cyr., om. reliqui. 3. ἴσασι] sic Cyr.,
 οἶδασι reliqui. 4. πάθος] sic Cyr., πάθη reliqui. 5. ἢ ἄγνοιαν
 ἢ φθόνον] sic Patr., om. reliqui. 6. ὑπερηφανῶν οὐ ποιεῖ] sic
 Cyr., ἢ ὑπερήφανός ἐστιν reliqui. 7. ἢ ἄγνων ἢ φθονῶν (lege
 φθονῶν)] sic Patr., om. reliqui. 9. οὔτε τὰ ἄλλα] sic Patr.,
 om. reliqui. 10. post τὸ libri add. γὰρ, om. Cyr. || ᾧ] sic
 Cyr., ἡ reliqui. 13. εἰ δέ] sic Cyr., ἰδέ reliqui. 14. post γί-
 νεται libri add. καὶ εἰ, om. Cyr. || ἰδέ] sic Cyr., ἰδεῖν reliqui.
 15. ante γεωργὸν libri add. ἰδέ, om. Cyr. || σπέρματα B.

cum enim deum venerari se et laudare dicant, quia ei non tribuant omnium efficientiam, neque deum sciunt; et praeterquam non norunt etiam maxime in eum sunt impii, passionibus ei tribuentes superbiam vel impotentiam vel ignorantiam vel invidiam. nam si non facit cuncta, vel superbiens non facit vel impotens vel ignorans vel invidens. quod quidem impium est.

Deus enim unam solam passionem habet, ipsum bonum; bonus vero neque superbus neque impotens neque alia. hic enim deus, id est bonum, cui universa potentia est faciendi omnia; omne autem genitum a deo genitum est, id est a bono et potenti cuncta facere. si quidem, quomodo ipse faciat et quomodo facta fiant, vis discere, licet tibi. vide imaginem pulcherrimam et simillimam, agricolam semen iacentem in terram, alicubi frumentum, alicubi vero hordeum,

εἰς τὴν γῆν, ὅπου μὲν πυρόν, ὅπου δὲ κριθήν, ὅπου δὲ
 ἄλλο τι τῶν σπερμάτων. ἰδὲ τὸν αὐτὸν ἄμπελον φυτεύ-
 οντα καὶ μηλέαν καὶ συκὴν καὶ τὰ ἄλλα τῶν δένδρων· 3
 οὕτως ὁ θεὸς ἐν μὲν οὐρανῷ ἀθανασίαν σπείρει, ἐν δὲ
 γῇ μεταβολήν, ἐν δὲ τῷ παντὶ ζωὴν καὶ κίνησιν. ταῦτα
 δὲ οὐ πολλά ἐστίν, ἀλλ' ὀλίγα καὶ εὐαρίθμητα· τὰ γὰρ 6
 πάντα τέσσαρά ἐστι, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς καὶ ἡ γένεσις, ἐν
 οἷς τὰ ὄντα ἐστίν.

1. πυρόν B. 3. καὶ συκὴν] sic Patr., om. reliqui. 5. κίνη-
 σιν.] desinit Cyrillus. 7. καὶ ante αὐτὸς om. Patr. 8. ὄντα]
 πάντα Patr.

alicubi aliud e seminibus. intueri eundem dum vitem plantat et
 malum et ficulneam et alias arbores; ita deus in caelo immortalita-
 tem seminat, in terra mutationem, in universo vitam et motum.
 haec autem non multa sunt, sed pauca et facilia ad numerandum.
 omnia namque sunt quattuor, ipse deus et generatio, in quibus omnia
 quae sunt existunt.

16 385 770

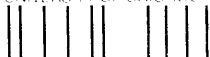
HL-341

PA	129 134
3998	Hermes Trismegistus
.H5A1P3	Poemander
1854	(Parthey)
AP 13 '48	Theodore Thalassinos 37 '48
AP 27 '48	NEWED Myz 0 '48
APR 25 1952	L. L. Elmira MAY 21 1952
JUN - 4 1952	ROSS CORNELIUS JUN 28 1952

129134

Hermes Trismegistus

UNIVERSITY OF CHICAGO

16 385 770